

Collection
of
Foreign and Rare
Birds,
Besides Some Rare
Animals and Plants:
Accurately Described in English and
Represented with Colors accord. to Life,
by
G. Edwards and E. Catesby:
Further, in Respect to the Plates, Considerably
Improved, Published in German
by
J. M. Seligman.
Now Translated into Dutch
and Enriched with Citations from Other Authors,
by
M. Houttuyn, M. D.

VOL. III
Containing
the Fith and Sixth Part.

At Amsterdam,
by John Christian Sepp, Bookseller.
MDCCLXXVI.

VERZAMELING
VAN
UITLANDSCHE EN ZELDZAAME
VOGELEN,
BENEVENS EENIGE VREEMDE
DIEREN EN PLANTGEWASSEN:
IN 'T ENGELSCH NAAUWKEURIG BESCHREEVEN EN NAAR 'T LEVEN MET KLEUREN AFGEBEELD,

DOOR

G. EDWARDS EN M. CATESBY:

VERVOLGENS, TEN OPZIGT VAN DE PLAATEN MERKELYK VERBETERD, IN 'T HOOGDUITSCH UITGEGEVEN

DOOR

J. M. SELIGMANN.

THANS IN 'T NEDERDUITSCH VERTAALD EN MET AANHAALINGEN VAN ANDERE AUTHEUREN VERRYKT, DOOR

M. HOUTTUYN, MEDIC. DOCTOR.

DERDE BAND,

BEHELZENDE

HET VYFDE EN ZESDE DEEL.

Te AMSTERDAM,
BY JAN CHRISTIAAN SEPP, Boekverkooper.
MDCCLXXVI.

To

The Right Hon. Gentleman

Sir

Anthony Van Rensselaar, wz.

Great Student and Lover of

Natural History;

with true esteem and expression of gratitude
in behalf of the same person's sincere
friendship always shown me, be
this fifth and sixth part
of this dutch publication
of the Foreign Birds
of Edwards and Catesby
most respectfully dedicated
on account ~~by~~ of
his ~~very~~ high respectability or nobility

humble obedient servant

John Christian Sepp.

AAN

DEN WEL EDELEN HEERE

DEN HEERE

ANTHONY VAN RENSSELAAR, WZ.

GROOT KENNER EN LIEFHEBBER DER

NATUURLYKE HISTORIE;

WORD MET WAARE HOOGACHTING EN DANKBETUIGING

VAN DESZELFS MY ALTOOS BEWEEZENE OPRECHTE VRIENDSCHAP

DIT VYFDE EN ZESDE DEEL

DEEZER NEDERDUITSCHE UITGAVE

DER UITLANDSCHE VOGELEN

VAN EDWARDS EN CATESBY,

EERBIEDIGST OPGEDRAGEN

DOOR

ZYN WEL EDELENS

onderdanig bereidwillige Dienaar

JAN CHRISTIAAN SEPP.

VERZAMELING

VAN UITHEEMSCHE EN ZELDZAAME

VOGELEN.

VYFDE DEEL.

PLAAT I.

De gebaarde Gier (1).

Deeze Vogel is van grootte als een Adelaar. Wanneer de Wieken uitgebreid zyn, dan is hy zeven en een halven Voet breed. Van de punt des Beks, tot aan het end der Staart, heeft hy de langte van drie Voeten en vier Duimen, doch tot aan het end der Klaauwen agt Duimen minder. De Wieken hebben, geslooten zynde, vier Duimen over de twee Voeten langte en de grootste Slagpennen strekken zig, in langte, meer dan drie-en-twintig Duimen uit.

De Sneb is purper Vleeschkleurig, en aan haare punt donkerer dan aan 't grondstuk, zynde van de punt tot aan den hoek des Beks vier Duimen lang. In de langte loopt zy wat voort, bevoorens zy eenen haak maakt, welke het voornaame onderscheid is tusschen het Geslagt der Arenden en Gieren: doordien zig de Sneb des Arends reeds van het grondstuk af begint om te krommen, en tot aan de punt toe langs hoe krommer wordt. Aan het grondstuk van het onderste deel der Snebbe heeft hy een aanmerkelyk bosje van zwarte Vederen, weshalve ik hem den naam gegeven heb van *Gebaarde Gier*. De Mond is inwendig blaauw. De Oogen staan regt boven de hoeken van den Bek. Ieder Oog is omringd met eenen glanzigen geelen Kring, welke een anderen om zig heeft, die uit eene schoon donkerroode Huid bestaat, welke met den Oogbol vast is verbonden. De zyden, benevens het voorste deel van den Kop, zyn zwart, en dit zwarte omringt de Oogen, waar van zy dan een veel pragtiger aanzien bekomen. De Neusgaten zyn bedekt met styve zwarte Vederen. Van agter ieder Oog loopt een zwarte Streep, opwaards geboogen, naar boven toe, welke zig aan 't Agterhoofd met de andere vereenigt. Ook heeft de Vogel aan ieder hoek des Beks eene zwarte Vlak, welke wat naar onderen gericht is en hem als 't ware Knevels geeft. Het overige gedeelte van den Kop en den geheelen Hals is met witte Vederen gedekt, welke aan den Kop kort, doch aan den Hals lang en puntig zyn, hangende los, gelyk aan den Hals van een Haan. De bovenste Vlakte der Wieken en Staart, als ook de Rug, zyn van eene donkere Kleur, tusschen bruin en zwart. De kleinste Dekveders der Wieken hebben, langs haaren Schaft heen, glanzige roodbruine zeer smalle Streepjes; zynde de rand der Vederen van de geheele Oppervlakte wat helderer dan de overige deelen der Vederen. De grootste Veders der Wieken en der Staart hebben witte Schaften: de middelste Veders van de Staart zyn wat langer dan de zydelingse: aan de binnenzyde hebben de Wieken derge-

(1) Vultur barbatus. Edw. *Av.* T. 106. Vultur aureus. Gesn. *Av.* 783. Aldr. *Av.* I. p. 277. Vultur Bæticus. Will. *Orn.* 35. Vultur barbatus. Linn. *Syst. Nat.* XII. Gen. 41. Sp. 6. *Syst. Nat.* X. 40. Sp. 5. Baardgier. *Nat. Hist.* I. D. IV. Stuk. bladz. 111. Pl. XXIX. *Fig.* 2.

gelyke Kleur als uitwendig; doch de Streepen aan de Dekveders, langs de Schaften, zyn grooter en witter. Onder ieder Wiek was een plek, van een Hand groot, enkel met witte Pluimen bedekt. De grond of wortel, van alle Vederen des geheelen Vogels, is wit, ook heeft hy aan 't geheele Lyf, onder zyne Vederen, dikke, zagte, witte Pluimen. De onderste Vlakte, zo van de Borst als Buik, de Dyën en Dekveders onder aan de Staart, zyn wit, en tevens een weinig roodagtig bruin. De Pooten zyn met korte, witte, Pluimvederen bezet, welke, als de Vogel zit, van de lange Veders der Dyën bedekt worden. De Pooten zyn Loodkleurig; de Klaauwen donker: de middelste en buitenste Vinger van ieder Voet door middel van een sterk Vlies met elkander verbonden.

De Kapitein J. DOBSON heeft deezen Vogel van Santa Cruz, aan de Kust van Barbarye, tot ons gebragt. Ik was zo gelukkig niet, van hem levendig te zien; want de Kapitein, myn Vriend, zondt hem aan my door een Koopman, aan wien hy deezen Vogel, zo dra dezelve gestorven was, ter hand gesteld hadt. Evenwel hadden zyne Oogen en Pooten nog hunne levendige Kleur, en dus heb ik hem den 18 February 1747 aan de Koninglyke Societeit vertoond. Ik kan 'er geene beschryving van vinden, doch heb in eene Verzameling van in 't Koper gegraveerde Vogelen, welken N. ROBET, Kabinetschilder van Koning LODEWYK den XIV., te Parys heeft uitgegeven gehad, eene naar denzelven gelykende Afbeelding aangetroffen. De Plaaten deezer Verzameling zyn ongevaar zeven Duim breed en negen Duim lang: haar getal strekt zig tot een-en-dertig uit. De Vogel van de tweede Plaat, welke den naam van Gier voert, is niet de gemeene Gier, maar zweemt wat naar den zo even beschreevenen.

De Aardbesie-Boom (*).

[Dit Gewas is by de Kruidkundigen bekend onder den naam van *Arbutus*. Het groeit in Griekenland, op 't Eiland Candia en in de meeste Zuidelyke deelen van Europa aan den Middellandsche Zee, overvloedig. Somtyds blyft het laag, somtyds wordt het een hooge Boom, die, volgens *Plinius*, in Arabie wel de hoogte van vyftig Ellen zou bereiken. De vrugt wordt, volgens sommigen, eerst ryp, wanneer de nieuwe Bloemen reeds open zyn. Hoewel hy veel gelykt naar de Aardbesiën, heeft hy doch op ver naa den geur of aangenaamheid derzelven niet, en is van binnen vol van kleine Zaadjes. Nogthans voert de Boom daar van den Nederduitschen naam.]

PLAAT II.

Marsh Hawk.

De Smirrel of Ringvalk van Kanada (2).

Deeze Vogel scheen my, zo groot te zyn als een gemeene Kraay. De geslooten Wieken hadden de langte van veertien Duimen, en de Pooten waren, van den Voet tot aan de Knie, drie Duimen lang. Van andere Valken, die van dergelyke grootte zyn, onderscheidt hy zig daar door, dat hy naar evenredigheid een kleiner Bek en langer dunner Beenen heeft, dan ik ooit, in de grootste soorten van Valken, waargenomen heb. Ten aanzien van de dunte zyner Pooten en de kleinte van zyn Bek, heeft hy met onzen Sperwer eenige overeenkomst: naar welken hy ook in Kleur eenigermaate gelykt, offchoon hy ten minste viermaal zo groot is.

Zyn

(*) Arbutus folio serrato. C. B. *Pin.* 460. MILL. *Dict.* T. 48. f. 1, 2. Arbutus Unedo. LINN. *Sp. Plant.* Ed. II. p. 566.

(2) Pygargus Accipiter Canadensis. EDW. *Av.* T. 107. Accipiter Freti Hudsonis. BRISS. *Av.* VI. App. 18. Falco Hudsonicus. LINN. *Syst. Nat.* XII. Gen. 42. Sp. 19. Circus cyaneus var. hudsonius, (Linn.) Schl.

Zyn Bek is donker Hoornkleurig of zwartagtig; zynde de Neusgaten gedekt met een geel Vlies, dat de bovenfte en onderfte helft der Snebbe omringt, en zig, van de hoeken des Beks, tot onder de Oogen uitftrekt. Dit Vlies [het Wafch genaamd] is dunnetjes bezet met zwarte ftyve Vederen. De Bek is krom, gelyk in alle andederen van dit Geflagt, doch heeft aan den Rand van het bovenfte gedeelte geen hoek, 't welk anders gemeen is, maar alleenlyk een kleine Bogt. De Kop is donker of zwartagtig van Kleur, hebbende van vooren aan den Bek iets wits, en over ieder Oog loopt een heldere Streek; terwyl een gedeelte der Vederen onder de Snebbe ingelyks helder is. Het voorfte van den Hals en het agterfte van den Kop zyn Tegelrood met donkerbruin gemengd. Het bovenfte van den Hals, de Rug en Wieken, zyn zeer donkerbruin. Eenigen van de middelfte Slagpennen hebben eenen Afchverwigen Rand. Aan de binnenzyde is de Wiek wit, uitgenomen het end der Slagpennen, dat donker is van Kleur. De inwaardfe Dekveders zyn met kleine bruine Vlakken gefprenkeld, en de inwaardfe Baarden der Slagpennen met donkere Streepen dwars overtoogen. De Stuit en Dekveders van de Staart zyn wit, en, doordien zig dit Wit met de witte Veders onder de Staart vereenigt, zo ontftaat daar uit, rondom de Staart, een witte Ring. De middelfte Staatveders zyn donker; die genen, welken 'er wederzyds naaft aan ftaan, blaauwagtig Afchkleur, en de buitenften wit: doch allen overdwars met zeven of agt donkere Streepen getekend. Van onderen is de Staart byna geheel wit, dewyl de Streepen naauwlyks door de Vederen doorfchynen. De Borft, de Buik, de Schenkels en Dekveders onder de Staart, zyn wit, en getekend met eenige roodagtig bruine Vlakken, welke aan de Borft en Dyën overdwars gegolfd zyn; aan den Buik Hartvormig, doch aan 't Onderlyf en Dekveders onder de Staart halfmaanswyze zig vertoonen. De Pooten en Voeten zyn glanzig geel of Goudkleurig. De buitenfte Vinger is met den middelften door een Vlies famengevoegd en de Klaauwen zyn zwart.

Het Vaderland van deezen Vogel is de Hudfons-Baay in Noord-Amerika, van waar hy, benevens veele anderen, tot ons is overgebragt door den Heer Isham, aan wiens goedheid ik meer dan dertig verfchillende Soorten van Vogelen te danken heb, welke tot nog toe weinig of niet bekend geweeft zyn, doordien het grootfte deel derzelven nog niet is befchreeven. Alzo ik, in het vervolg van dit Werk, dikwils gelegenheid zal hebben om gedagten Heer Isham te noemen, zal het noodig zyn, den Leezer hier te berigten, hoe dezelve ettelyke Jaaren in dienft van de Hudfons-Baay Kompagnie, en dus, eenige Jaaren herwaards, op verfcheide tyden, in Forten en Koloniën van deeze Kompagnie, in de Noordelykfte der bewoonde plaatfen van Amerika, Opperbevelhebber is geweeft, als wanneer hem zyne pryswaardige nieuwsgierigheid heeft aangedreeven, om in zyn ledige Uuren alle de Dieren, Vogels en Viffchen dier Landen, zo wel als Kleederen, Speeltuig en Huisgereedfchap der ingeborene Amerikaanen, te verzamelen. De Vagten der Dieren en de Huiden der Vogelen waren opgeftopt; zy kwamen net en in volkomenheid geconferveerd, in 't jaar 1745, te Londen. De Heer Isham bevindt zig thans (in 't jaar 1749) in Londen, willende zig alhier een korten tyd ophouden, en heeft my de Eer aangedaan van my met zynen omgang te verwaardigen.

In onze Autheuren over de Natuurlyke Hiftorie kan ik geen Vogel afgebeeld vinden, die met den boven befchreevenen overeenkomftig is: maar de Ring-Valk van Willoughby, pag. 72, komt 'er in de befchryving het naafte aan.

Denneboom van Noord-Amerika, met kleine Vrugten (*).

[Deeze Soort van Denneboomen groeit natuurlyk in dat gedeelte van Noord-Amerika,

(*) Abies foliis Piceæ brevioribus, Conis parvis biuncialibus laxis. Mill. *Dict.* T. I. Abies foliis folitariis confertis obtufis. Gron. *Virg.* 191. Picus Canadenfis. Linn. *Sp. Plant.* Ed. II. p. 1421.

rika, 't welk men 't Land van Labrador noemt, leggende benoorden Nieuw Schotland aan de Hudſons-Baay. Hy verſchilt van den rooden of Wyfjes Denneboom, die ook nederhangende Vrugten heeft, dat de Bladen wat korter en ſtomper, de Vrugten kleiner zyn, ongevaar twee Duimen lang, en de Schubben, hier met de Zaaden nevens de Vrugt vertoond, los in malkander zitten.]

PLAAT III.

Het kleine Valkje van Bengale (3).

De Afbeelding vertoont deezen Vogel in de Natuurlyke grootte. Hy is ver de kleinſte in het Geſlagt der Valken, welken ik immer heb aangetroffen. De kleine Valken, in Europa, zyn doorgaans van eene tengere Geſtalte, met lange, dunne Pooten en de Bekken naar evenredigheid klein; daar, in tegendeel, de deelen van deezen Vogel volmaakt Arends-gelyk zyn. Hy heeft een ſterken Bek, wel geſpierde Dyën, dikke korte Beenen, de Vingers gewapend met dikke ſcherpe Klaauwen; zo dat men hem, met reden, een kleinen Arend zou mogen heeten.

De Bek is Aſchgraauwagtig, een weinig naar Vleeſchkleur trekkende, en aan het Grondſtuk bekleed met geel Waſch, daar de Neusgaten in ſtaan. Hy heeft haaken of hoeken aan de zyden van de Opperkaak, die beter in de Afbeelding uitgedrukt zyn, dan ik ze zou kunnen beſchryven. Het Oog ſtaat in een geele Huid, die omringd is met zwarte Vederen, welke in een breede Streek langs ieder zyde van den Hals nederloopen. Deeze zwarte Streeken zyn wederom met Wit gezoomd, en dit Wit loopt over het Voorhoofd, aan het Grondſtuk van den Bek, heen, zynde de Kruin van den Kop, de Nek, de Rug, de bovenzyde der Wieken, en de Staart, zwart, met eenen weerſchyn van Blaauw en Purperkleur. De zyden der Wieken zyn ook zwart; doch de Dekveders aan derzelver binnenzyde wit, en de inwaardſe Baarden van de groote Slagpennen, overdwars, met wit en zwart gebandeerd. Daar vertoont zig geen Wit, aan de bovenkant van de Wieken of Staart, wanneer de Vederen geſlooten zyn. De onderkant des Vogels, van den Bek tot aan de Staart, is hoog Oranje-kleur, aan de Borſt wat ligter. De Pooten en Voeten zyn helder Goudkleurig, de Klaauwen zwart. Hy is tot een weinig onder de Kniejen gevederd, zynde de middelſte en buitenſte Vinger, voor een klein gedeelte, even als in andere Vogelen van deezen aart, door een Vlies ſamengevoegd.

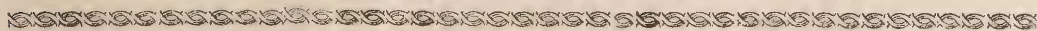
Dit Valkje van Bengale in Ooſtindie afkomſtig, werdt van daar in een groote Carga van Natuurlyke Zeldzaamheden gezonden aan des Konings gewoonen Lyf-Arts, Doctor MEAD. Zulks gebeurde omtrent twee Jaaren voor het uitkomen van dit gedeelte myner Hiſtorie, en de Doctor, bezield met een aanmerkelyken iever tot bevordering van allerley Konſten en Weetenſchappen, hadt de goedheid, van my deezen Vogel, met en benevens eenige anderen, te leenen, op dat ik 'er naauwkeurige Afbeeldingen van maaken mogt, om deeze Natuurlyke Hiſtorie der Vogelen te verſieren. Zy werden in Liqueur overgebragt, en ik had de vryheid om ze daar uit te neemen. Ik wieſch ze met Water af en droogde ze dan: dus kwam hun Pluimagie heerlyk te voorſchyn in zyne Kleuren. Dit Valkje was, zo ik geloof, tot de Vogelery opgebragt en geleerd: alzo het aan ieder Poot een klein ſtuk Leder hadt; gelyk daar wy de Bellen mede vaſt maaken aan de Pooten der Valken. Ik geloof, dat men het volſtrekt voor een niet beſchreeven Vogel houden mag: want ik vind 'er geen gewag van gemaakt in eenige Reisbeſchryving.

West-

(3) Accipiter minimus Benghalenſis. EDW. *Av.* T. 108. Falco Bengalenſis. BRISS. *Av.* App. 20. Falco cœruleſcens. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 42. Sp. 9. *Syſt. Nat.* X. Gen 41. Sp. 7. *Nat. Hiſt.* I. D. IV. Stuk, bladz. 140. Pl. XXX. Fig. 2.

Westindische Alkekengi met ruige kleverige Bladen (*).

Deeze Plant behoort, wegens de gestalte van de Vrugt, zekerlyk tot de zogenaamde *Krieken van over Zee*, by de Kruidkundigen weleer *Alkekengi* genaamd, en thans *Physalis* gedoopt door LINNÆUS. De Bladen zyn als gemeld is: de Bloem en Vrugt hangt neer aan de Steeltjes. Indien het de Virginische Alkekengi met geele Vrugten, gemeenlyk *Capuli* genaamd, was, van Pater FEUILLEE, dan zou 'er van de Vrugten, daar te Lande, een Conserf gemaakt worden, welke men aan de Zieken tot verfrisschinge geeft, even als hier het Geley van Aalbessen.

PLAAT IV.

De Europische of Duitsche Pappegaay (4).

Deeze Vogel is van grootte als een Aakster, doch heeft de Wieken langer, de Pooten en Staart korter, naar evenredigheid. Zyn Bek is grof, taamelyk regt, aan de Punt een weinig haakig, zwart van Kleur, en wederzyds, aan het Grondstuk, bezet met styve zwarte Haairtjes. Het Oog is smalletjes met een bruine kaale Huid omringd. Hy heeft ook, een weinig agter 't Oog, een klein Knobbeltje of uitpuiling, die van Vederen is ontbloot. De geheele Kop, Hals, Borst, Buik, Dyën en Dekveders onder aan de Staart, zyn ligt blaauwagtig groen, maar wat donkerer op de Kruin van 't Hoofd en in 't opperste van de Nek, dan aan de onderzyde. De Hals van vooren heeft bleeke of witagtige Streepen, langs de Schaften der Vederen. De Rug is roodagtig bruin, met een weinigje Groen aan de kanten der Vederen gemengd. De Slagpennen der Wieken zyn zwart getipt, en zeer fraay blaauw aan 't onder-end, uitgenomen die wederzyds naast aan de Rug staan, welke van Kleur zyn als de Rug. De eerste en tweede ry der Dekvederen, naast boven de Slagpennen, zyn van een groenagtig blaauwe Kleur: de kleine Dekveders der Wieken schoon hoog blaauw: de binnenste Dekveders van Kleur als die aan de buitenzyde, maar wat bleeker. De Stuit en Dekveders van de Staart hebben die zelfde schoon blaauwe of Ultramaryn-Kleur, welke zig op de Wieken vertoont, de middelste Veders van de Staart zyn vuil groen; de buitensten wederzyds helder blaauw; de allerbuitensten, die zig omtrent een half Duim langer dan de overigen uitstrekken, hebben zwarte Tippen. Overal, daar de Staart of Slagpennen der Wieken zwart van boven zyn, hebben zy van onderen een schoone hoogblaauwe Kleur. De Pooten zyn geelagtig; de Vingers staan als gewoonlyk en zyn niet gevliesd; de Klaauwen donker bruin of zwart.

De Vogel, naar welken myne Aftekening was gemaakt, onderstel ik, uit zyne schoonheid, een Mannetje te zyn geweest. Men hadt hem op de Rotsen te Gibraltar geschooten, en van daar was hy aan den Heer CATESBY, te Londen, toegezonden, die de beleefdheid hadt van hem my ten gebruike te verstrekken. De Heer ALBIN heeft deezen Vogel niet aangetroffen: hy is door den Heer WILLOUGHBY beschreeven, maar ik verbeeld my eenige verbetering in de Afbeelding gemaakt te hebben, en, alzo het een Vogel van zonderlinge Schoonheid is, welken men nog nooit in Kleuren hadt vertoond, zo heb ik my verstout hem op nieuws aan 't licht te

(*) Physalis ramosissima foliis villoso-viscosis, Pedunculis nutantibus. An Physalis pubescens. LINN. *Spec. Plant.* Ed. II. p. 262.

(4) Garrulus Argentoratensis. EDW. *Av.* T. 109. RAJ. *Av.* 41. BRISS. *Av.* II. p. 64. FRISCH. *Av.* T. 57. Cornix cœrulea. GESN. *Av.* 335. ALDROV. *Orn.* I. p. 790. T. 791, 792. WILL. *Ornith.* p. 85. T. 20. Cornix cœrulea Dorso rubro, Remigibus nigris. *Faun. Suec.* 94. Coracias Garrula. LINN. *Syst Nat.* XII. Gen. 51. Sp. 1. *Syst. Nat.* X Gen. 49. Sp. 1. Duitsche Pappegaay. *Nat. Hist.* I. D. IV. Stuk, bladz. 330. Plaat XXXIV. Fig. 5.

te geeven. De Heer WILLOUGHBY zegt, dat menze in Duitſchland, als ook op Sicilie en Maltha, vindt, alwaar zy in de Hoenderkoopers Winkels verkogt worden, en Doctor SHAW getuigt in zyne Hiſtorie van Barbarie, &c, pag. 251: „ de *Shaga-* „ *rag* is van grootte en gedaante als een Gaay, hoewel met kleiner Bek en korter „ Pooten: de Rug is bruinagtig; de Kop, Hals en Buik helder groen; terwyl op „ de Wieken en Staart verſcheide hoog blaauwe Vlakken of Ringen zyn. Hy maakt „ een gillend Geſchreeuw, en bouwt zyn Neſt in de Oevers van de Shellif, Boo- „ berak en andere Rivieren". Dit kan, denk ik, geen andere dan de boven beſchreevene Vogel zyn; zo dat wy aan Doctor SHAW verpligting hebben wegens zyne onderrigting, waar de Vogel zyn Neſt maakt, en dat hy zo wel in Afrika huisveſt als in Europa. Men vindt hem zelfs zo Noordelyk als in Sweeden, aangezien LINNÆUS hem, in zyne Hiſtorie der Sweedſche Dieren, onder die van dat Ryk geplaatſt heeft: (zie *Fauna Suecica* p. 25, §. 73.) De Latynſche naam, welken 'er de Vogelbeſchryvers aan geeven, is *Garrulus Argentoratenſis* en *Cornix cœrulea* of blaauwe Kraay.

Tandkruid met drievoudige Bladen (*).

Wegens de geſtalte van den Wortel, hier ook in Afbeelding gebragt, voert deeze Plant den Latynſchen naam *Dentaria*, dat is Tandkruid. Onder de verſcheide Soorten van hetzelve, met zeven en vyf Bladers op één Steel, geeft men 'er den naam aan van Driebladerig, doch zy is eigentlyk Negenbladerig, om dat de Steeltjes van drie Bladen met hun drieën op éénen Steel ſtaan. De Bloem beſtaat uit vier Blaadjes, zy heeft vyf Meeldraadjes en één Styl, als hier is afgebeeld; de Vrugt is een Peultje. Dit Gewas groeit in Ooſtenryk en Italien, op dorre beſchaduwde Bergen.

PLAAT V.

De Paradys-Vogel (5).

Deeze Vogel ſcheen my omtrent de grootte te hebben van een Merel. De Bek hadt een en drie vierde Duims; de Wiek geſlooten zynde zeven Duimen; de lange Pennen, uit de Stuit voortkomende, zevenentwintig Duimen; de langſten der zagte loſſe Vederen, die van onder de Wieken ſpruiten, eenentwintig Duimen langte. Van de punt des Beks tot aan het end der gemeene of korte Staartvederen, was de Maat twaalf Duimen. De Bek is taamelyk regt, aan de Punt een weinig omgeboogen, van eene vuil geelagtig groene Kleur. De Neusgaten ſtaan digt by den Kop, welks voorſte deel met zwarte Veertjes als Pluis of Fluweel gedekt is, hebbende eenen glanzigen luiſter, en gaande rondom den Bek, zo boven als beneden. De Keel of onderzyde van den Kop is met dergelyke Fluweelagtige groene Veertjes bekleed, die eenen Goudglans hebben. Het bovenſte van den Kop is met andere Pluisagtige Veertjes gedekt, van eene ſchoone Goudgeele of Oranje-Kleur, die zig ter wederzyde van den Hals uitſtrekken, omringende byna het groene van de Keel. De Oogen zyn klein en zeer digt by den Bek geplaatſt. De Borſt is gedekt met Veders van de gewoone ſtructuur, van een ſchoone donker blaauwagtige Purperkleur. Al het overige des Lighaams; de Rug, Buik, Wieken en Staart, zyn helder roodagtig Kaſtanje-bruin; maar de binnenzyde der Wieken en de onderzyde van de Staart

zyn

(*) Dentaria foliis omnibus ternatis. ROYEN. *Lugd. Bat.* 304. Dentaria enneaphyllos. LINN. *Spec. Plant.* Ed. II. p. 912.

(5) Manucodiata major. EDW. *Av.* T. 110. RAJ. *Av.* 21. N. 7. BRISS. II. p. 130. T. 13. f. 1. Paradiſea Avis, omnium Authorum. Paradiſæa apoda. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 54. Sp. 1. *Syſt. Nat.* X. Gen. 51. Sp. 1. Gewoone Paradys-Vogel. *Nat. Hiſt.* I. D. IV. Stuk, Bladz. 346.

zyn donkerer en doffer bruin. Van de Stuit ontſpringen die men de twee middelſte Veders van de Staart kan noemen, van zevenentwintig Duimen lang, zynde als 't ware enkele Vederſchaften, zonder eenige Baarden, naar Paarde-Haairen gelykende, doch veel ſtyver en dikker, zwart van Kleur. Als men deeze, nogthans, naauwkeurig onderzoekt, zal men 'er by den Wortel, wederzyds, tot omtrent vier Duimen der langte, ſmalle Baardjes aan vinden. Aanmerkelykſt is deeze Vogel wegens de platten van Vederen, die van onder de Wieken wederzyds voortkomen, en zig een groot end agterwaards, verder dan de gewoone Veders van de Staart, uitſtrekken. Deeze Veders zyn van een zeer fraay maakzel, uitermaate ligt en met de Baarden zo lugtig, dat men 'er door heen kan zien als of 't Gaasdoek ware. De langſte Veders zyn helder roodagtig bruin; de kortſten, die over dezelven heen leggen, zeer helder geel, met een roode ſtreek aan ieders Tip. Zy leggen of boven of beneden de Staart, maar zo los, dat, zo wel in 't eene als in 't andere geval, de Staart 'er zig doorheen vertoont. De Pooten en Voeten zyn taamelyk dik en ſterk naar de grootte van den Vogel, gelykende veel naar die der Aakſters of Gaaijen, donkerbruin van kleur, en gewapend met Klaauwen van middelmaatige grootte.

De Vogel, van deeze Afbeelding, wordt in Salters Koffyhuis te Chelſea bewaard, en is een der volmaaktſten, welken ik immer heb aangetroffen. Men brengtze uit Ooſtindie, zynde doorgaans gebrekkelyk, 't welk 'er in Afbeelding en beſchryving verſcheide Soorten van heeft doen maaken. Ik heb andere Vogels van dit Geſlagt gezien, welke van de boven beſchreevene daar in verſchilden, dat de bovenkant van den Hals en de Rug geel waren; dat zy eenige geele Vlakken op de Dekveders van hunne Wieken hadden, dat de langſte Veders van de zyden, die hunnen Sleep maaken, helder geel of witagtig waren van kleur, en de Bekken donker of zwart; hoewel anders van even de zelfde geſtalte als boven beſchreeven is, en waarſchynlyk van eene zelfde Soort. Men kan, zo ik geloof, wel twaalf beſchryvingen van deezen Vogel vinden, en daar zyn vier Afbeeldingen, in 't Werk van WILLOUGHBY, als zo veele onderſcheide Soorten opgegeven; maar, dewyl geen derzelven my voldeedt; zo heb hier een volkomen Vogel voorgeſteld, die beter aan 't oogmerk van den Leezer zal beantwoorden. Monſr. ALBIN heeft ons, in Vol. III pag. 9, van zyne Hiſtorie der Vogelen, de ſlegtſte en onvolmaakſte Afbeelding daar van gegeven, welke hy zegt te zyn uit de Verzameling van Sir THOMAS LOWTHER. Geene beſchryving in 't byzonder heeft hy daar van gemaakt, maar alleenlyk in 't korte iets bygebragt, van 't gene WILLOUGHBY aangaande dit Geſlagt van Vogelen in 't algemeen geboekſtaafd heeft. De Inwooners der Molukkiſche Eilanden noemen dezelven *Manucodiatæ*, dat is Gods Vogelen, zo ALDROVANDUS verhaalt. Ik heb door alle myne naſpooringen in de Verzamelingen der Liefhebberen van Natuurlyke Zaaken (daar ik 'er veelen volkomen en onvolkomen heb aangetroffen,) niet meer dan ééne Soort van deeze Vogelen ontdekken kunnen, die de Vlamswyze Veders een groot end buiten de Wieken uitſteekende hebben.

Ficoides met driedoornige Bladen (*).

De afkomſt deezer Plant is, gelyk die der meeſte Soorten van *Ficoides*, uit Afrika en in 't byzonder van de Kaap der Goede Hope. Dat de Bladen driedoornig en van onderen getand zyn, onderſcheidt ze van de anderen.

PLAAT

(*) Ficoides Africana fruteſcens perfoliata, folio triangulari glauco punctato. BRADL. *Succ.* 5. p. 13. T. 46. Meſembryanthemum uncinatum. LINN. *Sp. Plant.* Ed. II. pag. 692. Sp. 17. Varietas. β.

PLAAT VI.

De Koning der Paradys-Vogelen (6).

Deeze Vogel is zo naa aan de Natuurlyke grootte, als 't my mogelyk was, getekend. Ik geloof, by vergelyking, dat hy ongevaar de grootte heeft van een Vink. Zyn Bek is langer en de Pooten zyn wat dikker: hy heeft een zeer korte Staart, daar de Wieken, als zy gesloten zyn, een goed end over heen reiken. De Bek is taamelyk regt en geel van Kleur, ongevaar een Duim lang, indien men de maat neemt van den hoek der gaaping af. De Oogen zyn klein, ter wederzyde van den Kop, regt boven dien hoek des Beks geplaatst. De Bovenkaak is ten halve gedekt met Fluweelagtige Veertjes, van Oranjekleur: de Kop met Pluis ('t welk een Kenmerk van dit Geslagt uitmaakt): de Nek, Rug, bovenzyde der Wieken en Staart, hebben Veders van de gewoone Structuur, allen, van den Kop tot aan de Staart, hoogrood, een weinig naar Kastanje-bruin hellende, met eenen ongemeen schoonen glans. Het onderste of voorste van den Hals heeft eene mengeling van zwart en rood, gelykerwys de Keel van een Mannetjes Mosch. De groote Veders der Wieken hebben de binnenzyde roodagtig geel, ligter dan de bovenzyde; de binnenste Dekveders der Wieken zyn wit, en de onderzyde van de Staart is donker. Onder ieder Wiek bevindt zig een aanmerkelyke Kwast van Vederen, zeven of agt in getal, van eene donkere zwartagtig bruine kleur, met zeer fraay glanzige groene tippen, hebbende ieder Veder een dwarse Baar of Streep, die witagtig is, en door welke de groene tip van het donkere gedeelte afgescheiden wordt. Ik heb de Wieken in deeze Afbeelding uitgespreid, om deeze Veders te beter te vertoonen. Op de Borst heeft de Vogel een halfmaanswys' merkteken, met de punten of Hoornen opwaards gekeerd, van eene donker groene Kleur, doch met een helderen weerschyn, gelyk de Halzen der Mannetjes Eenden. Deeze plek is van den Hals afgezonderd door eene ligt geelagtige Streep, welke 'er onmiddelyk boven overdwars loopt. De Buik, Dyën en Dekveders onder de Staart zyn wit: maar de laagste deelen der Dyën, omtrent de Kniejen, een weinig bruinagtig. Van den bovenkant in 't midden der Staart, ontspringen twee styve, kaale, Vederschaften, omtrent zes Duimen lang, donkerbruin van Kleur, welke naar de Punt toe, aan de éene zyde, bezet waren met Baarden en rond omgekruld; zo dat zy ronde enden aan deeze Schaften maaken, die plat zyn, en eenen veranderlyken weerschyn hebben van rood en groen. De Pooten zyn taamelyk lang en dik, ieder met vier Vingers, op de gewoone manier geplaatst, en over 't geheel donkerbruin. De Klaauwen zyn grof en van eene ligte Hoornkleur.

Alle deeze Vogels worden ons uit het een of ander gedeelte der Oostindiën, maar voornaamelyk, zo my berigt is, van de Specery-Eilanden toegebragt, welke in bezitting van de Hollanders zyn. Die, naar welken deeze Aftekening gemaakt is, was een zeer wel gedroogde Vogel, bewaard wordende in het Kabinet der Koninglyke Societeit te Londen, Anno 1742. Ik geloof, dat deeze Vogel door onzen Landsman, den Heer WILLOUGHBY, bladz. 96 van zyne Historie der Vogelen, beschreeven is; maar, dewyl ik myn Onderwerp grootelyks van zyne beschryving verschillende bevondt, verbeeld ik my, dat deeze volmaakter zy, en, aangezien de Afbeelding by WILLOUGHBY zeer klein is en sober getekend, verhope ik deeze aangenaa-

(6) Manucodiata Rex. EDW. *Av.* T. 111. Rex Avium Paradisearum. PET. *Gaz.* I. T. 53. f. 2. CLUS. *Exot.* T. 362. SEB. *Mus.* I. T. 38. f. 5. Manucodiata minor. BRISS. *Av.* II. p. 136. T. 13. f. 2. Paradisæa regia. LINN. *Syst. Nat.* XII. Gen. 54. Sp. 2. *Syst. Nat.* X. Gen. 51. Sp. 2. *Nat. Hist.* I. D. IV. STUK, bladz. 350. Pl. XXXIV. f. 9.

genaamer zal zyn. Ik vind ook eene Afbeelding daar van in eene Natuurlyke Historie, te Amsterdam door ALB. SEBA uitgegeven, in 't I. Deel, Plaat 37; welke een weinig van deeze verschilt: maar, alzo dat een groot en zeer kostbaar Werk is, het welke derhalve waarschynlyk niet veelen van onze Landsgenooten in handen komen zal, heeft my dit niet afgeschrikt, om 'er deeze Afbeelding en beschryving van aan 't licht te brengen. Ik volg WILLOUGHBY met een Koninglyken Eernaam te geeven aan deezen Vogel, hoewel de voorheen beschreevene, myns oordeels, dit meer verdient.

Alkekengi van Kurassau met Orégo-Bladen (*).

[Dit Gewas is door BOERHAAVE Alkekengi van Kurassau genoemd, met gryze Bladen als van Orégo, de Bloem flaauw Zwavelagtig, een purperen bodem hebbende. LINNÆUS hadt hetzelve, in de beschryving van den Tuin van den Heer CLIFFORT, een Heesteragtigen Steel, met ovaale Wollige Bladeren, gegeven. Die Wolligheid is echter, in deeze Afbeelding, niet zeer duidelyk te bespeuren.]

PLAAT VII.

De Goudgeele Paradys-Vogel (7).

Deeze, hier ook in de Natuurlyke grootte vertoond, heeft eenen taamelyk langen en dikken Bek, naar zyne grootte, zynde naar den Kop toe van eene bruinagtige Kleur, en zwart aan de Punt, die een weinig krom naar beneden staat. De Oogen kwamen my in den gedroogden Vogel zeer klein voor, zo dat men ze maar effen kon zien. Zy waren aan de zyden van den Kop, digt by en regt boven de hoeken van den Bek geplaatst. Tusschen de Oogen en den Bek, en bykans rondom den Bek, heeft hy zwarte Veertjes gelyk Pluis of Fluweel, smal aan het Grondstuk van de Bovenkaak, doch van de Onderkaak zig omtrent een Duim nederwaards langs de Keel uitstrekkende. De Kop, de bovenzyde van den Hals, als ook de Rug, zyn gedekt met Veders van eene uitermaate schoone, heldere, roodagtige Oranje of Goud-kleur, die lang en los langs den Hals nederhangen, vallende een weinig over de Borst heen, welke, gelykerwys de Buik en de groote Veders van de Wieken, een zeer schoone geele Oranje-Kleur heeft. De Dekveders derzelven zyn zwart, met een kleine mengeling van Geel. De Gouden of geele Kleur van deezen Vogel is zo ongemeen glanzig, dat ik die door myne Konst op ver naa niet kan nabootzen. De Staart, zynde zo ik geloof volkomen, bestaat uit twaalf Vederen, die boven donker zwart en beneden roestkleurig of flaauwer zwart zyn, en de Schaften van deeze Veders vertoonen zig van onderen geelagtig. Alle de Staart-Veders hebben een zeer smal geel Randje aan haare tippen. Alzo deeze Vogel uit de Indiën gebragt is zonder Pooten, kan ik daar niets van zeggen: maar ik heb 'er, tot meer bevalligheid van de Afbeelding, Dyën en Pooten aan gemaakt, van zulk eene gestalte en evenredigheid, als ik gevoeglykst oordeelde, uit myne Waarneemingen omtrent de andere Soorten van Paradysvogelen afgeleid, welken ik gezien heb met volmaakte Pooten.

Deeze Vogel was uit Oostindie hier in 't Land gebragt door myn goeden Vriend, Kapitein ISAAC WORTH, een Scheepsbevelhebber in dienst van onze Kompagnie, wel-

(*) Alkekengi Caule fruticoso, Foliis ovatis tomentosis. LINN. *Vir.* CLIFF. *Spec.* 182. N. 3. Solanum Vesicarium Curassavicum, Solano antiquorum simile, Foliis Origani sub-incanis. MOR. *Hist.* III. p. 527. Physalis Curassavica. LINN. *Spec. Plant.* II. p. 261.

(7) Paradisæa Aurea. EDW. *Av.* T. 112. Icterus Indicus. BRISS. *Append.* 37. Oriolus Capensis. LINN. *Syst. Nat.* XII. Gen. 52. Sp. 18. Coracias Aurea. *Syst. Nat.* X. Gen. 49. Sp. 5. Goud-Vogel. *Nat. Hist.* I. D. IV. Stuk, bladz. 335.

welke hem my preſent gedaan heeft. Ik houd hem volſtrekt voor een niet beſchreevenen, en het ſpyt my zeer, dat hy onvolkomen was door 't gebrek van Pooten. Ik twyfel ook, of niet eenigen van de grootſte Veders weggenomen zyn geweeſt, (want hy hadt 'er maar zes of zeven in ieder Wiek,) en deeze zullen waarſchynlyk zwart geweeſt zyn; alzo de meeſte Vogels de buitenſte Slagpennen van de zelfde kleur hebben als hunne Staarten. Meer dan eens, naamelyk, is 't my in Reisbeſchryvingen, (waar kan ik my niet erinneren,) voorgekomen, dat de Indiaanen deeze Vogels dooden en bereiden omze onder 't Krygsvolk in de Ooſterſche Landen te verkoopen, die daar van als Pluimen op hunne Hoofden gebruik maaken. Dit zal de reden zyn, dat men de meeſten van deeze Vogels niet dan verminkt of van zodanige Lighaamsdeelen beroofd ontvangt, welke geene byzondere Schoonheid in zig hebben, ten einde daar door derzelver fraaijer Vederen niet bedekt of verdonkerd mogten worden. Ik heb den Vogel zodanig afgebeeld, als hy my toegekomen is, met de enkele byvoeging van de Beenen. De Paradysvogels ſchynen my veeleer tot het Geſlagt der Aakſters en Gaaijen, dan tot dat der Havikken, gelyk ſommige Autheuren zig verbeeld hebben, te behooren.

Een fraay Chineeſch Juffertje (*).

Het Juffertje, daar nevens afgebeeld, bevindt zig in de Verzameling van ROBERT NESBIT, Med. Doctor, Lid van het Kollegie der Geneeskundigen en van de Koninglyke Societeit, te Londen. Het Lighaam en de onderſte Wieken zyn fraay glanzig groen, met den luiſter van gepolyſt Metaal; de tippen der Wieken en derzelver onderkanten donker of zwart; de bovenſte Wieken ligt bruin van kleur, zeer dun en doorſchynende. Het kwam uit China.

Klein geſternd Vlaſch (†).

[Dit Kruidje groeit op Heuvelen in Vrankryk en Italie. Het is merkwaardig wegens zyne Bloemen, wier Kelken, door haare vyf uitſteekende Punten, eene Stergelykende figuur vertoonen, en deswegen vindt men het *Geſternd Vlaſch* genoemd. By *a a a* zyn deeze Bloemen en de Zaadhuisjes in de Natuurlyke grootte, en by *b*, *b*, *b*, wat vergroot voorgeſteld. Men ziet hier uit dat de Bloem wit is, naar die van Guichelheil gelykende, en dat het Zaadhuisje, hoedanigen 'er veelen op het Plantje vertoond worden, geel is, in verſcheide hokjes verdeeld, die zeer kleine Zaadjes bevatten. Het geheele Plantje heeft maar twee, zelden drie Duimen hoogte.]

PLAAT VIII.

De Aakſteragtige Paradysvogel (8).

Deeze Vogel is wederom hier in de Natuurlyke grootte voorgeſteld, maar alzo dus zyne twee ongemeen lange Staartveders niet op de Plaat te brengen waren, heb ik 'er een verkleinde Afbeelding bygevoegd, om de evenredigheid der langte van de Staart tot die van 't Lighaam te vertoonen. Deeze Staartveders zyn ieder vyf-

(*) Libellula Chinenſis. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 234. Sp. 15. Syſt. Nat. X. Gen. 206. Sp. 15. *Nat. Hiſt.* I. D. XII. STUK, bladz. 28.

(†) Linum minimum Stellatum. C. B. *Pin.* 214. Prod. 107. MAGN. *Monſp.* 163. T. 162. Lyſimachia Linum ſtellatum. LINN. *Spec.* Plant. Ed. II. p. 211.

(8) Pica Orientalis Caudâ Pennis duabus longiſſimis donatâ. EDW. *Av.* T. 113. Muſcicapa criſtata alba Capitis bonæ Spei. BRISS. *Av.* II. p. 414. T. 41. f. 2. Muſcicapa Paradiſi. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 113. Sp. 1. Corvus Paradiſi. *Syſt. Nat.* X. Gen. 48. Sp. 11. Katoendiefje. *Nat. Hiſt.* I. D. IV. STUK, bladz. 325.

vyftien Duimen lang, [en dus byna driemaal zo lang als het Lighaam van den Vogel.]

De Bek is donker of zwart, platagtig als die van een Eend, zo dat de hoeken des Beks op een goeden afstand geplaatst zyn, 't welk de gaaping wyd maakt. Aan het Grondstuk van de Bovenkaak bevinden zig styve zwarte Haairen, die voorwaards uitsteeken gelyk de Neushaairen van Viervoetige Dieren. De Oogen staan boven de hoeken van den Bek. De Kop en Hals zyn t'eenemaal zwart, hebbende een Kuif van losse spichtige Vederen, agterover geboogen; welke ik onderstel dat de Vogel overend zetten kan en in de Nek vallen laaten naar zyn welgevallen. Het Lyf, uitgenomen de Wieken, is geheel wit. De grootste Slagpennen zyn zwart, met een weinig wits aan derzelver wortelen, gelyk ook het gene men de basterd-Wiek noemt, die deeze wortels bedekt. De Slagpennen digst aan de Rug zyn in 't midden zwart, en om den geheelen Rand met wit gezoomd, zo wel als de ry van Dekvederen onmiddelyk daar boven: de kleinste Dekveders van de Wiek zyn wit, met een fyn zwart Streepje door 't midden van ieder Veder nederwaards getrokken: zynde die aan de binnenzyde der Wieken zuiver wit. De Staart is lang, gelyk die van een Aakster, neemende de Veders van de zyden naar het midden allengs in langte toe; maar de middelste Veders schieten tot een ongemeene langte uit, zynde ongevaar tien Duimen langer dan de anderen. De Staartveders zyn wit, de kortsten getipt en gezoomd met een zwarte Franje; terwyl de langsten ieder een klein zwart streepje aan haare Toppen hebben, en de Schaften van alle de Veders zyn zwart, uitgenomen in dat gedeelte der langste Vederen, 't welk voorby de anderen zig uitstrekt. De Beenen en Voeten zyn Loodkleurig, zo wel als de Nagels of Klaauwen, en aan den dunnen kant. De Voeten gelyken naar die van den Konings-Visscher, zynde de middelste en buitenste Vinger van ieder Voet byna tot aan de Klaauwen toe, en de middelste met den binnensten tot aan het eerste Lid of Gewricht samengevoegd.

Drie zodanige Vogels heb ik droog bewaard in Londen gezien, en, dewyl dezelven alle in handen van myne Vrienden waren, zo ben ik met derzelver gebruik tot volmaaking van deeze Afbeelding en beschryving begunstigd. Een derzelven bevindt zig in 't Kabinet van den Baronet HANS SLOANE; de ander in dat van Doctor MEAD, en de derde in die der Familie van wylen den Liefhebber van Naturaliën, Mr. DANDRIDGE. Ik moet bekennen, dat deeze Vogel door den Heer PETIVER was beschreeven, (gelyk men zyne beschryving kan zien in RAY's *Synopsis Methodica Avium*, p. 193. Tab. 2. N. 113.)

Cytisus met gladde Bladen en zwarte Haauwtjes (*).

[De gladde zwartagtige Cytisus wordt deeze van BAUHINUS getyteld, doch by DODONÆUS is het de eerste *Basterd-Cytisus*, welke, zo die Autheur getuigt, in Moravie en Oostenryk groeit, zynde de Vierde Soort van Cytisus, door CLUSIUS aldaar gevonden. De Bladen waren wat bitteragtig van smaak, de Bloempjes als die der Erwten, maar geel, en daar op volgden zwarte Haauwtjes, met kleine geelagtige Zaadjes.]

PLAAT IX.

De drie-Vingerige Specht (9).

Deeze Afbeelding vertoont wederom den Vogel in zyne Natuurlyke grootte. Hy

(*) Cytisus glaber nigricans. C. B. *Pin.* 390. Cytisus nigricans. LINN. *Spec. Plant.* Ed. II. p. 1041.

(9) Picus Canadensis Pedibus tribus Digitis donatis. EDW. *Av.* T. 114. Picus tridactylus anomalus *Mus. Petropol.* 368. Picus tridactylus. LINN. *Syst. Nat.* XII. Gen. 59. Sp. 21. Syst. Nat. X. Gen. 54. Sp. 13. Drie-Vingerige Specht. *Nat. Hist.* I. D. IV. Stuk, bladz. 393.

Hy komt daar in overeen met onzen grootſten gevlakten Specht, of Vuurſtaart; gelyk die van ſommigen geheten wordt. De geſtalte van zyn Bek is, gelyk in alle anderen van dit Geſlagt, als 't ware aan de Punt afgeſneeden, alwaar dezelve iets heeft in een loodregten ſtand, dat naar de ſcherpte van een Beitel gelykt. Hy heeft een vuile Vleeſchkleur, en is zwart aan de Punt. De Neusgaten zyn met ſtyve zwarte Vederen, die 'er voorwaards over heen groeijen, gedekt: zynde de Kruin van den Kop Goudkleurig. Deszelfs zyden, de Nek, Rug, benevens de bovenkant van de Wieken en Staart, zyn zwart. Van agter de Oogen komen flaauwagtige witte Streepen, als ook anderen van de hoeken des Beks, die onder de Oogen heen nederwaards ſtrekken. Aan het agterſte van den Kop, in het midden van de Rug en van de Stuit, hebben eenige der zwarte Vederen witte Tippen. De buitenſte of grootſte Slagpennen zyn wit gevlakt, doch hebben kleiner Vlakken op haare uitwaardſe dan op haare inwaardſe Baarden. De middelſte Slagpennen zyn zwart, maar die naaſt aan de Rug zwart en wit bont, gelyk de drie buitenſte Veders ter wederzyde van de Staart. De onderzyde des Vogels, van den Bek tot aan de Staart, is wit: de binnenſte Dekveders der Wieken en de zyden des Lighaams, zyn met gegolfde dwars-ſtreepjes zwart en wit geſprenkeld. De Pooten, Voeten en Klaauwen, hebben eene bruine Kleur. Het ongewoonſte in deeze Vogel is, dat hy alleenlyk drie Vingers heeft, waar van twee voorwaards ſtaan en één agterwaards: terwyl ik, in alle anderen van dit Geſlagt, twee agter-Vingers heb aangetroffen. De agterſte Vinger van deezen Vogel, als op zig zelf alleen ſtaande, is ſterker dan één der voor-Vingeren, en met een langer Klaauw gewapend. Men vindt wel meer Vogelen, die drie-Vingerig zyn, doch daar ſtaan de Vingers alleen voorwaards; zo dat deeze Specht door het maakzel zyner Voeten van alle andere Vogels, die ik gezien heb, onderſcheiden is.

Twee deezer Vogels waren van de Hudſons-Baay herwaards gebragt door den Heer ISHAM, en ik heb een anderen gezien in handen van den Heer HENRY BAKER, Lid der Koninglyke Societeit. Zy kwamen allen in 't maakzel hunner Voeten, zo wel als in andere opzigten, overeen. Ik had gemeend, dat deeze Specht niet beſchreeven was; doch geloof nu, daar in mis te hebben: want ziende een Natuurlyke Hiſtorie der Dieren van Sweeden door CAR. LINNÆUS, te Leiden in 't Jaar 1746 uitgegeven, vind ik aldaar, pag 30, eene Specht beſchreeven, die zeer naby met den mynen overeenkomſtig is. Hy geeft 'er dus de Kenmerken en Woonplaats van op: *Picus Pedibus tridactylis. Habitat in Alpibus Dalekarlicis.* Dit trekt zyn Ed. uit de Verhandelingen der Akademie van Stokholm, van 't Jaar 1740, pag. 222 (*). Zo dat het een Inwooner is van de zeer Noordelyke deelen, zo wel van Europa als van Amerika. Dewyl de gemelde Autheur geen Afbeelding van dien Vogel gegeven heeft, denk ik dat deeze daar van de eerſte zal zyn.

Mottenkruid met Brandenetel-Bladen (†).

[Deeze Plant, in gedaante van de Bloemkroon taamelyk naar de Valeriana gelykende, wordt van de meeſten tot het Boelkenskruid betrokken, en MORISON geeft 'er de Bladen van Speenkruid aan. LINNÆUS heeftze in 't Geſlagt van 't Mottenkruid geplaatſt. De Bloemen met de deelen der Vrugtmaaking zyn hier afzonderlyk vertoond. Zy groeit in Kanada en Virginie.]

PLAAT

(*) [Men vindt het Vertoog van den Ridder LINNÆUS daar over, in de *Verhand. der Kon. Sweedſche Acad.* te Stokholm, van 't Jaar 1739, bladz. 263.]

(†) Valeriana Urticæ folio flore albo. CORN. *Canad.* 20. T. 21. Ageratum altiſſimum. LINN. *Sp. Plant.* Ed. II. p. 1176.

PLAAT X.

Belted Kingfisher.

De Amerikaansche Ysvogel (10).

Deeze is hier ook in de Natuurlyke grootte afgebeeld. Hy komt in zyn algemeene gestalte, als ook in de gedaante van den Bek en Pooten, met den Europischen Ysvogel overeen, doch heeft de Staart in evenredigheid langer. Zyn Bek is dik en grof, van eene zwarte of donkere Kleur, uitgezonderd alleen dat gedeelte van de Onderkaak, 't welk aan den Kop gevoegd is, alwaar dezelve eene roodagtige Vleeschkleur heeft. De Neusgaten zyn digt by den Kop geplaatst; de Oogen regt boven de hoeken van den Bek: de Kop is van eene blaauwagtige Loodkleur: op de Kruin zyn losse lang gepunte Veders, die een soort van Kuif maaken. Hy heeft twee witte Vlakken aan ieder zyde van den Kop, waar van de eene tusschen het Neusgat en het Oog, de andere een weinig onder of agter het Oog geplaatst is. De Keel en onderzyde van den Hals is wit; welke witheid een soort van Halskraag formeert, die van agteren in de Nek zig byna vereenigt. Onder dit Witte is de Borst Loodkleurig, zo wel als de geheele bovenzyde, de Hals, Rug, Wieken en Staart. Zes of zeven der grootste Slagpennen zyn zwartagtig, met kleine witte Vlakken op haare buitenste Baarden, die allen met malkander witte dwars-streepen maaken. De overige Slagpennen uitwaards hebben witte Tippen, zo wel als de basterd-Wiek en de ry der Dekvederen onmiddelyk boven de Slagpennen. De buitenste Slagpennen hebben haar Baarden wit naar haaren grondsteun toe; die op dezelven volgen zyn met donker en wit getand, op haare binnenste Baarden. De binnenste Dekveders der Wieken zyn wit; met eenige mengeling van Oranje-kleur. De Staart is van onderen bleeker Loodkleurig dan van boven: al de Veders zyn wit getipt en overdwars gemerkt met witte streeken: de Buik, Dyën en Dekveders onder aan de Staart zyn wit. Het Lyf, onder de Wieken, is roodagtig Oranje-kleur, aan de zyden in het Wit versmeltende. De Pooten zyn zeer kort, en een weinig boven de Kniejen Vederloos: de middelste en buitenste Vingers met elkander samengevliesd, even als in de andere Ysvogelen: zynde de kleur der Pooten en Voeten roodagtig bruin, der Klaauwen donker.

Deeze Vogel was door den voorgemelden Heer Isham van de Hudsons-Baay overgebragt, alwaar hy zig in 't Voorjaar en den Zomer schynt te bevinden. De Heer Catesby heeft hem, in zyne Natuurlyke Historie van Karolina, als een Inboorling van dat Land beschreeven(*). Marcgraaf heeft, in zyne Historie van Brasil, bl. 194, eenen Vogel beschreeven en afgebeeld, welken ik voor deezen houde, hoewel de beschryving te kort is, en zyne Afbeelding ondeugende. Uit het gene door hem gezegd wordt, schynt de Vogel in 't grootste deel van Amerika te huisvesten, en moogelyk zal zyne woonplaats zig wel tot in het Zuidelykste van dat Weereldsdeel uitstrekken: aangezien het niet kouder is in *Terra del Fuego*, over de Straat van Magellaan heen, dan in de Hudsons-Baay, waar men hem heeft gevangen.

De Afbeelding van den Heer Catesby, en zyne beschryving, met de mynen vergelykende, heb ik reden om te denken, dat hy dezelve naar een Wyfje gemaakt heeft, of naar een jongen Vogel, die nog zyne schoonheid niet hadt: want ik vind in de myne veele Merktekenen die in de zyne ontbreeken, en dit is de reden, dat ik

(10) Ispida Carolinensis Edw. *Av.* T. 115. Ispida Dominicensis cristata. Briss. *Av.* IV. p. 515. Alcedo Alcyon. Linn. *Syst. Nat.* XII. Gen. 62. Sp. 7. *Syst. Nat.* X. Gen. 56. Sp. 3. Ceryle alcyon, (Linn.) Boie.

(*) [Zie bladz. 31. in de Tweede Band van dit Vogelen Werk en de Afbeelding aldaar Pl. XXXVIII.]

ik 'er hier mede te voorſchyn gekomen ben: MARCGRAAFS Braſiliaanſche naam is *Jaguacati guacu.*

Afrikaansch Huiſlook met Kroontjes-Bloemen (*).

[Onder de ſoorten van *Craſſula*, welke LINNÆUS voorgeſteld heeft, is deeze de eerſte. Hy geeft 'er dien naam aan, wegens de dikke Bladen, naar Huiſlook of Donderbaard (*Sedum*) veel gelykende, 't welk deeze Afbeelding aan wyſt; doch grootelyks daar van verſchillende door de Bloem. In de ſoorten van Huiſlook is dezelve uit veele Blaadjes als een Roos ſamengeſteld, en hier beſtaat zy uit een enkeld Kelkwyſ' Blad, dat aan den Rand is omgekruld, hoogrood van kleur. Bovendien heeft deeze Bloem maar vyf, en die van de Huiſlooken wel twaalf Meeldraadjes, in 't ronde om den Styl geplaatſt, tegen welken de vyf hier digt aangevoegd zyn. Het een zo wel als 't andere is in deeze Afbeelding gebragt. COMMELYN geeft 'er den naam van *Afrikaanſche* Heeſteragtige Cotyledon aan, om dat dit Gewas afkomſtig is van de Kaap der Goede Hope.]

PLAAT XI.

De Gehoornde Faiſant uit Bengale (11).

Deeze Vogel heeft ongevaar de grootte van eenigen onzer grootſte Haanen, of maakt een middelſlag tuſſchen de Hennen en Kalkoenen uit, gelykende in geſtalte veel naar deeze laatſten. Men kanze in het Geſlagt der Hoenderen plaatzen. De Bek is als die van een Hen; bruin van kleur, aan de punt wat donkerer. De Neusgaten, het voorſte van den Kop, en de geheele omtrek der Oogen, zyn bedekt met dunne zwarte Haairagtige Pluimpjes; de Kruin is rood. Boven ieder Oog ontſpringt een Hoorn, die agterwaards geſtrekt is, als in de Afbeelding; rond, van eene Eeltagtige of Vleezige zelfſtandigheid en ſchoon blaauw van kleur, uitloopende in een ſtompe Punt. Aan de Onderkaak hangt een Lap van een ſlappe Huid, die ook ongemeen ſchoon blaauw is, langs den Hals nederwaards. Aan de buitenkant zyn hier op Oranjekleurige Vlakken, en daar zyn deeze Lellen kaal, maar aan de binnenkant, die los is van den Hals, bezet met kleine zwarte Veertjes, zo wel als het gedeelte van den Hals, 't welk 'er door bedekt wordt. Aan de buitenzyde van deeze Lel, beneden derzelver midden, is een andere loſſe zwarte Huid, daar aan als 't ware met zynen rand alleen gehecht, en dunnetjes bezet met zwarte Haairtjes. Deeze Huid is gefronzeld en zagt van geweefzel, kunnende, zo ik geloof, door den Vogel naar believen uitgeſpannen en ſamengetrokken worden, even als in de Kalkoenen plaats heeft. De Afbeelding moet myne beſchryving helpen: want de Kop van deezen Vogel verſchilt van alles dat my ooit voorgekomen is. De Hals en Borſt zyn hoogrood, naar Oranjekleur trekkende. Een weinig Zwart is, aan de Nek, daar onder gemengd; doch de Borſt en het onderſte van den Hals is dik bezet met kleine witte Vlakjes, ieder omvangen door eenen zwarten Ring. De Rug, Wieken, Staart en onderſte Zyde, zyn van eene taamelyk heldere geelagtig bruine Kleur, welke rondom het onderſte van den Hals allengs in het Roode verſmelt. De Rug en Wieken hebben kleine gegolfde dwars-Streepjes, die donker bruin zyn; terwyl de

(*) Cotyledon Africana fruteſcens, Flore umbellato coccineo. COMM. *Rar.* T. 24. flore carneo amplo. BREYN *Prodr.* III. p. 30. T. 20. fig. 1. Craſſula coccinea. LINN. *Sp. Plant.* Ed. II. p. 404.

(11) Phaſianus cornutus Bengalenſis. EDW. *Av.* T. 116. BRISS. *Av.* VI. App. 14. Meleagris Satyra. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 99. Sp. 3. *Syſt. Nat.* X. Gen. 88. Sp. 3. Bengaalſche Kalkoen. *Nat. Hiſt.* I. D. V. STUK, bladz. 343.

de witte Vlakken, op de Rug, Wieken, Staart en 't Lyf, van rond allengs de gedaante van Traanen of Baggen bekomen, met het ſtompe end nederwaards geſtrekt. Deeze Vlakken zyn altemaal met Zwart omringd. De Vogel heeft zyne Dyën bruin, met donkere dwars-Streepen: de Pooten en Voeten zyn witagtig, gelykende naar die van een Haan. Hy heeft Spooren, waar uit ik hem oordeel van 't Mannelyk oir te zyn.

De Kop was, in Liqueur, van Bengalen, en dus uit Ooſtindie, benevens een Aftekening van den geheelen Vogel, aan Dr. Mead toegezonden. Dewyl nu deeze Kop, daar de geheele Hals aan was, overeenkwam met de Aftekening, zo onderſtelde ik, dat die over 't geheel wel gemaakt mogt zyn, en derhalve heb ik my verſtout deeze Afbeelding, ſchoon ten grootſten deele gekopieerd, van denzelven uit te geeven. De Staart vertoonde zig, in de Origineele Tekening, aan 't end een weinig borſtelig; als ware zy, door den Vogel in een Kouw of Hok te houden, een weinig afgeſleeten. Van langte was dezelve, in evenredigheid met het Lighaam, zodanig als ik die voorgeſteld heb; doch ik verbeeld my, dat de Staart wel wat langer kan geweeſt zyn: alzo het een gantſch niet gemeene Vogel is in die Kwartieren; en daarom heb ik het End daar van agter een Boom verborgen. Ik geloof, dat dit ſchoone Dier nog door geen Autheur was beſchreeven. De geleerde en keurige Doctor Mead heeft, met de gemelde, nog verſcheide andere Tekeningen, in haare Natuurlyke Kleuren, van een groote menigte zeldzaame Indiſche Vogelen ontvangen, die ik allen voor Natuurlyk houde, doch beloofd hebbende, de Tekeningen en beſchryvingen niet dan naar Natuurlyke Voorwerpen te maaken, zo kon ik niet beſluiten myn genegenheid te volgen om dezelven uit te geeven. De Origineele Tekening is onderſchreeven met de woorden, *the Napaul-Pheaſant*.

Denneboom van Noord-Amerika, met zeer kleine Vrugten (*).

[Deeze wordt, in 't Engelſch, de *zwarte* Newfoundlandſe geheten, in onderſcheiding van dien, op de Tweede Plaat, hier voor, afgebeeld, welken men den *witten* Newfoundlanſen tytelt. Zo uit de benaaming, als uit de Afbeelding van twee derzelven, by *b*, *b*, op deeze Plaat, ſchynt het, dat zyne Vrugten nog merkelyk kleiner zyn. De Bladen, by *a*, *a*, *a*, *a* vertoond, komen met die van den Witten, voorgemeld, nagenoeg overeen. Ieder op zig zelve zyn zy enkeld, doch ſtaan digt by elkander rondom de Twygjes der Takken, die eene geelagtig bruine Kleur hebben. Het ſchynt dat de Vrugten niet hangen maar opwaards ſtaan.]

PLAAT XII.

Northern sharp-tailed grouse.

Het langſtaartige Hazelhoen uit de Hudſons-Baay (12).

Deeze Vogel heeft de grootte van een Faiſant, of liever van de Mannetjes Berkhoenderen, van welk Geſlagt hy eene Soort is. Deeze was, zo men my onderrigtte, een Hen, zynde de Haan zwarter van Kleur en glanzig aan den Hals. Het zelfde verſchil heeft tuſſchen de Haanen en Hennen plaats in onze Heyhoenderen; weshalve men de eerſten zwart Wild (*black Game*), de laatſten graauw Wild (*grey Game*) noemt.

Hy

(*) Abies Foliis ſolitariis, apice acuminatis, undique Ramos cingentibus, Conis ovatis. Trew. *An* Abies Piceæ foliis brevibus, Conis minimis. Rand.

(12) Urogallus minor fœmina Caudâ longiore. Edw. *Av.* T. 117. Tetrao Urogallus, Linn. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 103. Sp. 1. Tetrao Phaſianellus. *Syſt. Nat.* X. Gen. 91. Sp. 5. Faiſant van Kanada. *Nat. Hiſt.* I. D. V. Stuk, bladz. 107.

Pedioecetes phasianellus var. phasianellus

Hy heeft den Bek even als die van een Huishen is, doch zwart of donker van Kleur. De Kop en Hals zyn helder roodagtig bruin, met gegolfde donkere dwarsſtreepjes geſprenkeld. Boven en beneden ieder Oog, en aan de onderzyde van den Kop, zyn de Veders helder bruin of witagtig. Op de Rug, Wieken en Staart, zyn zy in 't midden zwart, met helder bruin op de zyden getand, en overdwars met zwart en bruin aan de Tippen getekend, 't welk een verwarde gebroken vertooning, van zwart en bruin overdwars gemengeld, op de geheele bovenſte Vlakte van den Vogel maakt. De Dekveders aan de binnezyde der Wieken zyn donker en wit, in dwarſe Streepen gemengd; de buitenſte Dekveders der Wieken, en de Slagpennen naaſt aan de Rug, hebben witte Tippen: de grootſte Slagpennen zyn met witte Vlakken getekend op de buitenſte Baarden, terwyl de binnenſte Baarden Aſchkleurig zyn en ongevlakt. De Staart heeft de twee middelſte Veders bykans twee Duimen langer, dan de genen, die 'er naaſt aan zyn, wordende zy allen trapswyze naar de zyden verkort, en de drie buitenſte Veders, aan ieder zyde, zyn wit. De Borſt wordt van bruin allengs wit; gelyk ook de Buik, de zyden onder de Wieken en Dekveders onder de Staart. Op de Borſt zyn halfmaanswyze zwarte Vlakken; doch aan den Buik hebben de Vlakken eene Hartvormige figuur en ſtrekken zig tot aan de Dekveders onder de Staart uit. De Pooten zyn met fyne Veertjes gedekt, die zig als Haair vertoonen, van eene witagtig bruine Kleur, overdwars getekend met donkere Streepen: zynde de Vingers en Klaauwen donker zwartagtig, en ieder Vinger wederzyds gekamd, gelyk alle de Vingers in dit geheele Geſlagt van Vogelen.

Deeze Vogel was door den Heer ISHAM overgebragt uit de Hudſons-Baay, alwaar men hem een Faiſant noemt, alzo zyne lange Staart en Kleur zeer wel overeenkomt met die van onze Faiſant-Hen, en het Mannetje zal mooglyk den Faiſant-Haan niet minder gelyken. Ik onderſtel, dat hy, leevende, een roode Plek boven de Oogen als eene Wenkbraauw hadt, gelyk alle de Vogels van dit Geſlagt: maar, aangezien ik daar van geen blyk kon vinden in den gedroogden Vogel, heb ik zulks in myne Afbeelding en beſchryving agterweg gelaten. Ik geloof, dat men hem voor éénen niet beſchreevenen Vogel mag houden. De Heer MICHEL, een Geneesheer uit Virginie, thans in Engeland, ziende myne Origineele Aftekening van deezen Vogel, zeid, dat men (de zelfden heeft in de Boſſchen en woeſte Landen van Virginie,) en dat de Haan een trotſe Vogel is, die zeer regtop loopt.

Aſtragalus met overendſtaande Haauwtjes (*).

[Het Geſlagt van Aſtragalus bevat omtrent veertig Soorten by LINNÆUS. Hier onder komen 'er veelen voor, die hangende of neerhurkende Steelen hebben, van welken deeze zig onderſcheidt, doordien zy een regtopſtaande Gewas maakt, niet alleen, maar ook doordien de Haauwtjes overend ſtaan. Zy zyn dik en platagtig rond, doch in een punt uitloopende, die Haakswyze omgekromd is, gelyk de Afbeeldingen, op zyde van den Vogel, aantoonen. Hier zyn de Bloemen bygevoegd, als ook de Blaadjes, waar uit dezelven beſtaan, benevens de Styl en Meeldraadjes. Naaſt de Haauwtjes, die geelagtig bruin zyn, vertoont zig de Kelk der Bloemen. Zy zyn in een Aair ſamengevoegd, als aan het Takje agter den Vogel, en bleek geelagtig van Kleur, doch hebben den tip van de Kiel, dat is van het onderſte Bloemblaadje, blaauwagtig. 't Gewas komt, volgens den Heer GMELIN, in vogtige Velden van Siberie voor.]

PLAAT

(*) Aſtragalus uliginoſus. LINN. *Spec. Plant.* Ed. II. p. 1066.

(*) Probably var. columbianus.

PLAAT XIII.

Canada or Spruce Grouse, proper.

Het bruine gevlakte Hazelhoen, Mannetje (13).

Deeze Vogel is van middelmaatige grootte tusschen onze Faisant en Patrys, doch wat langer van Lighaam, en heeft ook de Staart naar evenredigheid langer dan onze Patryzen. De Bek is, gelyk die van een Hen of Faisant, van eene donkere Loodkleur, naar de Punt toe zwart, de Neusgaten met zwarte Vederen bedekt hebbende. De Oogleden vertoonden zig, niettegenstaande de Huid gedroogd was, rood van Kleur. Het voorste deel en de onderzyde van den Kop is zwart. Hy heeft, tusschen de hoeken van den Bek en de Oogen, wederzyds, eene witte Vlak, en een andere agter ieder Oog: van de hoeken des Beks loopen onder de Oogen witte Streepen, welke voorby de Oogen nederwaards strekken en onder de Keel te samen komen, zo dat zy alle de zwarte Veders insluiten, welke de onderzyde van den Kop en Keel bedekken. De Veders op de kruin des Kops, langs den Hals, de Rug en Dekveders van de Staart, zyn met zwart en donkerbruin of Aschkleur gesprenkeld, in halve Kringen, die elkander volgen binnen het bestek van ieder Veder, en dus een gebrokene mengeling overdwars formeeren aan de bovenzyde. De buitenste Dekveders der Wieken zyn bont gelyk die op de Rug, maar het mengzel is veeleer bruin dan Aschkleurig: de Slagpennen zyn zwart of donker, met bruine Randen: de binnenste Dekveders der Wieken donker met witte tippen. Alle de Veders van de Staart zyn zwart, met Oranjekleurige tippen: de Borst en Buik zyn ook zwart; de Onderbuik en Dyën zwart, bruin en wit, gemengeld. De Dekveders onder de Staart zyn wit, met halfmaanswyze zwarte Vlakken: de zyden onder de Wieken donker en bruin overdwars gemengeld. Op ieder Zyde, rondom de Gewrichten der Wieken als dezelven gesllooten zyn, bevinden zig eenige witte Vederen, die zeer bevallig verdwynen in de zwarte Veders aan den Borst en Buik. De Pooten zyn, tot aan de Voeten toe, gedekt met dunne Veertjes, van eene bruine Kleur, overdwars gemengeld met fyne gegolfde zwarte Streepjes: de Vingers en Klaauwen zyn donker bruin, de Vingers aan de kanten getand: de agterste Vinger zit onder de Veders van de Poot zodanig verholen, dat men hem niet kan zien.

Deeze Vogel was ook door gemelden Heer ISHAM van de Hudsons-Baay gebragt, alwaar men hem de *Hout-Patrys* noemde. Hy is baarblykelyk van het Geslagt der Veldhoenderen, en, zo ik niet twyfel, het Mannetje van dien, welken ik in het Eerste Deel van myn Vogelen-Werk uitgegeven heb, onder den naam van het *bruine en gevlakte Hazelhoen*, 't welk van deezen juist even zo verschilt, als in onze Veldhoenderen de Hen verschilt van den Haan: zo dat ik meen verzekerd te zyn, dat de hier beschreeven Vogel, en die, [zie ons III. Deel, Pl. 37.] Mannetje en Wyfje zyn. Nimmer, meen ik, is dezelve beschreeven of afgebeeld.

De Costus-Wortel Plant (*).

[De bygevoegde Tak vertoont de Steng, Bladen en Bloesem, van de Plant, die den *Costus-Wortel* der Apotheeken uitlevert. Deeze Wortel, als menze goed kan krygen, is een zeer verwarmend, Hartsterkend en afdryvend Middel; doch heeft

(13) Urogallus maculatus Canadensis. EDW. *Av.* T. 118. Bonasia Freti Hudsonis. BRISS. *Av.* I. p. 201. Append. 10. Tetrao Canadensis. LINN. *Syst. Nat.* XII. Gen. 103. Sp. 3. *Syst. Nat.* X. Gen. 91. Sp. 3. Het Kanadasche Veldhoen. *Nat. Hist.* I. D. V. St. bl. 403.

(*) Costus Arabicus. LINN. *Spec. Plant.* Ed. II. pag. 2. HILL. *Plant.* 149. T. 3. ROYEN. Lugd. B. Prodr. p. 11. MER. Surin. T. 36. Amomum minus Scapo vestito, Floribus spicatis. BROWN. *Jam.* 113. Zingiber sylvestre majus, fructu in Pediculo singulari. SLOAN. *Jam.* 61. Hist. I. p. 165. T. 105. fig. 2.

(13) Tetrao canadensis var. canadensis.

heeft thans weinig gebruik. LEMERY getuigt, dat dezelve komt van een Boomptje naar de Vlier gelykende, met welriekende Bloemen. Dit ſtrookt weinig met deeze Afbeelding, en, om de waarheid te zeggen, het ſchynt my toe dat de aangehaalde van LINNÆUS ook niet zeer overeenkomen. Hoe kunnen de Bloemen als een Aair zyn en de Vrugt op een enkel Steeltje ſtaan? ten ware de Vrugt afgezonderd mogt zyn van de Bloem, die tot de *Monandria monogynia* moet behooren. Deeze Plant valt zo wel in Weſt- als in Ooſtindie].

P L A A T XIV.

De kleine roode Duif of Berg-Patrys (14).

Deeze is eigentlyk een Duif, ſchoon hy den naam van Berg-Patrys op Jamaika heeft bekomen. Hy is naar een Vogel getekend, dien men levendig van daar te Londen gebragt heeft, en hier in de Natuurlyke grootte afgebeeld, [waar uit blykt, dat hy wel de Geſtalte heeft van een Duif, doch niet grooter is dan een Spreeuw.] Zyn Bek gelykt naar dien der gewoone Duiven, maar is zwartagtig van de Punt tot de halve langte, en het overige naar den Kop toe, met en benevens den knobbel der Neusgaten, hoogrood. De Oogkringen zyn helder geel, omringd met eene kaale Huid, die ſcharlaken-rood is, zig uitſtrekkende tot aan de hoeken van den Bek. De Veders aan het bovenſte van den Bek, op het Voorhoofd, paalende, zyn bruinagtig; het overige van den Kop, de Nek en zyden van den Hals, donker roodagtig purperkleur, met eenen veranderlyken weerſchyn: terwyl het voorſte van den Hals Tegelrood is. Van de hoeken des Beks loopt een witte Streep onder ieder Oog: ook heeft hy Wit aan de Keel of onderzyde van den Kop. Onder aan den Hals, by het Gewricht van de Wiek, wederzyds, is een kleine witte Plek, overdwars geplaatſt. De Rug, Wieken en Staart, zyn van eene roodagtige Koperkleur: de Dekveders der Wieken met een ligter Koperkleur gerand: de Borſt, Buik, Dyën, en Dekveders onder de Staart, bleek geel of Okerkleurig. De Pooten en Voeten zyn van maakzel als die van andere Duiven, met de Vingeren op de gewoone manier geplaatſt, beiden rood of Roozekleur, de Klaauwen bruinagtig.

De Vogel hoorde toe aan mynen goeden Vriend, den Koopman JOHN WARNER, te Rotherhith, by Londen, die my toeſtond eene Aftekening daar van te maaken, en, ſchoon hy door mynen waarden Patroon, Sir HANS SLOANE, Baronet, in deszelfs *Hiſtorie van Jamaika*, VOL. II. p. 304, reeds wel beſchreeven was, heb ik nogthans, om dat hy nimmer vertoond was in zyne Natuurlyke Kleuren, my verſtout hem alhier aan 't licht te geeven. Ik zal, om myne beſchryving volkomener te maaken, het volgende Berigt, daar van, uit het Werk van gedagten Heer ontleenen. „ De Maag (zegt hy) was taamelyk groot en gevuld met een „ ſoort van Beſſen, die men Zoete Boſch-Beſſen noemt. Hy was niet ſterk ge- „ ſpierd: ook vonden wy niets ongewoons in de Ingewanden. Men treftze aan, „ in de Boſchagtige Gebergten *near the Angels*, alwaar zy op Beſſen aazen. Men „ houdtze voor een zeer goed Voedzel. Zy bouwen hunne Neſten op laagſtam- „ mige Boomen, en maaken dezelven van Takjes dwars over elkander geplaatſt, „ waarop zy Haair en Boomwol leggen. Deeze Neſten zyn zo klein, dat de „ Jon-

(14) Columba minor fulva Jamaicenſis. EDW. *Av.* T. 119. SLOAN. *Jam.* II. T. 304. p. 261. f. 1. Columba rufa Cayanenſis. BRISS. *Av.* I. p. 131. T. 12. f. 2. Perdix montana. RAJ. *Av.* 183. Columba montana. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 104. Sp. 13. *Syſt. Nat.* X. Gen. 92. Sp. 7. *Nat. Hiſt.* I. D. V. Stuk. bl. 445.

„ Jongen, hunne Vederen bekomen hebbende, dikwils daaruit op den Grond val-
„ len, alwaar zy ze dan eeten geeven." Zie de Afbeelding daarvan, *Nat. Hist. of Jamaica.* Tab. 261. Fig. 1.

Ficoides met Porselein-Bladen (*).

[Deeze Plant is door den Heer NISSOLE, als een nieuw Geslagt, onder den naam van *Ficoidea*, in de Verhandelingen der Koninglyke Akademie van Parys, beschreeven en afgebeeld. Hy merkt aan, dat derzelver Vrugt veel overeenkomst heeft met die van eenige Soorten van *Ficoides*, hoewel de Bloem haar van dezelven grootelyks verschillende maakt, zo wel als van de *Kali*, tot welke anderen haar betrokken hebben. Deeze Bloem bestaat uit twintig Meeldraadjes, vervat in een vyfhoekige Kelk, bevattende het Vrugtbeginzel, dat een vyfhoekig Zaadhuisje wordt, vol kleine Niervormige Zaadjes. Van dit Zaadhuisje gaat de Afbeelding hier nevens. De geheele Plant wordt met haar Wortel vertoond. Zy heeft haar afkomst van de Kanarische Eilanden, en is van daar in Spanje, als ook in Tuinen van Duitschland, overgebragt.]

PLAAT XV.

Purple Martin

De purpere Zwaluw van Kanada (15).

Deeze Vogel is ook in zyne Natuurlyke grootte afgebeeld. Denzelven met onze groote Gier-Zwaluw vergelykende, kwam hy my voor, wat zwaarder van Lyf, hoewel niet zo lang van Vlerken te zyn. De Bek en Pooten zyn, naar evenredigheid, grooter en dikker, dan ik die in andere Vogelen van dit Geslagt waargenomen heb.

De Bek heeft ter wederzyde van de Bovenkaak, naar de Punt toe, een kleinen hoek of insnyding. Zo wel de boven-als onder-Kaak zyn van eene donkere of zwarte Kleur, en zeer breed aan den Kop; waar door de Keel wyder gemaakt wordt. De Neusgaten zyn rond en digt aan het Voorhoofd geplaatst. De Oogen staan bykans boven de hoeken van den Bek, die zeer diep gekloven is. Aan het Grondstuk van den Bek, zo wel boven als beneden, zyn witagtige Vederen. De Kop, Nek, Rug, Stuit en Dekveders van de Wieken, zyn altemaal zwart, met eenen sterken purperglans. De Keel en Borst zyn gedekt met donker graauwe Vederen: terwyl de Slagpennen en Staartveders donker zwart zyn, met bruinagtige Randen, doch van onderen wat ligter. De Dekveders, aan de binnenzyde der Wieken, zyn donker met witagtige Randen, en de kant der Wiek is witagtig, maar de Zyden onder de Wieken donker. De Buik, Dyën en Dekveders onder de Staart zyn wit, met eene donkere Kleur een weinig gewolkt: de Pooten, Voeten en Klaauwen, van eene donkere of zwartagtige Kleur. De Vingers zyn langer dan in onze groote Gier-Zwaluw, en de Pooten niet gevederd, noch ook de Vingers allen voorwaards staande, gelyk in dezelve, maar drie voorwaards en één agterwaards; zynde de middelste en buitenste Vinger, tot aan het eerste Gewricht toe, samengevoegd.

Deeze Zwaluw was van de Hudsons-Baay overgebragt door den Heer ISHAM, en ik geloof, dat zy van alles, wat tot nog toe beschreeven is, verschilt; hoewel menze, by

(*) Ficoides procumbens Portulacæ folio. NISSOL. *Mém. de l'Acad. des Sc. de Paris*, de 1711. T. 13. f. 1. Kali Aizoides Canariensis procumbens. PLUK. *Alm.* p. 202. T. 303. f. 4. Aizoon Canariense. LINN. *Sp. Plant.* Ed. II. p. 700.

(15) Hirundo cœrulea Canadensis. EDW. *Av.* T. 120. Hirundo Freti Hudsonis. BRISS. *App.* 56. Hirundo Subis. LINN. *Syst. Nat.* XII. Gen. 117. Sp. 7. *Syst. Nat.* X. Gen. 101. Sp. 6. *Nat. Hist.* I. D. V. St. bl. 612. Progne purpurea Linn. Syst. Nat 1766-344

by een oppervlakkige beschouwing, gemakkelyk voor onze zwarte Gier-Zwaluw zou kunnen aanzien. Ik vind, niettemin, een weezentlyk onderscheid in de Bek en Pooten. Misschien zal het de *Tapera* van MARCGRAAF zyn: zie deszelfs Historie van Brasil, p. 205. De Heer CATESBY heeft, in zyne Natuurlyke Historie van Karolina, twee Amerikaansche Zwaluwen beschreeven, die t'eenemaal van deeze verschillende zyn, de eene afgebeeld in zyn I. Deel, p. 51, en genaamd de *Purperkleurige;* de andere in zyn III. Deel, p. 8, de *Amerikaansche* Zwaluw getyteld (*). Sir HANS SLOANE heeft ook, in zyne *Natuurlyke Historie van Jamaika*, van eene Zwaluw gewag gemaakt, die hy zig verbeeldt een zelfde te zyn met onze zwarte Gier-Zwaluw, maar ik meen dat het aan de Natuurliefhebbers zeer duidelyk blykt, hoe de boven beschreevene van onze Gier-Zwaluw byzonder verschillende zy. De naam, welke 'er de Noord-Amerikaanen aan geeven, is *Sashaun Pashu.*

De Chineesche Lantaarndraager (†).

Het bygevoegde Insekt behoort, zo ik oordeel, tot de Lantaarndragers. Deszelfs Wieken zyn altemaal plat, en de bovensten hard en effen, gelyk die van het Geslagt der Schalbyters, waar van dit eene Soort is. Het Lighaam en de onderste Wieken zyn Oranjekleur, uitgenomen de Tippen der Wieken, die een breeden zwarten Rand hebben. De bovenste Wieken zyn groen, met Geel gesprenkeld en gevlakt; terwyl de Geele Vlakken en Merken kleine Vlakjes binnen zig hebben, van eene Oranje-kleur. De onderzyde is als de bovenste, doch niet zo helder, gekleurd en gevlakt. Kapitein ISAAK WORTH heeft dit Insekt uit China overgebragt.

Afrikaansch Mottenkruid met gesnipperde Bladen (§).

[De vermaarde BOERHAAVE heeft deezen naam aan dit Gewas gegeven, en 'er bygevoegd, dat het geen Reuk heeft. Door den Hoogleeraar VAN ROYEN vindt men het genoemd *Achillea* met Tandswys' gesnipperde, ongekartelde Bladen, aan de punt driesneedig. LINNÆUS betrekt hetzelve ook tot het Geslagt van *Achillea*, en noemt het *zonder reuk*, om dat de meeste andere Soorten van dat Geslagt welriekende zyn. Het behoort tot de Planten met Samengestelde Bloemen, die uit een menigte Bloempjes, tot een Hoofdje verzameld, bestaan, gelyk de deelen van de Bloem- en Vrugtmaaking, daar nevens geplaatst, aantoonen.]

P L A A T XVI.

De Amerikaansche Nagtegaal (16).

De onderste Afbeelding, op deeze Plaat, stelt dezelve in haar Natuurlyke grootte voor. Dewyl ik in het tekenen van den Bek zeer naauwkeurig geweest ben, behoef ik alleen te zeggen, dat de Bovenkaak van eene donkere of zwartagtige Kleur is, de Onderkaak Vleeschkleurig, zynde de Neusgaten digt aan de Vederen van 't Voorhoofd geplaatst. De Kruin van den Kop, de Nek, Rug en bovenzyde van de Wieken en Staart, zyn donker groenagtig bruin; doch de Stuit en randen der Wiek-

(*) [Zie de eene in het III. Deel, Plaat II, de andere in het IV. Deel Plaat. CVII, van dit ons Vogelen-Werk.]

(†) Fulgora Candelaria. LINN. *Syst. Nat.* XII. Gen. 222. Sp. 3. Cicada Candelaria. *Syst. Nat.* X. Gen. 195. Sp. 2. Chineesche Lantaarndraager. *Nat. Hist.* I. D. X. Stuk bladz. 249.

(§) Ageratum laciniatis foliis inodorum Africanum. BOERH. *Ind. Lugd. Hort. Bat.* P. I. p. 125. Achillea foliis dentato-laciniatis integerrimis, apice trifidis. ROYEN. *Lugd. Bat.* 176. Achillea inodora. LINN. *Sp. Plant.* Ed. II. pag. 1265.

(16) Luscinia Americana EDW. *Av.* T. 121. Icterus minor nidum suspendens. SLOAN. *Jam.* II. p. 299. RAJ. *Av.* 127. Motacilla Calidris. LINN. *Syst. Nat.* XII. Gen. 114. Sp. 2. *Syst. Nat.* X. Gen. 99. Sp. 2. *Nat. Hist.* I. D. V. Stuk, bladz. 567.

Wiekvederen meer geelagtig groen. Aan de onderzyde, van den Bek tot aan de Staart, is de Vogel onzuiver Oranjekleurig; zynde de binnenste Dekveders der Wieken en de inwaardse Baarden van de Slagpennen en Staartvederen, van de zelfde Kleur. Van boven de hoeken des Beks gaat een donkere Streep door ieder Oog, en een andere, van beneden die hoeken, onder ieder Oog heen. Van de Neusgaten loopen Oranjekleurige Streepen boven de Oogen. De Pooten, Voeten en Klaauwen, zyn vuil bruin of zwartagtig, van gestalte als in ander klein Gevogelte.

Dit Vogeltje was van Jamaika gebragt door wylen Mr. HARPER, Heelmeester te Plastow in Essex. Het verschilt van alle beschryvingen, die ik kan vinden, doch komt naast aan den Spaanschen Nagtegaal, in Sir HANS SLOANES Historie van Jamaika, Vol. II. p. 299, daar die den Latynschen naam van *Icterus minor Nidum suspendens* aan geeft.

Allersierlykst groen Roodborstje (*).

De bovenste Afbeelding vertoont dit Vogeltje in de Natuurlyke grootte. De Bek is, naar het Lighaam te rekenen, lang, gelyk in de Ysvogelen, maar veel breeder en plat gelyk de Eende-bekken, zynde langs den top van de Bovenkaak geribd. De Neusgaten zyn ter wederzyde van de Rib naby den Kop geplaatst. De Bovenkaak is van eene donker bruine, de Onderkaak van eene geele of Oranjekleur. Aan het Grondstuk van den Bek staan styve zwarte Haairen of Borstels, die voorwaards uitsteeken. De geheele bovenkant des Lighaams, van den Kop tot aan het Staart-end, is zeer sierlyk Pappegaay-groen. De binnenste Dekveders der Wieken zyn wit. De binnenzyde der Slagpennen en de onderzyde van de Staart, zyn van eene bruinagtige Aschkleur. Vyf of zes van de groote Slagpennen zyn donker of zwart getipt. De Keel is zeer schoon rood. De Borst, Buik, Dyen en Dekveders onder de Staart zyn wit, een weinig geschaduwd met bleek groen. De Pooten en Voeten zyn van eene donkere Kleur, de Vingers, even als in de Ysvogelen, met een Vlies samengevoegd. Het wordt derhalven, niet eigen, de *Groene Mosch* geheten.

Dit Vogeltje was ook door Mr. HARPER van Jamaika gebragt en het is door Sir HANS SLOANE, in deszelfs Natuurlyke Historie van dat Eiland, onder den voorgestelden naam beschreeven. Daar was een ander, van de zelfde Soort, mede overgebragt, die ik onderstel, het Wyfje te zyn, hebbende de Kleur niet zo helder. Het behoort tot dat Geslagt, het welk bevoorens van my, p. 113, beschreeven is, [zie Pl. VIII. van dit Vyfde Deel,] en genaamd de *Aaksteragtige Paradysvogel*; hoewel zy zo ongelyk voorkomen, en uit zo ver afstandige Wereldsdeelen afkomstig zyn. De platheid der Bekken, de Borstels aan derzelver Grondstukken en het maakzel der Voeten, zyn genoegzaame bewyzen van hunne vermaagschapping.

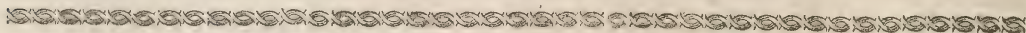
Indische gladde Alkekengi met Ganzevoet-Bladen (†).

[Onder deezen naam wordt het Plantgewas, dat op deeze Plaat bygevoegd is, in de *Hortus Elthamensis* van DILLENIUS voorgesteld. TOURNEFORT heeft het uit BAUHINUS aangehaald en genoemd *Groote Indische Alkekengi*. In de beschryving van den Tuin van CLIFFORT, als ook in die van den Leidsen Akademie-Tuin, komt het voor, onder de benaaming van *Jaarlykse, zeer Takkige Physalis, met gladde hoekige Takken en Zaagswys getande Bladeren.* Behalve het Gewas zyn hier ook de Bloemen afzon-

(*) Rubecula viridis elegantissima. EDW. *Av.* T. 121. SLOAN. *Jam.* II. p. 306. T. 263. f. 1. Todus viridis Pectore rubro, Rostro recto. BRISS. *Av.* IV. p. 528. T. 41. f. 2. Todus viridis. LINN. *Syst. Nat.* XII. Gen. 61. Sp. 1. Alcedo Todus. *Syst. Nat.* X. Gen. 56. Sp. 4. Roodborstige Ysvogel. *Nat. Hist.* I. D. IV. Stuk, bladz. 405. Pl. XXXVI. fig. 1.

(†) Alkekengi Indicum glabrum Chenopodii folio. DILL. *Hort. Elth.* p. 13. T. 12. Solanum Vesicarium Indicum. C. B. *Pin.* 166. Physalis annua ramosissima, Ramis angulosis glabris, Foliis dentato-serratis. *Hort. Cliff.* 62. ROYEN *Lugd. Bat.* 427. Physalis angulata. LINN. *Sp. Plant.* Ed. II. p. 262.

afzonderlyk vertoond, waar uit men ziet, dat zy geelagtig zyn, met blaauwe Meelknopjes. De Vrugt is Blaasagtig, gelyk die der gewoone Krieken van over Zee; doch niet zo rood; hebbende van binnen geen geele maar een groene Befie, die verfcheide kleine Zaadjes, gelyk hier in Doorfnyding vertoond is, inhoudt. Het Gewas valt zo wel in Ooft- als in Weftindie, en wordt door Zaad in de Tuinen van Europa voortgeteeld.]

P L A A T XVII.

Het zwart en geele Boomkruipertje (17).

De bovenfte Afbeelding, op de Plaat, vertoont dit Vogeltje in zyne Natuurlyke grootte. Dewyl het in geftalte van den Bek, de Lighaams grootte en de algemeene gedaante overeenkomt met onze Boomkruipertjes, dagt ik het gevoeglyk 'er dien naam aan te geeven. De Bek is dun en fcherp gepunt, een weinig nederwaards gekromd als een Zeiffen, zwart van Kleur, met kleine Neusgaten. De Kop, Nek, Keel, Rug, Wieken en Staart, zyn volkomen zwart van Kleur. Over ieder Oog pafleert een witte Streep. De Grondftukken van de groote Slagpennen naaft aan het Lighaam, en de binnenfte Dekveders der Wieken, zyn wit: alle de Staartveders, uitgenomen de twee middelften, wit getipt, de onderfte zyden van de groote Veders der Wieken en Staart donker. De Borft, Stuit en de Rand der Wiek, daar dezelve op de Borft valt, is fchoon helder geel, een weinig trekkende naar Goudkleur. De Dyen, Onderbuik en Dekveders onder de Staart, zyn bleek geel of witagtig: de Pooten en Voeten donker of zwart: de Vingers, vier in getal, op de gewoone manier geplaatft.

Dit Vogeltje was, in Spiritus, met anderen van Jamaika gebragt door Mr. HARPER. Ik houd het voor een Mannetje en geloof dat het Wyfje door Sir HANS SLOANE befchreeven zy, onder den naam van *Luscinia five Philomela e fufco & luteo varia*. Zie zyne *Natuurlyke Hiftorie van Jamaika*. VOL. II. p. 307. Tab. 259.

De Amerikaanfche Grasmosch (*).

Niet gereedelyk weetende, tot welk Geflagt deezen Vogel t'huis te brengen, gaf ik 'er dien naam aan, niettegenftaande zyn Bek dikker en fterker is dan in de gewoone Grasmoffchen (*Curruca*). De Afbeelding, die de onderfte op de Plaat is, vertoont hem in de Natuurlyke grootte. Hier uit blykt, dat zyn Bek niet naar dien der Graan-eetende Vogeltjes gelykt, hoewel dik en fcherp aan de punt zynde, en een weinig nederwaards geboogen, zwart van Kleur. De Kop en Hals zyn Aschkleurig, een weinig naar 't groene trekkende: de Rug, Wieken en Staart bruin: de binnenzyde der Slagpennen en onderzyde van de Staart meer Afchgraauw: de Borft, Buik, Dyën, Dekveders binnen de Wieken en onder de Staart, wit, met een donkere Kleur gewolkt: de Pooten, Voeten en Klaauwen, van de gewoone geftalte, bruin van Kleur.

Deeze Vogel was ook van Jamaika gebragt door Mr. HARPER. Het is een der eenvoudigften, die ik immer heb gezien, hebbende naauwlyks eenig Merkteken, waar door men hem kan uitmonfteren. Ik kan niet vinden, dat hy ooit te vooren befchreeven zy.

De

(17) Lufcinia e fufco & luteo varia. EDW. *Av.* T. 122. SLOAN. *Jam.* II. p. 307. T. 259. Certhia flaveola. LINN. *Syft. Nat.* XII. Gen. 65. Sp. 18. *Syft. Nat.* X. Gen. 59. Sp. 5. Suikervogeltje. *Nat. Hift.* I. D. IV. Stuk, bladz. 430.

(*) Curruca Jamaicenfis. EDW. *Av.* T. 122. BRISS. *App.* 100. Motacilla Campeftris. LINN. *Syft. Nat.* XII. Gen. 114. Sp. 5. *Syft. Nat.* X. Gen. 99. Sp. 5. Jamaikafche Kwikftaart. *Nat. Hift.* I. D. V. STUK, bladz. 569.

De Basterd Satyn-Kapel (*).

Het kleine Uiltje, daar by gevoegd, is in Engeland gevangen, zynde van boven en beneden wit, uitgenomen een bruine Streek langs de bovenkant van het Lyf, en Oranjekleurig aan 't end van de Staart.

PLAAT XVIII.

Pine Grosbeak.

De Kanadasche Mannetjes Goudvink (18).

Deeze is hier ook in de Natuurlyke grootte afgebeeld. Dewyl de gestalte van zyn Bek en de Kleur van de Borst met die van onzen Goudvink overeenkomen, zo onderstel ik dat zy beiden tot het zelfde Geslagt behooren. Hy heeft een taamelyk sterken Bek. De Bovenkaak wat geboogen en over de Onderkaak een weinig heen hangende, (hoewel niet zo aanmerkelyk als in de Pappegaaijen,) is van een zwarte of donkere Kleur. De Onderkaak heeft eene roodagtige Vleeschkleur by de Keel, maar de punt is zwart. De geheele Kop, Keel, Borst en Stuit, zyn van een zeer schoone rood Scharlaken-Kleur. Daar loopt van de Neusgaten, (die met donkere Vederen gedekt zyn,) naar de Oogen, wederzyds, een zwartagtige Streep. De Nek en Rug zyn gedekt met zwarte Vederen, die Scharlaken-roode tippen hebben, het welk een heerlyke mengeling maakt. De Wieken zyn zwart; de groote Slagpennen, naast aan de Rug, met Wit gerand en getipt; die naast aan den Buik hebben smalle roode Randen: de eerste en tweede ry der Dekvederen zyn wit getipt, het welke twee schuinse witte Baaren dwars over ieder Wiek maakt; de kleinste Dekveders der Wieken een weinig gefranjed met rood. De binnenzyden der Wieken, de Zyden daar onder, de Buik en Dyën, zyn van eene lichte Aschkleur, en de Dekveders onder de Staart witagtig. De Staart is van boven zwart, van onderen naar Aschgraauw trekkende: de Pooten, Voeten en Klaauwen, zyn van gestalte als gewoonlyk, allen van eene zwartagtig bruine Kleur.

Twee deezer Vogelen, die ik voor Mannetje en Wyfje houde, waren uit de Hudsons-Baay gebragt door Mr. ISHAM, die my verhaalde, dat zy den geheelen Winter daar overblyven, 't welk een bewys is van hunne harde natuur. Zy schynen sterke en haakige Bekken te hebben bekomen, om beter in staat te zyn voor hun zelf te zorgen, door het uitpikken der Knoppen van Boomen en Heesters, die in de harde Winters van 't Noordelyk deel van Noord-Amerika naauwlyks zigtbaar zyn. Het is niet gemeen, Vogelen van een zo fraaije Kleur aan te treffen in zo Noordelyke Gewesten; want in zeer Noordelyke Landen hebben de Vogels geen andere Kleuren, dan wit, zwart of bruin, en zyn altemaal Water-Vogelen. Dus worden 'er weinig of geene Landvogels door de Walvischvangers in Groenland gevonden.

Denneboom, die naar den Balsem van Gilead ruikt (†).

[Of deeze Boom wezentlyk den *Balsem van Gilead*, zogenaamd, uitlevere, gelyk uit de benaaming in MILLERS Tuinierkonst-Woordenboek schynt te blyken, kan ik niet verzekeren. Hy behoort, zo wel als de twee, hier voor, op Plaat II en XI vertoond, tot die Soorten van Denneboomen, wier Loof naar dat van den Taxisboom

(*) Phalæna Bombyx Chrysorhœa. LINN. *Syst. Nat.* XII. Gen. 233. Sp. 45. *Syst. Nat.* X. Gen. 205. Sp. 28. Basterd Satyn-Kapel. *Nat. Hist.* I. D. XI. Stuk, bladz. 574.

(18) Rubicilla maxima Canadensis. EDW. *Av.* T. 123. f. 3. Coccothraustes Canadensis. BRISS. *Av.* III. p. 250. T. 12. f. 3. Loxia enucleator. LINN. *Syst. Nat.* XII. Gen. 109. Sp. 3. *Syst. Nat.* X. Gen. 96. Sp. 3. *Nat. Hist.* I. D. V. Stuk, bladz. 502. Pinicola enucleator (Linn.) Cab.

(†) Abies Taxi foliis, odore Balsami Gileadensis. RAJ. *Hist.* III. l. 24. pag. 8.

boom gelykt. De Takjes of Looten zyn roodagtig bruin, de Blaadjes van boven groen, van onderen wit; de Vrugten taamelyk groot, en beſtaan uit Schubben, die digt op elkander aan een Rib geplaatſt zyn, en de Zaaden inſluiten. Hier van zyn de Afbeeldingen, laager op de Plaat, in 't byzonder voorgeſteld.]

PLAAT XIX.

Pine Grosbeak (female)

De Kanadaſche Wyfjes-Goudvink (19).

Deeze Vogel, wederom in de Natuurlyke grootte voorgeſteld, heeft den Bek dik en haakig gelyk de Pappegaaijen, doch niet zo kort omgekromd. De Bovenkaak is donker, de Onderkaak Vleeſchkleurig, doch aan de Punt zwart. De Neusgaten zyn gedekt met witagtige Vederen, gelyk 'er ook aan den Wortel van de Onderkaak en onder het Oog, eenigen zyn. De Kruin van den Kop, de Stuit en Dekveders van de Staart, zyn van eene roodagtige Oranjekleur; de zyden en het onderſte van den Kop licht bruinagtig geel. Het agterſte van den Hals, de Rug, Wieken en Staart, zyn donker bruin, naar 't zwarte trekkende. Eenigen der grootſte Slagpennen, naaſt aan de Rug, zyn wit gerand: de eerſte en tweede ry der Dekvederen aan de bovenzyde der Wieken wit getipt, en deeze maaken twee witte baaren ſchuins over de Wieken. Ook is 'er een weinig Wits aan den rand van de Wiek, daar dezelve op de Borſt valt. De binnenzyden der Wieken en de Zyden onder de Wieken, zyn van eene lichte Aſchkleur. Het voorſte deel van den Hals, de Borſt, Buik, Dyën en Dekveders onder de Staart, zyn Aſchgraauw, trekkende een weinig naar licht Rooze of Appelbloeſem-kleur. De Pooten, Voeten en Klaauwen, van geſtalte als in anderen van dit ſlag, zyn allen vuil bruin.

Deeze Vogel was, met en benevens den voorgaanden, van de Hudſons-Baay gebragt door Monſr. ISHAM. Wegens zyne gelykheid met denzelven, oordeel ik, dat hy 'er het Wyfje van zy; hoewel het mooglyk een jonger kan weezen, die nog zyne volkomenheid niet bereikt heeft. Na dat ik deeze beide Vogels getekend had, kwam ik, by geval, ten huize van Mr. COLLET, Koopman in Well-Cloſe-Square te Londen, twee van deeze Vogelen levendig in Kouwen te zien. Hy verhaalde my, hoe dezelven uit Noorwegen aan hem gezonden waren: zy hadden by hem geruid, en waren naderhand zo ſchoon niet als toen hy ze kreeg. Een derzelven was nagenoeg van Kleur als onze Groenlingen. Een Sweedſch Heer, die onlangs te Londen was, deeze myne Aftekeningen ziende, zeide my, dat het Vogels van zyn Land waren, en gaf my derzelver naamen op, doch ik ben ze kwyt geraakt. Hier uit blykt, dat deeze Vogels aan de Noordelyke deelen, zo wel van Amerika als van Europa, gemeen zyn. Ik geloof, dat men ze nooit beſchreeven heeft.

Heeſteragtig St. Jans Kruid, met Wrattige Takken en Bladen (*).

[Een fraay en zonderling Plantgewas wordt hier nevens den Vogel vertoond. De uitwendige geſtalte doet het reeds tot de Soorten van St. Jans Kruid betrekken, niettegenſtaande het van de gemeene in veele opzigten verſchilt. Het is geen Kruid, maar een Heeſter; de Bloem is ongemeen groot, en ten dien opzigte gelykt het Gewas veel naar dat van 't zogenaamde *Aſcyron*, in ons Land in 't wilde groeijende, waar toe de vermaarde BOERHAAVE deeze Soort, in naam, heeft t'huis gebragt.

(19) Rubicilla maxima Canadenſis, fœmina. EDW. *Av.* T. 124. Loxia enucleator, LINNÆO ut ſupra.

(*) Aſcyron Balearicum truteſcens, maximo flore luteo, Foliis minoribus ſubtus Verrucoſis. BOERH. *Lugd. Bat.* I. p. 242. Hypericum Floribus pentagynis, Foliis & Ramis Verrucoſis. ROYEN *Lugd. Bat.* p. 473. Hypericum Balearicum. LINN. *Sp. Plant.* Ed. II. p. 1101.

bragt. Voorts zyn de Steelen en Bladen op eene zonderlinge manier met Wratten bezet, gelyk uit deeze Afbeelding blykt. Het valt op de Balearische Eilanden, en op Majorka in 't byzonder.

PLAAT XX.

Blue Grosbeak.

De hemelschblaauwe Kernbyter (20).

In grootte komt deeze Vogel, gelyk uit de Afbeelding blykt, met den gewoonen Dikbek of Kernbyter (*Coccothraustes*), dien de Duitschers *Kersen-Vink* noemen, van welk Geslagt dit een byzondere Soort is, overeen. Hy heeft den Bek zeer sterk, aan den grondsteun dik en scherp puntig, hoewel niet zeer spits uitloopende. Dezelve is Loodkleurig, met de Onderkaak lichter dan de Bovenkaak. De Oogen zyn van een donkere Hazelnooten-Kleur, met de Oogappelen zwart. De Bek is boven en beneden bezet met zwarte Vederen, smal aan 't Voorhoofd, doch op zyde tot aan de Oogen, en onder den Bek omtrent een Duim langs de Keel zig uitstrekkende. De Kop, Hals, Rug, Stuit, de kleine Dekveders der Wieken en de geheele onderzyde van den Vogel, alles is van een zeer schoone hoog blaauwe Kleur. Op de Kruin van den Kop zyn de Veders langer dan gewoonlyk en maaken een Kuifje aan het agterste gedeelte van den Kop. De grootste Veders of Slagpennen der Wieken en de ry van Dek-vederen naast daar boven, zyn zwart; doch de Slagpennen, naast aan de Rug van den Vogel, en de eerste ry van Dekvederen boven dezelven, hebben blaauwe randen. De Staart is geheel zwart aan de bovenzyde, en flaauwer of doffer zwart beneden, zo wel als de groote Veders der Wieken. Zyne Pooten en Voeten zyn eer klein en zwak dan sterk, naar reden van de grootte des Vogels. Hy heeft de Pooten, Voeten en Klaauwen, altemaal zwart of donker Loodkleurig.

Deeze Vogel was, met verscheide anderen, levendig van Lissabon gebragt door Mr. Paul Martyn, een Heer die in de Portugeesche Handelplaatsen, buitenslands, was geweest. Terwyl deeze zig te Londen bevondt, logeerde hy ten huize van Mr. Goodchild, Koopman in Galanteriën in de Kanonstraat, alwaar hy de vriendelykheid hadt om my alle zyne keurlyke Vogelen, daar ik Aftekeningen van maakte, te vertoonen. Ook was hy zo goed, van Aantekeningen onder ieder van dezelven te schryven, om my aangaande derzelver eigenschappen beter onderrigting te verschaffen. Onder de Tekening van deezen schreef hy het volgende. „De Portugeezen „ noemen hem *Azulam*. Deeze Vogel is alleenlyk te bekomen op de Kust van An- „ gola in Afrika, eene Handelplaats, welke den Portugeezen toebehoort. Men „ houdt hem inzonderheid wegens zyne Leerzaamheid en Kleur in waarde." Ik geloof, dat ik hem voor een niet beschreevenen verklaaren mag; alzo ik, in het doorbladeren van onze Autheuren der Natuurlyke Historie, niets heb kunnen vinden dat 'er naar geleek. Ik heb hem geplaatst op een Tak van een Kersenboom, ook naar de natuur door my getekend, om eenige veranderingen van Kleuren op de Plaat te maaken.

Het Mannetjes Pieterselie-Beestje (*).

Voorts is 'er een Engelsch Kapelletje, insgelyks in de Natuurlyke grootte, bygevoegd.

(20) Coccothraustes cœruleus. Edw. *Av.* T. 125. Coccothraustes Angolensis cyanea. Briss. *App.* 88. Loxia cyanea. Linn. *Syst. Nat.* XII. Gen. 109. Sp. 22. *Syst. Nat.* X. Gen. 76. Sp. 17. *Nat. Hist.* I. D. V. Stuk, bladz. 509.

(*) Papilio Danaus Cardamines. Linn. *Syst. Nat.* XII. Gen. 231. Sp. 85. *Nat. Hist.* I. D. XI. Stuk, bladz. 250. [Linnæus haalt deeze Plaat van Edwards aan op het Pieterselie-Beestje, naar welk dit Engelsch Kapelletje wel gelykt, doch het is zonderling, dat hier van de Pieterselie-Kleur, op de andere zyde der onder-

(20) Goniaphea coerulea, (Lin.) Gray.

voegd. Dit heeft zyn Lighaam bruin; de onderfte Wieken geelagtig wit, met zwarte ronde ftippen aan de randen: de bovenfte Wieken zyn ten halve wit, naaft aan het Lighaam, en verder Oranje-kleur, met zwart aan 't End gezoomd. Daar is ook een klein zwart Vlakje in het Oranje-kleurig gedeelte van ieder Wiek.

P L A A T XXI.

De Sneeuw-Vogel van de Hudfons-Baay (21).

Deeze Vogel, hier wederom Natuurlyk afgebeeld, komt in grootte en geftalte naauwkeurig overeen met onze groote Bergvink (*Montifringilla major*) of *Brambling*, van welk Geflagt het zekerlyk een andere Soort, zo niet die eigenfte zelf is, tot deeze witte Kleur veranderd door de Koude van 't Klimaat in 't Noorden. De Bek is, digt aan den Kop, bruin van Kleur, en zwartagtig aan de Punt. De Onderkaak heeft wederzyds een hoek, welke van de holligheden of Tanden, aan de zyden van de Bovenkaak, ingenomen wordt. In 't Gehemelte des Beks is een Knobbel of Verhevenheid, gelyk in de Gerftvogel en Geelvink. (Even 't zelfde heb ik ook in onze groote Bergvink waargenomen, fchoon 'er door de Autheuren geen gewag van gemaakt wordt.) Dit onderftel ik hem te helpen in het breeken en vergruizen van harde Graankorrels. De Kop, Hals en de geheele onderzyde van den Vogel is wit, uitgenomen een kleine zwarte Vlak aan de agterzyde van den Kop. De Rug, en de Veders die onmiddelyk den Staart bedekken, zyn zwart, doch de Stuit, tusfchen dezelven, is wit. De Slagpennen, wat aangaat de eerfte drie of vier, naaft aan de Rug, zyn zwart; die naaft aan dezelven volgen, of de middelften, zyn wit; de langfte of buitenfte zyn aan de tippen zwart en voor 't overige wit, gelyk ook alle de Dekveders der Wieken, uitgenomen eenige weinigen, die op de zwarte Pennen, naaft aan de Rug, leggen. De Dekveders aan de binnenzyde der Wieken zyn ook wit. De Staart is famengefteld uit twaalf Vederen, waar van de zes middelften zwart, en drie aan ieder zyde wit zyn, met een kleine zwarte Streek langs derzelver Schaften aan de Tippen. De Pooten, Voeten en Klaauwen, zyn van 't zelfde maakzel als in klein Gevogelte, en altemaal zwart.

Deeze Vogel was uit de Hudfons-Baay hier gebragt door Monfr. ISHAM, die my verhaalt, dat het een der eerfte kleine Vogeltjes is, welke zig vertoonen in het Voorjaar, terwyl de Aarde nog met Sneeuw bedekt is, 't welk 'er den naam van Sneeuwvogel aan heeft doen geeven. In LINNÆUS Hiftorie der Sweedfche Dieren (*Fauna Suecica*, p. 73,) is deeze eigenfte Vogel by den naam van *Paffer nivalis* voorgefteld en op Tab. I. fig. 194, afgebeeld. Dus blykt het, dat deeze Sneeuw-Mofch zo wel een Inwooner is van Europa als van Amerika. Eenigen tyd daarna, verftaan hebbende dat 'er eenige Sneeuwvogels leevende van de Hudfons-Baay gebragt waren, ging ik aan boord van het Schip om dezelven te zien, en bevondt die geen anderen te zyn, dan onze groote Aakfteragtige Bergvink. Dit gebeurde in 't laatfte van de Maand September, wanneer de volmaakte wit en zwartheid veranderd was in een bruine en geelagtige Kleur met eenig Wit: des ik geloof, dat deeze en de onze niet Soortelyk verfchillen, maar dat zy de witte Kleur aanneemen in de overmaatig kou-

derfte Wieken, daar het zyn naam van heeft, geen de minfte melding gemaakt wordt; noch ook van het ontbreeken der Oranje-Kleur in het Wyfje: zo dat EDWARDS het dan flegts van boven zou moeten gezien hebben. Ook zyn de onderfte Wieken zodanig niet geribd in myne Pieterfelie-Beestjes.]

(21) Montifringilla major Canadenfis. EDW. *Av.* T. 126. Avis Nivis. MART. *Spitsb.* 53. T. K. F. B. Hortulanus Nivalis. BRISS. *Av.* III. p. 285. Milliaria Nivis. FRISCH. *Av.* II. T. 6. f. 1, 2. Emberiza Nivalis. LINN. *Syft. Nat.* XII. Gen. 110. Sp. 1. *Syft. Nat.* X. Gen. 97. Sp. 1. Sneeuwvogel. *Nat. Hift.* I. D. V. Stuk, bladz. 518.

Plectrophanes nivalis, (Linn.) Meyer

koude Wereldsdeelen in 't Noorden, alwaar de meeste Dieren, geduurende het Winterſaizoen, wit zyn. De Heer CATESBY heeft, in zyne Natuurlyke Hiſtorie van Karolina, Vol. I. p. 36, een veel kleiner Vogel dan deezen, onder den zelfden naam, beſchreeven en afgebeeld (*). Met deezen Vogel was ook de gemeene Aakſter, uit de Hudſons-Baay, overgebragt.

Lang gedoornde zevenhoekige Toortsplant (†).

[De beroemde BOERHAAVE heeft, in zyne Lyſt der Planten van den Leidſchen Akademie-Tuin, eene Afbeelding van dit Gewas gegeven, waarmede deeze zeer overeenkomſtig is. Alleenlyk toont hy daar ook deszelfs Wortelen en Zydſcheuten aan, en doet zien, hoe de Bloem en Vrugt geplaatſt zyn op de Toppen der Doornen, 't welk eene byzonderheid van deeze Soort uitmaakt. Hier ziet men dat de Doornen rood zyn, ontſpringende uit de ſcherpe kanten van deeze Toorts-Plant, welke zevenhoekig is, doch anders veel gelykt naar die, uit welke de Gom haar afkomſt heeft, welke *Euphorbium* geheeten wordt. Zy groeit natuurlyk in Afrika, by de Kaap der Goede Hope.]

PLAAT XXII.

De Dominikaan (22).

Deeze Afbeelding vertoont wederom den Vogel in de Natuurlyke grootte. Hy heeft de Pooten en Voeten taamelyk dik en grof. De Bek is van middelmaatige grootte; de Bovenkaak donker of Hoornkleurig, de Onderkaak witagtig. De Oogen zyn zwart, met donker Hazelkleurige Kringen. De geheele Kop is van eene hoog Scharlakenroode Kleur, welke zig langs het voorſte van den Hals of Keel tot op de Borſt uitſtrekt, en eindigt met een punt. De Nek, Rug, Wieken en Staart zyn zwart, doch de Slagpennen, naaſt aan de Rug, rondom met wit gezoomd, zo wel als de Dekveders naaſt daar boven. De kleinſte Dekveders van de Wieken en Rug hebben eene mengeling van graauw, zynde de Veders, als 't ware, gebaard met een graauwe Franje, en de Staartveders wit gerand. De zyden van den Hals, de Borſt en de geheele onderkant des Lighaams, tot aan de Staart toe, zyn zuiver wit. Hy heeft vier Vingeren, waar van drie voorwaards en ééne agterwaards geplaatſt zyn, als gewoonlyk, allen bruin van Kleur. In 't korte kan men hem dus beſchryven: de Kop is rood, de bovenzyde van het Lighaam zwart, en de onderzyde wit.

Deeze Vogel was levendig van Liſſabon gebragt door den Heer Paul Martyn, die het volgende gezet heeft onder myne Aftekening. „ Men noemt hem de *Dominikaan Kardinaal*. Deeze Vogel wordt alleenlyk gevonden in Braſil, op een „ grooten afſtand van alle bewoonde plaatſen." Ik geloof dat hy nog nooit is afgebeeld, ſchoon ik in MARCGRAAFS *Hiſtorie van Braſil* p. 211. de beſchryving vind van een Vogel, onder den naam van *Guiratirica*, welke geen ander dan de hier beſchreevene kan zyn, en ieder, die zyne beſchryving met de myne vergelykt, zal zulks toeſtemmen. Onze Landsman, WILLOUGHBY, heeft MARCGRAAFS beſchryving vertaald van deezen Vogel, welken hy de *Amerikaanſche Goudvink* noemt. Zie des-

(*) Zie ons II. Deel, in de I. Band, Pl. LXXII.

(†) Euphorbium Capenſe Spinis ſimplicibus. BRADL. *Succ.* II. p. 4. T. 13. Euphorbium heptagonum &c. BOERH. *Lugd. Bat.* I. p. 258. T. 258. Euphorbia heptagona. LINN. *Sp. Plant.* Ed. II. p. 647.

(22) Rubicilla Americana. EDW. *Av.* T. 127. WILL. *Ornith.* 180. RAJ. *Av.* 86. Cardinalis Dominicanus. BRISS. *Av.* III. p. 116. T. 6. f. 4. Loxia Dominicana. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 109. Sp. 8. *Syſt. Nat.* X. Gen. 96. Sp. 6. Dominikaan. *Nat. Hiſt.* I. D. V. Stuk, bladz. 504.

deszelfs beſchryving in zyne Vogelkunde, p. 147. §. 11. Alzo ik gelegenheid had om deeze Afbeelding te maaken naar een leevende Vogel, en de voorgemelde Autheuren 'er ons geen Aftekening van gegeven hadden, zo oordeelde ik dezelve der uitgeeving waardig, en vertrouw, dat de Liefhebbers van myn gevoelen zullen zyn. Na dat myne Aftekening gemaakt was, heb ik gehoord, dat 'er verſcheidene van te Londen zyn gebragt.

Amerikaanſch Paapenmutzen-Hout (*).

[Dat de Bloemen van dit Gewas allen in vyven geſneeden zyn, is het eenigſte Kenmerk, waar door LINNÆUS hetzelve onderſcheidt van het Europiſche Paapen Mutſen of Paapenhout, in 't Hoogduitſch *Spindelbaum*, dat is Spillenboom, in 't Franſch *Fuſain* genaamd, om dat men 'er Kloſſen voor 't Speldewerk en Weevers Spoelen van maakt. Deeze Amerikaanſche Plant, in Virginie gevonden, heeft de Bladen breed Lancetswyze op de kanten gekarteld, en verſchilt bovendien daar in van de Europiſche, dat de Zaadhuisjes roodagtig en ruuw zyn, als of zy met Wratten bezet waren. Het Gewas is Heeſter- of Boomagtig.]

PLAAT XXIII.

De Groene Diſtelvink (23).

Deeze Vogel is zo naby in de Natuurlyke grootte afgebeeld, als ik die kon tekenen, en ik geloove, dat men hem, by vergelyking, ongevaar de grootte zal bevinden te hebben van een gewoone Diſtelvink of Putter. Hy heeft den Bek aan 't Grondſtuk taamelyk dik en in een ſcherpe Punt uitloopende, zynde een weinigje nederwaards omgeboogen, van eene witte of lichtgeele Kleur. Het voorſte deel van den Kop, rondom den Bek, zo ver als de Oogen, en een weinig laager aan de Keel, is van een ſchoone Scharlakenkleur. De Kruin en het agterſte van den Kop, in de Nek, is Aſchkleurig. De Rug, Stuit, en de Wieken aan de bovenzyde, zyn geelagtig groen: de groote Slagpennen wat donkerer dan de andere Vederen, gelyk gemeen is in de meeſte Vogelen. De Staart heeft, uitgeſpreid zynde, ten deele een donkere Kleur, met de randen der Vederen Roode Wyn-agtig; zo dat dezelve, ſamengetrokken zynde, zig rood vertoont. Onder en bezyden het rood aan de Keel, is de Pluimagie licht geel groen, 't welk allengs wit wordt aan de Borſt en Buik. Het Groen, aan de voorzyde van den Hals, als ook het Witte van het Lyf, is met dwarſe ſtreepen van eene donkere Kleur doortoogen, maar de Dekveders onder aan de Staart zyn geheel wit. De Pooten en Voeten zyn van geſtalte als in ander klein Gevogelte en Vleeſchkleurig.

Ik houd, buiten twyfel, dit Vogeltje voor niet beſchreeven, doch kan deszelfs Vaderland niet opgeeven. Leevende bevondt het zig in eigendom van haare Koninglyke Hoogheid, de Princeſſe van Wales, en het was, zo ik verſtaa, een Zingvogel. Na zyn dood werdt het opgezet en op order van haare Koninglyke Hoogheid gezonden aan de keurige en verpligtende Mevr. CANNON, Vroedvrouw van de Princeſſe, die de goedheid hadt, van het my te leenen, om het af te tekenen, en beloofde, van haar Koninglyke Hoogheid my een Berigt te bezorgen aangaande de plaats, daar het van daan was gekomen.

Het

(*) Euonymus foliis lato-lanceolatis ſerratis. *Hort. Ups.* 30. Euonymus Virginianus Pyracanthæ foliis. &c. PLUK. *Alm.* T. 115. f. 5. Euonymus Americanus. LINN. *Sp. Plant.* Ed. II. p. 286.

(23) Cardueli affinis viridis. EDW. *Av.* T. 128. Carduelis viridis. BRISS. *App.* 70. Fringilla Melba. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 112. Sp. 8. *Syſt. Nat.* X. Gen. 98. Sp. 10. Groene Putter. *Nat. Hiſt.* I. D. V. Stuk, bladz. 541.

Het groote, rood getipte, Chineesche Witje (*).

Deeze groote, wit zwart en roode Dagkapel, is uit China, en bevindt zig in de Verzameling van ROBERT NESBIT, Med. Doctor, Lid van het Koninglyk Kollegie der Geneeskundigen te Londen, en van de Koninglyke Societeit, die my met derzelver gebruik begunstigd heeft. De Kop, het Lyf, de Hoorentjes en Pooten, zyn zwartagtig: de Wieken aan de bovenzyde geelagtig wit, uitgenomen de Punten en de buitenste randen van de langste Wieken, welke zwart zyn, hebbende eenige langwerpige roode of hoog Oranjekleurige Vlakken in het zwarte ingeslooten, en eenige zwarte Vlakken en streeken binnen de roode Vlakken. De onderzyde van de langste Wiek is naar het Lighaam ten halve wit, voor 't overige, naar de Tip toe, bruinagtig van kleur, een weinig met donker gemengeld of gewolkt: de onderzyde van de kortste Wiek is vuilwit of bruinagtig, met een gebroken mengeling, overdwars, van donkerer bruine of zwartagtige Kleur.

PLAAT XXIV.

Tweederley Vlaschvinken van Angola (24).

Deeze Vogeltjes zyn hier ook in de Natuurlyke grootte voorgesteld. In gedaante, postuur, Lighaamsdeelen en Zang, schynen zy met onze Vlaschvinken overeen te komen. De bovenste heeft den Bek bruin of van eene vuile Vleeschkleur: de Onderkaak is lichter gekleurd, dan de Bovenkaak: het Grondstuk met zwarte Pluimpjes gezoomd. Deeze Zoom is op 't Voorhoofd smaller, reikende wederzyds tot aan de Oogen, en verder onder dezelven en langs de Keel een klein end wegs zig uitstrekkende. Boven en beneden de Oogen, tegen de zwarte Vedertjes aan, zyn witte Vlakken. In beide deeze Vogeltjes gelyken de Oogen naar die der Vlaschvinken. De Kop, Nek, Rug, en kleinste Dekveders der Wieken, zyn van eene bruinachtige Aschkleur, met donkere Vlakken gesprenkeld. De Slagpennen der Wieken, en de eerste ry van Dekvederen boven dezelven, zyn donkerbruin of zwartagtig, met smalle geele randjes of boorden. De Staart is van even de zelfde donkere kleur, maar heeft de Veders met ligt graauw of wit getipt. De Borst, Buik, Dyën en Dekveders onder de Staart, zyn van eene doffe Oranjekleur, zonder Vlakken, lichter aan de Borst, en naar agteren toe allengs verdonkerende. De Stuit- en Dekveders van de Staart, zyn helder geel. De Pooten, Voeten en Klaauwen, hebben beide deeze Vogeltjes Vleeschkleurig.

Het onderste Vogeltje heeft den Bek nagenoeg van even de zelfde gedaante en kleur als het bovenste. De zyden van den Kop zyn van eene lichte Okerkleur, met eene donkere streep, die van den Bek door de Oogen gaat. De Kruin van den Kop; de Hals in de geheele omtrek effen onder den Kop; de Rug, Wieken en Staart, zyn van eene rooder bruine kleur dan in het bovenste. De Kop, Rug en kleinste Dekveders der Wieken, zyn met donker bruin gesprenkeld: de Borst, Buik en de geheele onderzyde ligter bruin, met Vlakjes, die wat donkerer zyn. De Stuit- en Dekveders van de Staart heeft dit Vogeltje schoon geel. De Slagpennen, de eerste en tweede ry der Dekvederen van de Wieken en de Staartvederen, zyn allen wit getipt.

Deeze Vogeltjes waren levendig van Lissabon gebragt door den Heer PAUL MAR-

(*) Papilio Danaus Glaucippe. LINN. *Syst. Nat.* XII. Gen. 231. Sp. 89. *Syst. Nat.* X. Gen. 203. Sp. 65. *Nat. Hist.* I. D. XI. STUK. bladz. 254.

(24) Linaria Angolensis, an Mas & Fœmina. EDW. *Av.* T. 129. [Vergelyk onze *Natuurlyke Historie*, I. D. V. STUK, bladz. 551.]

MARTYN, die onder de Aftekening van het onderfte fchreef. „ Men noemt het „ *Benguelinha*, en dit Vogeltje wordt veel geagt wegens zynen aangenaamen Toon. „ De Portugeezen houden het voor een der befte Zingvogeltjes, welke zy van „ hunne Handelplaatfen aan de Kuft van Angola bekomen". Onder het bovenfte Vogeltje werdt van hem dit gefchreeven. „ Men noemt het *Negral* of *Tobaque*: het „ komt insgelyks van die Kuft, en is ook veel geagt wegens zyn Gezang, welk dat „ van de *Benguelinha* grootelyks nabootft". Wegens de groote gelykheid van deeze twee Vogeltjes, zou ik dezelven voor Mannetje en Wyfje gehouden hebben, maar de boven genoemde Heer was van dit gevoelen niet, om dat zy beiden in hunne Kouwtjes te Londen zongen. Ik geloof, dat ikze voor niet befchreevenen mag uitgeeven.

PLAAT XXV.

De driekleurige Mexikaanfche Vink (25).

Deeze twee Afbeeldingen ftellen den zelfden Vogel voor, doch de eene nog niet tot zyn volmaakte Kleur gekomen zynde. In de jongheid is hunne Vertooning zeer gemeen, van eene donker bruinagtige Kleur aan de bovenzyde en lichter aan de onderzyde, met eene mengeling van groenagtig Geel.

De bovenfte Vogel, op de Plaat, heeft zyne volkomenheid van Kleur. De Bek is zwart, uitgenomen een weinigje Vleeschkleur aan het Grondftuk van de Onderkaak. De Oogen zyn van eene donkere Hazelnootenkleur: de Oogleden in 't ronde fchoon fcharlakenrood: de Kop en 't bovenfte van den Hals zeer fraay hoog blaauw. De Rug is, naar den Hals toe, geelagtig groen; naar de Staart toe, zo wel als de Stuit, rood. De Wieken hebben haare kleine Dekveders, in de bovenfte deelen, blaauw; beneden welken eenige weinige Oranjekleurige zig bevinden. De Ry van Dekvederen, onmiddelyk boven de Slagpennen, en de meeften van deeze, digtft aan de Rug, zyn in de uitwendige vertooning groen, maar het gedekte deel is donker, en fommigen van de langfte Slagpennen, naaft aan den Buik, zyn geheel bruinagtig. De Staartveders zyn insgelyks van eene donkere Kleur, en hebben groene Randen. De geheele onderzyde van den Vogel is van een zeer fchoone roode Kleur. De Pooten, Voeten en Klaauwen (gelyk die van ander klein Gevogelte,) zyn, in alle derzelver ftaaten en veranderingen, bruin van Kleur.

De onderfte op de Plaat is van de zelfde Soort als de bovenfte, maar tot volmaaktheid in zyne Kleuren nog niet gekomen. De Bek en Oogen zyn als gemeld is, doch zonder roode Oogleden. De Vogel vertoont zig als geheel blaauw zynde, maar, van naby bezien, heeft hy den Kop fchooner blaauw dan het Lighaam en de Dekveders der Wieken, die lichter blaauw zyn en een weinig naar 't Groene trekken. De grootfte Veders der Wieken en de Staartveders zyn donker met Blaauw gerand aan de buitenzyde, en aan de binnenzyde Aschkleurig: zo dat deeze Vogel in zyn eerften ftaat naar een Wyfjes Mosch gelykt, in zyn tweeden ftaat blaauw is, en in zyn laatften ftaat als boven befchreeven, met veele veranderingen tusfchen dezelven.

De Hoog Edele Lady ANSON verplichtte my met het gezigt van een Kouw met zodanige Vogelen, hebbende een groote verfcheidenheid van Kleur-veranderingen, doch fchynende in geftalte, poftuur en zang, altemaal de zelfden te zyn. Zy waren van Vera-Cruz, in Nieuw Spanje, door den Wel Edelen Admiraal KNOWLES overge-

(25) Fringilla tricolor Mexicenfis. EDW. *Av.* T. 130. Fringilla tricolor. CATESB. *Car.* I. T. 44. Chloris Ludoviciana, vulgo Papa dicta. BRISS. *Av.* III. p. 200. T. 8. f. 3. & App. 74. Emberiza Ciris. LINN. *Syft.* Nat. XII. Gen. 110. Sp. 24. *Syft. Nat.* X. Gen. 97. Sp. 13. De Paus. *Nat. Hift.* I. D. V. Stuk, bladz. 529.

gebragt. Doctor MONRO heeft my verzekerd van de waarheid daar van, dat deeze Vogels van blaauw tot hunne volmaakte Kleur veranderen. De Heer CATESBY heeft deeze twee Vogels afgebeeld als van elkander verschillende Soorten, dewyl hy toen nog niet ontdekt hadt, dat zy een zelfde Vogel waren. Zie zyne *Fringilla tricolor* en *Linaria cœrulea*, VOL. I. p. 44 & 45, van zyne Natuurlyke Historie van Karolina (*). ALBIN heeft deezen Vogel ook afgebeeld in zyne Vogel-Historie, VOL. I, p. 64; doch is grootelyks verbysterd ten opzigt van deszelfs Geboorteplaats. Hy noemt hem de *Chineesche Goudvink*. De Heer CATESBY zegt, dat zy in Karolina broeden, en doorgaans hun Nest in Oranje-boomen maaken, doch dat Land verlaaten in de Winter. De Spanjaarden geeven 'er, in zyn volmaakten staat, den naam van *Mariposa Pintada*, of Geschilderde Vlinder, aan.

PLAAT XXVI.

De blaauwbuikige Vink (26).

Deeze is hier ook in de Natuurlyke grootte afgebeeld. Hy heeft den Bek van gestalte als een Distelvink of Putter. De middelste Veders van de Staart zyn een weinig langer dan de anderen, die naar de zyden toe, trapswyze, al korter worden. Zyn houding is gelyk die van 't meeste klein Gevogelte. De Bek is van een vuile Vleeschkleur. De Oogen zyn zwart, met donker Hazelnootenkleurige kringen. De Kruin van 't Hoofd, de bovenzyde van den Hals; de Rug en Wieken zyn altemaal Aschkleurig bruin, een weinig naar purperkleur trekkende, doch zonder eenige verandering of weêrschyn, uitgenomen dat de Enden van de grootste Slagpennen wat donkerer zyn. De zyden van den Kop geheel rond om de Oogen; de Keel, Borst, Buik, Stuit, Staart en haare Dekveders zo boven als beneden, zyn allen van een schoone licht blaauwe of Hemelschblaauwe Kleur; maar op de zyden onder de Wieken bevindt zig een weinig bruin of Aschkleur, 't welk in het blaauwe, aan de zyden des Buiks, versmelt. De Pooten, Voeten en Klaauwen, hebben in de gedaante niets ongewoons, en zyn altemaal bruin van kleur.

Deeze Vogel was van Lissabon gebragt door den Heer PAUL MARTYN, die door zyn goedaartigheid veel dienst gedaan heeft aan deeze Natuurlyke Historie. Hy schreef onder myne Aftekening, toen dezelve voltooid was, het volgende. „ De „ Portugeezen noemenze *Azulinha*, en brengenze van hunne Handelplaatsen, aan „ de Kust van Angola in Afrika, mede. Men agtze voornaamelyk wegens hunne „ schoonheid". Deeze was levendig overgebragt, zo wel als alle de genen, met wier Gezigt de Heer MARTYN my begunstigde. Het is een zeer vlugge levendige Vogel, maar ik bemerkte niet dat hy zong. Ik geloof, dat men hem nog niet heeft beschreeven. Om de Plaat op te sieren, heb ik deezen Vogel geplaatst onder een Bloemplant, te weeten:

De Bloedroode Amerikaansche Lelie-Narcis (*).

Alzo de gestalte der Bloem, hier op de Plaat, boven alle beschryving voorgesteld is, zal ik dien aangaande niet spreeken. Zy heeft omtrent de Natuurlyke grootte; hoewel eenige Bloemen wat grooter en langer van Steel zyn. De zes Bloemblaadjes heb-

(*) [Zie Plaat 88 en 90 van ons Tweede Deel, hier voor].

(26) Fringilla Ventre cœruleo. EDW. *Av.* T. 131. Bengalus. BRISS. *Av.* III. p. 203. T. 10. f. 1. Fringilla Angolensis. LINN. *Syst. Nat.* XII. Gen. 112. Sp. 31. *Syst. Nat.* X. Gen. 98. Sp. 24. *Nat. Hist.* I. D. V. Stuk, bladz. 552.

(*) Lilio-narcissus Jacobæus, Flore Sanguineo nutante. DILL. *Hort. Elth.* p. 196. T. 162. *Act. Stockholm.* 1742. p. 93. T. 6. Amaryllis formosissima. LINN. *Spec. Plant.* Ed. II. p. 420.

ben, zo wel aan de binnen- als aan de buitenzyde, altemaal eene allerſchoonſte donker roode of Bloedkleur. De grondſtukken der Blaadjes zyn groen, allengs in 't Rood verſmeltende. Uit den bodem van de Bloem ontſpringt een Styl, wiens Top een Hoofdje maakt, dat in drieën verdeeld is. Rondom deezen Styl zyn zes Vezelen, met kleine, langwerpige, geele deeltjes, aan derzelver punten; doch de Vezelen zelf zyn rood. Voor dat de Bloem open gaat, is hy beſlooten in een vuilroode Scheede, welke daar onder hangt en wit wordt onder 't bloeijen. Het groene Loof van de Plant groeit nagenoeg op zulk een wyze, als hier is afgebeeld. Ik tekende de Bloem naar de Natuur, in den Tuin van mynen Vriend, den Heer JOHN WARNER, Koopman te Rotherhith. Deeze Bloem is in Afbeelding vertoond door wylen mynen goeden Vriend, Dr. DILLENIUS, Hoogleeraar der Kruidkunde op de Univerſiteit van Oxfort: zie zynen *Hortus Elthamenſis*, p. 196.

PLAAT XXVII.

White or Whooping Crane.

De witte Kraanvogel van de Hudſons-Baay (27).

De Afbeelding van deezen is aanmerkelyk verkleind, gelyk men zien kan uit de volgende Afmeetingen. De langte, van het end der Snebbe, tot aan de enden der Klaauwen, is vyf Voeten en zeven Duimen. De Wiek, geſlooten zynde, was vyfentwintig Duimen lang: het laagſte Been van de Poot, beneden de Knie tot aan den Voet, elf Duimen. De Poot is, meer dan vyf Duimen boven de Knie, Vederloos: de middelſte Vinger, zonder de Klaauw, vier Duimen lang. Zie de Natuurlyke grootte van den Kop op den grond der Afbeelding. De Sneb is, naby de Punt, getand, hebbende van daar, tot aan de hoeken des Beks, zes Duimen langte. De Neusgaten zyn in groeven, wederzyds, geplaatſt. De geheele Sneb is aan de enden geelagtig bruin, in 't midden wat donkerer. De Kruin van den Kop, en een ſtreep van de hoeken des Beks wederzyds onder de Oogen loopende, zyn bekleed met eene roodagtige Huid, welke in 't agterſte gedeelte dik bezet is met zwarte Haairtjes, doch voorwaards naby den Bek, als ook tuſſchen den Bek en het Oog, dikker bedekt met zulke Haairtjes, zo dat zy zig geheel zwart vertoont. Onmiddelyk agter de ſterk roode Huid op de Kruin, is een driehoekige zwarte Vlak op het agterſte van den Kop, wiens zyden, zo wel als de Keel, Hals, het geheele Lighaam en de Staart, wit zyn. De Wieken hebben haare negen buitenſte Slagpennen zwart; de tiende heeft de eene Baard zwart, de andere wit; terwyl de overigen, omtrent zesentwintig in getal, t'eenemaal wit zyn, en tevens van een zeer luchtig Pluimagie, 't welk in de Afbeelding taamelyk is uitgedrukt. Zy bedekken, als de Wieken geſlooten zyn, byna de zwarte Slagpennen. De Dekveders van de eerſte ry, zo ver zy de zwarte Slagpennen bedekken, zyn zwart: alle de overige Dekveders, zo wel aan de boven- als aan de onderzyde der Wieken, zyn wit: maar men vindt in de Baſterd-Wiek ook eenige zwarte Vederen. De kleine Vedertjes, op het Vlies dat de Gewrichten van de Wiek ſamenvoegt, zyn van een zeer flaauwe roode of Appelbloeſemkleur: de Pooten met Schubben gedekt en geheel zwart, tot zo ver zy boven de Kniejen Vederloos zyn. De buitenſte en middelſte Vingers zyn, tot aan het eerſte Gewricht toe, door een Web of Vlies verbonden: maar de middelſte Klaauw is niet gekamd als in de Reigers.

Deeze Vogel was, zeer wel droog bewaard zynde, van de Hudſons-Baay gebragt door

(27) Grus Americana alba major. EDW. *Av.* T. 132. Grus Americana alba. CATESB. *Car.* I. T. 75. BRISS. *Av.* V. p. 382. Ardea Americana. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 84. Sp. 5. *Syſt. Nat.* X. Gen. 76. Sp. 5. Amerikaanſche Kraan. *Nat. Hiſt.* I. D. V. STUK, bladz. 190. Grus americana, (Linn.) Temm.

door den Heer ISHAM, die my onderrigtte, dat zy in 't Zomer-ſaizoen in deeze Noordelyke deelen komen, alwaar zy broeden, en tegen den Winter wederom Zuidwaards vertrekken. De Heer CATESBY heeft den Kop van deezen Vogel, in zyne Natuurlyke Hiſtorie van Karolina, Vol. I. p. 75, afgebeeld (*). Hy was onderrigt, dat men deeze Kraanvogels vroeg in 't Voorjaar, omſtreeks de Monden der Rivieren, by Sint Auguſtyn in Florida verneemt, en dat zy in de Zomer naar 't Gebergte verhuizen. De ontdekking van deezen Vogel, by Zomer, in de Hudſons-Baay, is, zo ik my verbeeld', een genoegzaam bewys, dat het Trekvogelen zyn, die hunne Verblyfplaats, even als de Oijevaars in Europa, veranderen, gaande Noordwaards om te broeden in den Zomer, en Zuidwaards terug keerende als de Winter aankomt. Aangezien de Heer CATESBY alleenlyk den Kop van deezen Vogel afgebeeld hadt, en ik iets meer ontdekt heb, aangaande deszelfs aart, geevende ook deszelfs geheele Afbeelding in miniatuur, zo hope ik, dat zulks aangenaam zal zyn. Het is een Kraanvogel van de eerſte grootte, en zeer verſchillende van de Europiſche Kraanen.

PLAAT XXVIII.

Brown or Sandhill Crane.

De bruine Kraanvogel van Kanada (28).

Deeze Vogel is wel groot, doch, zo ik oordeel, heeft hy geen derde deel der grootte van den laatſt beſchreeven Kraanvogel. De Sneb is omtrent vier Duimen: de Wiek, geſlooten zynde, agttien Duimen: zyn Poot, van de Knie tot aan den Voet, zeven Duimen, en de middelſte Vinger ruim drie Duimen lang. Ik bevind, dat zyne Afmeetingen niet volmaakt evenredig zyn met die van den voorgaanden, ſchoon zy ieder alle Kentekenen hebben, welke tot Vogels van een zelfde Geſlagt behooren.

De Sneb is van even 't zelfde maakzel als in de voorgaande, hebbende wederzyds een Groef, waar in de Neusgaten geplaatſt zyn, en van een zwarte of donkere Kleur, uitgenomen de Punt van de Onderkaak, welke licht Vleeſchkleurig is. De Kruin des Kops, van de Sneb tot aan de Oorgaten, is met een kaale Huid, van eene roodagtige Kleur, gedekt, die dunnetjes bezet is met zwart Haair. De zyden van den Kop, beneden de Oogen, zyn wit, zo wel als de onderzyde van de Keel: het agterſte van den Kop en de Hals in de geheele omtrek, zyn Aſchkleurig: het onderſte van den Hals, daar de Borſt begint, wordt van Aſchkleurig gaande weg bruin: het begin van de Rug en de Dekveders der Wieken, zyn insgelyks licht roodagtig bruin, met de Tippen wat donkerer; 't welk een aangenaame verſcheidenheid maakt. De groote Slagpennen zyn zwartagtig bruin, met witte Schaften; die genen, welke naaſt aan de Rug vallen, zyn bruin, van een los zagt geweefzel, ſtrekkende haare punten zig voorby de groote Slagpennen uit, wanneer de Wieken geſlooten zyn. In het laagſte deel van de Wiek loopt ſchuins boven de zwarte Slagpennen een wit Aſchkleurig plat van Vederen; gelyk ook de binnenſte Dekveders der Wieken Aſchkleurig zyn. De Staartpennen hebben eene bruinagtige Aſchkleur. Ook wordt de Borſt van bruin Aſchkleurig, het welk zig tot aan de Dekveders van de Staart en daar op uitſtrekt; doch naar agteren lichter wordt; zo dat de onderſte Dekveders van de Staart witagtig zyn. Het laagſte deel van de Rug, de Stuit en bovenſte Dekveders van de Staart, zyn van eene lichte Aſchkleur: de Pooten boven de

(*) [Zie Plaat L. in het III. Deel van dit Werk.]

(28) Grus fuſca Canadenſis. EDW. *Av.* T. 133. Grus Freti Hudſonis. BRISS. *Av.* V. p. 385. Ardea Canadenſis. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 84. Sp. 3. *Syſt. Nat.* X. Gen. 76. Sp. 3. Kanadaſche Kraan. *Nat. Hiſt.* I. D. V. STUK, bladz. 183. Grus canadensis, (Linn.) Temm.

de Kniejen van Vederen ontbloot, zynde de buitenste Vinger een klein end wegs aan den middelsten gewebd. De Pooten, Voeten, en Nagels of Klaauwen, zyn altemaal zwart.

Deeze Vogel was uit de Hudsons-Baay gebragt door den Heer ISHAM, die zegt, dat men ze daar alleenlyk vindt in het Zomer-saizoen. De Kraanen verschillen van de Reigers in de volgende byzonderheden. Haar Bek is korter naar het Lyf te rekenen, en niet zo spits gepunt; zy hebben eenige kaalheid op den Kop; korter en styver Vederen op de Nek en Rug: de Pooten langer, de Vingers korter, en de middelste Klaauw niet Zaagswyze getand. Dit moet men van het Geslagt der Kraanvogelen, eigentlyk dus genaamd, verstaan: want eenige andere Vogelen heeft men ook Kraanen genoemd gehad, daar ik een byzonder Geslagt van verkies te maaken. Hier toe behooren twee Soorten van Gekuifde Kraanvogelen, de een de *Baleariſche*, de ander de *Numidiſche* Kraan genaamd, of *het Juffertje van Numidie.* Deeze laatste volgt nu, de ander zal men in 't vervolg aantreffen. Ik kan niet ontdekken, dat 'er tot nog toe eenige beschryving of Afbeelding van deezen Vogel publiek gemaakt zy; weshalve ik geloof, dat ik hem voor eenen niet beschreevenen mag uitgeeven. De *groote Indiaanſche* Kraanvogel, [op Plaat LXXXIX. in den Eersten Band van dit Werk afgebeeld,] behoort naauwkeuriglyk tot het Geslagt der Kraanvogelen, zo wel als de voorgaande.

PLAAT XXIX.

Het Juffertje van Numidie (29).

De Tekening van deezen Vogel naar 't Leven gemaakt zynde, zo als hy in een Tuin liep, kon ik 'er de Afmeetingen niet van neemen, en derhalve zal ik die opgeeven uit de Memoriën der Koninglyke Akademie van Parys, in welk Werk men 'er eene Ontleding van kan vinden. Van de punt der Snebbe tot de enden der uitgestrekte Voeten toe, was de langte vierdhalf Voet, en die der Snebbe twee Duimen: (ik onderstel niet tot aan de hoeken van den Bek: want dus zou de langte, naar ik geloof, meer bedraagen.) Van het Dyebeen tot aan het end des grootsten Vingers tien Duimen. (Ik denk, dat men hier mede van de Knie af meent.) De gedagte Afmeetingen zyn volgens den Parysschen Voet genomen. De Vogel kwam my wat kleiner voor dan een Reiger. Hy heeft zyn naam van zyne byzondere houding in 't loopen; welke naar dansen gelykt, door zyn menigvuldig springen en rond draaijen, terwyl de beweeging van zyn Kop te gelyk geduurig verandert.

De Bek, hoewel korter dan in de eigentlyke Kraanvogelen, scheen my langer te zyn, dan de gedagte Maat. Dezelve is regt en loopt in een Punt uit; zynde het dikste deel, naby den Kop, groenagtig. Hy wordt in 't midden allengs geel, en de Punt is rood; maar de Oogkringen zyn van eene glanzig roode Kleur; de Kop en het bovenste van den Hals zwart, uitgenomen de Kruin, welke graauw is. Onmiddelyk agter ieder Oog ontspringt een Kuif van lange, zagte, witte Vederen, welke agterwaards strekken, en op een zeer bevallige wyze agter aan den Kop nederhangen, zweevende door den minsten Wind, wanneer de Vogel in beweeging is. Het voorste van den Hals is gedekt met lange, dunne, zagte, zwarte Vederen, welke zeer aardig op de Borst vallen, zynde somtyds geslooten, somtyds uitgespreid als de tippen van een Vrouwen Halsdoek. Het agterste van den Hals, het geheele Lighaam,

(29) Grus Numidica. EDW. *Av.* T. 134. ALB. *Av.* III. p. 78. T. 83. BRISS. *Av.* V. p. 388. Virgo Numidica. DODART *Mem.* III. p. 3. T. 35. Ardea Virgo. LINN. *Syst. Nat.* XII. Gen. 84. Sp. 2. *Syst. Nat.* X. Gen. 76. Sp. 2. 't Juffertje. *Nat. Hist.* I. D. V. STUK, bladz. 182.

haam, de Wieken en Staart, zyn blaauwagtig Aschgraauw, uitgenomen de grootste Slagpennen, die donker of zwart zyn, gelykerwys ook de toppen der Staartvederen. Hy heeft taamelyk lange Pooten, doch de Voeten niet zeer lang, allen gedekt met donkerbruine of zwartagtige Schubben; de Klaauwen zwart. De Pooten zyn, een goed end boven de Kniejen, van Vederen ontbloot.

Drie van deeze Vogelen waren in bezitting van zyne Genade', den Hertog van MONTAGU, en werden in zyn Huis op *Black-Heath* gehouden, alwaar de Hertog my met een gezigt van dezelven verpligtte, om daar van Aftekeningen te maaken. Wy hebben 'er een Figuur van in de *Memoires de l'Academie Royale des Sciences*, van 1666 tot 1699, Tom. III. *seconde Partie*, p. 321: alwaar men 'er eene Ontleedkundige beschryving van kan zien, zo wel als eene Verzameling van alles dat de Ouden dienaangaande gezegd hebben. De Heer ALBIN heeft eene Afbeelding en beschryving van deezen Vogel gegeven: zie de *Numidische Kraan* in zyne Vogel-Historie, VOL. III. p. 79: doch deeze is niets meer, dan eene zeer verminkte en onvolmaakte na-aaping der Afbeelding van de Akademie, met eenige brokken van deszelfs beschryving uit dat zelfde Werk: gelyk iedereen gemakkelyk kan zien, die het behaagt dezelven te vergelyken. Alzo het een schoone en by ons zeldzaame Vogel is, dagt ik, dat een origineele Afbeelding daar van, met een onmiddelyke beschryving in onze eigene Taal, den Liefhebberen aangenaam zoude zyn. Ik geloof, dat de Haan en Hen, wat het uitwendige aangaat, in deeze Soort weinig of niet verschillen; want de bovengemelde drie, en nog twee, welken ik by den Heer CHARLES WAGER zag, waren allen eveneens. Mr. N. ROBERT heeft verscheidene van deeze Vogelen, in alle derzelver dansende postuuren, naar de genen die in de Koninglyke Menagerie, in het Park van Versailles, gehouden worden, in Plaat gebragt. Zie zyn Werk te Parys, in 't jaar 1676, uitgegeven.

PLAAT XXX.

Great Blue Heron.

De Graauwe Reiger uit Noord-Amerika (30).

Deeze Vogel verschilt van onzen gewoonen Reiger, in wat grooter te zyn, en van een bruiner Aschkleur op zyne Rug; geene witte Veders te hebben op zyn Voorhoofd, noch zwarte Vlakken op zyne zyden, beneden het Grondstuk van den Hals. Eenigen van deszelfs Afmeetingen zyn als volgt. Van de punt der Snebbe tot aan de hoeken des Beks heeft hy ten vollen zes Duimen: de Wiek, geslooten zynde, is agttien Duimen lang: de Poot, van de Knie tot aan den Voet, zevendhalf Duim: de middelste Vinger, tot aan het end van de Nagel of Klaauw, vyf Duimen en een Kwartier. De Pooten zyn, drie Duimen boven de Kniejen, Vederloos.

De Sneb is regt, scherp gepunt, en, zo wel boven als beneden, naar de Punt toe, getand. De Bovenkaak is gegroefd en zwart van Kleur; zynde de Neusgaten in de groeven en taamelyk digt aan den Kop geplaatst. Tusschen het Neusgat en het Oog is de Huid kaal, en van eene groenagtig geele Kleur. De Onderkaak is geel of Oranjekleurig: de Oogen staan boven de hoeken van den Bek. De Kruin des Kops is t'eenemaal gedekt met lange zwarte Vederen, die eene Kuif maaken van zeven of agt Duimen langte, indien men van het Grondstuk der Snebbe agterwaards meet. De zyden en het onderste van den Kop is wit. De Hals is gedekt met lange spich-

(30) Ardea fusca Canadensis. EDW. *Av.* T. 135. Ardea Freti Hudsonis. BRISS. *Av.* V. p. 407. Ardea Hudsonias. LINN. *Syst. Nat.* XII, Gen. 84. Sp. 18. (Ardea Herodias. *Syst. Nat.* X. Gen. 76. Sp. 11.) Groote Kuif-Reiger. *Nat. Hist.* I. D. V. STUK, bladz. 205.

ſpichtige Vederen, van eene bruinagtige Kleur, met donkere Streepen overdwars in het agterſte gedeelte. De Veders voor aan den Hals hebben breede witte Streepen, langs het midden; zynde wederzyds zwart, met roodagtig bruine randen, 't welk een bevallige verandering van Kleuren maakt. De Rug, de bovenzyde der Wieken en de Staart, zyn van eene bruinagtige Aschkleur; de Dekveders der Wieken ligter, de Slag- en Staartpennen donkerer. Op den Schouder is de Wiek, aan de binnen- en buitenzyde, gedekt met kleine donkere Veêrtjes, die roodagtige tippen hebben. De zyden onder de Wieken, als ook de binnenſte Dekveders der Wieken, zyn van eene blaauwagtige Aschkleur. De Borſt is wit, hebbende langwerpige zwarte Vlakken, waar onder een weinigje roodagtigs gemengd is. De Dyën zyn roodagtig bruin; de Onderbuik en Dekveders onder de Staart wit. De Rug is gedekt met Aschkleurig Dons, dat zig verſchuilt onder de lange Vederen, die van de Schouders ontſpringen. De Kniejen, en de kaale ruimten boven dezelven, zyn met geele Schubben gedekt; de Pooten beneden de Kniejen, en de Voeten, met zwarte of donkere Schubben. De Klaauwen zyn zwart; de middelſten gekamd. De buitenſte Vinger is aan den middelſten, een klein end wegs, met een Vlies verbonden. De Vingers, inzonderheid de agterſten, zyn, naar de Pooten gerekend, veel langer dan in de Kraanvogelen.

Deeze Vogel was, wel geconſerveerd, uit de Hudſons-Baay gebragt door Monſr. ISHAM. Ik kan geene beſchryving van een Vogel, met de onze overeenkomſtig, ontdekken, en daarom zal ik hem voor een niet beſchreevenen verklaaren. Het is een van de grootſten in het Geſlagt der Reigeren; hoewel de Heer CATESBY 'er een beſchreeven heeft van Noord-Amerika, welke, naar het my toeſchynt, nog grooter was. Hy heeft de Afbeelding van den Kop alleen Levensgrootte gegeven, dien hy, van de Punt tot aan den hoek des Beks, zeven Duim en drie Kwartier lang maakt; weshalve, zo de andere Lighaamsdeelen evenredig zyn met de boven gemelde Afmeetingen, dan moet die Reiger veel grooter dan de myne zyn. Zie zynen *grootſten Gekuifden Reiger*, pag. 10. van het Aanhangzel of III. Deel zyner Natuurlyke Hiſtorie van Karolina. [Hy is in 't IV. Deel van dit Vogelen-Werk op Pl. 108, afgebeeld.]

PLAAT XXXI.

American Bittern.

De Kanadaſche Butoor of Roerdomp (31).

Deezen Vogel vergelykende met een Butoor, die by Londen gevangen was, bevond ik hem wat kleiner. De Wiek, geſlooten zynde, was in deeze minder dan twaalf Duimen, in de Engelſche ten vollen veertien Duimen lang. In de Amerikaanſche Vogel was de Sneb, van haare Punt tot aan de hoeken des Beks, een weinig minder dan vier Duimen; de Poot van de Knie tot aan den Voet drie en een half Duim; en de middelſte Vinger, tot aan het end der Klaauw, van die zelfde langte. In de Europiſche Vogel bedroegen alle die Afmeetingen iets meer. Hy gelykt naar onzen Butoor grootelyks in Geſtalte en Kleur; ja, hy is 'er naauwlyks, dan door vergelyking, van te onderſcheiden.

De Sneb is regt, naar den Kop toe taamelyk dik, allengs tot een ſpitſe punt verdunnende, die zwart is, zo wel als de Sneb van boven; doch de kanten van de Bovenkaak, als ook twee derdedeelen van de Onderkaak, naaſt aan den Kop, zyn geel. De Neusgaten vindt men in groeven op de zyden van de Bovenkaak, welke

aan

(31) Ardea Stellaris Canadenſis. EDW. *Av.* T. 136. Vergelyk de *Nat. Hiſt.* I. D. V. STUK, bladz. 211. [Men heeft deezen, by SELIGMANN, de *Reiger uit de Hudſons-Baay* getyteld.]

Botaurus minor, (Gm.) Boie.

aan haare Randen, by de Punt, gehakkeld is of gekamd. De Oogen ſtaan boven de hoeken des Beks, die zig nog verder agterwaards uitſtrekken. Tuſſchen de Neusgaten en ieder Oog is een kaale geele Huid; zynde de zyden van den Kop gedekt met langagtige, zagte, zwarte; de zyden van den Kop met roodagtige; het onderſte of de Keel met witte Veertjes. De Hals is bekleed met lange ſpichtige Vederen, die in 't agterſte deel bruin, in 't voorſte deel wit zyn; geſprenkeld met roodagtig bruine Vlakken, welke nederwaards geſtrekt zyn en aan de kanten zwart gerand. De Rug, Stuit, Staart en Dekveders der Wieken, zyn helder roodagtig bruin, met eene verwarde mengeling van zwarte dwarsſtreepen. De eerſte vyf of zes der grootſte Slagpennen zyn geheel zwart; de naaſtvolgende zwart met roodagtige Tippen; de overigen, naaſt aan de Rug, roodagtig en zwart, gelykerwys de Rugvederen. De onderzyden der Slagpennen zyn Aſchkleurig: de Dekveders aan de binnenzyde der Wieken witagtig geel, met flaauw zwarte dwarsſtreepen. De Buik, Dyen en Dekveders onder de Staart, zyn witagtig: de eerſtgemelden geſprenkeld met langwerpige Vlakken, nederwaards zig uitſtrekkende, roodagtig bruin, met zwarte randjes en vlakken in 't midden. De Pooten zyn een weinig boven de Kniejen kaal; de Vingers taamelyk lang, naar evenredigheid van de Pooten; de middelſte Klaauw is getand; de agterſte zeer lang; de middelſte en buitenſte Vinger een weinig ſamengevoegd door een Vlies. Zo wel de Pooten als de Voeten zyn bekleed met geele Schubben.

Deeze Vogel was uit de Hudſons-Baay gebragt door den Heer ISHAM, en ik houd hem voor een niet beſchreevene Soort. Ik heb hem naauwkeurig met den gemeenen Butoor of Roerdomp vergeleeken, en de Liefhebbers, die dit ook willen doen, kunnen de beſchryving van den laatſtgemelden vinden in WILLOUGHBY's *Ornithology*, p. 283.

PLAAT XXXII.

Great marbled Godwit.

De groote Francolyn of Poelſnep van Amerika (32).

Deeze Vogel ſchynt my veel grooter te zyn dan een Houtſnep. Eenigen van deszelfs voornaamſte Afmeetingen zyn als volgt. De Sneb is ten vollen vier Duim lang; de Wiek, geſlooten zynde, agt en een half Duim; de Poot, van de Knie tot aan den Voet, omtrent drie Duimen; de middelſte Vinger een Duim en drie Kwartier. De Pooten zyn, anderhalf Duim boven de Knie, Vederloos.

De Bek is lang, regt en redelyk dun: de Bovenkaak een weinig langer dan de Onderkaak, welke, in de helft van haare langte, naaſt aan den Kop, helder geel is, en verder allengs donkerer wordt, zynde aan de Punt geheel zwart. De Neusgaten zyn digt aan den Kop geplaatſt, en de Oogen meer van den Bek af dan in andere Vogelen. Een donkere gevlakte Streep loopt van den Bek om het Oog heen, boven 't welke een witte Streep is, gelyk ook de zyden van den Kop, beneden de Oogen, en de Keel wit zyn. De Kruin, het agterſte van den Hals, de Rug en Dekveders der Wieken, zyn van eene donkerbruine Kleur, met zwarte dwars-Streepen, op eene gebrokene en verwarde manier gemengeld: de Stuit en bovenzyde van de Staart zyn lichter en helderer bruin, met zwarte Baaren overdwars. De grootſte Slagpennen van de Wieken zyn donkerbruin of zwart: die naaſt aan dezelven, en derzelver byzondere Dekvederen, Oranjekleur, geſprenkeld met kleine zwar-

(32) Fedoa Americana. EDW. *Av.* T. 137. Limoſa Americana rufa. BRISS. *Av.* V. p. 287. Scolopax Fedoa. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 86. Sp. 9. *Syſt. Nat.* X. Gen. 77. Sp. 8. Tjerk. *Nat. Hiſt.* I. D. V. Stuk, bladz. 228. *Limosa fedoa, (Linn.) Ord.*

zwarte Vlakjes: de overige Vederen, naaſt aan de Stuit, bruin en zwart, gelyk de Rug van den Vogel. De Dekveders, op den Schouder van de Wiek, die over de groote Slagpennen vallen, zyn donker met witte Tippen: de binnenſte Dekveders der Wieken Oranjekleur. Het voorſte van den Hals is licht bruin, met kleine zwarte Vlakjes, die nederwaards ſtrekken. De Borſt is ook licht bruin, met fyne donkere dwars-Streepjes. De Buik, Dyën en Dekveders onder de Staart, zyn bruinagtig wit; de zyden onder de Wieken witagtig, met fyne donkere dwarsſtreepjes, hoedanigen ook de Dekveders onder aan de Staart hebben. De Pooten zyn, een groot end boven de Kniejen, Vederloos: zynde de buitenſte Vinger aan den middelſten door een Vlies gehecht, en de Pooten en Voeten altemaal gedekt met Schubben van eene donkere of zwarte Kleur.

Deeze Vogel was van de Hudſons-Baay gebragt door den Heer ISHAM. Hy is grooter dan eenige Vogel van deezen naam by den Heer WILLOUGHBY, en verſchilt in beſchryving daarvan veel; zo dat men hem mag agten niet beſchreeven te zyn. Van de Engelſchen, aan de Hudſons-Baay, wordt hy een *Wulp* geheten. Zie WILLOUGHBY'S beſchryving van dit Geſlagt van Vogelen, in zyne *Ornithologie* pag. 292, 293.

PLAAT XXXIII.

De roodborſtige Poelſnep (33).

Deeze Vogel is wat kleiner dan de voorgaande (*). Zyne Sneb heeft een weinig over de drie Duimen langte; de Wiek, geſlooten zynde, zeven en een half Duim; de Poot, van de Knie tot aan den Voet, twee en een vierde Duims; de middelſte Vinger anderhalf Duim. Hy ſchynt wel zo groot of grooter te zyn dan een Houtſnep.

De Sneb is lang en regt, met de Neusgaten taamelyk digt aan den Kop geplaatſt, en de Sneb heeft een zwarte Punt, zynde voorts donker; maar de grootſte helft, naaſt aan den Kop, is geel. Van den Bek gaat wederzyds een gemengelde donkere Streep, waar in de Oogen ſtaan: daar boven is een witte Streep, en de zyden van den Kop, zo wel als de Keel, zyn wit, met eenige flaauwe donkere Vlakken. De Kruin van den Kop; de Hals daar onder geheel rondom (maar laager alleen van agteren,) en de Rug zyn gedekt met donker bruine Veders, welke met donker zwarte Streepjes geſprenkeld zyn. De Stuit is wit; de Staart zwartagtig bruin; de Veders met eene witagtige Aſchkleur getipt. De langſte Slagpennen zyn zwartagtig bruin met witte Schaften, hebbende ook een weinig wits aan de randen van haare Baarden: de andere, die naar de Rug toe vallen, zyn roodagtig bruin en zwart, Kamswyze ondereen gemengeld op haare Baarden. De Dekveders, onmiddelyk boven de Slagpennen, zyn bruin met witte Tippen. De kleine Dekveders, op de buitenzyde van de Wiek, zyn licht bruin; de binnenſte of onderſte Dekveders donker Aſchkleur of zwartagtig; de kleinſte, naby den Schouder, wit getipt. Het onderſte van den Hals, de Borſt en Buik, zyn roodagtig Oranje-kleur, met kleine zwarte dwarsſtreepjes. Aan de Zyden, Dyën en Dekveders onder de Staart, is eenige lichte Aſchkleur met het Oranje en Zwart gemengeld. De Pooten zyn boven de Kniejen Vederloos, hebbende den buitenſten en middelſten Vinger een klein end wegs ſamengewebd.

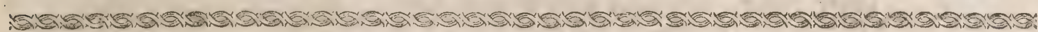
Dit

(33) Fedoa Americana Pectore rufo. EDW. *Av.* T. 138. Limoſa rufa. BRISS. *Av.* V. p. 281. T. 25. f. 1. Recurviroſtra Pectore Croceo. *Faun. Succ.* I. N. 138. Scolopax Lapponica. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 86. Sp. 15. *Syſt. Nat.* X. Gen. 77. Sp. 12. Laplandſche Snep. *Nat. Hiſt.* I. D. V. STUK, bl. 234.

(*) [Dit komt vreemd voor, aangezien hy alhier zig grooter vertoont, doch men moet weeten, dat deeze Vogels niet in de Natuurlyke grootte, en deeze wat minder dan de voorgaande verkleind, zyn voorgeſteld; gelyk uit de Afmeetingen der Snebben blykt.]

Dit Geslagt van Vogelen heeft zyne Vingers taamelyk breed en van onderen plat, om hun te beletten van in het Zand en natte Gronden, daar zy zig meest onthouden, in te zakken. De Pooten, Voeten en Klaauwen, zyn zwart.

Deeze Vogel was, insgelyks, uit de Hudsons-Baay gebragt door Monsr. ISHAM. Hy verschilt in Kleur grootelyks van allen van dit Geslagt, tot nog toe beschreeven, die altemaal wit of licht gekleurd aan de onderzyde zyn: des ik geloove, dat men hem billyk voor eenen nog niet beschreevenen mag houden.

PLAAT XXXIV.

De witte Poelsnep van Kanada (34).

Deeze Vogel is van grootte als de laatstbeschreevene, en zyne Afmeetingen komen daar mede vry wel overeen; uitgenomen, dat de Sneb eer wat langer is, en aan de Punt zig opwaards omkromt, gelykerwys die van de Kluit (*Avosettea*). Zie de agterste van de twee Afbeeldingen op de Plaat.

De Sneb is Oranjekleurig, maar aan de Punt zwart: dezelve buigt zig opwaards krom als een Zeisen. De Pluimagie van deezen Vogel is geheel wit, uitgenomen de Staart, de grootste Slagpennen en de kleine Veertjes op den Schouder van de Wiek, die vuil of geelagtig wit zyn, en de Dekveders aan de binnenzyde der Wieken ligt bruin. De Pooten hebben boven de Knie geen Vederen: de buitenste Vinger is aan den middelsten gewebd: zy zyn, zo wel als de Klaauwen, donkerbruin van Kleur.

Deeze Vogel was ook, zo wel als de volgende, uit de Hudsons-Baay overgebragt door den meergemelden Heer ISHAM. Wy hebben in Engeland een Vogel van dit Geslagt, (en mooglyk wel den zelfden,) met een opwaards gekromden Bek: zynde het Lyf van boven bruin en zwart gemengeld en van onderen licht gekleurd. Ik geloof dat deeze Amerikaansche door de Winterkoude wit wordt, en in de Zomer zyne bruine Kleur wederkrygt.

De witte Roodbeen (*).

Dit is de voorste Vogel op de Plaat, evenredig met den anderen verkleind. Hy heeft de Snebbe meer dan twee, en de Wiek, geslooten zynde, by de zeven Duimen lang. Zyne Sneb is aan de Punt zwart, en voor 't overige geheel Oranjekleurig. De Pluimagie is t'eenemaal wit, uitgenomen een kleine mengeling, overdwars, van bleek bruin of vuil wit, op de Rug, Wieken en Staart; zynde de grootste Slagpennen donkerer geschaduwd dan de andere Vederen der Wieken, wier Dekveders, aan de binnenzyde, eenige flaauwe plekken hebben op het Wit. De Pooten en Voeten zyn van eene heldere roodagtige Oranjekleur: de Pooten boven de Kniejen Vederloos: de drie voorwaardse Vingers allen tot aan het eerste Gewricht met elkanderen gewebd, zo het schynt.

Uit de Gestalte, Grootte, evenredigheden en de flaauwe Vlakken, alles by een genomen, oordeel ik, dat het geen andere kan zyn dan de Roodbeen, [in 't Fransch *Chevalier*, dat is Ridder of Ruiter genaamd: zie *Nat. Hist.* I. D. V. STUK, bladz. 220.] die dikwils in ons Land voorkomt; zynde alleenlyk wit geworden door de overmaatige winter-Koude aan de Hudsons-Baay.

PLAAT

(34) Fedoa Canadensis Rostro sursum recurvo. EDW. *Av.* T. 139. Limosa candida. BRISS. *Av.* V. p. 290. Scolopax alba. LINN. *Syst. Nat.* XII. Gen. 86. Sp. 17. EDW. *Av.* T. 139. f. 2. Totanus candidus. BRISS. *Av.* V. p. 207. Scolopax candida. *Syst. Nat.* XII. Gen. 86. Sp. 18.

(*) Totanus Canadensis, tempore hyberno albus.

PLAAT XXXV.

De gevlakte Goud-Plevier (35).

Deeze Vogel komt, in grootte, maakzel en evenredigheid van Lighaamsdeelen, met onze Groene Plevier overeen; hebbende, gelyk dezelve, niet meer dan drie Vingers aan ieder Voet, die allen voorwaards ſtaan. De Sneb is één Duim; de Wiek, geſlooten zynde, zeven en een half Duim; de Poot, van de Knie tot aan het onderſte van den Hiel, by de twee Duimen; de middelſte Vinger en Klaauw ongevaar één Duim lang.

De Sneb of Bek is zwart, en bykans regt, aan de Punt een weinig nederwaards omgekromd. De Bovenkaak heeft op haar zyden Groeven, in welken de Neusgaten ſtaan. Digt by het Grondſtuk van dezelve ontſpringt, aan ieder zyde, een breede witte Streep, welke boven 't Oog heen gaat, en, zig Sikkelswys omkrommende, nederwaards loopt langs den Hals, ontmoetende van vooren de andere, en maakende dus te ſamen een witte Kraag, aan het beginzel van de Borſt. De ruimte welke deeze Streepen, van vooren aan den Hals en Keel, inſluiten, is zwart: het overige, daar buiten, te weeten de Kruin van den Kop, de agterzyde van den Hals, de Rug, Stuit en Dekveders der Wieken, zyn van eene donker bruine of zwartagtige Kleur, zeer fraay geſprenkeld met helder geel, dat naar Oranje trekt. Een enkelen Veder daar van waarneemende, bevond ik denzelven zwartagtig te zyn, met geele Vlakken Tandswyze langs den rand van zyne Baard. De grootſte Slagpennen der Wieken zyn dof zwart, met de kanten van hunne Baarden lichter: de Slagpennen naaſt aan de Rug en de Staartveders, zyn zwart en bruin, Baarswyze, gekleurd: de Schouder van de Wiek heeft eenige witte Veders onder de donkeren gemengd: de binnenzyden der Wieken zyn licht Aſchkleurig bruin. De geheele onderzyde des Vogels, van de witte Halskraag tot aan de Dekveders onder aan de Staart, is donker zwart, uitgenomen eenige weinige witte Vlakken op de laatſtgemelden. De Pooten zyn een weinig boven de Kniejen Vederloos, en de buitenſte Vinger is met den middelſten tot aan het eerſte Gewricht ſamengewebd. Alle Vingers hebben een ſoort van randen aan de zyden, 't welk dezelven breed van onderen maakt. De Pooten en Voeten zyn zwart.

De Heer Isham heeft ook deezen Vogel uit de Hudſons-Baay medegebragt. Ik onderſtel dat dezelve, leevende, heldere glinſterende Oogen heeft; alzo ik uit het berigt van gedagten Heer, mynen Vriend, bevind, dat de Engelſchen, die aan de Hudſons-Baay woonen, hem de *Haviks-Oog* noemen. Het is, ontwyfelbaar, een Soort van Plevier, geheel verſchillende en onderſcheiden van alle Vogelen, die tot nog toe voorgeſteld zyn, weshalve ik geloof, dat men hem zonder ſchroom als een nog niet beſchreevenen mag te boek ſtellen.

PLAAT XXXVI.

Turnstone.
De Mornel van Kanada, Tolk *genaamd* (36).

Deeze Vogel is hier in zyne Natuurlyke grootte afgebeeld. Hy heeft den Bek regt

(35) Pluvialis viridis maculatus Ventre nigro Canadenſis. Edw. *Av.* T. 140. Pluvialis aurea Freti Hudſonis. Briss. *Av.* V. p. 51. Charadrius apricarius. Linn. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 88. Sp. 6. *Syſt. Nat.* X. Gen. 79. Sp. 7. Noordſche Goud-Plevier. *Nat. Hiſt.* I. D. V. Stuk, bladz. 258.

(36) Morinellus Canadenſis. Edw. *Av.* T. 141. Morinellus marinus. Will. *Ornith.* p. 231. T. 58. Raj. *Av.* 112. Arenaria. Briss. *Av.* V. p. 132. Tringa interpres. Linn. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 87. Sp. 4. *Syſt. Nat.* X. Gen. 78. Sp. 4. Tolk. *Nat. Hiſt.* I. D. V. Stuk, bladz. 244. Strepsilas interpres, (Linn.) Illiger.

regt en ſcherp gepunt, iets krommer aan de onder-dan aan de bovenzyde, 't welk hem te meer in ſtaat ſtelt om Steenen en Kluiten om te keeren, tot het opzoeken van Wormen en andere Diertjes, die onder dezelven, aan het Zee-Strand, zig verſchuilen: [weshalve men hem ook *Steendraaijer* noemt.] De Bek is zwart, uitgenomen het Grondſtuk van de Onderkaak, 't welk hy Vleeſchkleurig heeft, en den Kop wit, met Zwart geplekt, op de volgende manier. Een zwarte Streep of Baar loopt over 't Voorhoofd, voorby de Oogen heen, en maakt vervolgens een zwarte Plek onder ieder Oog, die vry groot is, geevende een zwarte Streep uit, naar den hoek des Beks. Agterwaards ſchieten deeze Plekken ook eenige Streepen, en van dezelven loopen breede Banden langs den Hals nederwaards, welke zig vereenigen met een zwarte Kraag, die den Hals omringt en de Borſt van vooren redelyk laag bedekt, paſſeerende aan de zyden onder de Schouders of Gewrichten der Wieken. Daar zyn ook eenige langwerpige zwarte Plekken op de Kruin en 't agterſte van den Kop, nederwaards geſtrekt. Van agteren, beneden de Halskraag, is de Nek wit, en daar onder de Rug gedekt met Oranjekleurige Vederen, die in 't midden zwart of donker zyn; zo dat zy een aangenaame mengeling formeeren van Oranjekleur en Zwart. Het laagſte deel van de Rug is wit en hier onder bevindt zig een halfmaanswyze Plek van zwarte Vederen. Verder zyn de Dekveders aan de bovenzyde van de Staart wit, doch de Staart zelve zwart, hebbende alle haare Vederen wit getipt. De eerſte of buitenſte der groote Slagpennen zyn zwart met witte Schaften: de naaſtvolgende zwart met witte Tippen: de verderen bykans wit; doch, die over de Rug en Stuit vallen, Oranjekleur en zwart, gelyk de Rug, met het Zwart overdwars getekend. De eerſte Ry der Dekvederen verandert naar de Kleur der Slagpennen, welken zy dekken, daar zy in Kleur mede overeenkomen. De kleine Dekveders der Wieken zyn licht bruinagtig Aſchgraauw, met eenig Wit gemengd aan de zyde, die op het zwarte gedeelte van de Borſt valt. Tuſſchen de Rug en Wiek is een langwerpige Plek van witte Vederen. De Dekveders aan de binnenzyde der Wieken zyn wit; zo wel als de Buik, Zyden, Dyën en Dekveders onder de Staart. De Pooten en Voeten hebben een heldere Oranjekleur, met de Klaauwen zwart, en de Pooten een weinig boven de Kniejen Vederloos.

Deeze Vogel was door den Heer ISHAM uit de Hudſons-Baay gebragt. De Heer CATESBY heeft 'er een van deeze Soort van de Kuſt van Florida, in zyne Hiſtorie van Karolina, Vol. I. p. 72, beſchreeven. [Zie hem in 't III. DEEL van dit Werk, op Plaat XLIV, voorgeſteld.] Men vindt den Steendraaijer ook aan de Weſtkuſt van Engeland, zynde door WILLOUGHBY, pag. 311, beſchreeven: maar aangezien deeze van elkander en beiden van de myne aanmerkelyk verſchillen, zo geloof ik, dat het drie byzondere Soorten zyn, en den onzen moet ik ten minſte, wegens zyne groote verſchillendheid, voor een niet beſchreevenen verklaaren. Hy komt in grootte, ſtatuur en Lighaamsdeelen, vry wel met den Engelſchen Zee-Mornel overeen, doch is 'er in Kleur grootelyks van onderſcheiden.

PLAAT XXXVII.

Red Phalarope.

De roode Koet-Plevier (37).

Deeze Vogel, hier in zyne Natuurlyke grootte afgebeeld, is een andere Soort van een geheel nieuw ontdekt Geſlagt van Vogelen, eerſt beſchreeven by de Afbeel-

(37) Tringa fuſca Canadenſis, Membranis ad Digitorum articulos. EDW. *Av.* T. 142. Phalaropus rufeſcens. BRISS. *Av.* VI. p. 20. Tringa Fulicaria. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 87. Sp. 10. *Syſt. Nat.* X. Gen. 78. Sp. 6. *Nat. Hiſt.* I. D. V. Stuk, bladz. 246.

Phalaropus fulicarius (Linn.) Bp.

beelding van den *Strandlooper met Voeten als een Koet*, pag. 46 van het Eerste Deel deezes Werks. [Zie Plaat XCI in het II. Deel, hier voor.]

Hy heeft een langagtigen, regten, dunnen Bek, van Oranjekleur, met een zwarte Punt, die breeder is dan hoog, op de wyze van eenen Eende-Bek; wiens bovenste helft gegroefd is, van de Neusgaten tot aan de Punt. Boven ieder Oog is eene lichte Streep. De Kop, het agterste van den Hals en de Rug, zyn roodagtig bruin of Oranjekleur, met de middelste deelen der Vederen donker, waar door de geheele bovenzyde zwartagtige Vlakken heeft. De grootste Slagpennen der Wieken zyn zwart; de naastvolgende zwart met groote witte Tippen en smalle witte Randjes; de binnensten, naast aan de Rug, donker, met breede Oranjekleurige zoomen, gelykerwys die op de Rug. De Dekveders van de eerste ry, naast boven de Slagpennen, zyn zwartagtig, met Wit, doch niet zo hoog getipt als de grootste Slagpennen: de kleine Dekveders der Wieken zyn lichter of Aschkleurig, en eenigen een weinig gefranjed met Wit. De binnenste Dekveders der Wieken zyn wit, met eenige flauwe dwarsstreepen van eene donkere Kleur; de Stuit is wit met eenige donkere Vlakken. De Staart, en derzelver Dekveders van boven, zyn Oranjekleurig bruin; de middelsten der Vederen donker. De onderzyde van den Vogel, de Hals, Borst, Buik, Dyën en Dekveders onder de Staart, zyn allen van een effene donker roode of Tegelkleur. De Pooten zyn, een end wegs boven de Kniejen, Vederloos; de Vingers op zyde met een uitgeschulpt Vlies gewebd, dat taamelyk styf is en zig uitgespannen houdt, hebbende de agterste Vinger alleenlyk by zyn wortel een klein Vliesje. De insnydingen der Webben van de Vingers komen met het getal der Leedjes overeen, even als in de Pooten der Koeten. Zy hebben kleine Klaauwtjes. De Kleur der Pooten en Voeten is donker, een weinig trekkende naar Groen.

Deeze Vogel was uit de Hudsons-Baay gebragt door den Heer ISHAM, en maakt duidelyk een byzonder Soort uit, van den boven beschreevenen verschillende; zo dat ik hem, naar ik geloof, voor een nieuwlings ontdekten mag opgeeven.

PLAAT XXXVIII.

Northern Phalarope.

De bruine Koet-Plevier, Man (38).

De hier afgebeelde Vogel heeft zyne Natuurlyke grootte. Ik houd hem voor het Mannetje van den hier voor, [op Plaat XCI. in het Tweede Deel,] afgebeelden, die aldaar onder den naam van *Strandlooper met de Pooten van een Koet* is voorgesteld; alzo hy daar mede, in de algemeene overeenkomstigheden van een Haan en Hen, strookt. Zy verschillen beiden van den naastvoorgaanden daar in, dat hunne Bekken niet breeder dan hoog zyn, 't welk een zo blykbaar Kenmerk is van denzelven.

De Bek is zwart van Kleur; tenger en spits uitloopende. De Bovenkaak is langer dan de Onderkaak en een weinig nederwaards geboogen. Een zwartagtige Streek loopt van het Neusgat om het Oog heen. De onderzyde van den Kop en de Keel is wit. Van agter de Oogen gaan Oranjekleurige Streepen nederwaards, die zig in 't midden van den Hals, onder den witten Keel, te samen voegen. De Kruin van den Kop, de Nek, en het overige van den Hals, boven de Borst in 't ronde, als ook de Rug en Dekveders der Wieken, zyn Aschkleurig; de grootste Slag-

(38) Tringa fusca Canadensis, Mas. EDW. *Av.* T. 143. Larus fidipes alter. RAJ. *Av.* 132. N. 7. WILL. *Ornith.* 270. Phalaropus cinereus. BRISS. *Av.* VI. p. 15. Tringa hyperborea. LINN. *Syst. Nat.* XII. Gen. 87. Sp. 9. Tringa lobata. *Syst. Nat.* X. Gen. 78. Sp. 5. Koet-Plevier. *Nat. Hist.* I. D. V. Stuk, bladz. 245.
Lobipes hyperboreus, (Linn.) Cuv.

Slagpennen zwart; die 'er naaſt aan volgen zwart met witte Tippen; de overigen, naaſt aan de Rug, donker bruin. De eerſte ry der Dekvederen, boven de Slagpennen, zyn donker Aſchkleurig met witte Tippen; de binnenſte Dekveders der Wieken wit met donkere dwars-Streepen. Tuſſchen de Rug en Wiek zyn eenige weinigen der lange Vederen Oranjekleur gerand. De Stuit is donker en wit, in dwarſe Baaren beurtlings gemengeld: de Staart donker: de Borſt, Buik, Dyën en Dekveders onder de Staart, wit. De Pooten zyn, boven de Kniejen, Vederloos, en, zo wel als de Voeten en Klaauwen, Loodkleurig; de Vingers even zodanig gewebd als in de naaſtvoorgaande Koet-Plevier.

Deeze Vogel kwam ook uit de Hudſons-Baay, en, indien dezelve niet het Mannetje is van den voorheen beſchreevenen, (gelyk ik onderſtel,) dan moet het een ouder Vogel zyn, die zyn volmaakte Pluimagie heeft. Ik oordeel hem nimmer beſchreeven te zyn. Ik vind dat Mr. JOHN RAY, in een Werkje, door hem, onder den naam van *English Words*, met eenen Lyſt van Engelſche Vogels, Viſſchen, enz. uitgegeven, wanneer hy van de *Koet* ſpreekt, het volgende daar by voegt. „ Mr. JOHNSON van Brigna, by Grota-Bridge in Yorkshire, toonde my een Vogel „ van het Geſlagt der Koeten, met uitgeſchulpte Vingers, die niet veel grooter „ dan een Merel was." Aangezien de Heer RAY zo weinig zegt van dien Vogel, kan men niet vaſtſtellen, of dezelve eenige dan geene overeenkomſt had met den genen, dien ik hier heb afgebeeld.

PLAAT XXXIX.

Carolina Rail.

Het kleine Amerikaanſche Waterhoen (39).

Deeze Vogel is, hier, in zyne Natuurlyke grootte voorgeſteld. Hy heeft, in gedaante en Kleur, iets van onze Water-Rall, doch is een weinig kleiner, en verſchilt daar van inzonderheid, doordien hy den Bek niet meer dan half zo lang heeft. Dezelve is regt, aan den Kop taamelyk dik, en loopt ſpits uit. De Neusgaten ſtaan in Groeven by den Rand van de Bovenkaak, aan welker Grondſtuk eenige kaalheid is, die by het Voorhoofd oploopt, gelykerwys in de Koeten. De geheele Bek is van eene ſchoon geele Kleur, en aan den Kop omringd met zwarte Vederen, boven ſmal, maar aan de Keel byna twee Duimen nederwaards zig uitſtrekkende. De zyden van den Kop, geheel rondom de Oogen; de zyden van den Hals en de Borſt, zyn van een licht, aangenaam, Aſchkleurig blaauw: de Kruin van den Kop, het agterſte van den Hals of de Nek, de Rug, Wieken en Staart, zyn altemaal bruin, met de middelſte deelen der Vederen donker, zo dat de Pluimagie zig bruin vertoont met zwartagtige Vlakken. De kleine Dekveders der Wieken zyn geheel bruin; eenigen der middelſte Slagpennen en derzelver Dekveders hebben witagtige Randen: de Zoom van de Wiek is wit, zo wel als de Dekveders aan de binnenzyde, met flaauwe donkere dwars-Streepen. De Buik, Dyën en Dekveders onder aan de Staart zyn wit, met een flaauwe Wolk of Schaduw van bruin. Zo zyn ook de zyden, van het onderſte van den Hals tot aan de Staart, wit, met gebroken zwarte dwars-Streepen, en een weinig bruin daar onder gemengd. De Pooten en Voeten zyn groot naar het Lighaam van den Vogel, en van eene dof groene Kleur: de Vingers lang, hebbende de middelſte gelyke langte met den Poot boven de Knie, die Vederloos is, als in de voorgaande.

Deeze

(39) Gallinula minor Canadenſis. EDW. *Av.* T. 144. Porphyrio Freti Hudſonis. BRISS. *Av.* V. p. 541. Rallus Carolinus. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 93. Sp. 9. *Syſt. Nat.* X. Gen. 83. Sp. 5. *Nat. Hiſt.* I. D. V. STUK, bladz. 284. *Porzana carolina, (Linn.) Cab.*

Deeze Vogel was door den Heer ISHAM uit de Hudſons-Baay gebragt, en is, zo ik geloof, nooit beſchreven. Ik vind in den Heer CATESBY's Hiſtorie van Karolina, VOL. I. p. 70, een dergelyken Vogel, die ik my verbeeld, de Hen te zyn van den boven beſchreevenen. Hy noemt hem de *Soree*. Ik heb ook een kleine Waterhen uit Sweeden ontvangen, komende naby aan die van CATESBY, als men ze daar mede vergelykt. De myne verſchilt voornaamelyk van die van CATESBY, daar in, dat zy de Borſt en den Hals blaauwagtig, de Keel zwart, een zwarten Ring rondom den Bek, en den Buik witter heeft (*).

PLAAT XL.

De Ge-Oorde of Gehoornde Aarsvoet (40).

Deeze Vogel heeft omtrent de grootte van een Taling: de Wieken zyn klein; de Pooten en Voeten groot naar evenredigheid van het Lighaam. Ik neem het voor een Mannetjes-Vogel, en geloof, dat ik de Hen daar van reeds heb beſchreeven: [zie Plaat LXXXVII, in het IV. DEEL van dit Werk:] te weeten die in de tweede plaats beſchreeven wordt; waar van de hier onder beſchreevene daar in verſchilt, dat hy een weinig grooter, meer Buffelkoppig is en wat ſterker van Kleuren. De Sneb is, van haare Punt tot aan de hoeken des Beks, vyf Kwartier Duims lang: de Wiek, geſlooten zynde, zes Duimen; de Poot een en drie vierde Duims: de middelſte Vinger twee Duimen.

De Sneb is regt en ſpits gepunt; hebbende eene witte Tip, den Grondſteun van de Onderkaak Vleeſchkleurig; het overige zwart of donker. De Neusgaten ſtaan in Groeven. Hy heeft ook eenige ſchuinſe Tandjes aan de zyden van de Onderkaak. Van de hoeken des Beks tot aan de Oogen loopt een Streep van eene kaale roode Huid. De Kop is gedekt met lange zwarte Vederen, die eenen groenen Glans hebben, en maaken, dat hy zig veel grooter dan anders vertoont. Onmiddelyk van agter de Oogen loopt wederzyds een Streek van lange, loſſe, geelagtig Oranjekleurige Vederen, die zig aan de agterzyde van den Kop bykans ſamenvoegen, en, een weinig nederwaards hangende, een ſoort van Kuif formeeren. Het agterſte van den Hals en de Rug is zwartagtig bruin: de Dekveders der Wieken zyn Aſchkleurig. In ieder Wiek heeft de Vogel ongevaar dertig Slagpennen; waar van ſommigen der uiterſten donker of zwartagtig zyn: dan volgen omtrent een dozyn witte, en de overigen zyn, gelykerwys de Rug, vuil bruin. De binnenſte Dekveders der Wieken zyn wit, en de binnenſte Baard der Slagpennen, aan de binnenzyde, vertoont zig ook witagtig. De Hals wordt onder den Buffelskop ſchielyk dun. Het voorſte daar van en 't begin van de Borſt, is roodagtig Oranjekleur, een weinig in het Wit gebroken aan de Borſt, en de geheele Buik is wit, met eenen Zilveragtigen Glans. Aan de zyden over de geheele langte des Lighaams, daar het donker bruin van de Rug zig met het witte aan den Buik ſamenvoegt, is een mengzel van donkere Oranjekleur, zo wel in 't bruine als in 't witte verſmeltende. Men ziet geen Staart aan deezen Vogel. De Pooten zyn aan 't end des Lighaams geplaatſt, en de Dyën zodanig met de Huid verbonden, dat zy niet agter- en voorwaards bewoogen kunnen worden, gelyk in andere Vogelen: zo dat deeze Fuuten, op 't Land zynde, nood-

(*) Zie de Afbeelding in het III. Deel van dit Werk, Plaat XL.

(40) Colymbus auritus & cornutus minor Canadenſis. EDW. *Av.* T. 145. Colymbus cornutus minor. BRISS. *Av.* VI. p. 50. Colymbus Auritus. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 75. Sp. 8. *Syſt. Nat.* X. Gen. 68. Sp. 3. Ge-Oorde Fuut. *Nat. Hiſt.* I. D. V. STUK, bladz. 139.

noodwendig regtop moeten loopen. De Pooten zyn plat en breed, om beter ſlag te hebben in het Water. De drie voorwaardſe Vingers hebben ſtyve Webben of Vinnen aan ieder zyde, en zyn byna tot aan den Wortel toe van elkander afgezonderd, hebbende de agterſte Vinger alleenlyk een kleine Web. De Nagels aan de Vingers zyn breed en plat, gelyk die aan Menſchen Handen: de Pooten kaal tot aan, doch niet boven de Kniejen, en Zaagswyze getand van agteren, van eene blaauwagtige Aſchkleur aan de buiten-, en naar Vleeſchkleur trekkende aan de binnenzyden.

Deeze Vogel was van de Hudſons-Baay gebragt door den Heer ISHAM, en ik geloof dat het een niet beſchreevene Soort zy, hoewel niet aan Amerika alleen bepaald: want die, op Plaat LXXXVII, als gemeld is, beſchreeven, welke ik het Wyfje daar van onderſtel te zyn, was by Londen gevangen, doch aldaar zo zeldzaam, dat men hem niet kende.

PLAAT XLI.

Black-throated Diver.

De Gevlakte Duiker of Lomme (41).

Deeze Vogel vertoonde zig my van grootte als een tamme Endvogel. Zyn Sneb was, van de Punt tot aan de hoeken des Beks, drie Duimen; de Wieken, geſlooten zynde, elf Duimen; de Poot byna drie Duimen; de middelſte en buitenſte Vinger omtrent vier Duimen lang. Men heeft my onderrigt, dat hy de Man is van de Roodkeelige Duiker, die wy pag. 97, [dat is in 't Vierde Deel van dit Werk, Plaat 89,] hebben beſchreeven.

De Sneb is regt, in een ſpitſe Punt uitloopende, en zwart van Kleur: de Vederen van 't Voorhoofd bedekken, bykans tot aan de Neusgaten toe, de Snebbe. Het voorſte van den Kop is zwart; het agterſte van den Kop en Hals licht Aſchkleur. Aan 't voorſte van den Hals, van de Keel tot aan de Borſt, is een lange zwarte Vlak, die een veranderlyken Gloed van paarſch en groen heeft. Deeze Vlak is van het Aſchkleurige aan het agterſte van den Hals afgeſcheiden door witte Streepen met zwarte Vlakken, welke langs de zyden van den Hals nederloopen en de zyden van de Borſt, aan het onderſte van de Keel, bedekken. De Rug, de bovenzyde van de Wiek en de Staart, zyn gedekt met zwarte Vederen, die op eenige plaatſen met wit gevlakt voorkomen: te weeten op de lange Veders, die van de Schouders afhangende gedeeltelyk de Rug bedekken, met groote vierkante witte Vlakken, welke een ſoort van Ruitjes op de Rug maaken. Ook zyn de Dekveders der Wieken getekend met kleine ronde witte Vlakken; maar de groote Slagpennen, Stuit en Staart, zyn ongevlakt. Hy heeft eenig Wit aan den boven-Rand van de Wiek. De binnenſte Dekveders der Wieken zyn wit; de zyden onder de Wieken en de buitenzyden der Dyën zwart; de Buik wit; de Dekveders onder aan de Staart wit, met eenige zwarte Merktekenen overdwars; de Pooten en Voeten zwart, maar de binnenzyden der Pooten een weinig naar Vleeſchkleur trekkende. De buitenſte Vinger is in langte gelyk aan den middelſten Vinger, zynde de drie voorſte Vingers ſamengewebd als in de Eenden: ook heeft hy een klein Vliesje aan de binnenzyde van den binnenſten Vinger, en den agter-Vinger zeer klein: de Nagels plat, gelyk die van eens Menſchen Hand: de Pooten breed en plat.

Deeze Vogel was, met en benevens een zoodanigen als ik pag. 97 beſchreeven heb,

(41) Colymbus Canadenſis, Arcticus Wormii, Lumme Norvegis. EDW. *Av.* T. 146. Mergus major nævius. BRISS. *Av.* VI. p. 120. T. 11. fig. 2. Colymbus Glacialis. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 75. Sp. 5. (Colymbus Arcticus. *Syſt. Nat.* X Gen. 68. Sp. 1.) Lomme. *Nat. Hiſt.* I. D. V. Stuk, bladz. 134.

heb, uit de Hudſons-Baay overgebragt door den Heer ISHAM, die getuigde, dat zy Mannetje en Wyfje zyn. Men vindt ze gemeen in de Noordelyke deelen, zo wel van Europa als van Amerika: want de boven beſchreevene geen ander dan de Lomme van WORMIUS kan zyn; waar van men een nader Berigt vindt in WILLOUGHBY's *Ornithologie*, pag. 343. Somtyds worden zy door de Groenlandsvaarders gevangen, en men weet, dat zy in Noorwegen broeden. De Heer ISHAM zegt, dat deeze Vogel door de Inboorlingen van de Hudſons-Baay *Moquo* geheten wordt.

PLAAT XLII.

De Noorder Penguyn (42).

Deeze Vogel heeft omtrent de grootte van een tammen Gans. De Kop en Sneb zyn hier in de natuurlyke grootte vertoond, waar door men te beter oordeel kan vellen over de grootte van den Vogel. De Sneb is op zyde plat en van eene donkere of zwarte Kleur. Aan de onderkant heeft dezelve een Knobbel of Hoek, zynde aan de zyden van de Onderkaak zo wel als van de Bovenkaak ſchuins gegroefd, gelyk dit de Afbeelding uitdrukt. De Kop, de Hals omtrent ter halver langte van vooren en van agteren geheel, als ook de Rug, Staart en de bovenzyden der Wieken, zyn donker zwart, met de Vederen zeer zagt en effen, hebbende een Glans gelyk Satyn. De Oogen zyn taamelyk digt boven de hoeken van den Bek, die zeer diep in ſchieten, geplaatſt. Tuſſchen den Bek en de Oogen, ter wederzyde van den Kop, is een groote ovaale witte Vlak. De Kruin van den Kop is zeer plat; ryzende de witte Vlakken op de zyden byna hooger dan het midden van de Kruin. De grootſte Slagpennen zyn zwart en daar van de langſten geen vierdhalf Duim lang. Zie de Natuurlyke grootte van zulk eene Slagpen in de Afbeelding. De binnenſte, of die naaſt aan 't Lighaam komen, zyn met wit getipt: de binnenſte Dekveders der Wieken witagtig: de Borſt, Buik en Dekveders onder aan de Staart wit: de Veders aan de onderzyde van 't gewoone Maakzel, en dus ſtyver dan die aan de bovenzyde. De Pooten en Voeten heeft deeze Vogel gedekt met zwarte Schubben. 't Getal zyner Vingeren is maar drie, die allen voorwaards ſtaan en met elkander gewebd zyn. Hy heeft taamelyk ſterke zwarte Klaauwen.

Ik kreeg deezen Vogel van den Kapitein van een Newfoundlands Viſſchers-Schip, die my verhaalde, dat dezelve gevangen was aan hunne Viſchhoeken, op de Kabbeljaauw-Banken van Terreneuf, ongevaar honderd Mylen van de Kuſt. Hy is reeds afgebeeld en beſchreeven, maar de Afbeelding heeft een Ring om den Hals by WILLOUGHBY, welke niet gevonden wordt in den Natuurlyken Vogel, en de beſchryvingen zyn niet duidelyk: ook is hy verward met de Zuider Penguyns, en de Heer WILLOUGHBY ſchynt te denken, dat deeze en de Noorder-Penguyn een zelfde Soort zyn van Vogelen; maar ik, die verſcheidene, zo wel van 't Noorden als van 't Zuiden heb gezien, ben zo ver van dit Gevoelen, dat ik ze veeleer tot twee byzondere Geſlagten zou betrekken. De Zuider-Penguyn heeft vier Vingers aan een Voet, hoewel de Heer WILLOUGHBY de Afbeelding van CLUSIUS daar in voor valſch uitmaakt: want ik ben verzekerd dat het waar is. Zyn Wieken zyn ook verſchillende, en men vindt 'er niets op dat den naam van Vederen mag voeren. Zie een der grootſte Slagpennen op de Plaat, 't welk dat kleintje is, naaſt die van den Noorder-Penguyn,

(42) Penguin Arcticus. EDW. *Av.* T. 147. WILL. *Orn.* p. 244. T. 65. Mergus Americanus. CLUS. *Exot.* 103. Alca major. BRISS. *Av.* VI. p. 85. T. 7. Alca impennis. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 69. Sp. 3. *Syſt. Nat.* X. Gen. 63. Sp. 2. Noordſche Penguyn. *Nat. Hiſt.* I. Deel, V. Stuk, bladz. 83.

guyn, beiden in de Natuurlyke grootte. [De Zuider-Penguyns zyn op de 97ste Plaat in het Tweede Deel, en op de 84ste Plaat in het Vierde Deel van dit Werk afgebeeld.] Ik heb deezen Vogel hier inzonderheid voorgesteld, om aan te toonen, dat de boven beschreevene een byzondere Soort is, zo niet van een verschillend Geslagt, met die genen welken men Penguyns noemt omstreeks de Straat van Magellaan en de Kaap der Goede Hope. De boven beschreevene is een Vogel, aan de Noordelyke Deelen zo wel van Europa als Amerika gemeen; dewyl men hem op de Faro-Eilanden aantreft, die tot Noorwegen behooren. Zie wat de Heer WILLOUGHBY, aangaande de Penguyns, gezegd en verzameld heeft in zyne *Ornithologie*, pag. 322, 323. Deeze Vogels zyn de kundigheid van den Heer ALBIN ontsnapt.

PLAAT XLIII.

De Strontjaager, *zynde het* Mannetje, *zo men onderstelt* (43).

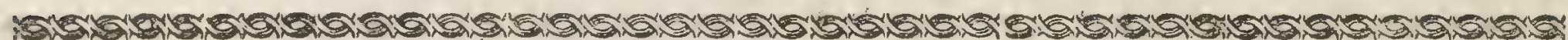
In grootte schynt deeze Vogel een tamme Duif te overtreffen. Eenigen van deszelfs voornaamste Afmeetingen zyn als volgt. De Sneb is, van de Punt tot aan de hoeken des Beks, anderhalf; tot aan de Veders op het Voorhoofd niet meer dan een Duim: de Wiek, geslooten zynde, twaalf Duimen; de middelste Veders van de Staart dertien Duimen: de Poot, van de Knie nederwaards, by de twee Duimen; de middelste Vinger vyf Kwartier Duims lang. Hy verschilt van den Meeuw (*Larus*) daar in, dat hy de Snebbe anders gefatsoeneerd, zwakker Pooten, en de Vingers, in evenredigheid tot de Pooten, korter heeft: want in de Meeuw is de middelste Vinger doorgaans langer dan de Poot. Dewyl hy in de Noordelyke deelen van Amerika, by den Poolkring, is gevonden, zo heb ik 'er, tot onderscheiding, den naam van *Arctick Bird* (dat is Poolkring-Vogel) aan gegeven, in tegenstelling met die Soort van Lang gestaarte Meeuw, welke den naam van *Tropick Bird*, (dat is Keerkring-Vogel,) voert, als tusschen of naby de Keerkringen voorkomende, die byna van even de zelfde grootte is als deeze. [Men vindt denzelven op de volgende Plaat vertoond.]

De Sneb is op zyde samengedrukt, aan de Punt haakig, en heeft twee Groeven aan ieder zyde van de Bovenkaak, in de laagste van welken de Neusgaten geplaatst zyn, die zeer digt sluiten. De Punt of Haak der Snebbe is van het andere gedeelte afgescheiden door een dwarse Groef. De Sneb heeft, onder aan de Onderkaak, een hoek. Haare Punt is zwartagtig; het overige van een vuile Vleeschkleur. De Kruin van den Kop is donker of zwart: deszelfs zyden onder de Oogen, de Keel en de geheele Hals in 't ronde; benevens de Borst en Buik, zyn wit; de Dyën, het Onderlyf, de Dekveders onder aan de Staart, van eene heldere Aschkleur: het laagste van de Nek, de Rug, de Wieken, zo wel aan de boven als onderzyde, benevens de Staart, zyn van eene donkere Aschkleur; de groote Slagpennen en Staartveders donkeragtig, naar het zwarte trekkende. De Schaften van eenige weinigen der buitensten van de grootste Slagpennen zyn wit: de Wieken, als hy ze uitspreidt, zeer lang en smal: de Staartveders kortst aan de zyden en allengs in langte toeneemende tot aan de middelsten toe, welke eensklaps een groot end wegs voorby de overigen in langte uitschieten. De Pooten zyn boven de Kniejen, alwaar zy eene zwarte Kleur hebben, Vederloos, beneden de Kniejen helder geel tot aan de Voeten, die zwart

(43) Avis Arctica. EDW. *Av.* T. 148. Stercorarius longicaudatus. BRISS. *Av.* VI. p. 155, 150. Coprotheres. RAJ. *Av.* 127. N. 2. MART. *Spitsb.* 63. T. L. f. D. Avis Norvegica Kyuffa. OL. *Muf.* I. S. 11. N. 20. Sterna Rectricibus maximis nigris. *It. Westgoth.* 182. *Act. Stockh.* 1753. p. 291. Larus parasiticus. LINN. *Syst. Nat.* XII. Gen. 76. Sp. 10. *Syst. Nat.* X. Gen. 69. Sp. 6. Strontjaager. *Nat. Hist.* I. D. V. STUK, bladz. 150.

zwart zyn en de drie Vingeren voorwaards gewebd hebben als in de Eenden. De agterste Vinger is zeer klein. De agterste deelen der Pooten en Zoolen der Voeten zyn ruig, gelykerwys een Vyl of Haaijen-Vel, op eene zeer aanmerkelyke manier. Hy heeft maar kleine Klaauwen.

Deeze Vogel was uit de Hudsons-Baay overgebragt door den Heer Isham, met eenen dergelyken, die ik onderstel het Wyfje daar van te zyn, hoewel het de lange Veders in de Staart niet heeft. Zy zyn, buiten twyfel, niet beschreeven, en van een Geslagt, zo ik meene, daar my geen andere Soort van voorgekomen is. Eenigermaate gelyken zy, door de Snebbe, naar de Onweersvogelen, maar ontbeeren de Pypagtige Neusgaten in derzelver bovenste gedeelte. Zy hebben ook een Agtervinger, daar de Onweersvogelen alleenlyk een Nagel of Klaauw hebben. Zie de Afbeelding der Onweersvogelen in 't IV. Deel van dit Werk, Plaat 73. De Engelschen, in de Hudsons-Baay, noemen den hier beschreevenen een *Oorlogschips-Vogel.* Uit de zwakheid der Pooten en de langte der Wieken besluit ik, dat hy veel op de Wieken dryve, en geloof, dat hy met zo ruuwe Voeten en Pooten is voorzien, om te vaster te kunnen staan op de slymige zyden van dryvende doode Visschen, waarop het waarschynlyk is dat zy aazen (*).

PLAAT XLIV.

De Strontjaager, zynde het Wyfje, *zo men onderstelt* (44).

De hier afgebeelde Vogel komt volmaakt met den laatst beschreevenen, waar van ik onderstel dezelve het Wyfje te zyn, in het maakzel van de Snebbe, Pooten, Voeten en andere Lighaamsdeelen, overeen, maar in grootte overtreft hy denzelven een weinig. Het voornaamste onderscheid is, dat 'er de twee lange Veders, die zig in de Staart van het onderstelde Mannetje bevinden, aan ontbreeken.

De Sneb is van de zelfde Kleur als in de laatst beschreevene: de Kop en de geheele bovenzyde donker Aschkleurig bruin: de groote Slagpennen en de Staart zyn een weinig donkerer: de Schaften van eenigen der grootste Slagpennen, zo wel als derzelver inwaardse Baarden naast aan derzelver Wortels wit, maar de Tippen zwartagtig. De binnenste Dekveders der Wieken zyn overdwars en verwardelyk met Zwart, Wit en donker Bruin gesprenkeld. De Stuit is roodagtig bruin met zwarte dwarsstreepen: de Staart heeft de middelste Veders een weinig langer dan die aan de zyden zyn: het voorste van den Hals, Borst en Buik, is ligt bruin of vuil wit: de Dyën, het Onderlyf en de Dekveders onder aan de Staart, hebben witagtige, bruine en zwarte dwarsstreepen: de Pooten zyn, een weinig boven de Knie, Vederloos, en, zo wel als de Vingers, altemaal geel van Kleur, maar de Vliezen zwart. De agterste deelen der Pooten en de Voetzoolen zyn ruuw, gelyk in de voorgaande.

Deeze Vogel was, met en benevens den laatstbeschreevenen, uit de Hudsons-Baay overgebragt door den Heer Isham. Onder op de Plaat kan men deszelfs Kop en Sneb, in de Natuurlyke grootte afgebeeld, beschouwen. Hy was, zo ik geloove, nog niet beschreeven.

Dee-

(*) [Het is nogthans een geheel andere manier van Aazen, daar zy den Nederduitschen naam van hebben en tot welke hun die ruuwheid der Voeten niet kan dienen; maar wel om vast te kunnen staan en zitten op glibberige Klippen en Steenrotsen.]

(44) Avis Arctica fœmina. Edw. *Av.* T. 149. Larus fuscus. Briss. *Av.* VI. p. 165. Alb. *Av.* II. p. 55. T. 85. Catarractes noster. Will. *Ornith.* 265. Raj. *Av.* 128. Sibb. *Scot.* II. p. 20. T. 14. f. 2. Catarracta Skua, Corpore &c. Brunn. *Ornith.* 125. Skua Hoyeri. Clus. *Exot.* 369. Barth. *Act.* I. p. 91. Raj. *Av.* 128. Larus Catarractes. Linn. *Syst. Nat.* XII. Gen. 76. Sp. 11.

De Keerkring-Vogel (*).

Deeze Vogel ſchynt de grootte te hebben van een Duif. Boven aan de Plaat is hy in zyn geheel vliegende voorgeſteld, maar de Kop en Pooten zyn onder op de Plaat in de Natuurlyke grootte vertoond. Hy heeft de Wieken, als zy geſlooten of toegeſlagen zyn, meer dan tien Duimen, en de langſte Veder in de Staart was volkomen drie-en-twintig en een half Duim lang: 't welk veel Duimen langer is, dan eenig beſchryver der Natuurlyke Hiſtorie dezelve opgegeven heeft. In een ander Vogel bevond ik de langſte Veder maar zeſtien Duimen lang te zyn.

De Sneb is rood en grooter in evenredigheid dan in de Poolkring-Vogel. De Kop, het Lyf, de Wieken en Staart, zyn, zo wel boven als onder, wit, uitgenomen de volgende Vlakken; te weeten. Hy heeft een zeer aanmerkelyke zwarte Vlak rondom ieder Oog: de zes uiterſte Slagpennen, aan ieder zyde, zyn zwart met witte Tippen: een groote zwarte Vlak begint in de kleinſte Dekveders van ieder Wiek, en beſlaat twee of drie der Slagpennen, die naaſt aan 't Lighaam zyn: ook is 'er een kleiner zwarte Vlak op ieder Schouder, behalve eenige kleine Vlakjes of mengeling in de witte Vederen aan het Onderlyf. De Staart heeft twaalf Vederen, die aan de buiten zyden kort, en trapswyze in langte toeneemen naar de twee middelſten, welke zeer ſmal zyn, en bykans twintig Duimen voorby de anderen uitſchieten. De Schaften der Staartvederen zyn zwart, gelykerwys die van de Dekveders der Wieken, welke over de groote zwarte Slagpennen vallen. Hy heeft, naar zyne grootte gerekend, kleine en zwakke Pooten en Voeten, met vier Vingers aan den Voet, altemaal ſamengewebd, met eene zyd-Vin aan de buiten kant van den buitenſten Vinger. Zie den Voet Levensgrootte by den Kop afgebeeld. De Pooten en de eerſte helft der Vingeren zyn rood; de Vliezen en de enden der Vingeren, zo wel als de Klaauwen, zwart. Ik heb een ander van deeze Vogelen gezien, die met een menigte van kleine zwarte Vlakjes, op de plaatſen der groote zwarte Vlakken, die boven beſchreeven zyn, geſprenkeld was. De Pooten en Bek vertoonden zig in de doode Vogel geelagtig, maar ik ben onderrigt, dat zy in de leevende Vogelen rood zyn.

Deeze Vogel is in eigendom van mynen goeden Vriend, JOHN FOTHERGILL, *Med. Doctor*, door wien hy my, keurlyk geconſerveerd zynde, te leen gegeven werdt. Schoon de Keerkring-Vogel dikwils is beſchreeven, meen ik doch eenige verbeteringen daar aan te hebben toegebragt; maar myn voornaamſte oogmerk was in het maaken van deszelfs Afbeelding, om hem met den Poolkring-Vogel te vergelyken, ten einde men het verſchil zoude kunnen zien. Zie WILLOUGHBY'S *Ornithologie*, pag. 331. [De omſtandige beſchryving van deezen Vogel door den Heer CATESBY is te vinden in 't IV. DEEL van dit Werk, bladz. 102. en deszelfs Afbeelding op Pl. CXI. Deszelfs naam, *Avis Tropicorum*, is door een groote mistaſting geſneeden op de volgende Plaat.]

PLAAT XLV.

De Wilde Zwaan (45).

Deeze Vogel wordt onderſteld een weinig kleiner te zyn dan de Tamme Zwaan. Ee-

(*) Avis Tropicorum. EDW. *Av.* T. 149. Lepturus. BRISS. *Av.* VI. p. 489. T. 24. f. 1. Larus Leucomelanus, Caudâ longiſſimâ bipenni. FEUILL. *Peruv.* 116. Avis Rabos forcados. ALDROV. *Orn.* Libr. 20. p. 544. Phaëthon Æthereus. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 74. Sp. 1. *Syſt. Nat.* X. Gen. 67. Sp. 1. Phaëthon. *Nat. Hiſt.* I. D. V. STUK. bladz. 129. Pl. XXXIX. Fig. 3.

(45) Cygnus ferus. EDW. *Av.* T. 150. BELL. *Av.* 30, a. GESN. *Av.* 371. T. 372. ALDR. *Ornith.* III. p. 10. T. 8. WILL. *Orn.* p. 212. T. 69. RAJ. *Av.* 136. ALB. *Av.* III. p. 91. T. 96. BRISS. *Av.* VI. p. 292. T. 28. Anas Roſtro ſemicylindrico atro, Cerâ flavâ, Corpore albo. *Faun. Suec.* 107. *It. Weſtgoth.* 143. Anas Cygnus. LINN. *Syſt. Nat.* XII Gen. 67. Sp. 1. *Syſt. Nat.* X. Gen. 61. Sp. 1. Zwaan. *Nat. Hiſt.* I. D. V. Stuk, bladz. 13.

Eenigen van zyne Afmeetingen, door my genomen, zyn als volgt. De Sneb van haare Punt tot aan de hoeken van den Bek is vier Duimen, tot aan het Oog vyf Duimen. De Poot onder de Knie en de middelste Vinger zyn van gelyke langte, ieder vier en een half Duim. Door de Afbeelding in 't geheel op deeze Plaat wordt hy voorgesteld.

De Sneb is, omtrent ter halver langte van de Punt af, zwart, en aan haar Grondstuk met een geele Huid gedekt, die, in de hoeken aan de zyden van den Kop, geheel tot aan de Oogen reikt. De Oogen zyn ook met Oogleden van een kaale geele Huid omgeven. De Sneb heeft de Opperkaak aan 't end haakswyze omgekromd, en aan de zyden, over haare geheele langte, met Tandjes bezet, zo wel als de Onderkaak. De Tong is Vleeschkleurig, aan de zyden gehakkeld, even als een gebaarde Pyl. Ik bevond de Pluimagie van den geheelen Vogel volmaakt wit en ongevlakt te zyn, niettegenstaande WILLOUGHBY zegt, dat de Wilde Zwaan eenige Wolkjes en Vlakken van eene donkere Kleur heeft. Mooglyk zal de zyne een jonge Vogel, die nog niet volkomen geruid hadt, zyn geweest. Wanneer ik de bovenste Veders had weg genomen, bevond ik de Huid bedekt met een uitermaate fyn, zagt, Sneeuwwit Dons. De Pooten en Voeten zyn gedekt met kleine Schubben van eene zwartagtig bruine Kleur. Hy heeft drie Vingeren die voorwaards staan, te samen verbonden door zwarte Vliezen, met een zydelings Vlies aan de binnenzyde van den inwaardsen Vinger. De agter-Vinger is klein en de Klaauwen zyn zwart.

Eenigen van deeze Wilde Zwaanen kwamen op onze Markten, in Londen, te koop, in de harde Winter van 't jaar 1740, alwaar ik den hier beschreevenen kogt. Die 'er de Ontleeding van zien willen, mogen de *Ornithologie* van WILLOUGHBY, p. 356, raadpleegen. Myn eigen onderzoek heeft my verzekerd aangaande de wonderbaare structuur van de Lugtpyp, welke in eene holligheid van het Borstbeen ingaat, en van daar wederom terugkeert, voor dat zy in de Longen ingeplant worde. Dewyl wy nog geen Afbeelding van deezen Vogel hadden, oordeelde ik het niet oneigen, hem alhier voor te stellen. WILLOUGHBY heeft slegts eene Aftekening van zynen Kop uitgegeven. Het zyn Inboorlingen der Noordelyke deelen, zo wel van Amerika als van Europa: want men vindt 'er groote menigten van in de Hudsons-Baay; waarvan ik eenigen, die overgebragt waren, met deezen vergeleeken heb en bevonden de zelfden te zyn. De Tamme Zwaan, geloof ik, komt niet in Amerika voor. Ik heb deszelfs Kop hier nevens gevoegd, om te toonen, hoe veel dezelve van den Kop des Wilden verschille, en dat zy dus niet een en de zelfde Vogel zyn, gelyk sommigen onderstellen. Daar is geen teken van uitwendige onderscheiding tusschen de twee Soorten dan in derzelver Snebben, welke de Afbeeldingen duidelyk aantoonen. De Sneb van den tammen Zwaan is rood of Oranjekleurig; met den haak aan haare Punt zwart; zwartagtig aan de kanten en omtrent de Neusgaten: de Onderkaak heeft alleenlyk een weinigje rood aan ieder zyde, zynde aan de kanten getand, als in de Wilde Zwaan: de Bovenkaak is hol of inzakkende aan haaren bovenkant; hoewel ALBIN, in zyne Afbeelding, VOL. III. p. 91, dezelve, tegen de Natuur, gewelfd of verheven gemaakt heeft. Tusschen de Sneb en de Oogen, wederzyds, zyn groote driehoekige Plekken van eene zwarte Huid, waar van de bovenste Punten zig voegen aan een Knobbel of Uitwas van eene harde Vleezige zelfstandigheid, welke voorwaards loopt en over de Bovenkaak heen hangt. De Pooten en Voeten van den Tammen Zwaan zyn niet van die van den Wilden te onderscheiden: zo dat ik hier, in een opslag, alles vertoond heb, het gene verschillende is in deze twee Soorten van Zwaanen.

PLAAT

PLAAT XLVI.

De Kanadaſche Gans (46).

Deeze overtreft den Tammen Gans in grootte een weinig. Getekend zynde, zo als hy op de Plaats van een Heer liep, kon ik 'er geene Afmeetingen van bekomen. Zyn maakzel is wat ranker of langer in het Lighaam en den Hals, dan dat van den gewoonen Tammen Gans. Hy heeft de Sneb byna van de zelfde geſtalte als die, aan de kanten ruuw, en van eene zwarte of donkere Loodkleur; de Oogen zyn donker; de onderſte Oogleden wit; de Kop en Hals zwart, uitgenomen een wit Merk, onder aan de Keel, 't welk wederzyds ſmaller wordt en puntig uitloopt op de plaats der Ooren. De Rug, Wieken, benevens een gedeelte van de Borſt en Buik, zyn van eene donkerbruine Kleur, met de randen der Vederen wat ligter, naar Aſchkleur trekkende. De grootſte Slagpennen zyn bykans zwart. Het onderſte van de Rug en de Stuit is zwart, zo wel als de Staart zelve, doch de Veders, die haar aan de bovenkant bedekken, zyn wit, gelyk die aan het onderſte van den Hals van vooren, maar de witheid van deeze verdwynt allengs in het bruine van de Borſt. Het Onderlyf en de Dekveders onder aan de Staart, zyn wit. De Pooten en Voeten ſchynen van 't zelfde maakzel te zyn als in de Tamme Ganzen, doch van een donkere Loodkleur. Hy heeft vier Vingers, waar van drie voorwaards en een agterwaards ſtaan.

Deezen Vogel heb ik, eenige Jaaren geleeden, ten huize van myn ge-eerden Patroon, Sir Hans Sloane, in Bloomsbury, afgetekend. Men vindt zodanige Ganzen in Kanada, en zy worden ook tot ons overgebragt uit Nieuw Engeland en de Hudſons-Baay. Men heeft my verhaald, dat eenige Heeren deeze Soort, in de laatſte Jaaren, in Engeland hebben aangefokt. De Vogel is beſchreeven in Willoughby's *Ornithologie*, pag. 361, en ſlegt afgebeeld op Tab. LXX, doch op de volgende Plaat is 'er een beter Afbeelding van; waar hy, by misvatting, de *Zwaangans* geheten wordt. Albin heeft in zyne *Hiſtorie der Vogelen*, Vol. I. Pl. 92, een Gans in Afbeelding gebragt, dien men de *Rotgans* noemt, en door onkunde, of by misvatting, denzelven, pag. 88, onder den naam van *Kanadaſche Gans* beſchreeven. Weshalve, om de gedagte feilen te regt te brengen, ik de Liefhebbers hier een nieuwe Aftekening en beſchryving van denzelven, onmiddelyk naar 't Leven, mededeel. In myne beſchryving heb ik wat byzonderer dan de Heer Willoughby geweeſt, die den Vogel *graauw* noemt, en ik *donker bruin*. Hy is inderdaad vuil bruin, een weinig naar Graauw trekkende. In de Afbeelding heb ik getragt naauwkeuriger te zyn, en nader aan de Natuur te komen, dan eenige voorgaande Tekening daar van, en hope hier in geſlaagd te zullen zyn. Myn Vriend, de Heer Isham, heeft my onderricht, dat in 't Voorjaar groote Schoolen van deeze Vogels zig aan de Hudſons-Baay vertoonen, en een groot end verder Noordwaards trekken dan de Engelſche Handelplaatſen, waar men onderſtelt dat zy broeden; keerende dan, by Schoolen, wederom Zuidwaards terug, voor het aankomen van den Winter. De Kop van deezen Vogel is, nagenoeg Levensgrootte, door den Heer Catesby in Afbeelding gebragt. [Zie 't IV. Deel van dit Vogelen-Werk, II. Band. Plaat 84.]

PLAAT

(46) Anſer Canadenſis. Edw. *Av.* T. 151. Briss. *Av.* VI. p. 272. T. 26. Catesb. *Car.* I. p. 92. T. 92. Will. *Ornith.* 276. T. 70. f. 1. & Tab. 71. f. 3. Raj. *Av.* 139. N. 9. Anas Canadenſis. Linn. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 67. Sp. 14. *Syſt. Nat.* X. Gen. 61. Sp. 9. Kanadaſche Gans. *Nat. Hiſt.* I. D. V. Stuk, bladz. 36.

PLAAT XLVII.

De blaauw gevlerkte Gans (47).

Deeze ſcheen my eer kleiner dan grooter te zyn als de gewoone tamme Gans. Eenigen van deszelfs Afmeetingen zyn als volgt. De Sneb heeft, van de Punt tot aan de hoeken des Beks, twee Duimen langte, en een kwartier Duims meer tot aan de hoeken van de Bovenkaak, welke in het Voorhoofd boven de Oogen ſchieten. De toegeſlagen Wieken zyn zeſtien Duimen; het laagſte Lid van den Poot en de middelſte Vinger ieder ongevaar drie Duimen lang.

De Sneb is van maakzel als in andere Ganzen, en over 't geheel rood van Kleur. De Veders van het Voorhoofd ſteeken een weinig nederwaards over het bovenſte gedeelte van de Snebbe uit, gelyk zy doen in de meeſten van het Geſlagt der Ganzen. De Kop en het grootſte deel van den Hals is wit: de Kruin of Top vertoont zig geelagtig, even als of dezelve gezengd ware; zynde het agterſte van den Hals of de Nek donkerbruin of zwartagtig gevlakt. Het onderſte van den Hals in 't ronde, de Borſt, de Zyden onder de Wieken en de Rug, zyn van eene donkerbruine Kleur, doch die wat lichter en helderer is aan de Borſt. De groote Slagpennen der Wieken zyn donkerbruin of zwartagtig; de binnenſten, die naaſt aan de Rug vallen, even zo, doch deeze Aſchgraauw gerand, en de Dekveders aan de buitenzyde der Wieken, zo wel als die van het laagſte deel van de Rug en Stuit, zyn licht blaauwagtig Aſchgraauw. De Staart is van eene donkerbruinagtige Aſchkleur: de binnenzyden der Wieken en de onderzyde van de Staart zyn Aſchkleurig. De Buik, Dyën, en Dekveders onder de Staart, zyn wit, met eene donkere Kleur een weinig gewolkt of geſchaduwd. De Pooten zyn, tot een weinig boven de Kniejen, Vederloos; en rood van Kleur zo wel als de Voeten, wier drie voorwaardſe Vingers te ſamen gewebd zyn, hebbende ook een zyd-Vlies aan de binnenzyde der inwaardſe Vingeren, gelyk, zo ik geloof, alle Ganzen hebben. De agter-Vinger is klein en de Klaauwen zyn zwart.

Deeze Vogel, uit de Hudſons-Baay overgebragt door den Heer ISHAM, is, zo ik geloove, nog nimmer beſchreeven. Het is aldaar een Trekvogel, blyvende in dat Land zo lang als de Wateren nog niet bevroozen zyn, en in de Zuidelyke Landen terugkeerende, wanneer hem door de Vorſt zyn onderhoud benomen wordt. Myn Vriend, de Heer LIGHT, heeft my verhaald, dat 'er een Gans is, die by Zomer in de Hudſons-Baay komt, hebbende zyn Voorhoofd als 't ware door de Hitte geſchroeid, en gezegd hoe de Inboorlingen vaſtelyk gelooven, dat deeze Ganzen, om de Winterkoude te ontwyken, naar de Zon toe vliegen, en 'er zo digt aan komen, dat zy hun Voorhoofd zengen aan den Kloot der Zonne. Het is moeijelyk de Wilden wys te maaken, dat 'er op den Aardkloot warmer Klimaaten dan het hunne zyn, werwaards de Vogels, tot Voedzel en Verblyfſplaats, de wyk kunnen neemen geduurende hunne ſtrenge Winterkoude. De boven beſchreevene, denke ik, zal de Vogel zyn, van wien de Inboorlingen dit denkbeeld koeſteren.

PLAAT XLVIII.

De bruine gevlakte Gans of Spotter (48).

Deeze Vogel is van grootte als onze gewoone Wilde Ganzen. Alle zyne Afmeetin-

(47) Anſer Canadenſis Alis cœruleis. EDW. *Av.* T. 152. Anſer ſylveſtris Freti Hudſonis. BRISS. *Av.* VI. p. 275. Anas cœruleſcens. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 67. Sp. 12. *Syſt. Nat.* X. Gen. 61. Sp. 10. Blaauw-Vlerk Gans. *Nat. Hiſt.* I. D. V. STUK, bladz. 36.

(48) Anſer Canadenſis fuſcus maculatus. EDW. *Av.* T. 153. Anſer Helſingicus. CLUS. *Exot.* 368. Anas cinerea Fronte albâ. *Faun. Suec.* 116. *Zöol. Britt.* T. 00. 1. Anas erythropus. LINN. *Syſt. Nat* XII. Gen. 67. Sp. 11. *Syſt. Nat.* X. Gen. 61. Sp. 7, 8. *Nat. Hiſt.* I. D. V. Stuk, bladz. 35.

tingen kómen vry naa overeen, met die van den zo even beſchreevenen blaauw gevlerkten Gans.

De Sneb is over 't geheel rood van Kleur, van maakzel als in andere Ganzen, en aan de kanten, zo wel boven als beneden, getand: de Tong is ook op de zyden gehakkeld. De Veders, in de geheele omtrek van het Grondſtuk der Bovenkaak, zyn wit; het overige van den Kop en de geheele Hals is bruin; de Kruin donkerſt en naby komende aan Zwart: de zyden van den Kop, onder de Oogen en het voorſte van den Hals, lichter bruin. De Rug, Wieken en Staart, zyn van eene graauwagtig bruine Kleur, met de randen der Vederen een weinig lichter dan het midden, en de groote Slagpennen naby komende aan Zwart. De eerſte ry der Dekvederen, boven de Slagpennen, is Aſchkleurig met witte Tippen: ook is de laagſte kant van de Wiek, die op de Borſt en Buik valt, tot eenige breedte Aſchkleurig; maar de binnenzyden der Wieken, en de zyden des Lighaams daar onder, zyn donker bruin. De Dekveders aan de bovenzyde van de Staart zyn wit, zo wel als de Borſt, Buik, Dyën en Dekveders onder aan de Staart, uitgenomen eenige plekken van zwarte Vlakken, beſt kenbaar uit de Afbeelding. De Pooten en Voeten zyn, gelykerwys in de laatſt beſchreevene, van eene roode Kleur; hebbende ieder Voet vier Vingers, drie voorwaards aan elkander gewebd, en een kleine, die los is, van agteren.

Deeze Vogel was ook uit de Hudſons-Baay gebragt door den Heer ISHAM, en, zo ik geloove, nog nooit beſchreeven; hoewel ik denzelven, in eenige harde Winters, op de Markten van Londen in Hoenderkoopers Winkels meen te koop gezien te hebben. Ik denk derhalve, dat het een van die Wintervogelen is, welke aan de Noordelyke deelen, zo wel van Europa als Amerika, gemeen zyn. Het is door veelen opgemerkt, dat 'er meer Watervogels Inboorlingen zyn van die beide Wereldsdeelen, dan Landvogels, welke niet zo gemakkelyk de Straaten of open Zee, van het eene Land in het andere, paſſeeren kunnen.

PLAAT XLIX.

De Eend met den blaauw-gryzen Kop (49).

Deeze Vogel is wat groot om onder de Eenden geteld te worden, en ſchynt den tammen Eendvogel veel te overtreffen. Eenigen van deszelfs voornaamſte Afmeetingen zyn als volgt. De Sneb is, van de Punt tot aan de hoeken des Beks, twee Duimen; tot aan het end van die breede deelen der bultigheid van de Bovenkaak, welke ter wederzyde van het Voorhoofd vallen, twee en een vierde Duims. De Wiek, toegeſlagen zynde, heeft elf Duimen; de Poot onder de Knie naauwlyks twee Duimen; de middelſte Vinger twee Duimen en drie Kwartier Duims langte.

De Sneb is rood van Kleur, aan de Punt zwart of donker. Het Grondſtuk van de Bovenkaak, aan derzelver bovenſte gedeelte, ſtrekt zig op het Voorhoofd, wederzyds, in de gedaante van een breede platagtige Boon uit. Aan den wortel van de Bovenkaak zyn de Veders zwart, en loopen in het Grondſtuk van de Snebbe met drie hoeken, éénen in 't midden des Voorhoofds, en aan ieder zyde één. Het Oog is ook omringd met zwarte Veertjes, die agterwaards zig puntig uitſtrekken. De Kruin en het agterſte van den Kop heeft eene lichtblaauwagtige Aſchkleur: de zyden van den Kop, onder de Oogen, zyn licht groen, en daar loopen eenige zwarte Vlakje ſtreepsgewyze van het Oog langs den Hals neder, ſcheidende het Aſchkleurige van het Groene. Onmiddelyk aan het Grondſtuk van de Onderkaak, beneden, zyn de Veders zwart, en verdeelen zig Vorkswyze, gaande ter wederzyde van den Hals, terwyl de Keel daar tuſſchen wit is, zo wel als de Hals in 't ronde en de geheele Borſt. De Rug

(49) Anas Canadenſis Capite griſeo-cœruleo. EDW. Av. T. 154. Anas Freti Hudſonis. BRISS. Av. VI. p. 366. Anas ſpectabilis. LINN. Syſt. Nat. XII. Gen. 67. Sp. 5. Syſt. Nat. X. Gen. 61. Sp. 4. Sierlyke Eend van Kanada. Nat. Hiſt. I. D. V. STUK, bladz. 25.

Rug heeft een donker bruine of zwarte Kleur, met eenen Purperglans: de groote Slagpennen van de Wieken en de Veders van de Staart zyn donker bruin: de Slagpennen in 't midden, of die naast aan de eersten volgen, zwartglanzig Purper, met witte Tippen, maakende een witte Streep dwars over de Wiek; terwyl de overige Slagpennen, naast aan de Rug, en de eerste ry der Dekvederen boven de Slagpennen, insgelyks van eene donkere of zwarte Kleur zyn, met een Purperglans. De kleinste Dekveders der Wiek zyn bruin rondom den geheelen Rand, die op de Borst valt, maar in 't midden der Dekvederen van ieder Wiek is een witte Plek. Aan de binnenzyde van de Wieken zyn de Dekveders wit, uitgenomen eenige weinige licht bruine Vedertjes rondom het Gewricht of den Schouder van de Wieken. De Witheid van de Borst verdwynt trapswyze in de Kleur van den Buik die geheel zwart is. De Dekveders van de Staart, zo wel boven als beneden, zyn glinsterend zwart; doch de Staart heeft wederzyds eene aanmerkelyk groote, ronde, witte Vlak. De Pooten en Voeten zyn van eene vuil roode Kleur. De drie voor-Vingers zyn famen gewebd, met een smal Vlies aan de inwaardse zyden van den binnensten Vinger: de agter-Vinger is klein, en heeft van onderen een Vinnetje.

Deeze Vogel, ook uit de Hudsons Baay overgebragt door den Heer ISHAM, moet geteld worden onder de tot nog toe onbekende, onafgebeelde en niet beschreevene Vogelen. Zyne grootste byzonderheid is het ongewoone maakzel van de Snebbe.

PLAAT L.

De groote zwarte Eendvogel (50).

Deeze is mede wat groot voor een Eendvogel, schynende my grooter te zyn dan de gewoone Wilde Eend of Woord. Zyne voornaamste Afmeetingen zyn door my aldus bevonden. De Sneb is, van haare Punt tot aan de hoeken des Beks, twee en een half Duim lang, en strekt zig wat langer uit aan het Grondstuk van de Bovenkaak, dat het allerverste in den Kop schiet. De Wiek, toegeslagen, heeft de langte van negen Duimen; de Poot, onder de Knie, is by de twee Duimen, en de middelste Vinger derdhalf Duim lang.

De Sneb is naar de Punt toe waterpas samengedrukt, aan het Grondstuk zo hoog als breed, en aan de kanten met Tandjes bezet. Zy heeft een bleeke Oranje-kleur, uitgenomen in haar midden omtrent de Neusgaten, alwaar zy rood is of Oranje. In het breedste deel van de Bovenkaak, naast aan den Kop, bevindt zig wederzyds een groote vierkantagtige zwarte Vlak, welke zig een weinig van de Snebbe verheft, vertoonende zig als of 'er iets op geplakt ware. De Sneb zelf is op deeze plaats ook wat uitpuilende. Van het eene tot het andere Oog, op de Kruin van den Kop, strekt zig een witte Vlak in eene driehoekige gedaante uit, waar van de twee Stompe Punten aan het bovenste der Oogen komen, en de scherpste Punt naar de Snebbe strekt, doch die niet aanraakt, zynde daar tusschen zwarte Veertjes. Aan het agterste van den Hals, effen onder den Kop, is een andere langwerpige driehoekige Vlak, hebbende haare smalste zyde naast aan den Kop, en den scherpsten hoek nederwaards naar de Rug toe. Uitgenomen deeze twee witte Vlakken is de geheele Pluimagie van den Vogel zwart, zonder eenigen weerschyn van andere Kleuren. De Wieken nogthans en de Staart zyn van onderen zo zwart niet als van boven, hebbende aldaar een donkere Aschkleur, maar de Pooten en Vingers zyn helder rood. De drie voorwaardse Vingers zyn samengewebd, hebbende de binnenste een Web of Vin aan zyne inwaardse zyde, en de agter-Vinger ook een klein Vinnetje. De Webben zo wel als de Klaauwen zyn van eene donkere Kleur.

Deeze Vogel is, zo wel als de voorgaanden, uit de Hudsons-Baay overgebragt door den Heer ISHAM. Hy heeft, gelyk de laatst beschreevene, een aanmerkelyke byzonder-

(50) Anas Canadensis major, niger. EDW. *Av.* T. 155. Anas nigra major Freti Hudsonis. BRISS. *Av.* VI. p. 425. Anser maximus niger. RAJ. *Av.* 138. N. 2. Anas perspicillata. LINN. *Syst. Nat.* XII. Gen. 67. Sp. 25. *Syst. Nat.* X. Gen. 61. Sp. 22. Bril-Eend. *Nat. Hist.* I. D. V. Stuk, bladz. 53.

derheid in het maakzel van zyne Sneb. Myn Vriend, de Heer HENRY BAKER, Lid der Koninglyke Societeit, heeft in zyne Verzameling een Sneb, die volmaakt overeenkomt met de boven beſchreevene. Ik geloof, dat deeze Vogel nooit in beſchryving is gebragt, maar aangaande de Afbeelding kan ik het zelfde niet zeggen: want ik meen een Tekening daar van ontdekt te hebben, in een klein Stel Hollandſche Printen van Vogelen, die te Amſterdam, door N. VISSCHER, in 't jaar 1659 uitgegeven zyn, alwaar hy *Turma Anſer* geheten wordt. Hier komen alle de Merktekenen en het maakzel van den Bek met den mynen overeen. Ik verbeeld my, dat die Vogel in Holland gebragt zal zyn uit de Straat Davis, waarop de Hollanders lang gevaren hebben. Miſſchien zal 'er van wegen hunne grootte, en dewyl zy zig by kleine Schoolen vertoonen, de gedagte naam aan gegeven zyn.

PLAAT LI.

De Eend met een lange puntige Staart (51).

Deeze Vogel ſcheen my de grootte te hebben van een Smient. Hier volgen eenigen van zyne voornaamſte Afmeetingen. Van de Punt der Snebbe tot aan de hoeken des Beks is een weinig meer dan anderhalf Duim langte. De toegeſlagen Wiek is agt Duimen; de Poot onder de Knie niet wel anderhalf Duim; de langſte Vinger een weinig meer dan twee Duimen; de langſte Veders in de Staart zyn agt Duimen lang.

De Sneb komt met die der meeſte Eendvogelen overeen, hebbende niets aanmerkelyks in haare figuur, en zwart van Kleur zynde, uitgenomen naar de Punt van de Bovenkaak, alwaar zy rood is, maar de eigenlyke Punt of Haak is zwart. De zyden des Kops, van de Snebbe agterwaards, hebben breede witte Vlakken, die omtrent de Ooren in Punten uitloopen. In deeze Vlakken zyn de Oogen geplaatſt. Het agterſte van den Kop is Aſchkleurig. Het overige van den Kop, de Hals en Borſt, zyn Roeſtig zwart, zo wel als de Rug en de Dekveders aan de bovenzyden der Wieken, wier grootſte Slagpennen donker of zwart zyn; de middelſten, die daar aan volgen, bruin; de overigen, naaſt aan de Rug, helderer roodagtig en de Dekveders aan de binnenzyden der Wieken donker bruin. Onder aan den Hals, van agteren, zyn de Veders van eene bruinagtige Kleur, zo wel als de Schouders of de Veders die de Rug van de Wieken ſcheiden. De Stuit en de Dekveders van de Staart hebben een zwarte Streep, nederwaards door dezelven loopende, met witte Vederen wederzyds. De twee middelſte Veders van de Staart zyn zwart, lang, ſmal en ſcherp gepunt, ſchietende vier Duimen voorby de andere Vederen uit: de naaſten daar aan zyn Aſchkleurig: de naaſten uitwaards worden wit en verkorten trapswyze tot aan de buitenſten toe, die de kortſten van allen zyn. De Buik en de Dekveders onder aan de Staart zyn wit; de Pooten en Vingeren roodagtig bruin; de Webben, welke de drie voorſten ſamenvoegen, donker of zwart. Hy heeft een Vin aan de binnenzyde van den binnenſten Vinger: de agter-Vinger is klein, met een aanhangende Vin en de Klaauwen zyn donker.

Deeze Eendvogel, ook uit de Hudſons-Baay overgebragt door den Heer ISHAM, was, zo ik geloove, nooit afgebeeld geweeſt; maar, zo ik meen, door WORMIUS, als een Yslandſche Eend, beſchreeven. Men kan eene overzetting van zyne beſchryving vinden in WILLOUGHBSY *Ornithologie*, pag. 364, onder den naam van de *Scherpſtaartige Yslandſche, by de Yslanders* Havelda *genaamd*. Mooglyk zal, derhalve, deeze Eend een Inboorling van Amerika alleen zyn: want Ysland kan men billyker voor een gedeelte van Noord-Amerika rekenen dan van Europa, alzo het nader aan het onderſtelde Vaſte Land van Groenland, (een gedeelte van Amerika,) is, dan aan eenig gedeelte van Europa (*).

PLAAT

(51) Anas Caudâ acutâ Canadenſis. EDW. *Av.* T. 156. Anas Islandica Havelda. WORM. *Mus.* 302. WILL. *Ornith.* 290. RAJ. *Av.* 145. N. 14. BRISS. *Av.* VI. p. 379. Anas Hyemalis. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 67. Sp. 29. *Syſt. Nat.* X. Gen. 61. Sp. 26. Winter-Eend. *Nat. Hiſt.* I. D. V. STUK, bladz. 56.

(*) [Deeze onderſtelling van den Heer EDWARDS vervalt t'eenemaal, dewyl deeze Eend ook in Sweeden voorkomt, wordende aldaar *Winter-Eend* geheten.]

PLAAT LII.

De kleine bruine Eend (52).

Deeze Vogel heeft omtrent de grootte van een Taling, naar welke hy, in gestalte, veel gelykt, schoon hy 'er in Kleur grootelyks van verschille. Eenigen van zyne voornaamste Afmeetingen zyn als volgt. De langte der Snebbe is, van de Punt tot aan de hoeken des Beks, een Duim en een Kwartier: de toegeslagen Wiek is zeven Duimen; de Poot onder de Knie vyf vierden Duims en de middelste Vinger by de twee Duimen lang.

De Sneb is zwart, aan de kanten met Tandjes, en een weinigje haakig aan de Punt van de Bovenkaak. De Veders rondom deszelfs Grondstuk zyn wit, en bedekken puntswyze het midden van de Sneb, welke zelf wederzyds naar 't Voorhoofd met een hoek pointeert. Daar is een Streep van donkere Vederen tusschen de Sneb en het Oog, welke het witte in Vlakken boven en beneden de Streep verdeelt. De Vogel heeft ook een witte Vlak agter ieder Oog, omtrent de plaats der Ooren: het overige van den Kop is bruin, zo wel als de Hals en het begin van de Borst, maar lichter aan het voorste van den Hals en Borst. De Rug, Wieken en Staart, zyn van eene donkerbruine Kleur; de grootste Slagpennen der Wieken allerdonkerst en byna zwart; de Dekveders lichter en helderer bruin; die aan de binnenzyde der Wieken van eene donkere Kleur, met een weinig vuil wit gemengd; de zyden des Lighaams, onder de Wieken, donker bruin, doch flaauwer dan de Veders op de Rug. De Borst wit, en dit Wit is overdwars met helder bruin getekend tot aan de Dyën toe; die, zo wel als het Onderlyf en de Dekveders onder aan de Staart, van een lichter en donkerer Bruin, dat overdwars in gebroken streepen gemengeld is, zyn. De Pooten en Voeten zyn van eene donkere Kleur, hoewel zig een doffe roodheid aan het voorste van de Pooten en het bovenste der Vingeren vertoont. De Webben, die dezelven samenvoegen, zyn het allerdonkerste of zwart. Het maakzel der Voeten komt met die van den laatst beschreevenen overeen.

Alzo ik dus van veele Vogels uit de Hudsons Baay gehandeld heb, zal het niet onbillyk zyn, iets te zeggen van dat gedeelte der Wereld, en verstout my zulks te trekken uit de Reistogt van den Heer Ellis derwaards, die, spreekende van het verste gedeelte, daar zy kwamen in Straat Wager, het volgende zegt. „Ik kan nogthans niet na- „laaten te melden, dat wy, in het opklimmen van deeze Bergen, eensklaps een zo „grootsch, zo treffend en zo yzelyk Gezigt hadden, als misschien ooit de Oogen der „Stervelingen verbaasd heeft. Terwyl wy langs den Oever liepen, scheenen de ge- „richelde Rotsen van boven ons over 't Hoofd te hangen: op sommige plaatsen waren „Watervallen, die van de eene Klip op de andere nedergulpten: aan anderen hingen „gedrochtelyke Yskegels, op ryën, agter elkander, gelyk de Pypen van een ver- „baazend groot Orgel: maar het allerakeligste van de Vertooning maakten de ver- „gruisde Klipsteenen, voor onze Voeten leggende, die blykbaar scheenen van de top- „pen der Bergen door de uitzettende kragt der yzelyk harde Vorst afgeborsten, en „dus met een onbeschryvelyk geweld nedergeploft te zyn op de plaatsen, daar zy thans „in puinhoop lagen. Ik noem het Ruïnen; want zy waren het inderdaad. Indien 'er „reden is voor een hartgrievend denkbeeld, wanneer wy de plaatsen door den Oorlog „of door den Tyd verwoest beschouwen, zo is het gemakkelyk reden te geeven „van nog veel schrikkelyker aandoening, die men hebben moet door het zien van „zulke verbaazende Gedenktekenen van eene verwoesting, welke de Natuur zig zelf „heeft aangedaan".

(52) Anas Canadensis minor fuscus. Edw. *Av.* T. 157. Querquedula Freti Hudsonis. Briss. *Av.* VI. p. 469. Anas minuta. Linn. *Syst. Nat.* XII. Gen. 67. Sp. 36. *Syst. Nat.* X. Gen 61. Sp. 31. Kleine Amerikaansche Eend. *Nat. Hist.* I. D. V. Stuk, bladz. 60.

VER-

Der Bartgeyer .

Tab. I

G. Eduards ad viv. delin. *Cum Priv. Sac. Cæs. Majest.* *J. M. Seligmann sculp. et excud.*

Vultur barbatus. N°. I. V*ter Theil*. Le Vautour barbu.

Tab. II. Der Ringelfalck.

G. Eduards ad viv. delin. — *...mann ſc. et exc.*

Cum Priv. Sac. Cæs. Maj.

Pygargus Accipiter, *Canadenſis.* — N°. 2. V^ter^ Theil — Le Faucon à queue annelée.

Circus cyaneus VAR. *hudsonius*, (Linn) Schl. — Marsh hawk, harrier.

Tab. III. Der kleine schwarze und oranienfarbe, indianische Falck.

G. Edwards delin. *Cum Priv. Sac. Cæs. Majest.* *Seligmann fecit et exc.*

Accipiter minimus, *Bengalensis*. N° 3. *Vter Theil.* Le petit Faucon noir et orangé des Indes

Die Mandelkrähe. Tab. IIII.

Dentaria foliis ternis serratis Linn. Sp. 653. n. 1.
Dentaria triphyllos Bauh. pin. 322.

G. Eduards delin. *Cum P. S. C. Majest.* *J. M. Seligmann sc. et exc.*

Garrulus, *Argentoratensis.* N.°4 Vter Theil La Corneille bleue

Tab. V.   Der große Paradiesvogel.

G. Eduards ad viv. del.   C. P. S. C. Maj.   I. M. Seligmann sculps. et excud.

Manucodiata major.   N°. 5. Vter Theil   Le grand Oiseau de Paradis.

Tab. VI. Der sogenannte König der grösseren Paradiesvögel.

Manucodiata Rex. N°. 6 Vter Theil. Le Roy des Oiseaux de Paradis.

Tab. VII.

Der goldene Paradiesvogel.

G. Eduards ad viv. del. C. P. S. C. Majest. I. M. Seligmann sculps. et excud.

Avis Paradisæa flava. N.° 7. V.ter Theil. L'Oiseau de Paradis de couleur d'or.

Der elsterähnliche Paradiesvogel. Tab. VIII.

G. Edwards ad viv. delin. C. P. S. C. Maj. I. M. Seligmann fecit et excud.

Pica, *Orientalis*, caudâ duabus peñis longissim. donatâ. N°. 8. *V^ter Theil.* L' Oiseau *ou la* Pie *de* Paradis.

Der Specht mit drey Zehen. Tab. IX.

G. Eduards ad viv. del. C. P. S. C. Maj. I. M. Seligmann excud.

Picus, Canadensis, pedibus tribus digitis donatis. N.º 9 V.ter Theil. Le Piverd a trois Onglets

Tab. X. Der americanische Eisvogel.

Crassula foliis planis carti-lagineo-ciliatis basi conato-vaginantibus Linn. Spec. 282 n. 1.
Cotyledon Africana frutescens flore umbellato coccineo Comm. rar. pl: t. 24.

G Eduards ad viv. del. — *C. P. S. C. Maj.* — *I M Seligmann fecit et excud.*

Ispida *Carolinensis.* — N.o 10 *V.ter Theil.* — Le Martin Pecheur *de* L'Amerique.

Ceryle alcyon, (Linn.) Boie.

Belted Kingfisher.

Der gehörnte indianische Fasan. Tab. XI.

G. Eduards ad viv. delin. Cum P. S. C. Maj. I. M. Seligmann sculp. et excud.

Phaseanus cornutus Bengalensis. N°. 11. V^ter Theil. Le Phaisan Cornu des Indes.

Das langschwänzige Haselhûn aûs der Hûdsonsbay. Tab. XII

G. Eduards ad viv. delin. C. P. S. C. M. J. M. Seligmann sc. et excud.

Urogallus minor foemina cauda longiore, *Canadensis*. N°. 12. V^ter Theil. Le Coq de Bruyére à longue queue *de la* Baye *de* Hudf.

Pediœcetes phasianellus, (Coues) Sharp-tailed grouse northern variety.

Tab. XIII. Das schwarze gefleckte Hasel oder Birckhühn.

G. Edwards delin. C. P. S. C. M. J. M. Seligmann sculps. et exc.

Vrogallus maculatus *Canadensis*. No. 13. V.ter Theil Le Coq de Bruyere *Noir et Marqueté*.

Tetrao canadensis, proper; (not variety franklini which lacks the orange terminal band on the tail.)

Canada, or Spruce Grouse.

Das Bergrebhuhn. Tab. XIV

Aizoon foliis cuneiformi-ovatis, floribus sessilibus Linn. Sp. 488. n. 1. Kali Aizoides canariensis procumbens Pluk. Alm. 202. t. 303. f. 4. Volck. Fl. Nor. 236. cum fig. Ficoidea Hispanica Lychnidis folio Juissieu Hort. Carlsruh

G. Eduards ad viv. del. — C. P. S. C. M. — *J. M. Seligmann sc. et exc.*

Columba minor fulva *Jamaicensis.* — N.º 14 V^ter *Theil.* — *La* Perdrix *de Montagne.*

Die grosse americanische Schwalbe. Tab. XV.

G. Eduards ad viv. del. C. P. S. C. Maj. J. M. Seligmann sc. et excud.

Hirundo cærulea, Canadensis. N°. 15. V^ter Theil. Le grand Martin de l'Amerique.

Progne purpurea, (Linn.) Boie. Purple Martin.

Tab. XVI. Die americanische Nachtigall. Der grüne Sperling oder das grüne Colibritchen.

Icterus minor, nidum suspendens.
Rubecula viridis elegantissima.

C. P. S. C. M.
N.° 16. V.ter Theil.

Le Rossignol de l'Amerique.
Le Moineau verd.

Tab. XVII.

Das ſchwarz und gelbe Baümläüferlein.
Die americaniſche Grasmücke.

G. Eduards ad viv. delin. *J. M. Seligmann ſculps et excud.*

Luſcinia è fuſco et luteo varia.
Curucca, *Jamaïcenſis.*

C. P. S. C. Maj.
N°. 37 V^ter Theil.

Le Grimpereau noir et jaune
Le Moineau de buiſſon de l'*Amerique*.

* Leucosticte tephrocotis?

* Gray-crowned Finch.

Der grösste Dickschnabel, der Er. Tab. XVIII.

G. Eduards ad viv. delin. | C. P. S. C. Maj. | J. M. Seligmann sculps et excud.

Rubicilla maxima, Canadensis. | No. 18. Vter Theil. | Le gros Pinçon rouge.

Pinicola enucleator. (Linn.) Cab. | Pine Grosbeak.

Tab.XIX.

Der gröſte Dickſchnabel, die Sie.

G. Eduards ad viv. delin. — C.P.S. Cæs. Maj. — J.M. Seligmann ſculps. et excud.

Ejuſdem foemina. — N.º 19 V.ter Theil. — La femelle du gros Pinçon rouge.

Pine Grosbeak. (female.

Der blaue Dickschnabel. Tab. XX.

G. Eduards ad viv. delin. C.P. S. Cæs Maj. J. M. Seligmann sculps. et excud.

Coccothraustes cæruleus, Angolensis. N.° 20. V.ter Theil. Le Gros-Bec bleu, d'Angola

Blue Grosbeak of Africa.

Tab. XXI. Der Schneevogel aus der Hudsonsbay.

G. Edwards ad viv. del. Cum Priv. Sac. Caes. Majest. J. M. Seligmann sculps. et excud. Norimb.

Montifringilla major, Canadensis. N.° 21. V.ter Theil. L'Oiseau de Neige, de la Baye de Hudson.

Plectrophanes nivalis, (Linn.) Meyer. Snow-flake.

Der Dominicanercardinal. Tab. XXII.

Evonymus, Virginianus Pyracanthae foliis, capsulae verrucarum instar asperatâ rubente. Pluk. Phyt. Tab. 115. f. 5.

G. Eduards ad viv. del. *Cum Priv. Sac. Cæs. Majest.* *J. M. Seligmann sculps. et excud. Norimb.*

Rubicilla, *America, Willughby, p. 247.* N°. 22 V^ter Theil. Le Dominicain Cardinal.

Tab. XXIII.

Grüner Stieglitz.

G. Eduards ad viv. delin.

Cum Priv. Sac. Caes. Maj.

J. M. Seligmann fecit et excud.

Cardueli affinis, viridis.

N°. 23. V^ter Thal.

Le Chardonneret, *verd*

Zweÿerleÿ Hänflinge aus Angola. Tab. XXIV.

G. Eduards ad viv. delin. Cum Priv. Sac. Caes. Maj. J. M. Seligmann sculps. et excud.

Linaria, *Angolensis*. An mas et foemina. N.º 24. I.ter Theil. Deux Linottes différentes d'*Angola*.

Tab. XXV. Der gemahlte Vogel.

G. Eduards ad viv. del. Londini. J. M. Seligmann sculps. et excud.

Cum Priv. Sac. Caes. Maj.

Fringilla tricolor, *Mexicensis*. Eadem coloribus nondum perfectis. N.° 25. V.ter Theil. L' Oiseau peint.

Der Fink mit dem Blauen Bauch. Tab. XXVI.

G. Eduards ad viv. delin. *Cum Priv. Sac. Caes. Majest.* *J. M. Seligmann sculps. et excud.*

Fringilla ventre caeruleo, *Angolensis.* N.° 26. *V.ter Theil.* La Pinçon au ventre bleu.

Tab. XXVII. Der grosse Kranich aus der Hudsonsbay.

G. Eduards ad viv. delin. C.P.S. Caes. Majestatis. J. M. Seligmann fecit et excud. Norimb.

(Grus, *Americana*,) alta major. Nº. 27. Vter Theil. La grande Grue de la Baye de Hudson.

White or Whooping Crane.

Der braûne ûnd aschfarbe Kranich. Tab. XXVIII.

G. Eduards ad viv del. C.P. S. C. May. J. M. Seligmann fecit et excud Norimb.

Grus (fulca) Canadenlis. N°. 28. V^ter Theil. La Grue brune et cendrée.

Broun or Sandhill Crane.

Tab. XXIX.

Die Jungfer von Numidien.

G. Eduards ad viv. del. | Cum P. S. C. Majest. | J. M. Seligmann sculp. et excud.

Grus *Numidica*. | N°. 29. Vter Theil. | La Demoiselle de Numidie.

Demoiselle Crane.

Der aschfarbe Reiger aus North-Amerika. Tab. XXX.

G. Eduards ad viv. del. Cum P. S. C. Maj. J. M. Seligmann sculps. et excud.

Ardea fusca, Canadensis. N°. 30. Vter. Theil. Le Heron cendré de l'Amerique septentrionale.

Ardea herodias, (Linn) Great Blue Heron.

Tab. XXXI.

Der Reiger aus der Hudsons-Bay.

G. Eduards ad viv. del.

Ardea Stellaris, Canadensis.

Botaurus minor, (Gm.) Boie.

Cum P. S. C. Majest.

No. 31. Vter Theil.

J. M. Seligmann sc. et excud.

Le Butor de la Baye de Hudson.

American Bittern

Das grössere amerikanische Hassel-Hühn. Tab. XXXII

G. Eduards ad viv. del. C.P.S.C.Majest. J.M. Seligmann sc. et excud. Norimb.

Fedoa, *Americana*. N°. 32. V^ter Theil. Le grand Francolin *de l'Amerique*.

Limosa fedoa. (Linn.) Ord.

Great Marbled Godwit.

Tab XXXIII. Das roth gebrüſtete Haſel-Hühn.

G. Eduards ad viv. delin. Cum Privil. S. C. Majest. J. M. Seligmann ſculps. et excud.

Fedoa *Americana*, pectore rufo. N°. 33 V^ter. Theil. Le Francolin à *Poitrine Rouge*.

Macrorhamphus griseus? Red-breasted snipe?

1. Das weisse Hasel-hühn aus der Hudsons Bay.
2. Der weisse Wasser Schnepf.

Tab. XXXIV.

C. P. S. C. Majest.

G. Eduards ad viv. del. — N°. 34 V^ter Theil — J. M. Seligmann sculps. et excud.

Fedoa *Canadensis* rostro sursum recurvo. — La Beccasine blanche.

Totanus, *Canadensis* tempore hyberno albus. — La Beccasine blanche d'Etang à jambes rouges.

Tab. XXXV.

Das fleckigte Wasser-huhn.

G. Eduards ad viv. delin.

F. M. Seligmann sculps. et excud.

C. P. S. Cæs. Majest.

Pluviatis viridis maculatus ventre nigro, *Canadensis*. N°. 35. V^ter Theil. Le Pluvier moucheté.

Charadrius fulvus?

Golden Plover?

Tab XXXVI. Der Steindreher aus der Hudsons-Bay.

G. Eduards. ad viv. delin. C. P. S. C. Majest. J. M. Seligmann sculps. et excud.

Morinellus, *Canadensis*. N°. 36 V^ter^ Theil. Le Tourne-pierre *de la* Baye de *Hudson*.

Strepsilas interpres. (Linn.) Illiger. *Turnstone.*

Tab. XXXVII.

Die rothe Wasserdrossel.

G. Eduards ad viv. delin. C.P.S. Cæs. Majest. J.M. Seligmann sculps et excud.

Tringa rufra, *Canadensis,* membranis circularibus ad digitorum articulos appensis.

N°. 37. V^ter Theil.

Le Tringa rouge aux pattes de la Foulque d'eau.

Phalaropus fulicarius, (Linn.) Bp. *Red Phalarope.*

Die Wasserdrossel der Er. Tab. XXXVIII

Tringa fuscus, *Canadensis* mas ventre albo membranis pedum cum precedente similibus. *C.P.S. Cæs. Majest.* N°. 38. *V.ter Theil.* Le Tringa mâle ——

Lobipes hyperboreus, (Linn.) Cuv.

Northern Phalarope.

Tab. XXXIX. Das kleine Americanische Wasserhühn.

G. Eduards ad viv. del. C.P.S. Cæs. Majest. J.M. Seligmann sculps. et excud.

Gallinula minor *Canadensis*. N.º 39. Vter Theil. La petite Foulque d'eau de l'Amérique.

Porzana carolina (Linn.) Lab. *Carolina Rail.*

Das gehörnte Wasserhühn. Tab. XL.

G. Eduards ad viv. delin. C.Priv. Sac. Cæs. Majest. J.M. Seligmann sculps. et excud.

Colymbus auritus et cornutus, minor, Canadensis. N°. 40. V^ter Theil. La Foulque à Aigrettes ou à Cornes.

Horned Grebe

Die Bunte Tauch-Ente. Tab. XLI.

G. Eduards ad viv. delin. J. M. Seligman excudit. Joh. Sebast. Leitner sculps.

Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Colymbus Canadensis, Arcticus Worm. Lumme Norwegis. N.° 41 V.ter Theil. Le Plongeon Marqueté.

Colymbus arcticus. (Linn.) Black-throated diver.

Der nordliche Penguin. Tab. XLII.

G. Eduards ad viv. delin. J. M. Seligman excudit. Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis. Joh. Sebast. Leitner sculps.

Penguin Arcticus. N°. 42. V.ten Theil. Le Penguin du Nord.

Der Nord=Vogel, den man für den Er hält. Tab. XLIII.

G. Eduards ad viv. delin. F. M. Seligman̄ excudit. Joh. Sebast. Leitner sculps.

Cum. Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Avis Arcticus, mas sive Larus caudâ duabus pennis longissimis donata. N°. 43. V.ter Theil. L'Oiseau Arctique qu'on suppose être le Mâle.

Der Nord=Vogel, den man für die Sie hält. Tab. XLIV.

G. Eduards ad viv. delin. J. M. Seligmann excudit. Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis. Joh. Sebast. Leitner sculps.

Avis Arctica fœmina. No 44. Vter Theil. L'Oiseau Arctique qu'on suppose être la femelle.

Der wilde Schwan. Tab. XLV.

G. Eduards ad viv. delin. J. M. Seligmann excudit. Joh. Sebast. Leitner sculps.

Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Avis Tropicorum.
Cygnus ferus, cum capite cygni man=
sueti ad differentiam notandam.

N°. 45. V.ter Theil.

Le Cigne Sauvage

Die Canadische Ganß. Tab. XLVI.

G. Eduards ad viv. delin. J. M. Seligmann excudit. Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis. Joh. Sebast. Leitner sculps.

Anser ferus, Canadensis. N.° 46. V.ter Theil. L'Oie du Canada.

Branta canadensis. Canada Goose.

Die Blaū geflügelte Ganß.

Tab. XLVII.

G. Eduards ad. viv. delin. J. M. Seligmann excudit. Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis. Joh. Sebast. Leitner sculps.

Anser, Canadensis, alis cœruleis. N.° 47. V.ter Theil. L' Oie aux Ailes Bluës.

Anser coerulescens. Blue Goose.

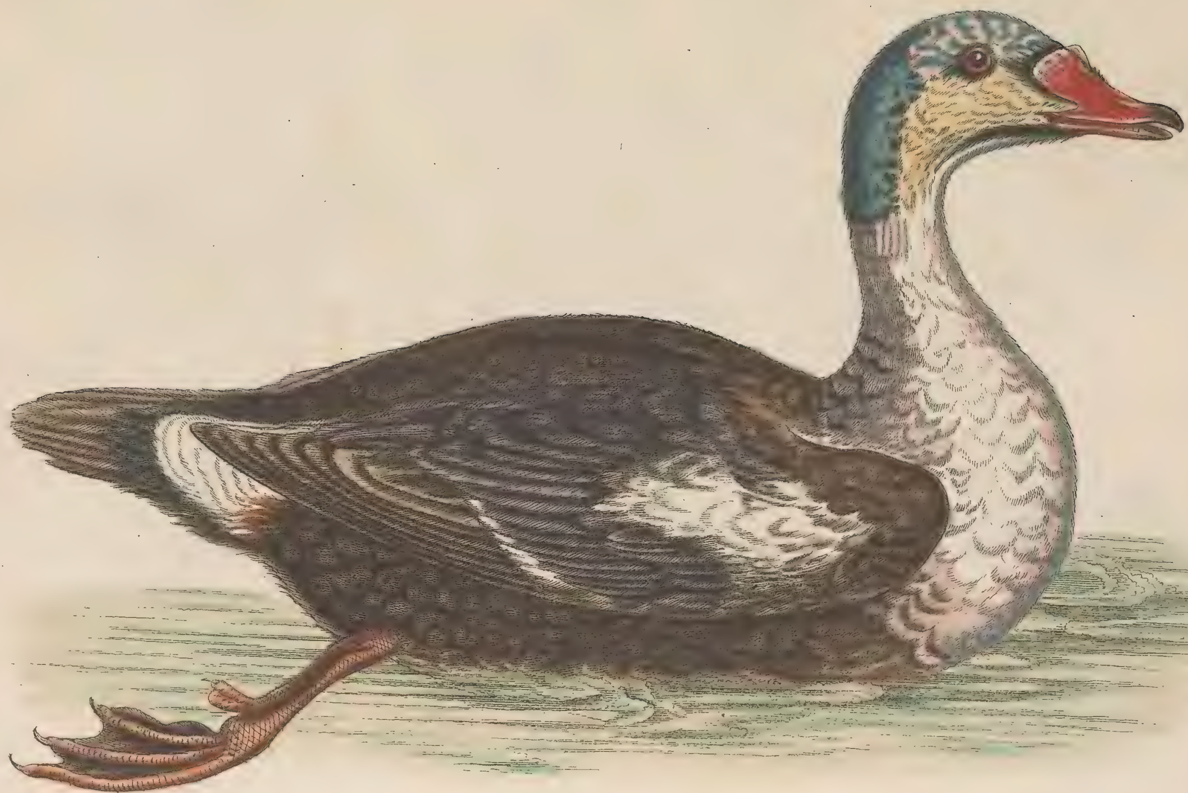
Die lachende Ganß. Tab. XLVIII.

G. Eduards ad. viv. delin. J. M. Seligmann excudit. Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis. Joh. Sebast. Leitner sculps.

Anser, Canadensis, fuscus, maculatus. N.º 48. V.ter Theil. L'Oie Moqueuse.

Die Ente mit den grauen Kopf. Tab. XLIX.

G. Eduards ad viv. delin. J. M. Seligmann excudit. Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis. Joh. Sebast. Leitner sculps.

Anas, Canadensis, capite griseo-coeruleo. N.° 49. V.ter Theil. Le Canard à la Tête grise.

Somateria spectabilis

Die grose schwarse Ente aüs der Hudsons-Bay. Tab. L.

G. Eduards ad viv. delin. *J. M. Seligmann excudit.* *Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.* *Joh. Sebast. Leitner sculps.*

Anas, Canadensis, major, niger. N°. 50. V.ter *Theil.* Le Gros Canard Noir de la Baye de Hudson.

Oedimia perspicillata.

Die lang geschwaenzte Ente aus der Hudsons-Bay. Tab. LI.

G. Eduards ad viv. delin. *J. M. Seligmann excudit.* *Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.* *Joh. Sebast. Leitner sculps.*

Anas caudacuta, Canadensis. N°. 51. V.ter Theil. Le Canard à longue Queue de la Baye de Hudson.

Hareld glacialis.

Long-tailed [illegible] Hudson Bay

Die kleine Braun und weiße Ente. Tab. LII.

G. Eduards ad viv. delin.

Anas, Canadensis, minor, fuscus.

J. M. Seligmann excudit.
Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.
N°. 52. V.ter Theil.

Joh. Sebast. Leitner sculps.

Le Petit Canard Brun et Blanc.

Histrionicus torquatus?

Little Brown and white duck.

Harlequin Duck.

VERZAMELING
VAN UITHEEMSCHE EN ZELDZAAME
VOGELEN.

ZESDE DEEL.

PLAAT LIII.

De rood en blaauwe Westindische Raaf (53).

Deeze Vogel is ontwyfelbaar, zo uit aanmerking van zyne Grootte, als van de Verscheidenheid van Kleuren, waarmede zyn Pluimagie praalt, de voornaamste in het Geslagt der Pappegaaijen. Hy is ook de grootste van alle de genen, die my daar in voorgekomen zyn. De Staart niet beschadigd zynde, heb ik bevonden dat sommigen derzelven meer dan drie Voeten langte hadden, van de Punt des Beks tot aan het end van de Staart. De boog van de Bovenkaak, van het Voorhoofd tot aan de Punt des Beks gemeten, is byna drie Duimen; de Poot van de Knie nederwaards nog geen anderhalf Duim, en de langste Vinger, met de Klaauw, derdhalf Duim lang.

De Bek van deezen Vogel heeft de Bovenkaak witagtig, uitgenomen aan ieder zyde naast den Kop, alwaar dezelve donker is, zynde de Onderkaak byna zwart. Men vindt 'er geene kaale Huid aan, die den Bek bedekt, gelyk in sommige Pappegaaijen. De Neusgaten zyn in het bovenste van den Bek, effen binnen de Vederen, geplaatst. De Bek is groot en sterk; de Tong rondagtig en zagt. De zyden des Kops, van den Bek een goed end agterwaards, zyn in eene aanmerkelyke breedte geheel Vederloos, en bedekt met eene witagtige, gerimpelde, ruuwe Huid. In de bovenste deelen van deeze Plekken zyn de Oogen geplaatst, die Geele Oogkringen hebben. De Kop, Hals, Borst, Buik, Dyën, het bovenste van de Rug en de kleinste Dekveders der Wieken, zyn zeer schoon hoog of Scharlaken-rood. De Slagpennen hebben aan de buitenzyde een heerlyk Hemelschblaauw, en aan de onderzyde een flaauw rood: de eerste Veders, naast boven de Slagpennen, zyn van eene schoon geele Kleur, hebbende eenigen deezer Vederen groene Tippen, en de blaauwe Slagpennen, die naast aan de Rug komen, speelen in 't groene; terwyl het agterste van de Dye ook eenig Groen heeft, dat gemengd is onder het Rood. Het Onderlyf, als ook het onderste van de Rug en de Dekveders boven en onder aan de Staart, zyn zeer schoon Hemelschblaauw. De Vogel behoort tot de genen, die eene lange puntige Staart hebben, wier Veders trapswyze naar de zyden verkorten; zynde sommigen der langste of middel-Vederen geheel rood, en de kortere of zyd-Vederen ten deele rood ten deele blaauw, met de Tippen blaauw en de Wortels rood. De Pooten en Voeten zyn met zwartagtige of donkere Schubben bekleed, hebbende twee Vingeren voorwaards en twee agterwaards, gelyk in andere Pappegaaijen, allen met sterke Klaauwen gewapend.

Dee-

(53) Psittacus maximus puniceus & cœruleus. Edw. *Av.* T. 158. Psittacus Ara Brasiliensis. Briss. *Av.* IV. p. 184. T. 19. f 1. Psittacus erythroxanthus. Gesn. *Av.* 721. Aldrov. *Ornith.* I. p. 683. Psittacus maximus alter. Ibid. p. 665. Will. *Orn.* 73. Raj. *Av.* 29. Araracanga. Marcgr. *Bras.* 206. Psittacus Macao. Linn. *Syst Nat.* XII. Gen. 45. Sp. 1. *Syst. Nat.* X Gen. 44. Sp. 1. Westindische Raaf. *Nat. Hist.* I. D. IV. Stuk. bladz. 236.

Deeze Vogel is een Inboorling van Amerika, en komt, zo ik geloove, overal tusſchen de Keerkringen, niet alleen op 't Vaſte Land, maar ook op eenigen der Weſtindiſche Eilanden, voor. Ik heb 'er veelen, in Londen, by myne Vrienden en Bekenden gezien; waarvan ik eenen der fraaiſten en volmaakſt gevederden, die ik onder dezelven vinden kon, tot de Afbeelding uitgekoozen heb. Hy is de *Araracanga* der Braſiliaanen: zie MARCGRAAFS *Hiſtorie van Braſil*, p. 206. De Heer ALBIN heeft twee roode *Macao's* afgebeeld en beſchreeven, doch geen van beiden drukt den weezentlyken Vogel uit. Ik onderſtel, dat hy dezelven uit Aftekeningen, welke hem voorgekomen zyn, ontleend zal hebben. Hy maakt 'er mannen van, en wel van twee verſchillende Soorten; zynde nogthans zo verdoold geweeſt, van aan ieder de blaauw en geele Maccao tot zyn wyf te geeven. Hy zegt, dat dezelve uit de Ooſt en Weſtindiën overgebragt worden; doch nooit heb ik gehoord dat 'er een uit Ooſtindie was gekomen. Zie zyne twee roode Macao's in zyne *Hiſtorie der Vogelen*, den *Maccan* of Macao van *Braſil* VOL. I. p. 11. en den *Maccaw* van *Jamaika*, VOL. II. p. 16. Onder de roode Soort heb ik, door beſchouwing, Wyfjes-Vogelen gevonden; ook geloof ik niet, (het gene ALBIN verzekert,) dat de wyven van die Soort blaauw en geel zyn: want de blaauw en geele Macao, naaſt hier aan te beſchryven, is een wat kleiner Vogel, veel zeldzaamer onder ons, en buiten twyfel een geheel van de rood en blaauwen verſchillende Soort.

PLAAT LIV.

De blaauw en geele Weſtindiſche Raaf (54).

Een weinig kleiner is deeze Vogel dan de voorgaande, en, volgens myn oordeel, de tweede in Rang van het Geſlagt der Pappegaaijen. Hy ſchynt in grootte met een middelmaatigen Huishaan te ſtrooken, en komt in Geſtalte met den anderen overeen.

De Bek is boogwyze krom, met het bovenſte gedeelte over het onderſte heen hangende, en is in zyn geheel zwart van Kleur. De Neusgaten zyn geplaatſt aan het Grondſtuk van de Bovenkaak, in een kaale witte Huid, welke zig aan de zyden van den Kop, rondom de Oogen, en een goed end wegs beneden dezelven uitſtrekt. Deeze kaale witte Plekken, aan de zyden van den Kop, zyn doorreegen met fyne Streepjes van kleine zwarte Vederen, welke zig als met de Naald geſtikt vertoonen. De Kring rondom het Oog is van een bleek geele Kleur. Hy heeft onmiddelyk onder den Bek een groote zwarte Vlak, die rond draait en aan de zyden opwaards loopt, omringende een gedeelte van de gezegde kaale witte Plek; gelyk de Afbeelding duidelyk vertoont. De Veders op de Kruin van den Kop zyn groen, en worden in de Nek trapswyze blaauw. De bovenzyde van den Hals, de Rug, benevens de bovenzyden der Wieken en Staart, hebben eene uittermaate ſchoone Hemelſchblaauwe Kleur, met eenige verandering door Schaduwen. De kleinſte Dekveders, naamelyk, van de Wieken en Stuit, ſpeelen een weinig in 't groene: de Staart en Slagpennen, aan derzelver bovenzyde, een weinig in 't purperkleurige: ook zyn alle de blaauwe Veders, op de Rug, Wieken en Staart, aan de onderzyde roodagtig geel. Het voorſte van den Hals, de Borſt, Buik, Dyën en de Dekveders onder de Staart, zyn van eene ſierlyke geel-Oranje Kleur, uitgenomen het agterſte

van

(54) Pſittacus maximus cyano-croceus. EDW. *Av.* T. 159. Aldr. *Ornith.* I. p. 664. WILL. *Orn.* 110. T. 15. RAJ. *Av.* 28. 181. SLOAN. *Jam.* II. p. 296. Pſittacus Ara Braſilienſis cyano-crocea. BRISS. *Av.* IV. p. 193. T. 20. Ararauna. MARCGR. *Braſ.* 206. Pſittacus Ararauna. LINN. *Syſt. Nat.* Gen. 45. Sp. 3. *Syſt. Nat.* X. Gen. 44. Sp. 2. *Nat. Hiſt.* I. D. IV. STUL. bladz. 236.

van de Dyën, alwaar een weinig blaauw daar onder is gemengd. De Dekveders aan de binnenzyde der Wieken zyn geel, het welke zig uitwaards vertoont aan het Gewricht of den Schouder, in het bovenfte gedeelte der Wiek. De Pooten en Voeten zyn van maakzel als de Afbeelding uitdrukt, en hebben allen eene zwartagtige of donkere Kleur.

Myne Tekening was, reeds eenige Jaaren geleeden, gemaakt naar zodanig een leevende Vogel, ten Huize van zyne Genade den Hertog van RICHMOND in Whitehall. Hy is veel zeldzaamer dan de roode Weftindifche Raaf. Het is de *Ararauna* (*) der Brafiliaanen: zie MARCGRAAFS *Hiftorie van Brafil* als boven. ALBIN heeft een zeer onvolkomen Afbeelding gegeven van deezen Vogel, dien hy verkeerdelyk noemt de Wyfjes Maccaw, onderftellende dat het de gade zy van den Rood en Blaauwen der voorgaande Plaat. Zie zyne *Hiftorie der Vogelen*, *Vol.* III. p. 10.

Om de Hiftorie der Weftindifche Raaven op te luifteren, kan ik niet nalaaten uit den Reistogt van den Kommandeur (thans Lord) ANSON een fchoone Plaats te ontleenen, daar een Waterval op 't Eiland *Quibo* aldus befchreeven wordt. „Naby de „Noord-Ooft Punt van dat Eiland ontdekten zy eene Natuurlyke Kaskade, welke „(zo zy oordeelden,) alles van dien aart overtrof, dat de Menfchelyke Konft of Vlyt „tot dien tyd toe nog hadt voortgebragt. Het was een Rivier van helder Water, „ongevaar tien Roeden breed, die nederliep langs eene fchuinte van by de veertig „Roeden lang. Het Kanaal, daar dezelve in liep, was zeer onregelmaatig, zynde „t'eenemaal van Klippen gevormd: want de zyden en bodem beftonden uit groote „afgefcheurde Blokken Steen, door welken de loop des Waters dikwils geftuit „werdt. Dus liep het op fommige plaatfen fchuins af, met eene fnelle doch eenparige beweeging; terwyl het op andere plaatfen, over de kanten van Rotfen, „loodregt nederftortte. De geheele nabuurfchap van deezen Stroom was een fraaije „Boffchagie en de yzelyke klompen Rots, die over 't Water hingen, en door hunne verfcheiderley uitftekken de ongelykheden van het Kanaal veroirzaakten, waren met pragtige Woudboomen bedekt. Terwyl nu de Kommandeur, en de genen „die met hem waren, onder 't befchouwen van de Plaats het Oog geveftigd hielden „op de verfchillende draaykolken en maalftroomen, op de Rotfen en Boffchagiën, „kwam 'er, (als 't ware om het Gezigt te vervrolyken en te verlevendigen,) een „verbaazend School van Weftindifche Raaven te voorfchyn, die over deeze Plaats „op de Wieken zweevende, onder 't flodderen en fpeelen met elkander, door het „fchynen van de Zon op hun bont Pluimagie, eene allerheerlykfte Vertooning maakten: zo dat fommigen van de Aanfchouwers zig niet van een Soort van Verrukking „onthouden konden, wanneer zy zig de Schoonheden erinnerden, welken hun voorgekomen waren by deezen ongemeenen Waterval".

PLAAT LV.

De groote Kakatoe (55).

Daar is een grooter en kleiner Vogel van deezen naam: de grootfte, hier te befchryven, heeft de grootte van een Raaf: de kleine is niet grooter dan een gemeene Duif.

De Kakatoe heeft een zeer grooten fterken Bek, met een Huid die het Grondftuk bedekt van de Bovenkaak, het Wasch genaamd, waar in de Neusgaten geplaatft zyn, en

(*) [De Heer EDWARDS heeft hier *Araracanga*; doch dit is een misflag, het moet *Ararauna* zyn: de voorgaande heet *Araracanga*.]

(55) Pfittacus albus criftatus maximus. EDW. *Av.* T. 160. Pfittacus albus criftatus. ALDR. *Orn.* Libr. II. C. 4. SEB. *Muf.* I. p. 94. T. 59. 1. ALB. *Av.* III. f. 12. FRISCH. *Av.* IV. T. 50. Cacatua. BRISS. *Av.* IV. p. 204. T. 21. Pfittacus criftatus. LINN. *Syft. Nat.* XII. Gen. 45. Sp. 22. *Syft. Nat.* X. Gen. 44. Sp. 16. Kakatoe. *Nat. Hift.* I. D. IV. STUK, bladz. 254.

en die zelfde Huid gaat rondom de hoeken des Beks. De geheele Bek, met de gezegde Huid, zyn blaauwagtig zwart. De Kop is, naar evenredigheid van het Lighaam, groot; de Oogen zyn donker, omringd met een kaale Huid van eene lichte Aſchkleur. De witte Veders, die den Kop bedekken, zyn zeer lang en lugtig, inzonderheid op de Kruin van den Kop; kunnende de Vogel dezelven verheffen, dat zy een Vederboſch maaken, of in de Nek laaten vallen, naar het hem behaagt. Als hy zig gram maakt, dan zet hy niet alleen deeze Kuif, maar ook de Veders aan de zyden van zyn Kop, overend, en dan wordt men gewaar, hoe de Veders van de Kuif van onderen hoog Scharlakenrood zyn, 't welk by de witte Kleur der Pluimagie heerlyk afſteekt. Als hy de Kuif laat vallen, dan ſchynt het roode van de onderzyde daar door heen, en verandert het witte van de Kuif in een ſchoone Rooze-of Appelbloeſem-Kleur. De geheele Pluimagie mag wit genoemd worden, ſchoon dezelve in eenige deelen met andere Kleuren ſpeelt. Op de Rug heeft hy een ſchoone Roomkleur; op den Kop en Borſt een Roozekleurig wolkje; de Dekveders aan de binnenzyde der Wieken en aan de onderzyde van de Staart, zyn helder geel gekleurd. De Staart is kort, hebbende de Veders van egaale langte, naauwlyks langer dan de Wieken: de Pooten en Voeten zyn Loodkleurig: de Vingeren twee voor-, twee agterwaards, gelyk in andere Pappegaaijen.

Ik tekende deezen Vogel naar eenen uit Ooſtindie afkomſtig, die op Bartholomeus-Kermis te Londen vertoond werdt. De kleine Kakatoe verſchilt van deezen weinig, dan in grootte, en daar in, dat hy de Kuif geel heeft, aan 't end omkrullende, wanneer hy dezelve in de Nek heeft laaten vallen. De Kleur en gedaante van deszelfs andere Lighaamsdeelen komen taamelyk met die van den grooten overeen. ALBIN heeft den kleinen, in zyne *Hiſtorie der Vogelen*, Vol. III. p. 12, afgebeeld. Het Wyf van de grootſte Soort, (zo ik onderſtel,) zag ik ten huize van wylen Doktor PLUMPTREE; zynde vuiler wit, en zonder de roode Kleur in de Kuif. Ik heb ook te Copthall in Eſſex, de Luſtplaats van den Schildknaap CONYERS, een ongemeen ſchoonen Mannetjes Vogel, van de grootſte Soort, gezien. De beide Soorten hebben haare afkomſt uit Ooſtindie. Ik zal hier den Leezer een kort uittrekzel mededeelen, uit CHURCHILLS *Verzameling van Reizen*, VOL. I. p. 45, genomen uit NAVARATTES *Reizen*, in 't Spaanſch beſchreeven. „ Te Makaſſer in Ooſtindie is „ een groote menigte van een ſlag van Vogelen, welken men *Cacatua* noemt. Deeze „ zyn geheel wit, en ſommigen grooter dan Hennen; hunne Bek is als die van een „ Pappegaay; men kan ze gemakkelyk tam maaken en leeren praaten. Als zy zig „ ſchrap zetten, dan hebben zy een bevalligen zwier, door een Vederboſch op hun„ nen Kop uit te ſpreiden, die hun zeer fraay ſtaat". Ik onderſtel, dat hy meent, door het vertoonen van die ſchoone roode Kleur, wanneer de Veders uitgeſpreid zyn. „ De Portugeezen brengenze naar China, alwaar men die aan hun zeer wel betaalt" (*). Ik vind niet, dat wy nog eenige Afbeelding of beſchryving van deezen Vogel hebben.

PLAAT LVI.

De Braſiliaanſche groene Pappegaay (56).

Deeze Vogel is groot van ſtuk, overeenkomende met de grootſte Soort van tamme

(*) [LINNÆUS zegt, dat zy in China woonen; het welk dan wat zonderling luidt. Zyn Ed. betrekt de Kleine en Groote tot eene zelfde Soort, en hier van komt het, dat ook de Afbeelding uit het I. DEEL van SEBA, dat reeds in 't jaar 1734 uitgekomen is, door hem aangehaald wordt, terwyl EDWARDS dit in 1751 aan 't licht gaf: want daar is de kleine met de geele Kuif afgebeeld, dien EDWARDS ons ook in 't vervolg, zo wel als den zwarten Kakatoe, zal vertoonen.]

(56) Pſittacus viridis Braſilienſis. EDW. *Av.* T. 161. Pſittacus Braſilienſis Fronte rubrâ. BRISS. *Av.* IV. p. 254. Groene Pappegaay met blaauwen Backen. KLEIN. Pſittacus Braſilienſis. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 45. Sp. 36. *Syſt. Nat.* X. Gen. 44. Sp. 30. Braſiliaanſche Pappegaay. *Nat. Hiſt.* I. D. IV. Stuk, bladz. 266.

me Duiven, en ſomtyds in grootte den bekenden Aſchgraauwen Pappegaay, met de roode Staart, overtreffende.

De Bek, van maakzel als in andere Pappegaaijen, is geheel Vleeſchkleurig, uitgenomen het Wasch aan het Grondſtuk van de Bovenkaak, waar in de Neusgaten geplaatſt zyn, en 't welk donker is. Hy heeft aan den rand van de Bovenkaak wederzyds een bogtje, doch geenen eigentlyken hoek, gelyk in veele Pappegaaijen. Het voorſte van den Kop, geheel rondom den Bek, is ſchoon Scharlakenrood: de Oogen zyn van eene donkere Kleur, ſtaande in een ligt Aſchkleurigen Kring van eene kaale Huid. Ten deele onder, ten deele agter ieder Oog, aan de zyden van den Kop, is eene rondagtige Hemelſchblaauwe Plek. De Kruin van den Kop is geelagtig groen: de Nek en Rug donkergroen: het onderſte des Lighaams, van de Keel tot aan de Dekveders onder aan de Staart, helder groen, een weinig naar 't Geele trekkende, zynde de gedagte Dekveders lichtſt en geelſt. De grootſte Slagpennen van de Wieken zyn donker; de middelſten hebben haare buitenſte Baarden geel, terwyl de overige Slagpennen, naaſt aan de Rug, groen zyn met geele Randen. De eerſte en tweede ry der Dekvederen, boven de Slagpennen, zyn ook geel gerand en donker groen; de kleine Dekveders lichter groen: de Schouder of rand van de Wiek, by het Gewricht, is geel, en wat laager, daar hy op de Borſt valt, met roode Vedertjes bezet. De groene Veders, op het agterſte van den Hals en de Rug, zyn donkeragtig paarſch gerand: de Stuit en Dekveders boven aan de Staart zyn groen, zo wel als de middelſte Veders van de Staart, waaraan roode volgen, en de buitenſte Veder, wederzyds, heeft haaren uitwaardſen Baard blaauw. De onderzyde van de Staart vertoont zig rood, doordien de binnenſte Baarden van alle de Veders die Kleur hebben. De Tippen van alle de Staartveders zyn, zo wel van onderen als van boven, ſchoon geel gekleurd. Hy heeft twee Vingeren voorwaards en twee agterwaards aan ieder Voet, gelyk andere Pappegaaijen. De Pooten en Voeten waren gedekt met ruuwe Schubben, van eene bruinagtige Aſchkleur.

De Afbeelding is gemaakt naar een leevenden Vogel, ten huize van een Kooijenmaaker, daar de Pappegaay en Kouw uithangt, in Crooked-Lane te Londen, die ook een Koopman was in uitheemſche Vogelen. Hy berigtte my, den Vogel gekogt te hebben van iemand, die denzelven uit Braſil hadt overgebragt. Dezelve verſchilt veel van de groote groene Pappegaaijen, die gemeenlyk tot ons komen uit de Weſtindiën, en ik geloof, dat wy 'er nog geene Afbeelding of beſchryving van hebben.

P L A A T LVII.

De groote groene Weſtindiſche Pappegaay (57).

Dit is een Pappegaay van de grootſte Soort, zynde in grootte gelyk met, of zelfs grooter dan, onze grootſte tamme Duiven.

Hy heeft den Bek witagtig, met eenen aanmerkelyken hoek aan de kanten van de Bovenkaak wederzyds. De Neusgaten ſtaan redelyk digt by elkander, in het Wasch dat het Grondſtuk bedekt van de Bovenkaak. De Oogen hebben Goudkleurige Kringen, en zyn omringd met eene Vleeſchkleurige kaale Huid. Het voorſte van den Kop, tot aan de Oogen toe, is Hemelſchblaauw; het overige ſchoon geel, met eenig mengzel van Rood, ter plaatſe daar het Geel zig met het Groene van den Hals ver-

(57) Pſittacus viridis major Occidentalis. Edw. *Av.* T. 162. Pſittacus viridis Capite luteo Fronte Cœruleâ. Frisch *Av.* IV. T. 47. Pſittacus Amazonicus varius. Briss. *Av.* IV. p. 281. T. 26. f. 2. Pſittacus æſtivus. Linn. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 45. Sp. 32. *Syſt. Nat.* X. Gen. 44. Sp. 27. Bonte Amazoon. *Nat. Hiſt.* I. D. IV. Stuk, bladz. 263.

vereenigt. De geheele Hals in 't ronde, als ook de Rug, is groen. De grootſte of buitenſte Slagpennen der Wieken, zyn aan haare Tippen donker en by de inplanting groenagtig; de naaſtvolgende zyn Hemelſchblaauw getipt en laager Scharlaken rood; de binnenſten, naaſt aan de Rug, zyn groen met geele Randen. De Dekveders, naaſt boven de Slagpennen, zyn geheel groen; de kleine Dekveders Goudgeel, en deeze Kleur wordt een weinig verzagt door het Groene van de gedagte Dekveders daar onder, 't welk 'er door heen ſpeelt. Op den Schouder van de Wiek, naby het Gewricht, zyn eenige roode Vedertjes onder de geele vermengd. De Dekveders aan de binnenzyde der Wieken zyn groenagtig geel, en de Slagpennen aan de binnenzyde zeer blaauw groen. De Borſt en het Lyf zyn licht blaauwagtig groen, de Veders met eene donkere Franje. De Dyën, het Onderlyf en de Dekveders onder aan de Staart, zyn geel. Het Donsagtige gedeelte van de geele Veders aan den Kop, de Wieken en het Lyf, is van een roode Kleur. De Stuit is gedekt met groene Vederen, die geel getipt zyn. De Dekveders aan de bovenzyde van de Staart zyn groen, zo wel als de Staartveders zelf, wier kanten een weinig geel zyn, maar de uitwaardſe Baarden der buitenſte Vederen blaauw. De binnenzyde van de Staart vertoont zig gedeeltelyk rood; alzo de binnenſte Webben der Vederen, naar onderen toe, rood zyn. De Tippen inwaards zyn donker groen. De Pooten en Voeten zyn van maakzel als in andere Pappegaaijen, met donker bruine Schubben gedekt, en hebben de Klaauwen zwartagtig.

Deeze Vogel behoorde in eigendom aan mynen Waardigen Vriend, den Schildknaap JAMES THEOBALD, die hem aan my zondt, onmiddelyk na dat hy geſtorven was. Hier door had ik gelegenheid om hem naauwkeuriger te onderzoeken, dan ik den leevenden Vogel zou hebben kunnen doen. Deeze Pappegaaijen zyn te Londen vry gemeen, en, hoewel waarſchynlyk van eene zelfde Soort zynde, verſchillen zy doch wel een weinig van elkander. In ſommigen heerſcht het Geel meer, in anderen minder, en het eerſte heeft, geloof ik, meeſt in de Mannetjes Vogelen plaats. De gemelde was een der fraaiſten, my voorgekomen. De Heer ALBIN heeft hem in zyn Derde Volumen, p. 11, uitgegeven; alwaar hy, doch valſchlyk, zegt, dat de Pooten nederwaards tot aan de Voeten met Vederen bekleed zyn. Hy noemt denzelven de *Barbados Pappegaay*. Ik hope, wanneer ik Vogels uitgeef, die reeds door ALBIN in Afbeelding gebragt waren, dat myne verbetering in de Tekeningen my verſchoonen zal.

PLAAT LVIII.

De Aſchgraauwe en roode Pappegaay (58).

Deeze Vogel heeft ongevaar de grootte van een tamme Duif, of van den gewoonen Aſchgraauwen, [dien men anders de *Blaauwe Pappegaay* noemt] met de roode Staart, daar het een Soort van is, of mooglyk even de zelfde, toevallig in Kleur van Pluimagie veranderd.

De Bek is zwartagtig, krom als een Haak, met hoeken aan de kanten van de Bovenkaak. De Tong is rond aan 't End, zwart en zagt. De Neusgaten zyn redelyk digt by elkander geplaatſt, in het witte Wasch, dat een gedeelte des Beks van boven bedekt. Dit Wasch ſchiet met een hoek wederzyds onder de Neusgaten op den Bek, zodanig als ik het nooit in andere Pappegaaijen waargenomen heb. De zyden van den Kop zyn gedekt met Plekken van eene kaale Huid, van witagtige Kleur, wel-

(58) Pſittacus cinereus rubro-maculatus. EDW. *Av.* T. 163. ref. ad Erithacum. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 45. Sp. 24. *Syſt. Nat.* X. Gen. 44. Sp. 20. *Nat. Hiſt.* I. D. IV. Stuk, bladz. 257.

welke voorwaards zig aan den Bek voegen. In 't midden van deeze Plekken ſtaan de Oogen, die naar evenredigheid klein zyn, met helder geele Oogkringen. De Pluimagie van den geheelen Vogel (uitgenomen de Staart) is een mengzel van Aſchgraauwe en roode Vederen. Eenige weinigen, naamelyk, van ieder Kleur, zyn plekswyze by elkander, over den geheelen Kop, den Hals, het Lighaam en de Wieken, geplaatſt; 't welk een uitvoerige mengeling maakt van de Kleuren, die beiden donkerer zyn op de groote Veders der Wieken, dan elders. De Staart is geheel rood, met de Vederen kort en egaal van langte, niet veel de langte der Wieken, wanneer die toegeſlagen zyn, overtreffende. De Pooten en Voeten zyn van maakzel als in alle andere Pappegaaijen, en gedekt met eene ruuwe geſchubde Huid, welke donker Aſchgraauw of zwartagtig is.

De gewoone Aſchgraauwe Pappegaay komt zo zeer met deezen overeen, dat het Afdrukzel voor beiden zou kunnen dienen. De beſchryving van den Bek, de Oogen, Staart, Pooten en Voeten, is volmaakt de zelfde. Al het verſchil beſtaat daar in, dat de gewoone zyn Pluimagie over 't geheele Lighaam Aſchgraauw, lichter aan de Stuit en 't Onderlyf, en donkerer op de groote Slagpennen heeft.

Deeze Vogels komen van Guinée, aan de Kuſt van Afrika. De gewoone Graauwe zyn in Londen bekend by den naam van *Guinea Birds*, dat is Guineeſche Vogels. De Heer Baronet HANS SLOANE heeft my verhaald, dat de roode en blaauwe Soort gevonden wordt op een Eiland, dat in bezitting der Portugeezen is, leggende aan de Kuſt van Afrika in den Atlantiſchen Oceaan, onder de Evennachts-Lyn, het *Eiland van St. Thomas* genaamd. Ik tekende deezen Vogel naar 't Leven, ten huize van Sir CHARLES WAGER, in den jaare 1736. Hy werdt vervolgens aan Sir HANS SLOANE preſent gedaan, die hem thans, in den jaare 1750, ten zynen Huize in Chelſea in 't Leven heeft. WILLOUGHBY heeft, pag. 114, de beſchryving ontleend van den Aſchgraauwen Pappegaay van ALDROVANDUS; door wien gezegd wordt, dat zy komen van *Mina*, een Indiaanſche Stad, en ALBIN zegt 'er van, in zyn Hiſtorie der Vogelen, VOL. I. p. 12: deeze Soort komt uit Ooſtindie. Ik oordeel dat zy beiden mis hebben; alzo ik verzekerd ben, dat de genen, die wy 'er van bezitten, uit Afrika, en gemeenlyk over de Weſtindiën, ons toegebragt worden door onze Handelaars op Guinée, die onze Suiker-Eilanden van Slaaven voorzien (*). De gemengeld Aſchgraauwe en roode Pappegaay was nog niet beſchreeven.

PLAAT LIX.

De Kleiner Groene Pappegaay (59).

Deeze is een weinig kleiner dan de voorgaande Pappegaaijen, zynde van de grootte eener middelſlag Duive. Onderſcheidingshalve mag hy de *Groene Pappegaay, met een rood, blaauw en geelen Kop*, geheten worden; alzo dit by zyn groene Pluimagie heerlyk afſteekt (†).

De Bek is van eene witagtige Kleur, met zyne Punt en de zyde daar nevens donker, hebbende de Bovenkaak een Golfje of Hoek in haaren Rand, ter wederzyde. Aan het Grondſtuk is, in 't bovenſte gedeelte, een witte Huid, het Wasch genaamd, waar

(*) [*Cujusmodi omnes ex Mina Civitate D. Georgii Indicâ adferri ajunt*, zegt ALDROVANDUS van den Aſchgraauwen Pappegaay. 't Is zeker, dat hy *St. George del Mina*, aan de Kuſt van Guinée, daar mede bedoeld, en dus geenszins in de plaats der afkomſt misgetaſt hebbe, gelyk de Heer EDWARDS oordeelt.]

(59) Pſittacus viridis minor Occidentalis. EDW. *Av.* T. 164. Pſittacus Americanus. BRISS. *Av.* IV. p. 293. Pſittacus Autumnalis. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 45. Sp. 37. *Syſt. Nat.* X. Gen. 44. Sp. 31. Amerikaanſche Pappegaay. *Nat. Hiſt.* I. D. IV. Stuk, bladz. 266.

(†) [Het Franſch Onderſchrift op de Plaat, *le plus petit Perroquet verd*, dat is *de allerkleinſte Groene Pappegaay*, luidt gebrekkelyk. Want die van Plaat LXIII, ſlegts *le petit* genoemd, is kleiner dan deeze.]

waar in de Neusgaten zyn geplaatst. De Kringen rondom de Oogen zyn van een heldere Goudkleur, en de Oogen staan in een klein Plekje van een kaale witte Huid. Het Voorhoofd, tot aan de Oogen toe, is gedekt met Scharlakenroode, het agterste van de Kruin des Kops met blaauwe Vederen. Van het Grondstuk der Onderkaak, ter wederzyde van den Kop, strekt zig een Oranjekleurige rondagtige Plek nederwaards uit onder ieder Oog; zynde het overige van den Kop, de Keel en Hals, groen; het agterste van den Hals, de Rug, Stuit en bovenzyde van de Staart, donker groen: het voorste van den Hals, de Borst, Buik en Dyën, helderer groen; het Onderlyf, en de Dekveders onder aan de Staart, zeer licht groen, naar 't Geele trekkende. De grootste Slagpennen der Wieken zyn donker, met een weinig Blaauw aan de randen van de buitenste Baarden der Vederen; die naast aan dezelven volgen zyn blaauw getipt, en rood aan het onderste van haare uitwaardse Baarden; de binnenste Slagpennen, die op de Stuit vallen, zyn groen, gelyk ook alle de Dekveders der Wieken, uitgenomen die van de zogenaamde Basterd-Wiek, de groote Slagpennen bedekkende, welke blaauw zyn. De Schouder van de Wiek, die op de Borst valt, is geel. De Pooten zyn kort. Van de Vingeren staan twee voor- en twee agterwaards aan ieder Voet; die altemaal met een ruuwe geschubde Huid, van eene Loodkleur of Aschgraauw, gedekt zyn, hebbende de Klaauwen donker.

Deeze Vogel was in bezitting van de Gemaalin van den Heer CHARLES WAGER, die my met een Gezigt daarvan, ten Huize van gezegden Heer, op het Admiraaliteits-Hof, verpligtte. Mevrouw verhaalde my, dat dezelve uit de Westindiën gebragt was, maar zy kon niet zeggen van welke Plaats. Ik heb de origineele Tekening met alle de beschryvingen van Pappegaaijen, welken ik vinden kon, vergeleeken, doch my is 'er geene voorgekomen, die daar mede strookte: des ik geloof, dat het een tot nog toe niet beschreeven Vogel is.

PLAAT LX.

De Pappegaay met een Valks-Kop (60).

Deeze Vogel heeft ongevaar de grootte van een kleine Duif, en is merkwaardig, doordien hy naar evenredigheid de Staart langer heeft, dan gewoonlyk in die Pappegaaijen, wier Staartveders van gelyke langte zyn. Hy heeft den Bek zwartagtig of donker van Kleur, vry Haakig en met taamelyk diepe uitsnydingen aan de zyden van de Bovenkaak. De Neusgaten zyn taamelyk digt by elkander geplaatst in het Wasch, dat het Grondstuk van de Bovenkaak bedekt. De Oogen hebben Kaneelkleurige Kringen en rondom zig een kaale Huid, van eene donkere of zwarte Kleur. De Kop is geheel met bruine Vederen gedekt, even als wy dit zien in sommige Valken; zynde het middelste gedeelte der Vederen licht en de randen donker, het welk een bevallige speeling maakt. De Hals in de geheele rondte, als ook de Borst en Buik, zyn gedekt met fierlyke roodagtig purperkleurige Vederen, met Tippen of Franje van helder Blaauw, hetwelk een aangenaame verandering van Rood en Blaauw op gebroken dwarse Lynen voortbrengt. De Rug, de Stuit en de bovenzyde der Wieken zyn fierlyk groen, de Tippen van de grootste Slagpennen donker blaauw, en de bovenzyde van de Staart is groen, uitgenomen de zyd-Vederen, die donkerblaauwe Tippen hebben. De Dekveders aan de binnenzyde der Wieken zyn geelagtig groen, zo wel als de zyden des Lighaams onder de Wieken; terwyl de Slagpennen aan

(60) Psittacus Orientalis Capite Accipitris. EDW. *Av.* T. 165. Psittacus elegans. CLUS. *Exot.* 365. RAJ. *Av.* 32. Psittacus varius Indicus. BRISS. *Av.* IV. p. 300. Psittacus Accipitrinus. LINN. *Syst. Nat.* XII. Gen. 45. Sp. 38. *Syst. Nat.* X. Gen. 44. Sp. 32. Bruinkop. *Nat. Hist.* I. D. IV. Stuk, bladz. 267.

aan de binnenzyde en de Staart van onderen, blaauwagtig zwart zyn. De Dyën en Dekveders onder aan de Staart zyn helder groen: de Pooten, Voeten en Klaauwen, van maakzel als in andere Pappegaaijen, altemaal zwart of van een donkere Loodkleur. Getergd wordende zet hy de lichte Veders aan zyn Hals overend, zo dat die een ſoort van Kraag of Kuif maaken.

Deeze Vogel behoorde aan den Weledelen Lord DUNCANNON, van wien ik vryheid kreeg, om 'er een Afbeelding van te maaken in zyn Hotell op Cavendish-Square; wordende my gezegd, dat de Vogel uit Ooſtindie afkomſtig was. Onze Landsman, de Heer WILLOUGHBY, geeft in zyne *Ornithologie*, uit CLUSIUS de beſchryving van eenen Pappegaay, die, zo ik oordeel, geen ander, dan die hier door my beſchreeven is, kan zyn. Zie Pag. 119, Regel 4, van zyn Werk in 't Engelſch. My is geen andere Afbeelding bekend van deezen Vogel, zo dat ik hope, dat een Aftekening en beſchryving van denzelven, onmiddelyk naar 't Leven, den Liefhebberen niet onaangenaam zal zyn. De beſchryving van CLUSIUS, by WILLOUGHBY, is zeer kort, en ſchynt alleenlyk van een geſchilderden Vogel ontleend te zyn.

PLAAT LXI.

De Witkoppige Pappegaay (61).

Deeze komt in grootte met de kleinſte Soort van Duiven overeen. De Pappegaaijen van dit ſlag verſchillen in ſchoonheid van elkander. Sommigen hebben den Schouder of den bovenkant der Wiek, daar dezelve op de Borſt valt, rood; anderen niet. Eenigen zyn zeer rood aan den Buik: anderen hebben aldaar ſlegts een weinig rood, onder het Groen gemengd. De Mannetjes zullen mooglyk in Schoonheid uitmunten, gelyk gemeen is by de meeſte Vogelen. Ik heb een groote menigte van deeze Soort in Londen gezien, dewyl deeze zo gemeen by ons zyn als eenigen van de kleine groene Pappegaaijen. De hier beſchreevene was geenszins van de ſchoonſten in zyn Soort, als den Schouder van de Wiek niet rood hebbende.

De Bek is taamelyk dik en ſterk, van eene witte of flaauwagtige Vleeſchkleur, met eene haakige Punt, en uitgehoekte Randen, gelyk in de meeſte Pappegaaijen. De Tong is rond, zagt en van eene donkere Kleur: de Neusgaten zyn in een witte Huid, het Waſch genaamd, aan het Grondſtuk van den Bek, redelyk digt by elkander geplaatſt. Het Voorhoofd is tot aan de Oogen toe, en tot aan het midden van de Kruin des Kops, wit: de Oogen zyn Kaneelkleurig, met een zwarten Oogappel, en omringd met eene kaale zeer witte Huid. Agter het Witte op den Kop zyn de Vederen blaauw, met een weinig rood doormengd. Het Blaauwe, agter de Oogen voortgaande, heeft eenige donkere Vlakken onder zig gemengd, omtrent de plaats der Ooren. De zyden des Kops, onder de Oogen en den Bek, aan de Keel, zyn van een ſchoone Scharlakenroode Kleur, vermengende zig met het Groene aan den Hals. Het agterſte van den Hals, de Rug, Stuit en Dekveders der Wieken, zyn groen; de grootſte Slagpennen blaauw met donkere Tippen: ook zyn eenigen van de eerſte ry der Dekvederen, die naaſt boven de Slagpennen vallen, blaauw. De overige Slagpennen, naaſt aan de Rug, zyn groen; zo wel als de Staart aan haare bovenzyde; maar de uitwaardſe Baarden van de twee buitenſte Staartvederen zyn blaauwagtig, en de onderzyde van de Staart heeft de Veders aan de Tippen groen, en verder naar den Wortel rood. De Borſt, Buik, Dyën en Dekveders onder aan de

(61) Pſittacus viridis Capite albo. EDW. *Av.* T. 166. Pſittacus viridis Fronte albâ, Collo rubro. FRISCH. *Av.* IV. T. 46. Pſittacus Martinicanus. BRISS. *Av.* IV. p. 242. Pſittacus leucocephalus. ALDR. *Orn.* I. p. 670. RAJ. *Av.* 31. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 45. Sp. 30. *Syſt. Nat.* X. Gen. 44. Sp. 26. Witkop. *Nat. Hiſt.* I. D. IV. Stuk, bladz. 263.

de Staart zyn groen van Kleur, hebbende het midden van den Buik een mengeling of Vlak van Rood, die aan haare kanten trapswyze in het Groen versmelt. De Pooten, Vingers en Klaauwen, zyn van maakzel en geplaatst even als in andere Pappegaaijen, altemaal van eene donkerbruine Kleur. De groene Veders op de Rug en de Dekveders van de Wieken en Borst, hebben een zeer smal randje of franje van eene donkere of zwartagtige Kleur.

Deeze Vogel behoorde my zelf toe. De Koopman in Vogelen, van wien ik hem kogt, zeid my dat dezelve uit Oostindie overgebragt ware, doch ik geloof eer, dat hy een Inboorling der Westindiën is, om dat ik 'er veelen van gezien heb, en dat Vogels uit Oostindie zeldzaamer zyn. Schoon WILLOUGHBY in zyne *Ornithologie*, pag. 113, ons de beschryving van deezen Vogel, door ALDROVANDUS, medegedeeld, en 'er eene beschryving van hem zelf bygevoegd heeft; nogthans, dewyl ik 'er nergens een Afbeelding van vind, hope ik dat deeze Aftekening naar 't Leven, met een byzonderer beschryving dan eenige der voorgemelden, aan de Liefhebbers niet onaangenaam zal zyn.

PLAAT LXII.

De Donkere Pappegaay (62).

Deeze Vogel heeft ongevaar de grootte van de gemeene blaauwe Duiven, die in onze Duivekotten broeden (*). Hy is merkwaardig, door een zeer slegte Kleur te hebben onder de Pappegaaijen, een Geslagt van Vogelen, die uitmunten in schoonheid van Pluimagie. De Bek is van figuur als in andere Pappegaaijen, als zynde op 't midden van de Bovenkaak zwart, en hebbende de Huid, waar in de Neusgaten staan, ook donker of zwartagtig. Het Grondstuk van den Bek is geel; het overige, tot aan de Punt toe, fierlyk rood. De Oogen zyn Kaneelkleurig, omringd met eene witagtig Aschgraauwe kaale Huid. De Kruin van den Kop is donker of zwartagtig: de zyden onder de Oogen en het agterste van den Hals zyn groenagtig: de Rug is donker, de Stuit wederom groenagtig van Kleur, en de Staart aan de bovenzyde groen. De uitwaardse Baarden van de twee buitenste Staartvederen zyn blaauw, en de Staart is van onderen donker groen, hebbende aldaar fierlyk roode Dekvederen. De Keel, ter langte van een Duim of meer onder den Bek, is fierlyk blaauw: de Borst, Buik en Dyën, zyn van eene donker bruinagtige Aschkleur: de Wieken zyn groen, maar de binnenste Slagpennen, naast aan de Rug, hebben geele Randen: de Pooten en Voeten, van maakzel als in de meeste Pappegaaijen, zyn met eene Schubbige Huid, die Loodkleurig is, gedekt: de Klaauwen taamelyk sterk en zwart. De Kleuren veranderen niet eensklaps in deeze Vogel, maar ieder Kleur vermengt zig trapswyze en verdwynt in de nabuurige Kleur, uitgenomen de roode Vlak onder de Staart, welke vry duidelyk bepaald is.

Deeze Pappegaay was in bezitting van mynen veel Geagten Liefhebber en Vrind, den Heer PETER COLLINSON, Lid van de Koninglyke Societeit, die denzelven eenige Jaaren in 't Leven gehouden heeft, en my noodigde om 'er eene Aftekening van te maaken, geevende my bericht dat dezelve uit Nieuw Spanje of Mexiko, op het Vaste Land van Amerika leggende, was overgebragt. Hoewel dezelve niet zo mooy is als veele anderen, houd ik hem doch voor zeer zeldzaam, als de eenigste zynde van deeze Kleur, die ik het geluk gehad heb te zien, niettegenstaande myne

vly-

(62) Psittacus fuscus Mexicanus. EDW. *Av.* T. 167. Psittacus Novæ Hispaniæ. BRISS. *Av.* IV. p. 303. Psittacus sordidus. LINN. *Syst. Nat.* XII. Gen. 45. Sp. 40. *Syst. Nat.* X. Gen. 44. Sp. 18. Graauwe Pappegaay. *Nat. Hist.* I. D. IV. STUK, bladz. 256.

(*) [Waarschynlyk heeft EDWARDS daar mede die Wilde Duiven bedoeld, *Veldvliegers* genaamd, welke veelal in Duifhuizen, op 't Land geplaatst, nestelen.]

vlytige opzoeking van aardige en onbekende Dieren. Alzo ik niets, dat naar eene beſchryving daar van gelykt, kan vinden, geloof ik hem zonder ſchroom te mogen verklaaren voor een nog niet beſchreevenen Vogel.

PLAAT LXIII.

De zeer kleine Groene Pappegaay (63).

Deeze heeft ongevaar de grootte van een kleine Duif. Om iedereen in ſtaat te ſtellen ter vergrootinge van deszelfs Afbeelding tot de Natuurlyke grootte, zal de kennis der langte van eenig byzonder Lighaamsdeel genoegzaam zyn. De toegeſlagen Wiek is zes Duimen lang; zo dat de Afmeetingen in de Origineele Tekening tot die van deeze ſtaan, als zes tot vier en een vierde.

De Bek is licht Aſchkleurig, aan zynen Grondſteun byna wit en donkerſt aan de Punt, zynde aldaar ook haakig krom. Hy heeft, aan de kanten van de Bovenkaak, uitſteekende hoeken. De Neusgaten ſtaan, vry digt by elkander, in een witagtige Huid, het Waſch genaamd, aan het Grondſtuk van de Bovenkaak. De Oogkringen zyn Kaneelkleurig; de Oogappelen zwart; en rondom ieder Oog is een kleine Plek, van eene kaale licht Aſchgraauwe Huid. De geheele Kop, de Hals en het Lighaam, zo wel van boven als beneden, zyn groen van Kleur, doch lichter en meer naar Geel trekkende aan de Keel, Borſt, Buik, Dyën en Dekveders onder aan de Staart. De grootſte Slagpennen der Wieken zyn van eene donkere of zwartagtige Kleur, hebbende haare uitwaardſe Baarden, bykans tot aan de Tippen, blaauw; terwyl de overigen, naaſt aan de Rug, groen zyn. In de eerſte ry der Dekvederen bevindt zig eene roode Veder, die over het onderſte der blaauwe Vederen legt; maar alle de overige Dekveders der Wieken, zo wel boven als beneden, zyn groen. De middelſte Veders van de Staart zyn een weinig langer dan de zyd-Vederen, maar zo veel niet, dat zy 'er eene lang- of ſcherp-geſtaarte Pappegaay van maaken. De bovenzyde van de Staart is groen, uitgenomen de uitwaardſe Baarden van de twee buitenſte Vederen, die blaauwagtig zyn. De inwaardſe Baarden van de Staartveders zyn rood, tot minder dan een Duim van derzelver Tippen, die geheel groen zyn, en de twee uitwaardſe Baarden van de twee buitenſte Veders, blaauw van boven, zyn van onderen licht groen. De Pooten en Vingers komen, in geſtalte en plaatzing der Vingeren, met die van andere Pappegaaijen overeen, en zyn gedekt met eene ruuwe, Schubbige, Aſchgraauwe Huid. Hy heeft taamelyk ſterke Klaauwen, van eene donkere Kleur.

Ik kan niet verzekeren, uit welk gedeelte des Aardkloots deeze Vogel afkomſtig ware, zynde gekogt van eenen Koopman in Vogelen, die 'er my geen berigt van geeven kon. Ik houd hem niettemin voor een Weſtindiſchen, hoedanig de meeſte groene Pappegaaijen zyn, die wy in Londen hebben. Hy hoorde my toe: ik heb hem eenige Jaaren in 't leven gehouden. Het was een vlugge en gaauwe Vogel, klappende in een Taal my onbekend. Ik heb opgemerkt, dat de Pappegaaijen, naar hunne meer of minder grootte, min of meerder vlug zyn. Die van het grootſte Soort zyn lomp en traag, de kleinere behendiger en gaauwer, naar dat zy minder grootte hebben. Ik weet niet dat deeze ergens is beſchreeven.

PLAAT

(63) Pſittacus minor viridis. Edw. *Av.* T. 168. Pſittacus Cayanenſis. Briss. *Av.* IV. p. 237. Pſittacus agilis. Linn. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 45. Sp. 20. *Syſt. Nat.* X. Gen. 44. Sp. 15. Parkiet van Cayenne. *Nat. Hiſt.* I. D. IV. Stuk, bladz. 253.

PLAAT LXIV.

De kleine Wit-Borstige Pappegaay (64).

Deeze scheen my omtrent de grootte te hebben van een Tortelduif of van de kleine witte Duifjes, die wy in Kouwen houden. Ik maakte 'er een Tekening van, welke my nagenoeg Levensgrootte scheen te zyn, en de toegeslagen Wiek afmeetende bevond ik die vyf Duim lang, waar door men de grootte van het Origineel uit de Afbeelding, alhier voorgesteld, gemakkelyk kan beoordeelen.

De Bek is haakig krom, heeft zyne kanten hoekig, en een smalle Huid aan het Grondstuk van de Bovenkaak, waar de Neusgaten, in het bovenste gedeelte, taamelyk digt by elkander staan. De geheele Bek is van een bruine Vleeschkleur, aan het Grondstuk lichtst zynde, en naar de Punt toe allengs verdonkerende. De Oogkringen zyn Kaneelkleurig: de Oogen geplaatst in Vleeschkleurige Plekken van een kaale Huid, die dezelven omringt, van weinig breedte. De geheele Kruin, boven de Oogen, is met zwarte Vederen gedekt. Van de hoeken des Beks af, loopen twee langwerpige groene Vlakken, onder de kaale Huid, die de Oogen omvangt, heen. De Keel en de zyden van den Kop zyn geel, wordende het agterste van den Hals allengs Oranje-Kleur. De geheele Rug, Stuit en Staart, zo wel boven als beneden, zyn zeer bevallig groen. De grootste Slagpennen hebben haare uitwaardse Baarden blaauw; de middelsten haare buitenste Randen Geelagtig: de overigen, naast aan de Rug, zyn geheel en al groen, gelykerwys alle de Dekveders der Wieken, die op dezelven leggen. De Borst is, tot aan de Pooten toe, met witte Vederen gedekt: maar de zyden onder de Wieken, de Dyën, het Onderlyf en de Dekveders onder aan de Staart, zyn Geel of Oranjekleurig: de Pooten en Voeten, van maakzel als in andere Pappegaaijen, gedekt met ruuwe Schubben, die donker Aschgraauw zyn, en de Klaauwen zwartagtig.

Deezen Vogel vond ik in handen van een Handelaar in Vogelen, die Herberg hieldt in *White Hart Yard*, by het Strand, te Londen. Hy verzekerde my, dat dezelve afkomstig ware van de *Caracques*, een gedeelte der Spaansche Heerschappyën op 't Vaste Land van Amerika. Ik heb alle de Berigten onderzogt, welken ik tot Pappegaaijen betrekkelyk by verschillende Autheuren kon vinden; doch daar is my geen voorgekomen, welk met den hier beschreevenen strookte. Het is een zeer mooy Pappegaaitje, en, naar alle waarschynlykheid niet beschreeven zynde, hope ik, dat men hem het uitgeeven waardig zal keuren.

PLAAT LXV.

De eerste zwartgekapte Lory (65).

Deeze Vogel scheen my toe, wat grooter dan een Tortelduif te zyn, maar niet volkomen zo groot als een gewoone Tamme Duif. De langte van de Wiek, geslooten zynde, was een vierde Duims minder dan zes Duimen; door welk Kenmerk ieder een naar deeze Afbeelding een andere van de Natuurlyke grootte maaken kan.

De

(64) Psittacus minor viridis & coccineus, Pectore albo. Edw. *Av.* T. 169. Psittacus Mexicanus Pectore albo. Briss. *Av.* IV. p. 297. Psittacus melanocephalus. Linn. *Syst. Nat.* XII. Gen. 45. Sp. 41. *Syst. Nat.* X. Gen. 44. Sp. 33. Wit-Borstige Pappegaay van Mexiko. *Nat. Hist.* I. D. IV. Stuk, bladz. 268.

(65) Psittacus coccineus Orientalis Vertice nigro. Edw. *Av.* T. 170. Psittacus Lorius Philippensis. Briss. *Av.* IV. p. 225. T. 23. fig. 2. Psittacus Lory. Linn. *Syst. Nat.* XII. Gen. 45. Sp. 27. *Syst. Nat.* X. Gen. 44. Sp. 24. Philippynsche Lory. *Nat. Hist.* I. D. IV. Stuk, bladz. 261.

De Bek, van figuur als in andere Pappegaaijen, is Oranjekleurig; de Tong zwart. Hy heeft een donker Vleeſchkleurig Wasch aan het Grondſtuk van de Bovenkaak, waarin de Neusgaten, redelyk digt by elkander, geplaatſt zyn. De Oogen hebben heldere Goudglanzige Kringen, en zyn met Plekken omringd van eene donker Vleeſchkleurige kaale Huid. De geheele Kruin des Kops is gedekt met zwarte Vederen, die eenigen weerſchyn van blaauw hebben aan het agterſte gedeelte. Het overige van den Kop, de geheele Hals, Rug, Stuit, de Dekveders boven op de Staart, de Borſt, de Zyden onder de Wieken en het bovenſte der Dyën, zyn van een zeer ſchoone Scharlaken-roode Kleur, uitgenomen een blaauwe Plek van agteren, tuſſchen de Hals en de Rug, die een weinig gebroken en doormengd is met het Rood, en een andere Plek van blaauwe Vederen aan het onderſte van de Borſt, welke zig insgelyks vermengen en breeken onder de roode Vederen. Het laagſte der Dyën, de Onderbuik, en de Dekveders beneden aan de Staart, zyn allen van eene ſchoone Hemelsblaauwe Kleur. De Staart is aan de bovenzyde blaauw, hoewel de middelſte Veders iets van een donker groene Schaduw hebben, en de binnenſte Baarden der Staartvederen zyn geelagtig; zo dat de Staart van onderen geel is. De Wieken zyn aan de bovenzyde groen, maar ſommigen der middelſte Slagpennen geel aan de randen van haare Baarden; zynde de binnenſte Baarden der Slagpennen zeer fraay geel, uitgenomen dat zy donkere Tippen hebben, en de Dekveders aan de binnenzyden der Wieken rood. De bovenſte rand van de Wiek is geelagtig: de Pooten, Voeten en Klaauwen zyn taamelyk ſterk, en gelyken naar die van andere Pappegaaijen, zynde allen van eene donker bruine of zwartagtige Kleur, met een ruuwe geſchubde Huid.

Deeze Vogels komen uit Ooſtindie. Ik zag den genen, naar welken de Afbeelding gemaakt is, in het Virginiſche Koffyhuis, agter de Koninglyke Beurs, en een anderen in de Verzameling van wylen myn Vriend, den Schildknaap GEORGE HOLMES, Regiſter-bewaarder in de Tower van Londen. Deeze waren beiden dood en opgezet. Ik heb ſedert een anderen van deeze Vogelen levendig uit Indie gebragt gezien, waarvan ik de Kleur der Oogen en andere Deelen, die wat flaauw zyn in gedroogde Vogelen, genomen heb. De naam *Lory*, heb ik van NIEUHOFF ontleend. Onze Landsman ALBIN, heeft een Vogel van dit ſlag in Afbeelding gebragt, welken hy een *Laurey* noemt, en zegt van Braſil te zyn; maar ik durf verzekeren dat hy mis heeft. Ik acht zyne Afbeelding gemaakt te zyn naar eene Tekening by de gis, die voor een Prentwinkel was vervaardigd. Alle de Vogels, welken ALBIN naar de Natuur getekend heeft, hebben allen een zelfde poſtuur, hoedanig hy alle de zynen maakte: die een weinig van zynen algemeenen Regel afwyken zyn allen geleende Tekeningen; gelyk myne Ondervinding dit my in veelen derzelven beveſtigd heeft. Ik geloof, dat deeze Pappegaay nog niet naar 't Leven was afgebeeld.

PLAAT LXVI.

De tweede zwart gekapte Lory (66).

Deeze heeft ongevaar de grootte van de blaauwe Duiven, die gemeenlyk neſtelen in onze Duivekotten. Het is een zeer vlugge en gaauwe Vogel onder de Pappegaaijen, huppelende langs een Rotting of Stok, door zig met de beide Pooten daar af te begeeven, en dan wederom een Voet verder daar op neder te zetten; welke actie ik in geene, dan die tot de Lory's behooren, waargenomen heb.

De

(66) Pſittacus Orientalis coccineus alter, Vertice nigro. EDW. *Av.* T. 171. Pſittacus Lorius Orientalis Indicus. BRISS. *Av.* IV. p. 222. T. 24. f. 1. Pſittacus rufus, Vertice nigro, Alis viridibus, Femoribus cœruleis. FRISCH. *Av.* T. 44. Pſittacus Domicella. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 45. Sp. 26. *Syſt. Nat.* X. Gen. 44. Sp. 23. 't Juffertje. *Nat. Hiſt.* I. D. IV. STUK, bladz. 260.

De Bek is Oranjekleurig, met een haak aan de Punt. De kanten van de Bovenkaak zyn gegolfd, maar niet ſchielyk genoeg om hoeken te maaken. De Neusgaten ſtaan taamelyk digt by elkander, in een donker Wasch aan het Grondſtuk van de Bovenkaak. De Tong is zagt, rond, glad en van eene zwartagtige Kleur. De Oogen hebben roodagtig geele Kringen, en ſtaan in eene donker gekleurde Vederlooze Huid. De geheele Kruin is gedekt met zwarte Vederen, die eenen Purperkleurigen Glans hebben: zynde het overige van den Kop, de Hals, Rug, Stuit en de geheele onderzyde des Lighaams, altemaal zeer ſchoon Scharlakenrood, uitgenomen een geel Halfmaantje op de Borſt en eenige blaauwe Veders aan de Dyën, effen boven de Kniejen. De Wieken zyn aan de bovenzyden groen, met de grootſte Slagpennen donkerſt, hebbende de andere Slagpennen, en de eerſte ry der Dekvederen naaſt boven dezelven, iets Geels aan haare Randen. De rand of Schouder van de Wiek, by het Gewricht, is ſierlyk Hemelſchblaauw. De binnenſte Dekveders van de Wieken zyn blaauw, maar worden donker of zwart, daar zy op de binnenzyden van de Slagpennen vallen, en de inwaardſe Baarden van alle de Slagpennen zyn ſchoon geel, uitgenomen aan haare Tippen, welken zy donker hebben. De Staartveders zyn, zo wel boven als beneden, rood, maar trekken een weinig naar Purper aan haare Tippen. De Dekveders van de Staart, zo wel van onderen als van boven, zyn insgelyks rood; de Pooten en Voeten, van maakzel als in andere Pappegaaijen, donker Aſchgraauw of Loodkleurig, met ſterke zwartagtige Klaauwen.

Deeze Vogel behoorde aan mynen goeden Vrind en begunſtiger, den Heer Baronet HANS SLOANE, ten wiens Huize ik de Origineele Tekening daarvan maakte. Deeze en alle andere Soorten van Scharlakenroode Pappegaaijen, die men Lories noemt, komen uit Ooſtindie. Ik kan niet ontdekken dat van de hier beſchreevene Soort tot nog toe gewag gemaakt of een Afbeelding uitgegeven is, door eenig beſchryver van de Natuurlyke Hiſtorie. Deeze, denk ik, zal met de Afbeelding van ALBIN bedoeld zyn: doch hy heeft denzelven een geelen Ring om den geheelen Hals gegeven, terwyl die op de Borſt alleen moeſt zyn geweeſt. (Zie zyne *Hiſtorie der Vogelen*, VOL. I. p. 13.) Ik heb een grooter getal van deeze Soort, dan van de naaſtvoorgaande of van eenige andere Lories, gezien, die allen zeer naauwkeurig met onze beſchryving overeenkomſtig waren.

PLAAT LXVII.

De Scharlakenroode Lory (67).

Deeze Vogel heeft de grootte van den laatſt beſchreevenen, of is gelyk aan een kleine Duif, verſchillende van de twee voorgaande Lories hoofdzaakelyk daar in, dat hy de Kruin van den Kop niet zwart maar rood heeft. De Bek is Oranjekleurig, hebbende de Bovenkaak over de Onderkaak nederhangende en ſpits gepunt even als in de overige Pappegaaijen. De kanten van de Bovenkaak hebben een Golf of Bogt, welke in de Afbeelding zeer wel is uitgedrukt. De Neusgaten ſtaan digt by elkander, in het Aſchgraauwe Waſch, 't welke het Grondſtuk van de Bovenkaak in 't midden bedekt. De Oogkringen zyn ſierlyk Oranjekleur, rondom de Appelen lichter en donkerer in de buitenſte Omtrek; zynde de Oogen geplaatſt in kaale Plekken van eene Aſchgraauwe Huid. De Kop, de Hals, 't geheele Lighaam, zo wel van bo-

(67) Pſittacus coccineus Orientalis, Alis ex viridi & nigro variis. EDW. *Av.* T. 172. Pſittacus rufus, Femoribus & Alis viridibus. FRISCH. *Av.* IV. T. 45. Pſittacus Lorius Ceramenſis. BRISS. *Av.* IV. p. 215. Pſittacus Lory. RAJ. *Av.* 151. Pſittacus garrulus. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 45. Sp. 25. Pſittacus Auroræ. *Syſt. Nat.* X. Gen. 44. Sp. 22. Lory van Ceram, *Nat. Hiſt.* I. D. IV. STUK, bladz. 259.

boven als van onderen, als ook de bovenfte en onderfte Dekveders van de Staart, zyn zeer fchoon Scharlakenrood, uitgenomen de Veders aan het laagfte deel van de Nek, of aan het begin van de Rug, die met Geel getipt zyn, maakende een gebroken geele Vlak. Het onderfte van de Dyën, effen boven de Kniejen, is groen; het bovenfte, even als het overige des Lighaams, rood. De grootfte Slagpennen der Wieken zyn donker groen, naar blaauw trekkende; de overigen, die op dezelven leggen, lichter groen. De Dekveders van de eerfte ry zyn geelagtig groen, de kleiner Dekveders hooger groen, en de Vedertjes aan den Schouder, omtrent het Gewricht, geel; maar de rand van de Wiek, een weinig beneden het Gewricht, is blaauw. De tien eerfte Slagpennen hebben haare inwaardfe Baarden, byna tot aan de Tippen toe, die donker of zwartagtig zyn, rood. De Dekveders aan de binnenzyde der Wieken zyn donker, met een geele Franje. De bovenzyde van de Staart is fierlyk blaauw, hebbende de middelfte Veders een weinig met Groen gekleurd; terwyl de binnenfte Baarden der Staartvederen rood zyn met geelagtige Tippen: zo dat de onderzyde van de Staart zig geelagtig voordoet. De Pooten en Voeten hebben een Schubbige Huid, van eene blaauwagtig zwarte Kleur.

Deeze Vogel was in eigendom van de eerfte Gemaalin van den Hoog Edelen Heer, naderhand Graaf van Orford; die my verhaalde, dat dezelve uit Ooftindie was gekomen. Ik heb 'er vier van deeze Soort gezien, welke allen in hunne Kenmerken en Kleuren overeenftemden, hoewel een derzelven die minder fterk dan de anderen had, en deeze mag, zo ik vermoed, wel een Wyfje geweeft zyn. Ik geloof, dat wy nog geene Afbeelding hebben van deezen Lory, fchoon onze Landsman, WILLOUGHBY, eene befchryving daarvan aan 't licht gegeven heeft, onder den naam van de *Scharlakenroode Parkiet, met groene en zwarte Wieken*. (Zie zyne *Ornithologie*, p. 117.) Ik heb gelegenheid gehad, om 'er een volkomener befchryving van uit te geeven, dan de zyne, die wat kort is: aangezien ik den Vogel levendig aftekende, en hy vervolgens, geftorven zynde, aan my gezonden werdt, om opgezet te worden; waar door ik naauwkeuriger ieder gedeelte in 't byzonder onderzoeken kon, om myne befchryving te voltooijen. Ik ben verzekerd, dat deeze Vogel, zo wel als de twee laatftbefchreevenen, altemaal byzondere en verfchillende Soorten van Pappegaaijen zyn: want ik heb verfcheidene van ieder Soort gezien, die naauwkeurig in Kleur, Grootte en Kenmerken, overeenkwamen.

PLAAT LXVIII.

De langftaartige Scharlakenroode Lory (68).

Deeze Vogel verfchynt hier in zyne Natuurlyke grootte. Hy onderfcheidt zig van de drie voorgaande hoofdzaakelyk daar door, dat hy kleiner is en eene langere aan 't end gefpitfte Staart heeft: want de middelfte Veders zyn anderhalf Duim langer dan de kortfte zyd-Vederen.

Hy heeft, naar zyne grootte, een taamelyk fterken Bek, van maakzel als in de andere Pappegaaijen en van Oranjekleur, zynde aan de kanten van de Bovenkaak een weinig gegolfd of geboogen. De Neusgaten ftaan digt by elkander, in een donkere Huid, aan het Grondftuk van de Bovenkaak. De kleur der Oogen is my onbekend; alzo het Origineel een opgezette Vogel was, doch wel geconferveerd. Rondom ieder Oog is een kaale Plek, van eene donker gekleurde Huid. De gehee-

(68) Pfittacus coccineus Caudâ longiore. EDW. *Av.* T. 173. Pfittacus Fortunarum Infulæ. BRISS. *Av.* IV. p. 373. Pfittacus Borneus. LINN. *Syft. Nat.* XII. Gen. 45. Sp. 11. *Syft. Nat.* X. Gen. 44. Sp. 6. Roode Parkiet van Borneo. *Nat. Hift.* I. D. IV. STUK, bladz. 242.

heele Kop, de Hals, het Lighaam zo wel boven als beneden, de Zyden onder de Wieken, de Dyën en Dekveders boven en beneden de Staart, zyn heerlyk Scharlakenrood; doch het voorſte van den Hals en de Borſt is lichter, met een weinigje geel aan de kanten der Vederen. De grootſte Slagpennen zyn rood, met groene Tippen; zo wel als de middelſten; maar de drie of vier overigen, naaſt aan de Rug, hebben in 't geheel een zeer ſchoone Hemelſchblaauwe Kleur. De Dekveders der Wieken, van de eerſte ry, zyn rood met groene Tippen, gelykerwys de Slagpennen, die zy bedekken: de kleinſte Dekveders zyn geheel rood, uitgenomen de top der Wiek, by het Gewricht, welke groen is, en de binnenzyden der Wieken zyn bleekrood, behalve de enden der Slagpennen, welke donker zyn. De Veders van de Staart zyn een weinig gepunt, die in 't midden langer dan de zyd-Veders, en allen doffer rood dan die van 't Lighaam. De twee buitenſte Veders, en de Tippen van alle de anderen, zyn een weinig met Groen gekleurd. De onderzyde van de Staart is dof rood; de Dekveders onder aan de Staart (die in de Afbeelding niet vertoond worden,) zyn dof rood, met een heerlyk blaauwe Franje. De Pooten zyn van eene donkere of zwartagtige Kleur, en komen in gedaante met die van andere Pappegaaijen overeen; zynde de Vingers met zeer ſterke Klaauwen gewapend.

Dit overſchoone en zeldzaame Pappegaaitje is het eenigſte in zyne Soort, dat ik immer heb gezien. Het ſtondt opgezet en op een Stokje zittende, te koop in 't Raam van een Poppen-Winkel te Londen, daar ik het kogt. De Verkooper kon my geen berigt geeven, van waar het was gekomen. Ik onderzogt het naauwkeurig; eer ik 'er een Tekening van maakte, en bevond dat het de volmaakt Natuurlyke Huid had van een Pappegaay. Myn groote begunſtiger, de Heer Hans Sloane, heeft 'er, wegens de zeldzaamheid, een plaats aan gegeven, in zyne Verzameling van Naturaliën, en daar werdt het gezien door een Heer, die zyn Ed. verzekerde, dat hy eens een van de zelfde ſoort in 't Leven had gehad, en dat zyn Vrind, daar hy het van kreeg, hem zeide, hoe het van 't Eiland Borneo, in Ooſtindie, gekomen was. Ik kan 'er nergens eenig Bericht van vinden, en geloof dus dat het nog niet was beſchreeven.

PLAAT LXIX.

De Lory-Parkiet (69).

De Afbeelding ſtelt deezen Vogel in de Natuurlyke grootte voor. Schoon hy het Lighaam groen heeft, tegenſtrydig met de andere Lories, wier Lighaamen ten grootſten deele rood zyn, nogtans komt hy met de twee eerſte Soorten daar in overeen, dat hy de Kruin van 't Hoofd zwartagtig blaauw heeft, en met alle de vier laatſt beſchreevene in de gedaante en Kleur van den Bek, de Voeten en de kaale Huid rondom de Oogen, als ook in het hebben van een roode Borſt en Keel. In ſchoonheid van Kleuren en ſierlyke ſchikking van derzelver veranderingen, wykt hy voor geenen der gemelde Vogelen.

De Bek is van een heldere Oranjekleur, taamlyk Haakig, en aan de kanten van de Bovenkaak golfagtig geboogen. De Neusgaten ſtaan in een donker Waſch, aan het bovenſte gedeelte van den Grondſteun des Beks. De Oogkringen zyn roodagtig Oranjekleur, omringd met Plekken van eene kaale Aſchgraauwe Huid. De Kruin des Kops is gedekt met donkere Vederen, die een ſchoonen blaauwen Glans hebben, en

(69) Pſittacus minor e coccineo viridis, Orientalis, Edw. *Av.* T. 474. Pſittaca Indica varia. Briss. *Av.* p. 366. Avis Paradiſiaca Orientalis elegantiſſima. Seb. Kab. I. T. 60. fig. 2, 3. Pſittacus ornatus. Linn. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 45. Sp. 19. *Syſt.* Nat. X. Gen. 44. Sp. 14. Bonte Parkiet. *Nat. Hiſt.* I. D. IV. Stuk, bl. 251.

en onmiddelyk daar agter volgt een Maantje van rood Scharlaken Vederen, welker punten naar de Oogen wyzen. De Ooren zyn gedekt met donker blaauwe Vederen; waar agter een ſtreek is van geele Vederen. De zyden van den Kop, onder de Oogen, de Keel en Borſt, zyn gedekt met heerlyk Scharlaken roode Vederen, waar van die op de Borſt aan de Tippen eene zwartagtig groene Franje hebben. Het agterſte van den Hals, de Rug, Wieken en de geheele onderzyde des Lighaams, zyn groen, doch met eene kleine mengeling van Geel: te weeten een lange geele Vlak aan ieder Zyde, door welke het Roode der Borſt van het Groene afgeſcheiden wordt. Op het midden van de Rug en aan de Zyden des Lighaams, zyn de Veders getipt met Geel, hetwelke zig in onderſcheidene Vlakken voordoet, hebbende de Wieken eenigen van de Slagpennen, naaſt aan de Rug, met Geel gerand, zo wel als de Veders van de Baſterd-Wiek, maar voor 't overige zyn de Wieken, gelyk ook de Staart aan de bovenzyde, benevens haare Dekvederen, volkomen groen. In 't midden zyn de Staartveders lang, doch verkorten allengs naar de Zyden. Zy zyn van onderen rood, met geelagtig groene Tippen, en hebben de Dekveders licht geelagtig groen. De Pooten, Voeten en Klaauwen, zyn van eene donkere Aſchkleur; met twee voor- en twee agter-Vingeren, gelyk in alle andere Pappegaaijen.

Deeze Vogel behoorde aan den Wel Edelen Heer CHARLES WAGER, voor wiens Gemaalin ik daar van eene Tekening, en, met haar Verlof, ook eene voor my zelf maakte. Mevrouw verhaalde my, dat dezelve uit Ooſtindie afkomſtig was; welk denkbeeld ik, voor dat ik 'er naar vraagde, reeds had: alzo dezelve in zo veele opzigten met de Ooſtindiſche roode Lories ſtrookte. Deeze Tekening was dan gemaakt naar den levendigen Vogel. Ik heb ſedert een anderen gezien van deeze ſoort, die opgezet was, verſchillende van deezen door een groote mengeling van Geel in het groene gedeelte van den Vogel; zo dat men naauwlyks zeggen kon, of het Groene dan het Geele de overhand hadde. Ik kan 'er geene beſchryving van vinden; zo dat het my ontwyfelbaar een niet beſchreeven Vogel ſchynt te zyn.

Het Juffertje, op de Plaat daar by gevoegd, heeft den Kop en 't Lyf donker groen; de Wieken vuil paarſchagtig bruin, met eenige doorſchynende Vlakken. Ik tekende het naar 't Leven, doch vergat aan te tekenen van waar het was gekomen: naaſt denk ik uit de Weſtindiën (*).

PLAAT LXX.

De lang geſtaarte groene Parkiet (70).

Deeze Vogel is hier wat kleiner dan Natuurlyk voorgeſteld. Hy heeft omtrent de grootte van de grootſte Soort van Lyſters, en zyn Staart is, naar zyne grootte, langer dan gewoonlyk. Zyn Bek, van figuur als in andere Pappegaaijen, is Vleeſchkleurig, aan den Grondſteun lichtſt en donkerſt naar de Punt. De Neusgaten ſtaan in 't Waſch aan het bovenſte van den Bek. De Oogkringen zyn uitwaards roodagtig, maar trekkende naar Aſchgraauw digtſt aan den Oogappel, die zwart is. Een kaale Vleeſchkleurige Huid omringt ieder Oog. De geheele Pluimagie kan groen genoemd worden, doch heeft verſcheiderley Schaduwen, en trekt hier en daar naar andere Kleuren. De Kruin van den Kop, de Nek, Rug, benevens de bovenzyden

(*) Libellula Alis planis fuſcis, Faſciâ albâ lineari. Libellula faſciata. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 234. Sp. 12. Gebandeerde *Nat. Hiſt.* I. D. XII. STUK, bladz. 27.

(70) Pſittacus minor viridis Caudâ longiore. EDW. *Av.* T. 175. Pſittacus minor macrourus totus viridis. ALDR. *Ornith.* I. p. 678. WILL. *Ornith.* 77. RAJ. Av 33. SLOAN. *Jam.* II. p. 297. Pſittaca. BRISS. *Av.* IV. p. 319. Pſittacus rufiroſtris. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 45. Sp. 18. *Syſt. Nat.* X. Gen. 44. Sp. 13. Roodbek. *Nat. Hiſt.* I. D. IV. Stuk, bladz. 249.

den van de Wieken en Staart, zyn van een bevallig Groen, trekkende noch naar 't Blaauwe, noch naar 't Geele, maar de juiſte middelmaat tuſſchen beiden houdende. (In 't kleuren, weet men, wordt het Groen door vermenginge van Blaauw en Geel gemaakt.) Van onderen is de Vogel lichter groen, en meer naar geel trekkende dan van boven. De binnenzyden der Wieken zyn bleekagtig donker groen; wordende de Punten of Tippen van alle de Staartvederen trapswyze zeer blaauw Groen en geheel blaauw naby de Punten, die taamelyk ſcherp zyn. De onderzyde van de Staart trekt naar donker Groen: de Pooten en Voeten zyn van eene bleek paarſche Vleeſchkleur, komende in maakzel en plaatzing der Vingeren met die van andere Pappegaaijen overeen.

Deeze Vogel bevondt zig, in den Jaare 1736, in eigendom van de Gemaalin van Sir CHARLES WAGER, die my gebruikte, om denzelven voor haar af te tekenen, en de vryheid gaf, om 'er ook een Tekening van te maaken, ten mynen dienſte. Haar Edele onderrichte my dat dezelve uit de Weſtindiën gebragt ware. Ik heb de Vogelkunde van WILLOUGHBY doorbladerd, en 'er verſcheide lang geſtaarte Pappegaaijen, allen groen van Kleur, in gevonden, daar hy bladz. 116 gewag van maakt, doch welke altemaal, in eenige weinige byzonderheden, van den alhier beſchreevenen verſchillende zyn, en, alzo hy 'er geen Afbeeldingen van gegeven heeft, dagt ik het niet oneigen te zyn, zulks van deeze te doen.

Het gevleugelde Inſekt, hier op een Takje zittende afgebeeld, is een Soort van Kapel, welke de Wieken maar weinig met Dons bedekt heeft, zo dat zy zig in de geelagtige Plekken doorſchynend vertoonen. Het Lighaam is beneden donkeragtig, van boven bruiner. De Grond der bovenſte Wieken is geel en Oranje, door elkander geſchaduwd: de onderſte Wieken zyn Oranjekleurig: alle de vier Wieken geſprenkeld, gevlakt en gezoomd met Zwart; maar de onderzyden der Wieken hebben langs den Rand kleine witte Vlakjes, die zig aan derzelver bovenzyden niet vertoonen. My werdt verhaald, dat dezelve uit de Weſtindiën kwam (*).

PLAAT LXXI.

De rood- en blaauw-Koppige Parkiet (71).

Deeze Vogel is hier in de Natuurlyke grootte voorgeſteld. Het is een ſchoon klein groen Parkietje van de langſtaartige Soort; hebbende deszelfs Staart de middelſte Vederen langſt en de zyd-Vederen allengs verkortende. De hoeken, aan de randen van de Bovenkaak, zyn ſcherper en korter afgebroken dan in eenige Pappegaaijen. De Bek is aan de Punt zeer Haakig, van eene lichte Aſchkleur of witagtig van boven, en beneden wat donkeragtig geſchaduwd. De Neusgaten zyn in het Waſch geplaatſt, dat den Bek van het Voorhoofd afſcheidt. De Oogkringen zyn geel of Oranje; hoedanig eene Kleur ook de kaale Huid heeft rondom het Oog, dat gantſch niet gemeen is. Het Voorhoofd, van den Bek tot aan het midden van de Kruin, is hoog of Scharlaken rood; zynde het overige van de Kruin, agterwaards, van eene ſchoone Hemelſchblaauwe Kleur, die allengs verſmelt in het Groene, aan 't agterſte van den Kop. Van de Oogen af langs den Hals, in de Nek, op de Rug, Wieken en Staart, is de Vogel taamelyk hoog groen, doch aan de Keel, Borſt en de geheele onderzyde, lichter groen, naar 't Geele trekkende. De Slagpennen der Wieken,

(*) Papilio Heliconius Polymnia. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 231. Sp. 58. *Syſt. Nat.* X. Gen. 203. Sp. 47. *Nat. Hiſt.* I. D. XI. STUK, bladz 231.

(71) Pſittacus minor, Capite rubro cœruleoque. EDW. *Av.* T. 176. Pſittaca Braſilienſis. BRISS. *Av.* IV. p. 339. Pſittacus Canicularis. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 45. Sp. 16. *Syſt. Nat.* X. Gen. 44. Sp. 11. Rood en Blaauw-Kop Parkiet. *Nat. Hiſt.* I. D. IV. Stuk, bladz. 247.

ken, uitgenomen eenige weinigen naaſt aan de Rug, zyn aan haare buitenſte Baarden zeer donker Hemelſchblaauw gezoomd, maar de binnenzyden der Slagpennen zyn van eene donkere Aschkleur, en de onderzyde van de Staart is donker groen. De Pooten en Voeten zyn witagtig Aschgraauw naar Vleeſchkleur trekkende, en van maakzel als in andere Pappegaaijen.

Deeze Vogel was de eigendom van Mevrouw WAGER, voorgemeld. Het was een zeer levendig, klapagtig of liever kakelend Parkietje, dat eenige weinige Woorden duidelyk uitſprak. Zodanige als deeze komen uit de Weſtindiën. Ik kan geene beſchryving in de Natuurlyke Hiſtorie daar mede overeenkomſtig vinden, doch de naaſte daar aan is die van de tweede Parkiet van MARCGRAAF, *Tuiaputejuba* genaamd: zie zyne *Hiſt. Avium.* Libr. V. p. 206: hoewel ik niet denk, dat het de zelfde Vogel zy, en, al was hy het, zou het noghtans niet oneigen zyn hem hier uit te beelden, aangezien die Autheur van geenen der Pappegaaijen, welken hy beſchryft, eenige Afbeelding heeft gegeven, dan van den blaauw en geelen Maccao alleen.

De gemelde Mevrouw, veel liefhebbery hebbende in Vogelen, heeft door Preſenten en Koop een grooter Verzameling van leevende Vogelen, die zeldzaam zyn, by elkander weeten te krygen, dan eenig ander Perſoon in Londen, en ik ben een groot gedeelte van myne Verzameling van Tekeningen aan haare goedheid verſchuldigd, doordien zy my t'elkens kennis gaf van het nieuwe dat haar in de Handen kwam.

PLAAT LXXII.

De bruinkeelige Parkiet (72).

Deeze wordt hier ook in de Natuurlyke grootte vertoond. Hy is van het lang- en puntig geſtaarte Soort; vertoonende de Staart zig, in de actie en 't poſtuur, waar in men hem hier ziet, wat korter dan in de weezentlyke evenredigheid tot het Lighaam van den Vogel.

De Bek is Aschgraauw, lichter aan den Grondſteun van de Bovenkaak, doch naar de Punt allengs verdonkerende, en de Onderkaak is ook donker. Het Wasch, daar de Neusgaten aan den Grondſteun van de Bovenkaak in ſtaan, is ook Aschgraauw. De Bek heeft eenen taamelyk ſcherpen Haak en de Randen zyn gehoekt of liever gegolfd. De Oogkringen zyn geelagtig Kaneelkleur, en de Plek van kaale Huid, waarin het Oog geplaatſt is, vertoont zig wit of licht Aschgraauw. Van het eene tot het andere Oog, dwars over den Kop heen, loopt eene donker Hemelſchblaauwe Streek, van een half Duim breedte. De Veders op het Voorhoofd, naaſt aan den Bek, de zyden van den Kop beneden de Oogen, de Keel en voor-Zyde van den Hals, zyn altemaal donkerbruin. Het agterſte van den Kop, de Nek, Rug, de bovenzyde van de Wieken en Staart, zyn met Vederen van eene bevallige hoog groene Kleur gedekt. De tippen der groote Slagpennen zyn van boven blaauw, van onderen donker. De Schouders der Wieken by de Gewrichten en derzelver binnenſte Dekveders, zyn geelagtig groen. De onderzyde van de Staart is donker geel groen. De Borſt, Buik, Dyën en Dekveders onder aan de Staart, hebben eene licht geelagtig groene Kleur. Het bruine onder aan de Keel breekt trapswyze af, en valt in Vlakken op de Borſt. De Pooten en Voeten zyn van eene bleek bruinagtige Vleeſchkleur; ſtaande de Vingers gelyk in andere Pappegaaijen.

Deezen Vogel zag ik ten huize van een Heer in York-Buildings, in het Strand, al-

(72) Pſittacus minor Gutture fuſco Occidentalis. EDW. *Av.* T. 177. Pſittaca Martinica. BRISS. *Av.* IV. p. 356. Pſittacus æruginoſus. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 45. Sp. 17. *Syſt. Nat.* X. Gen. 44. Sp. 12. Bruinkeel-Parkiet. *Nat. Hiſt.* I. D. IV. Stuk, bl. 248.

alwaar ik, om eene Aftekening daar van te maaken, gezonden werd door een ander Heer, die my gebruikt. Myn Vrind, voor wien ik de Tekening maaken zou, verhaalde my, dat deeze Vogel uit de Westindiën was gekomen. Het aanmerkelykste daarin is de bruinheid aan het onderste van den Kop en de Keel; daar de Kleuren in de Pappegaaijen doorgaans vrolyk over 't geheele Lighaam zyn. Niets kan ik met de beschryving overeenkomstig vinden, zo dat ik hem voor een niet beschreevenen moet houden.

PLAAT LXXIII.

De Granadier (73).

Dit Vogeltje, dat van Lisſabon was overgebragt, wordt door de Portugeezen *Granidiero* genoemd; maar om wat reden is my niet bekend, als om dat het een stoute Vogel is, die vegten wil door het Draad van zyn Kooitje heen; of mooglyk zal de Kleeding der Granadieren van Portugal van eene Oranje-Kleur zyn. De Tekening is naar het leevend Vogeltje, en in de Natuurlyke grootte, gemaakt.

Het heeft den Bek dik en kortagtig en donker zwart, in een spitse Punt uitloopende, gelyk de Bekken van zulke Vogeltjes, die Zaad en Graanen pellen. Het voorste van den Kop is zwart, zelfs rondom de Oogen, die ook donker zyn: strekkende deeze Kleur zig uit rondom de Ooren, aan de zyden van den Kop. Het agterste van den Kop, en de Hals in de gantsche omtrek, over de geheele langte, is van eene schoone helder roodagtige Oranje-Kleur; zo wel als het onderste gedeelte van de Rug en de Stuit. Het middelste van de Rug, benevens de bovenzyde van de Wieken, en de Staart, die naar het Lighaam te rekenen kort is, zyn allen donker bruin, naar zwart trekkende; zynde ieder Veder gefranjed of gezoomd met een lichter bruin; uitgenomen de grootste Slagpennen, die, naar de Tippen toe, geheellyk donker bruin zyn. De Buik, tot aan de Pooten toe, is zwart: de Dyën, het onderste van den Buik, als ook de Dekveders onder aan de Staart, zyn witagtig: de Pooten en Voeten gelyken naar die van andere kleine Vogeltjes; zynde zo wel de Pooten als de Voeten en Klaauwen, van eene witagtige of Vleeschkleur.

De boven beschreevene Vogel is nu, in den jaare 1750, de eigendom van GEORGE SHELVOCKE, Schildknaap, Sekretaris van den Hoog Edelen Heer Graaf van Leicester, Postmeester Generaal. De Heer SHELVOCKE onlangs een groote Verzameling van leevende Vogelen van Lisſabon ontvangen hebbende, die uit de Handelplaatsen der Portugeezen in afgelegene deelen des Aardkloots afkomstig waren, was zo goed van my, schoon niet bekend met zyn Ed. zynde, daar van berigt te geeven; voegende daar by een vrindelyke noodiging, om een Dag ten zynen Huize te Greenwich door te brengen en Aftekeningen daar van te maaken, ten einde deeze Natuurlyke Historie van Stoffe te voorzien. Dit Vogeltje kwam van Angola, een Handelplaats der Portugeezen aan de Westkust van Afrika. Zyn Gezang is niet lieflyk, gelykende naar het geluid, dat het opwinden van een Uurwerk maakt. Ik geloof dat men deezen Vogel, veilig, een niet beschreevenen mag noemen.

De kleine donkere Kapel, met geele Vlakken, als ook het zwart en geele Tortetje, waren my beiden toegezonden door den Schildknaap ROGER NORTH, van Rougham in Norfolk, die zeide, dat de Kapel, noch door ALBIN, noch door WILKES, in hunne beschryvingen der Kapellen en Uilen, aan 't licht gegeven was. Haare grondkleur is donker groenagtig bruin; de Vlakken zyn geel, en in sommigen der-

(73) Passer Angolensis, Capite nigro, Collo, Uropygioque flavis. EDW. *Av.* T. 178. Cardinalis Capitis Bonæ Spei. BRISS. *Av.* III. p. 114. T. 6. f. 1. Emberiza Orix. LINN. *Syst. Nat.* XII Gen. 110. Sp. 7. *Syst Nat.* X. Gen. 97. Sp. 5. *Nat. Hist.* I. D. V. Stuk, bl. 523.

derzelven bevinden zig ronde zwarte Vlakjes, met geele Stipjes in 't midden (*). De Kapel en het Torretje zyn ook in de Natuurlyke grootte: het Torretje zwart met geele Stippen: beiden uit het Graafschap Norfolk.

De onderste Afbeeldingen stellen drie Gezigten voor, van geslooten Schilden van Torren. Deeze waren uit een Landschap, omtrent tweehonderd Mylen van de Kaap der Goede Hope, aan de Oostkust van Afrika, tegenover een gedeelte van het Eiland Madagaskar, gelegen, en men hadtze vinden hangen aan de Halzen der Inboorlingen, die 'er als Fluitjes gebruik van maakten, om hun Vee by malkander te roepen. De bovenste Oppervlakte heeft de Vertooning van ruuwe Wieken, maar is zo vast aan de onderste verbonden, dat zy onafscheidelyk schynen te zyn, zonder die in stukken te breeken. Het Gestel is wederzyds zeer sterk en hard, en ondoordringbaar zelfs voor een scherpe Naald, al wordt 'er die sterk tegen aan gestooten. Aan de bovenzyde heeft het een dozyn of meer kleine ryën van ronde Knobbels, die overlangs loopen, en wier tusschenruimten door zeer kleine Knobbeltjes ruuw gemaakt worden. De Kleur is zwart, maar met rood tusschen ieder Knobbel, in de ryën op de Rug, gevlakt, hebbende ook eenige roode Vlakken aan de onderzyde.

Deeze Schilden werden my geleend door Mr. CHILD, een Drukker by Ludgate, die, op zynen Reistogt naar Indie, dezelven gekreegen hadt van het gemelde Volk, dat dezelven aan den Hals droeg. Hy zegt, dat deeze Torren, levendig zynde, met een groote kragt tegen iemands Hoofd of Aangezigt aan vliegen; hoewel het my onbegrypelyk is, dat zy in 't geheel tot vliegen bekwaam zyn. Ik hebze hier, gelyk het overige op deeze Plaat, in de Natuurlyke grootte voorgesteld, en zy zyn, zo ik my verbeeld, tot nog toe niet beschreeven. Zy zyn naar het Natuurlyk Voorwerp in 't Koper gesneeden.

PLAAT LXXIV.

De Aschgraauwe Vink (74).

De bovenste Afbeelding op deeze Plaat stelt dit Vogeltje in de natuurlyke grootte voor, naar 't Leven getekend zynde. Het heeft veel van de grootte en gedaante en de zelfde Actie als onze Vlaschvink, en is, gelyk die, een schoon zingend Vogeltje. Ik zou het de Aschgraauwe Vlaschvink geheten hebben, indien wy niet reeds in ons Land een Vogeltje hadden van dien naam, hoewel bruin zynde van Kleur.

De Bek is als die van een Vlaschvink, maar wat grooter of dikker naar evenredigheid, en donker Aschkleurig: de Oogen donker of zwart. Hy heeft een weinig Witheid rondom het Grondstuk van de Onderkaak, welke zig tot onder de Oogen uitstrekt. De Borst, het Lyf en de geheele onderzyde is van eene zeer licht blaauwagtige Aschgraauwe Kleur: de Kruin van den Kop, de bovenzyde van den Hals, als ook de Rug, zyn donker Aschgraauw: de Stuit en de Dekveders aan de onderzyde van de Staart, zeer licht Aschgraauw. De bovenzyden van de Wieken en Staart zyn donker, naar 't Zwarte trekkende, zynde de kanten der Vederen alleenlyk licht Aschkleurig. De groote Slagpennen hebben geheel donkere Punten, maar by de inplanting zynze wit; het welk een witte Vlak maakt op ieder Wiek. De Pooten, Voeten en Klaauwen, altemaal van eene donkere Vleeschkleur, zyn even als in andere kleine Vogeltjes geschapen.

De

(*) Papilio *Nymphalis* Ægeria. LINN. *Syst. Nat.* XII. Gen. 231. Sp. 143. *Syst. Nat.* X. Gen. 203. Sp. 98 't Zwarte Argusje. *Nat. Hist.* I. D. XI. STUK, bl. 291.

(74) Linaria cinerea Orientalis. EDW. *Av.* T. 179. Fringilla cinerea Indica. BRISS. *App.* 83. Loxia cana. LINN. *Syst. Nat.* XII. Gen. 109. Sp. 35. *Syst. Nat* X. Gen. 96. Sp. 27. Gryze Kernbyter. *Nat. Hist.* I. D. V. STUK, bladz. 513.

De Zegellak-Bek (*).

De onderſte Afbeelding op de Plaat vertoont dit ſchoone kleine Vogeltje in zyne Natuurlyke grootte. Het heeft de middelſte Veders van de Staart langer dan die aan de Zyden, welke byzonderheid, zo ik geloove, anders niet voorkomt in kleine Vogeltjes die Zaad eeten, in dit gedeelte van de Wereld; hoewel gemeen zynde in de Klaauwieren, die van den Roof leeven. De Aftekening is naar het leevende Vogeltje gemaakt.

De Bek is van eene maatige grootte naar dien van een hard gebekt Vogeltje te rekenen, en van eene ſchoon roode Kleur, gelyk Zegel-Lak; 't welke, zo ik onderſtel, den naam gegeven heeft aan dit Vogeltje. Van den hoek des Beks loopt een lange roode Vlak, welke in 't midden breed is, en in een Punt uitloopt omtrent de plaats van het Oor; ſtaande het Oog, dat zwart is, in 't midden van deeze Vlak. De Kruin van den Kop, de Nek, de Rug, als ook de bovenzyde van de Wieken en Staart, zyn van een zwarte donker bruine Kleur. Onder de roode Vlakken, aan de zyden van den Kop, zyn witte Plekken, en de Borſt wordt allengs licht bruinagtig Aſchkleurig, zo wel als de zyden des Lighaams, Dyën en de Dekveders van de Staart, boven en beneden. Het onderſte van de Borſt en 't middelſte van den Buik is fraay geverwd met eene langwerpige roode Vlak, welke allengs in de bruinagtige Aſchkleur, die 'er den omtrek van uitmaakt, verdwynt. Alle de bruine Vedertjes aan deezen Vogel zyn overdwars gemerkt met fyne Streepjes van een donkerer Kleur, gelyk de Afbeelding dit duidelyk aantoont. Zyne Vingers, die, gelyk in de meeſte andere kleine Vogeltjes, drie voorwaards en eene agterwaards ſtaan, zyn allen van eene donkere Kleur.

Deeze fraaije Vogeltjes behooren aan den Schildknaap GEORGE SHELVOCKE. Zy waren, met veele anderen, van Liſſabon hem toegezonden, en zyn Korreſpondent aldaar gaf hem berigt, dat dezelven uit Ooſtindie gekomen waren. Ik geloof, dat zy nog nimmer zyn afgebeeld of beſchreeven geweeſt.

De Rups, 'er tot ſieraad op den Voorgrond van de Plaat bygevoegd, was donker bruinagtig geel van Kleur. Ik hebze in de Natuurlyke grootte getekend. De geſtalte en Ringen vertoonen zig beſt in de Afbeelding. Het allerongemeenſte 'er in is, dat de vier ryën van Knobbeltjes, die uitpuilen als Speldekoppen, van eene geel Metallyne Kleur en van een zo uitneemende luiſter en helderheid zyn, dat menze op geenerley manier door de Konſt zo kan maaken. Zy overtreffen, naamelyk, volgens myn oordeel, gepolyſt Goud in den zelfden trap, als het Goud het Koper te boven gaat. De Rups wordt in Spiritus bewaard, en bevindt zig in 't Kabinet van Doktor RICHARD MEAD, 's Konings gewoonen Lyf-Arts, die my dezelve goedgunſtig ten gebruike leende: zynde dit Dier, zonder eerſt afgetekend te zyn, onmiddelyk naar de Natuur op 't Koper ge-etſt.

P L A A T LXXV.

De roodkoppige Paradys-Moſch (75).

Deeze Vogel is alhier in zyne Natuurlyke grootte voorgeſteld. Hy heeft den Bek, naar 't Lyf te rekenen, wat grooter en dikker, dan gemeen is onder de Graan-eeten-

(*) The Wax-Bill. EDW. *Av.* T. 179. f. 2. Senegallus ſtriatus. BRISS. *Av.* III. p. 210. T. 10. f. 5. Fringilla undulata. PALL. *Adumbr.* 243. Loxia Aſtrild. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 109 Sp. 21. *Syſt. Nat.* X. Gen. 96. Sp. 16. Senegali. *Nat. Hiſt.* I. D. V. Stuk, bladz. 509.

(75) Paſſer Paradiſæus, Capite rubro, Pectore nigro albo maculato. EDW. *Av.* T. 180. Cardinalis Angolenſis. BRISS. *Av.* IV. App. 78. Loxia erythrocephala. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 109. Sp. 10. *Syſt. Nat.* X. Gen. 96. Sp. 9. Roodkop. *Nat. Hiſt.* I. Deel, V. STUK, bladz. 306.

rende. Ook zyn de middelste Staartveders langer dan de zydelingse, 't welk niet gemeen is in Vogelen die Zaaden pellen. De Portugeezen te Lissabon, daar hy 't laatst van daan kwam, noemden hem de *Paradys-Mosch*.

De gedaante van den Bek is zeer naauwkeurig in de Afbeelding uitgedrukt. Hy heeft een witte of lichte Vleeschkleur. De Neusgaten vallen zo digt aan deszelfs Grondsteun, dat men ze in de Veders van het Voorhoofd verliest. De Oogen zyn zwart of van donkere Kleur. De geheele Kop is gedekt met scharlaken-roode Vederen. De Nek, Rug, Stuit, de bovenzyden der Wieken en Staart, zyn van eene donkeragtig blaauwe Aschkleur. De Tippen van de Slagpennen, de eerste en tweede ry van de Dekveders der Wieken, de Pennen van de Staart en derzelver Dekvederen, zyn allen wit of Aschkleurig getipt. De Borst en Buik zyn met Zwart en Wit, op eene manier die wat naar de Schubben der Visschen gelykt, maar meer gebroken en verwardelyk gesprenkeld. Onder dit mengzel, aan de zyden des Lighaams, is een roodagtig bruine Kleur verspreid. De Dyën, het Onderlyf en de Dekveders onder aan de Staart, zyn wit: de Pooten, Voeten en Klaauwen, Vleeschkleurig; staande van de Vingeren drie voorwaards en één agterwaards, op de gewoone manier.

Deezen Vogel heb ik naar een levendig Voorwerp getekend, hetwelke zig in bezitting bevindt van den Schildknaap GEORGE SHELVOCKE, aan wien men van Lissabon berigt gezonden hadt, dat de plaats der afkomst van Angola in Afrika ware. Ik geloof, dat het een niet beschreeven Vogel zy.

De groote Vledermuis van Madagaskar (*).

De Wiekbeenderen van deeze Vledermuis afmeetende, bevond ik, dat dezelven, van de punt der eene Wiek tot aan die der andere, de Wieken uitgespreid zynde, meer dan vyfenveertig Duimen, of drie Voeten en negen Duimen, Engelsche Maat, vlugts hadden. Ik moest derhalve de geheele Afbeelding zeer verkleinen, om dezelve op myne Plaat te kunnen brengen, maar den Kop heb ik, op zig zelve, Levensgrootte voorgesteld: waar uit men zig een denkbeeld van deezen Nikker (gelyk men hem wel noemen mag,) kan maaken. De afbeelding van onze gewoone kleine Vledermuis heb ik in de zelfde evenredigheid als de groote verkleind, om derzelver verschil te kunnen zien.

Hy verschilt van onze Vledermuizen daar in, dat hy geen Staart heeft, welk gemis de Wieken hiervan elkander afgescheiden laat, daar zy in de onzen samengevoegd en gewebd zyn aan de Staart. De Snuit is zwart, hebbende sterke scherpe Tanden, welke zeer wel in de Afbeelding vertoond zyn. De Kruin van den Kop, de Hals in 't ronde en de Borst, is met rood Vossen-Haair bedekt. Het onderste des Lighaams is lichter bruin: de Rug en Wieken, wederzyds, vertoonen zig donker of zwart in de gedroogde Vledermuis. Hy heeft agt kleine Voor-Tanden, vier boven en vier beneden: de Agterpooten hebben ieder vyf Vingeren, die met sterke Klaauwen gewapend zyn. De voorste Pooten of liever Wieken hebben den eersten Vinger van het Vlies afgescheiden, met eene sterke Klaauw aan denzelven. De tweede Vinger is niet van het Vlies af, en heeft niettemin een Klaauw aan zyn end: de drie overige Vingers zyn wederzyds te samen gewebd, en schynen tot geen gebruik te dienen dan tot Ribben, om de dunne Vliezen, die de Wieken vormen, uitgespreid te houden. Drie andere Soorten van Vledermuizen zullen op Pl. XCVI. van dit Werk voorkomen.

Deeze Vledermuis was, keurlyk geconserveerd zynde, overgebragt door den Heer MAY,

(*) Vespertilio magnus Madagascarensis. EDW. *Av.* T. 180. Vespertilio ingens. CLUS. *exot.* 94. Vespertilio Vampyrus. LINN. *Syst. Nat.* XII. Gen. 4. Sp. 1. *Syst. Nat.* X. Gen. 4. Sp. 1. De Vliegende Hond van Ternate. *Nat. Hist.* I. D. I. Stuk, bladz. 407. Pl. VIII. Fig. 1.

May, Opperſtuurman van de Houghton, een Schip in dienſt van de Ooſtindiſche Kompagnie, 't welk Madagaskar in 't jaar 1748 aandeedt. Met een Snaphaan gekwetſt zynde, bevindt menze zeer kwaadaartig, happende naar en bytende de genen, die hun willen vatten. Alle Reizigers, die 'er van ſpreeken, komen daar in overeen, dat het vernielende Dieren zyn, welke in de Zee duiken om Viſch, en alles opvreeten dat zy te Lande vinden. De Eerwaarde Heer Hughes zegt, in zyne onlangs uitgegeven Hiſtorie van Barbados, dat de Vledermuizen op dat Eiland de Suikerrieten vernielen. Op de Plaat is deeze Vledermuis naar het Voorwerp zelf, niet naar eene Tekening, gegraveerd.

PLAAT LXXVI.

De kleine Indiaanſche Aakſter (76).

De Vogel is hier Levensgrootte voorgeſteld. Ik neem het voor een Mannetje. Het Wyfje was mede overgebragt, en verſchilde 'er alleenlyk van, door een doffer Kleur te hebben in de deelen die zwart zyn: want de Kop is in het Wyfje Aſchkleurig zwart; de bovenzyde van de Rug, Wieken en Staart, zyn bruinagtig zwart, en de Staart een weinig puntiger dan in deeze. De deelen, die wit zyn, komen in 't Mannetje en Wyfje, beiden, overeen.

De Mannetjes-Vogel, hier afgebeeld, heeft den Bek van eene zwarte of donkere Kleur naar de Punt toe, en aan de hoeken des Beks Oranje. De Kop en Hals, tot aan het midden van de Borſt, als ook de Rug, Stuit en de Dekveders der Wieken, zyn van eene diep zwarte Kleur, een weinig naar bruin trekkende. Eenigen der middelſte Slagpennen zyn wit, zo wel als de eerſte ry der Dekvederen, naaſt boven de Slagpennen, gelyk mede de Buik, Dyën en Dekveders onder de Staart, waar van de middelſte Veders zwart zyn en wat langer dan de Zydvederen, die eene witte Kleur hebben. De Pooten en Voeten zyn van eene donker bruine Kleur. Van de Vingeren ſtaan drie voorwaards en een agterwaards, volgens de gewoone manier, hebbende de Vingers taamelyke ſterke Klaauwen.

Deeze Vogels waren, droog geconſerveerd, van Bengale gezonden aan wylen den Heer Joseph Dandridge, op Moorfields te Londen. Zy komen overeen met de Mannetjes en Wyfjes *Saularies* van Petiver: zie Raji *Synopſis Methodica Avium*, p. 197. Tab. 2. N. 19, 20. Zy waren, onder den naam van *Dyal*, aan den Heer Dandridge toegezonden. De Heer Albin heeft deeze Vogels afgebeeld en beſchreeven in zyn III. *Volume* der Vogelen, alwaar hy denzelven *de Bengaalſche Exter* tytelt, maar, aangezien de voorgaande Afbeeldingen van dezelven zo naauwkeurig niet zyn als men wel zou kunnen wenſchen, zo heb ik toegelegd op eene verbetering daar van, in myne beſchryving zo wel als in de Afbeelding, en, alzo ik begonnen heb de Vogelen van den Heer Dandridge's Verzameling, die reeds door Albin in Afbeelding gebragt waren, te verbeteren, meen ik 'er nu mede door te gaan: als zynde dezelven meeſtendeels nieuw en zeer fraay. Deeze verſchooning mag voor al het overige dienen.

De geſtreepte Inkhoorn (*).

De onderſte Afbeelding, op de Plaat, vertoont dit aardige Dier in zyne natuurlyke

(76) Pica minor Bengalenſis. Edw. *Av.* T. 181. Lanius Bengalenſis niger. Briss. *Av.* II. p. 184. Saularis Maderaſpatanus. Raj. *Av.* 197. T. 2. f. 19, 20. Gracula Saularis. Linn. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 53. Sp. 6. *Syſt. Nat.* X. Gen. 50. Sp. 5. Bengaalſch Kaauwtje. *Nat. Hiſt.* I. D. IV. Stuk, bladz. 342.

(*) Sciurus minor ſtriatus Carolinenſis. Edw. *Av.* T. 181. Catesb. *Carol.* II. T. 75. Sciurus minor virgatus. *Act. Petrop.* 1760. Vol. V. p. 344. T. 9. f. 1. Sciurus ſtriatus. Linn. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 25. Sp. 7. *Syſt. Nat.* X. Gen. 27 Sp. 6. Geſtreepte Inkhoorn. *Nat. Hiſt.* I. D. II. Stuk, bl. 501. Pl. XXI. f. 2.

ke grootte. Het is doorgaans van eene roodagtig bruine Kleur, met deeze volgende veranderingen. Omtrent de Neus en rondom de Oogen, heeft het eene lichte Roomkleur, en wederzyds aan 't Lighaam een dergelyke Streep, die aan haaren boven- en onderkant met zwart gezoomd is. Langs de Rug heen heeft het een zwarte Streep, loopende byna tot aan de Staart, die donkerer bruin is dan het Lyf. De Oogen zyn taamelyk hoog zwart. Het Lyf is van eene zuiver witte Kleur. De tip van de Neus en de Voeten, die dunnetjes gehaaird zyn, vertoonen zig Vleeſchkleurig. De voorſte Voeten hebben vier, met als het beginzel van een vyfden: de agterſte vyf duidelyke Vingeren.

Deeze Inkhoorn behoorde den Heer Baronet HANS SLOANE. Men brengtze van Karolina, als ook uit andere deelen van Amerika, over. Hy is door wylen myn Vriend, den Heer CATESBY, in deszelfs Hiſtorie van Karolina, beſchreeven en afgebeeld: maar, alzo dat koſtbaare Werk maar weinige Liefhebbers in handen zal komen, hope ik dat deeze Afbeelding myne aanmoedigers niet onaangenaam zal zyn.

PLAAT LXXVII.

De Indiaanſche Bonte Specht (77).

De Afbeelding vertoont den Vogel in zyne Natuurlyke grootte. ALBIN heeft denzelven, in zyn Derde Volumen van Vogelen, voorgeſteld, zeggende dat hy van de zelfde grootte is als onze Engelſche Groene Specht; maar dit is een groote misſlag: zo hy hem met onzen grootſten gevlakten Specht had vergeleeken, zou het beter zyn geweeſt. Wanneer een Vogel in zyne Natuurlyke grootte wordt afgetekend, gelyk dit van Mr. ALBIN is gedaan, dan behoeft men hem met geenen anderen te vergelyken, om zyne grootte vaſt te ſtellen.

Hy heeft den Bek lang, regt, met een dikken zoom langs de randen van de Bovenkaak, en van eene donkere of zwartagtige Kleur. De Kruin des Kops, van den Bek agterwaards tot voorby de Oogen heen, is zwart, met kleine witte Vlakjes, waar agter het agterſte van den Kop zig met lange Scharlaken roode Vederen, die agterwaards ſtrekken, gekuifd vertoont. De zyden van den Kop, onder de Oogen, zyn wit: de Keel is, van den Bek tot op het midden der Borſt, op eene verward gebrokene manier, met groote Vlakken zwart en wit geſprenkeld. De Nek is zwart, en daar loopt, ter wederzyde van den Hals, een witte Streek zo laag als de Wieken. Het bovenſte van de Rug is geel, het laagſte, zo wel als de Stuit, dof groen. De Buik, Dyën en Dekveders onder aan de Staart, zyn wit, met halfmaanswyze zwarte Vlakken geſprenkeld, die naaſt aan de Borſt ſterkſt zyn, wordende naar beneden langs hoe flaauwer. Eenigen der buitenſte Slagpennen zyn zwart, met vier witte Streepen overdwars: de overige Slagpennen, naaſt aan de Rug, zyn dof groen, zo wel als de ry van Dekvederen daar boven. De baſterd-Wiek, of de Dekveders, die op de groote Slagpennen vallen, zyn zo wel als dezelven zwart, met eene witte Baar overdwars. De kleinſte Dekveders, op het bovenſte van de Wiek, zyn zwartagtig of donker bruin, met zeer duidelyke witte Vlakken, die de gedaante der Bladen van ſommige Boomen hebben, getekend. De groene Dekveders, tuſſchen deeze donkere en de Slagpennen, zyn gevlakt met een lichter geelagtig Groen. De Staart is zwartagtig, met eenigen weerſchyn van dof Groen, hebbende de Vederen ſtyf en puntig, gelyk in anderen van het Geſlagt der Spechten. De Pooten, Voeten

(77) Picus maculatus Bengalenſis. EDW. *Av.* T. 182. Picus Bengalenſis. ALB. *Av.* III. p. 21. T. 22. Picus viridis Bengalenſis. BRISS. *Av.* IV. p. 14. Picus Benghalenſis. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 59. Sp. 13. *Syſt. Nat.* X. Gen. 54. Sp. 8. Bengaalſche Specht. *Nat. Hiſt.* I. D. IV. STUK, bladz. 388.

ten en Klaauwen, zyn van eene zwarte of donkere Kleur, vertoonende het onderſte der Voeten zig een weinig Zandkleurig, De Vingers zyn, twee agter- en twee voorwaards, aan ieder Voet geplaatſt, en hebben taamelyk ſterke Nagelen.

Deeze Vogel is uit de Verzameling van wylen den Heer DANDRIDGE ontleend. Hy kwam van Bengale, en is nimmer dan door den Heer ALBIN beſchreeven. De Heer DANDRIDGE niet wel voldaan zynde met de Afbeeldingen, welken ALBIN gemaakt hadt van de Vogels zyner Verzameling, verzogt my, dezelven altemaal aan myn Huis te neemen, en 'er op myn gemak Aftekeningen van te maaken, op dat ik dezelven iets verbeterd aan 't licht geeven mogte. De Kleur van derzelver Oogen zal ik niet opgeeven, aangezien ALBIN dit reeds gedaan heeft, ſchoon de Vogels altemaal opgezet den Heer DANDRIDGE toegekomen zyn, en hy bygevolg de Kleur van hunne Oogen niet kon weeten.

PLAAT LXXVIII.

De Indiaanſche Byën-eeter (78).

De Vogel is hier in zyne Natuurlyke grootte voorgeſteld. Hy verſchilt van den *Merops* of Byën-eeter, die in Europa gevonden wordt, daar in, dat hy niet half zo Lyvig is en de middelſte Veders van de Staart veel langer heeft. Het is zekerlyk eene van den Europiſchen Byën-eeter verſchillende Soort, ſchoon ALBIN deezen kleinen het Mannetje van den anderen wil maaken.

De Bek is taamelyk lang en ſcherp gepunt, en een weinig nederwaards geboogen. De Bovenkaak is zwart of donker; de Onderkaak witagtig aan haaren Grondſteun. Van den hoek des Beks loopt een zwarte Streep door het Oog, buigende zig nederwaards aan de zyde van den Kop. Het begin des Voorhoofds, naaſt aan den Bek, is blaauw: zo wel als de Keel en de zyden van den Kop beneden de Oogen: de Kruin en het agterſte van den Kop en Hals zyn rood of Oranje-kleur. Op het bovenſte van de Borſt is een zwart Merk overdwars, gelykende een Waſſende Maan, met de Hoorens opwaards gekeerd. De Rug en de kleine Dekveders der Wieken zyn Pappegaay-groen; de Stuit of Dekveders van de Staart blaauwagtig groen; de Borſt en Buik licht groen; de Dyën roodagtig bruin; de Dekveders onder de Staart vuil groen. De grootſte Slagpennen der Wieken zyn aan de Tippen donker of zwart, hebbende aan haare kanten, naar de Wortels toe, een weinig Groen; de middelſte Slagpennen zyn Oranje-Kleur, met Groen gezoomd, hebbende zwarte Vlakken een weinig binnen haare Tippen, zynde de Tippen zelf Oranje. De binnenſte Slagpennen, naaſt aan de Rug, zyn geheel groen. De Dekveders van de eerſte ry, boven de Slagpennen, zyn in 't midden Oranje en aan de randen groen, zo wel als de Staart, maar de Schaften der Vederen zyn donker bruin. De twee middelſte Veders ſchieten meer dan twee Duimen voorby de overigen uit, zynde bruin aan haare Tippen en zeer ſmal, weinig meer dan bloote Schaften. De onderzyde van de Staart is donker groen. De Pooten zyn kort, gelyk in de Konings-Visſcher, waar van deeze een Soort uitmaakt. De drie voorſte Vingers zyn ten deele ſamengewebd, inzonderheid de buitenſte aan den middelſten, hebbende taamelyk ſterke Klaauwen; de Pooten en Voeten donkerbruin van Kleur.

Deeze Vogel is een uit de Verzameling van den Heer DANDRIDGE. Hy was van Bengale overgebragt. ALBIN heeft 'er een ſlegte beſchryving van gegeven, ontlee-

(78) Merops minor Benghalenſis, Caudâ duabus Pennis longioribus & tenuibus inſignitâ. EDW. *Av.* T. 183. Merops viridis ſupra ferruginea. *Amœn. Acad.* IV. p. 237. Apiaſter Benghalenſis torquatus. BRISS. *Av.* IV. p. 552. Merops viridis. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 63. Sp. 2. *Syſt. Nat.* X. Gen. 57. Sp. 2. Groene Byën-eeter. *Nat. Hiſt.* I. Deel. IV. STUK, bladz. 411.

leenende geheele Regels van WILLOUGHBYS *Merops*, dat blykbaarlyk een geheel verſchillende Vogel is. Zie WILLOUGHBYS beſchryving, in zyne Vogelkunde, en die van ALBIN, in deszelfs Hiſtorie der Vogelen, Vol. III. p. 29.

Afrikaanſch Elichryſum, met Lancetswyze Wollige Bladen en ronde Bloemhoofdjes, uit den rooden Goudkleurig (*).

Deeze Plant draagt niet meer dan een enkele Tros Bloemen aan den Top, gelyk my bericht is. Dit wiſt ik niet, toen de Plaat onderhanden was; zo dat ik de Trosſen verdubbelde, tot meer ſieraad: maar thans ben ik genegen mynen misſlag dus te verbeteren. De Bloemen komen hier in haare Natuurlyke grootte voor, hebbende de geſtalte van een Artisjok, die rood of Roozekleurig is, op haar bovenſte deelen, en eene Goudkleur daar onder. De Bladen der Plant zyn vuil wit van Kleur, zonder Steeltjes; terwyl de Bladen en de Steel, beiden, met eene Katoenagtige zelfſtandigheid bedekt zyn. De Heer WATSON, Lid der Koninglyke Societeit, uit Aldersgate-ſtraat, heeft my met den Kruidkundigen naam van deeze Plant verpligt. Ik meen te weeten, dat dezelve nog niet beſchreeven ware. De Bloem was mede gebragt van de Kaap der Goede Hope, door mynen goeden Vriend Kapitein ISAAK WORTH, Bevelhebber op het Ooſtindiſch Schip *the Houghton*, in den jaare 1749.

P L A A T LXXIX.

De bruine Bengaalſche Lyſter (79).

De Vogel is hier in zyne Natuurlyke grootte voorgeſteld. Hy ſchynt baarblykelyk, ſchoon niet gevlakt zynde, tot de Lyſters te behooren. De Heer ALBIN heeft hem in zyn Derde Volumen van Vogelen, p. 18. afgebeeld, en zegt, dat de buitenſte randen der Dekvederen en Slagpennen wit zyn, 't welk ik niet heb kunnen ontdekken. De randen van deeze Vederen zyn wel lichter bruin, doch ver van wit.

De Bek gelykt zeer veel naar dien van een Lyſter, en is geel van Kleur. De Kop en de geheele bovenzyde, de Nek, Rug, Wieken, Stuit en Staart, zyn donker bruin: de Borſt, Buik, Dyën en Dekveders onder aan de Staart, lichter bruin, dat allengs verſmelt in het donker bruine aan de zyden van den Hals en het bovenſte van de Borſt. De Veders der Wieken hebben haare Randen of Zoomen een weinig lichter dan het midden: de Staart is van onderen donkerer dan van boven, en heeft de middelſte Veders een Duim langer dan die aan de buitenzyde, neemende dezelven trapswyze af, van het midden naar de zyden. De Pooten, Vingers en Klaauwen, zyn allen geel van Kleur, terwyl van de Vingeren drie voorwaards en een agterwaards ſtaan, gelyk in de meeſte Vogelen.

Deeze Vogel bevondt zig mede in de gedagte Verzameling. Hy was van Bengale in de Ooſtindiën gekomen. De Heer ALBIN heeft eene ſchoon geele Kleur aan de Oogen gegeven, doch ik ben verpligt van de Kleur geen gewag te maaken, alzo deeze alleenlyk Glazen Kraalen in plaats van zyne voorige Oogen heeft. De Indiaanen van Bengale noemen hem *Banjahbow*.

De

(79) Turdus fuscus Benghalenſis non maculatus. EDW. *Av.* T. 184. Merula Benghalenſis. BRISS. *Av.* II. p. 260. Banjah Bove Benghala. ALB. *Av.* III. p. 18. T. 19. Turdus canorus. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 107. Sp. 8. *Syſt. Nat.* X. Gen. 95. Sp. 5. Bengaalſche Lyſter. *Nat. Hiſt.* I. D. V. STUK, bladz. 487.

De zwart en witte Kapel van China; die nevens den Vogel is afgebeeld, bevindt zig in de Verzameling van ROBERT NESBITT, Med. Doctor, Electeur en Lid van het Kollegie der Geneeskundigen te Londen. Alzo deeze Kapel byna alleenlyk zwart en wit is, wordt zy door het Afdrukzel zonder Kleuren beter dan met woorden beschreeven. Zy heeft bruine Oogen, en een flaauwe kleuring van bruin op de Onderwieken, daar dezelven aan het Lighaam raaken. De zwarte Vlakken zyn wat flaauwer aan de onder- dan aan de bovenzyde.

Ik heb eenige nieuwe en uitgezogte Voorwerpen gevoegd by de Plaaten van Vogelen uit den Heer DANDRIDGE's Verzameling, welke reeds door den Heer ALBIN uitgegeven waren, en ik wil niet beweeren dat de Vogelen op deeze myne Plaaten nieuw zyn; maar ik heb zorgvullig getragt daar van volkomener beschryvingen en Afbeeldingen voor te stellen.

PLAAT LXXX.

De Geelvogel of Wielewaal (80).

De Afbeelding vertoont den Vogel in zyne Natuurlyke grootte. Het is een Trekvogel. Men vindtze in de Zuidelyke deelen van Europa het geheele Zomersaizoen, en ik heb 'er ook van Bengale in Oostindie ontvangen.

De Bek is, in evenredigheid, wat grover dan die van een Lyster en rood van Kleur. De Oogkringen zyn rood, volgens het Berigt van den Heer WILLOUGHBY, door wien 'er eenigen in Duitschland zyn geschooten. Van den hoek des Beks tot aan het Oog loopt een zwarte Streep. De Kop, Hals, het geheele Lighaam, zo wel boven als beneden, de Dyën, benevens de bovenste en onderste Dekveders van de Staart, zyn zeer schoon geel of Goudkleurig. De Wieken zyn aan de bovenzyde zwart, uitgenomen de Slagpennen, die smalle geele Tippen hebben, en de Dekveders onmiddelyk boven de groote Slagpennen, genaamd de Basterd-Wiek, die ook wat hooger geel zyn getipt: en een geele Vlak op de Wiek formeeren. De binnenste Dekveders van de Wiek zyn geel; de Slagpennen aan de binnenzyde donker; zynde de eerste Slagpen zeer kort, en niet meer dan de halve langte van de tweede, De Staartveders zyn taamelyk gelyk van langte, de middelsten geheel zwart; de zyd-Veders meer dan ten halven wege, naar haare Wortels toe, zwart, en Goudkleurig aan haare Tippen: de Pooten en Voeten gelyk die der Lysteren, van eene zwarte of donkere Kleur.

Een zodanige Vogel was my in Spiritus van Bengale toegezonden, en een ander van Gibralter, zynde aldaar op de Rots geschooten. Men kent hem in Vrankryk by den naam van *Loriot*. Het is de *Wielewaal*, *Galbula*, *Galgulus* of *Picus Nidum suspendens* van ALDROVANDUS, de *Oriolus* van ALBERTUS, de *Chloreus* van ARISTOTELES en de *Icterus* van PLINIUS. (Zie WILLOUGHBY's *Ornithologie*, p. 198.) Ik oordeel de Geele Gaay en de *Buff-Jay* van PETIVER geen andere te zyn dan het Mannetje en Wyfje van deeze Soort. (Zie RAJI *Synopsis Methodica Avium*, p. 194. Tab. 1. Fig. 8, 9.) De Heer ALBIN is de laatste, die deezen Vogel in Afbeelding gebragt heeft. (Zie zynen *Geelvogel van Bengale*, VOL. III. p. 19. van zyne Historie der Vogelen;) maar hy erkent, dat het naar een Tekening was, die men uit Indie hadt overgebragt. Ik heb de gezegde Tekening in handen van den Heer

(80) Galbula Benghalensis. EDW. *Av.* T. 185. Coracias Oriolus. *Faun. Suec.* 95. Oriolus. GESN. *Av.* 713. BRISS. *Av*, II. p. 320. Turdus luteus. FRISCH. *Av.* T. 31. Galbula. WILL. *Ornith.* 147. T. 38, 36. RAJ. *Av.* 68. N. 5. Oriolus Galbula. LINN. *Syst. Nat.* XII. Gen. 52. Sp. 4. Coracias Oriolus. *Syst. Nat.* X. Gen. 49. Sp. 3. Wielewaal. *Nat. Hist.* I. D. IV. STUK, bladz. 332.

Heer DANDRIDGE gezien, en bevond dezelve ſober en tegen de Natuur gemaakt te zyn: weshalve ik deeze Tekening, onmiddelyk naar den Vogel, heb uitgegeven; in hope, dat dezelve aan de Liefhebbers bevallig zal zyn: want ik weet niet, dat eenig Engelsch Autheur eene Tekening daar van naar 't Leven heeft medegedeeld. ALBIN was of onkundig dat deeze Vogel gemeen is in Europa, of hadt een oogmerk, om hem de onkundigen als een onbeſchreevene Soort in de hand te ſtoppen.

PLAAT LXXXI.

De geele Bengaalſche Spreeuw (81).

Deeze Vogel is wederom in zyne Natuurlyke grootte afgebeeld. ALBIN heeft 'er reeds ook eene Afbeelding van gegeven, doch den Bek veel te dik gemaakt. Dezelve is van geſtalte als die van een Spreeuw, roodagtig bruin van Kleur aan 't Grondſtuk, maar donkerer wordende naar de Punt. (Zie de Kleur der Oogen in ALBINS Vogel-Hiſtorie Vol. II. p. 38.) Het Voorhoofd, van den Bek tot aan de Oogen, is helder geel: rondom de Oogen zyn de Veders van eene donkere Kleur: de Kruin, het Agterhoofd en de zyden van den Kop onder de Oogen, zyn zwart; ſtrekkende deeze Zwartheid zig langer aan de zyden dan in de Nek uit, en zig op 't laatſt vermengende en verdwynende in het Geel op 't Voorhoofd en de donkere Kleur rondom de Oogen. De Keel, onmiddelyk beneden den Bek, is witagtig; de Borſt licht geel; de Buik, Dyën en Dekveders onder aan de Staart, hooger geel; de Keel en Borſt geſprenkeld met lange, zwarte of donkere Vlakken, langs de Schaften der Vederen nederwaards. De Nek, Stuit en Dekveders aan de bovenzyde van de Staart, zyn van eene hoog helder geele Kleur: de grootſte Slagpennen der Wieken donker of zwart, met ſmalle geele Randjes aan derzelver buitenſte Baarden, uitgenomen de eerſte Slagpen, die kort is en geheel zwart. De kleine Slagpennen, naaſt aan de Rug, zyn donker, met breede geele Zoomen aan haare Baarden. Alle de Dekveders, aan de bovenzyden der Wieken, zyn geel, hebbende taamelyk groote donkere Vlakken in 't midden. De middelſte Veders van de Staart zyn donker, met een geelen weerſchyn en de tippen geel: de zyd-Veders geheel en al geel: de Pooten en Voeten van eene zwarte of donkere Kleur. De Vingers ſtaan op de gewoone manier, gelyk dit de Afbeelding duidelyk aantoont.

Ik zag deezen Vogel in de Verzameling van wylen den Heer DANDRIDGE. Hy was met anderen van Bengale in Ooſtindie overgebragt, en, zo ik geloove, door niemand dan den Heer ALBIN beſchreeven. Ik zou hem den *gevlakten Geelvogel* getyteld hebben, doch oordeelde het niet gevoeglyk de naamen te vermenigvuldigen, ziende dat de Heer ALBIN hem de *Geele Spreeuw* genoemd hadt. Misſchien kan het de *Gevlakte Gaay* van PETIVER zyn: zie RAJI *Synopſis Methodica Avium* p. 195. Tab. 2. N. 7.

(81) Sturnus luteus Bengalenſis, EDW. *Av.* T. 186. Pica Maderaſpatana, Sturni adinſtar maculata. RAJ. *Av.* 195. N. 9. T. 1. f. 7. Oriolus Bengalenſis. BRISS. *Av.* II. p. 329. Oriolus melanocephalus. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 52. Sp. 3. Sturnus Luteolus. *Syſt. Nat.* X. Gen. 94. Sp. 2. *Nat. Hiſt.* I. D. V. STUK. bladz. 476.

PLAAT LXXXII.

De bruin en witte Spreeuw van Bengale (82).

De Afbeelding, die hier vertoond wordt, heeft de Natuurlyke grootte van den Vogel. ALBIN heeft hem ook in Plaat gebragt, maar de twee witagtige ſtreepen, de eene aan het agterſte van den Kop, de andere aan het onderſte van de Nek, die weezentlyk afgezonderd behoorden te zyn, ondereen verward, doende dezelven van agteren te ſamenloopen; hetwelk niet alleen ſtrydt met derzelver ſtand in den Vogel, maar ook met zyn eigen beſchryving. Hy heeft insgelyks vergeten gewag te maaken van de Witheid der buitenſte Baarden van de buitenſte Staartvederen; zo wel als eenige andere byzonderheden.

De Bek is aan zyn Grondſtuk vry dik en taamelyk ſcherp aan de Punt, een weinig nederwaards krom geboogen en van een geele Kleur, die naar Oranje trekt. Het Voorhoofd, naaſt aan den Bek van boven, is wit, welke Kleur zig verder rondom de Oogen uitſtrekt, maakende agter 't Oog een witte Plek, die de grootte byna van eens Menſchen Vinger Nagel heeft, en van daar loopt een ſmalle witagtige Streep, van Oog tot Oog, rondom het agterſte des Kops heen. De Kruin boven de witte Streep, zo wel als de Keel en de geheele Hals in 't ronde, is zwart: doch aan den Keel ſtrekt dit Zwart zig laager uit, dan in de Nek, hebbende over 't geheel eenen groenagtigen weerſchyn. De Rug, Stuit, de Wieken van boven en de Staart, zyn van eene zwartagtige of donker bruine Kleur, zonder eenigen Glans. De Rand van de Wiek is, naaſt aan de Borſt, witagtig: de buitenſte kanten van de groote Slagpennen zyn lichter bruin dan de andere deelen: de Dekveders naaſt boven de Slagpennen, op eene ry, hebben haare Tippen wit, en formeeren eene wat gebrokene witte Streep dwars over de Wiek. De kant der buitenſte Baard van ieder der buitenſte Staartvederen is wit. De Borſt, Buik, Dyën en Dekveders beneden de Staart, zyn ook wit. Een Streek van bruinagtig Wit loopt van de zyden van 't bovenſte deel der Borſt af, en formeert een Ring rondom het laagſte van den Hals van agteren. De Pooten en Voeten zyn van geſtalte als die van andere Vogelen van 't zelfde Geſlagt, en roodagtig bruin of donker Vleeschkleurig.

Deeze Vogel werdt in de Verzameling van wylen den Heer DANDRIDGE bewaard, en is reeds door ALBIN in Afbeelding gebragt. Alzo ik myne redenen voor het op nieuws uitgeeven van de Vogelen uit die Verzameling reeds gegeven heb, zal ik hier daar van zwygen. Hy was uit Bengale gebragt, alwaar men hem *Contra* noemt; doch, alzo hy waarſchynlyk van het Geſlagt der Spreeuwen is, oordeelde ik het gevoeglyk 'er den gedagten naam aan te geeven.

PLAAT LXXXIII.

De Dikbek, Steenbyter of Kerſenvink (83).

De Vogel is hier, wederom, Levensgrootte vertoond. Het zyn geen Inboorlingen

(82) Sturnus ex albo & fuſco varius Bengalenſis. EDW. *Av.* T. 187. ALB. *Av.* III. p. 20. T. 21. Icterus Bengalenſis. BRISS. *Av.* II. p. 94. Sturnus Contra. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 106. Sp. 4. *Syſt. Nat.* X. Gen. 94. Sp. 3. *Nat. Hiſt.* I. D. V. Stuk, bladz. 477.

(83) Coccothrauſtes vulgaris. EDW. *Av.* T. 188. FRISCH. *Av.* I. T. 4. f. 1, 2. RAJ. *Av.* 85. CHARLET. *Onom.* p. 84. T. 85. BRISS. *Av.* III. p. 219. Loxia Coccothrauſtes. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 109. Sp. 2. *Syſt. Nat.* X. Gen. 96. Sp. 2. Dikbek. *Nat. Hiſt.* I. D. V. Stuk, bladz. 500.

gen van Engeland, ſchoon ſommigen hunner in harde Winters by ons voorkomen. Het ongemeenſte daar in is, de geſtalte der Tippen van ſommigen der middelſte Slagpennen van de Wieken, die met de Punten opwaards gekeerd zyn, gelyk eenige Strydbylen der Ouden; 't welk beter door derzelver gedaante in de Afbeelding dan met Woorden uit te drukken is. Van deeze byzonderheid hadt nog niemand gewag gemaakt.

De Bek is, in evenredigheid, zeer grof, en kort naar zyne dikte; van eene lichte Vleeſchkleur maar donker aan de Punt, welke redelyk ſcherp is. De Neusgaten zyn ten deele door de Veders, aan het Grondſtuk van den Bek, gedekt, zynde de Bek in 't ronde omringd met een zoom van zwarte Vederen, die van boven ſmal is, en aan de Keel ongevaar een Duim breed. Daar loopt ook een zwarte Streep van de zyden des Beks naar de Oogen. De Oogkringen zyn van eene witagtige Aschkleur: de Kop, Stuit en de Veders die de Staart bedekken, bevallig, licht bruinagtig, rood: het agterſte van den Hals blaauwagtig Aschkleur: de Rug donker bruin. Het voorſte van den Hals, de Borſt, Buik en Dyën, zyn bleek bruin, naar Roozekleur trekkende. De Onderbuik en Dekveders onder aan de Staart, zyn wit. Van de Slagpennen zyn de buitenſte of grootſte zwart; maar de inwaardſe Baarden hebben eenig Wit, dat zig vertoont wanneer de Wiek een weinig nedergelaten is, gelyk in de plaatzing, waar in ik dezelve afgetekend heb. De middelſte Slagpennen zyn van eene donkere of zwarte Kleur, met eenen ſchoon glanzigen luiſter van blaauwagtig Purper, en zeer aanmerkelyk wegens de gedaante van haare Tippen. De binnenſte Slagpennen, naaſt aan de Rug, zyn roodagtig bruin. De eerſte ry der Dekvederen is wit aan het bovenſte gedeelte, en wordt trapswyze al meer en meer bruin, formeerende met de laatſt beſchreevene bruine Slagpennen een ſchuine Streep dwars over de Wiek heen. De rand van de Wiek, naaſt aan de Borſt, is wit: de kleinſte Dekveders der Wieken zyn zwart, die aan de binnenzyde wit, met een klein mengzel van Zwart omtrent den rand der Wiek. De middelſte Veders van de Staart zyn bruin, hebbende de buitenſte Veders haarer buitenſte Baarden bruin, de binnenſte Baarden zwart naar de inplanting toe, en zynde wit aan haare Tippen: zo dat de Staart, geſlooten zynde, van boven bruin is, maar uitgeſpreid zig met een ſchoone mengeling van Bruin, Zwart en Wit, vertoont. De Pooten en Voeten zyn van eene bevallige bloozende Vleeſchkleur en van geſtalte als in de Afbeelding.

Ik heb deezen Vogel ter begeerte van zyne Excellentie, wylen den Hertog van RICHMOND, mynen edelmoedigen Patroon, wiens verlies ik van harte betreur, in Afbeelding gebragt. Hy zondt my denzelven van zyne Luſtplaats te Goodwood in Susſex, alwaar die geſchooten was op een Pynboom: om welke reden ik denzelven geplaatſt heb op een Takje van den Cederboom van den Libanon, naar de Natuur in de Hortus Medicus te Chelſea getekend, maar de helft verkleind, om het op de Plaat te kunnen brengen. Zie het Bericht van den Heer WILLOUGHBY aangaande deezen Vogel, in zyne Ornithologie p. 244. ALBIN heeft 'er ook een Afbeelding van uitgegeven en eene beſchryving die meeſtendeels van WILLOUGHBY ontleend is. Zie zyne *Hiſtorie der Vogelen* VOL. I. p. 54. De Duitſchers noemen hem *Kernbeisſer*. Monſr. N. ROBERT heeft 'er, onder den naam van *Pardalus*, *Grosbec* of *Pinſo-Royal*, een Tekening van gemaakt. WILLOUGHBY geeft 'er den Latynſchen naam van *Coccothrauſtes vulgaris* aan.

PLAAT LXXXIV.

De Geelkoppige Mofch van Bengale (84).

De Vogel is hier in zyne Natuurlyke grootte voorgefteld. Twee derzelven waren overgebragt, welken de Heer Albin heeft afgebeeld als Mannetje en Wyfje, en hy maakt in derzelver befchryving verfchil, niettegenftaande ik, dezelven naauwkeurig befchouwende, geen weezentlyk onderfcheid in Kleur of Geftalte kon vinden: want zy kwamen my zo volkomen gelyk voor, dat ik oordeel dezelven beiden door één Afbeelding, zo wel als door twee, te kunnen vertoonen.

De Bek is van een lichte of witagtige Kleur, dik en fterk gelyk die van een Mofch: de Kruin van den Kop geel of Goudkleurig: de Nek, Rug, Wieken en Staart, zyn zwartagtig bruin of donker, hebbende de Vederen met lichter Bruin gerand of gezoomd. Dit maakt dat de Vogel zig van de bovenzyde licht bruin met donkere Vlakken vertoont. Van de zyden van den Hals, dwars over de Borft, heeft hy een Streek van de zelfde bruinagtige Kleur als aan de bovenzyde. De zyden van den Kop, beneden de Oogen, als ook de Keel, zyn wit of Roomkleurig, zo ver als de Kraag van donkere Vederen loopt. Onder die Kraag is de Borft, zo wel als de Buik, Dyën en de Dekveders onder aan de Staart, wederom geelagtig wit, en de zyden van den Buik zyn gemerkt met langwerpige Vlakken van eene flaauw donkere Kleur. De Pooten en Voeten, van geftalte als in ander klein Gevogelte, zyn Vleefchkleurig.

De Tekening van deezen Vogel was uit den Heer Dandridges Verzameling ontleend. Hy kwam van Bengale. Zie Albins Afbeeldingen in zyne Hiftorie der Vogelen, Vol. II. p. 48.

De Kapel, nevens deezen Vogel afgebeeld, heeft het Lyf en de Oogen zwart, met witte Vlakken, zynde het laagfte des Lighaams bruin of Oranjekleuring. De langfte Wieken zyn aan haare bovenzyde Kaneelkleurig, met de uiterfte randen en tippen, byna ter halver langte van de Wieken, zwart, doch met verfcheide groote en kleine witte Vlakken. De kortfte Wieken zyn van de zelfde Kleur, doch lichter, met drie of vier kleine zwarte Vlakjes op 't midden; en aan den rand zwart gezoomd met witte Stippen. De onderzyde is gelyk de bovenfte maar flaauwer, en de langfte Wieken hebben geele Vlakken aan haare Enden, daar zy aan de bovenzyden zwart zyn. Deeze keurlyke Vlinder, uit China afkomftig, bevindt zig in de Verzameling van den Heer Doktor Nesbit, Lid van het Koninglyk Kollegie der Geneeskundigen te Londen, die my daar mede verpligt heeft.

PLAAT LXXXV.

De Roodftaart van Bengale (85).

Deeze is ook in de Natuurlyke grootte afgetekend. Ik ftaa in twyfel, tot welk Geflagt hem t'huis te brengen. Hy heeft ftyve Haairen rondom de hoeken van den Bek, gelyk de Slagtervogels of Klaauwieren en Geitenmelkers hebben, maar komt met

(84) Pasfer Benghalenfis Capite flavo. Edw. *Av.* T. 189. Alb. *Av.* II. p. 48. T. 52. Pasfer Benghalenfis. Briss. *Av.* III. p. 95. Loxia Benghalenfis. Linn. *Syft. Nat.* XII. Gen. 109. Sp. 32. *Syft. Nat.* X. Gen. 96. Sp. 23. Bengaalfche Mosch. *Nat. Hift* I. D. V. Stuk, bladz. 512.

(85) Ruticilla Benghalenfis. Edw. *Av.* T. 190. Lanius Bengalenfis fufcus. Briss. *Av.* II. p. 175. Lanius Emeria. Linn. *Syft. Nat.* XII. Gen. 44. Sp. 23. Muscicapa Emeria. *Ibid.* Gen. 133. Sp. 7. Hy ftaat dus, met den zelfden bynaam, in twee geheel verfchillende Rangen; dat Doktor *Boddaert* niet aangemerkt heeft.

met geenen derzelven in de gedaante des Beks overeen, die ſterker is van maakzel dan in de laatſten, en zwakker dan in de eerſten. Ik heb hem, in navolging van den Heer ALBIN, *Roodſtaart* geheten. Zie deszelfs Vogel-Hiſtorie, VOL. III. p. 52.

De Bek is aan het Grondſtuk donker en zwart aan zyn Punt. De Kruin van den Kop is met lange, zagte, zwarte Vederen gedekt, die agterwaards over hangen, in de gedaante van een Kuif, welke, zo ik onderſtel, de leevende Vogel overend kan zetten. Onder ieder Oog heeft hy eene Scharlakenroode Vlak, die aan de onderzyde met Wit omringd is. De Keel, Borſt, Buik en Dyën zyn ook wit van Kleur. De zyden van den Hals en van de Borſt zyn gedekt met zwarte Vederen, die verwardelyk breeken in het Wit op de Borſt en de bruine Kleur agter aan den Hals. De Nek, Rug, Wieken en Staart, zyn allen van eene donkere of zwartagtig bruine Kleur, zynde de kanten van de grootſte Slagpennen een weinig lichter en de Schouder van de Wiek witagtig, daar dezelve op de Borſt valt. De Veders aan de Stuit en de Dekveders onder aan de Staart, zyn van eene zeer ſchoone roode Kleur: de Pooten en Voeten donker zwart.

Deeze Vogel, uit Bengale overgebragt, bevondt zig ook in de Verzameling van den Heer DANDRIDGE. Ik heb thans alle de Vogelen op nieuws uitgegeven, welken ALBIN daar uit ontleend hadt, uitgenomen de *Gaay van Bengale*, VOL. I. p. 17: de *Bengaalſche Kwartel*, p. 27. de kleine *Konings-Visſcher van Bengale*, VOL. III. p. 28: en de *Bengaalſche Water-Rall*, p. 85. Deeze, naamelyk, zyn door den Heer ALBIN naar Tekeningen gekopieerd, welke in Indie gemaakt waren, zonder dat de Vogels zelf overgebragt zyn; en dus heb ik dezelven overgeſlagen, als niets willende uitgeeven, dat niet onmiddelyk naar 't Voorwerp was gemaakt.

De Doorn-Staart Haagdis uit Indie (*).

De Afbeelding van deeze Haagdis vertoont dezelve ook Levensgrootte. De Kop en alle de Pooten zyn van eene donker-groene Kleur: de bovenzyde des Lighaams is ook donker, met eene licht Aschgraauwe Kleur gevlakt en gewolkt. Dwars over de Schouders heeft hy drie zwarte Streepen. De zyden des Lighaams trekken naar Roozekleur, zo wel als de Buik, die bleek Aschgraauw is. De Kop, het Lyf en de Pooten, zyn met zeer kleine Schubbetjes gedekt, zo dat zy zig vertoonen als een gladde Huid. De Schubben van de Staart zyn groot, en op een ongewoone manier met ſcherpe opſtaande Punten voorzien. De middelſte ry van Schubben, op het bovenſte van de Staart, valt niet over de naaſten wederzyds, maar de zydelingſe ryën over de middelſte heen, 't welk aanmerkelyk is. Dit alles ziet men in de Afbeelding uitgedrukt, welke onmiddelyk naar 't Voorwerp op 't Koper is gegraveerd. De Staart heeft eene bruinagtig groene Kleur, van onderen lichter dan van boven.

Het Dier was my gegeven door mynen Vriend, den Kapitein ISAAK WORTH, die 't zelve levendig uit Ooſtindie hadt overgebragt. Ik geloof, dat het nog niet in Afbeelding gebragt ware. De Heer PETIVER heeft eene Haagdis afgetekend, die over 't geheele Lyf met ſcherpe puntige Schubben is bekleed, en welke hy de *ruuw geſchubde Kaapſche Haagdis* tytelt, Cat. 403. Hy zegt, dat dezelve, getergd zynde, al haare Schubben opzet en ſchreeuwt gelyk een Kind; doch maakt geen gewag van derzelver grootte. Zyne Afbeelding komt daar in omtrent met de myne, uitgenomen de Staart, die korter is, overeen.

(*) Lacerta Cordylus. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 122. Sp. 9. *Syſt. Nat.* X. Gen. 105. Sp. 9. Stekelſtaart. *Nat. Hiſt.* I. D. VI. St. bl. 114.

PLAAT LXXXVI.

De rood en blaauwe Brasiliaansche Vink (86).

De Vogel is hier in zyne Natuurlyke grootte voorgesteld. Hy gelykt in gestalte veel naar onze kleine Zingvogelen, maar heeft de Staart in evenredigheid een weinig langer, zynde dezelve ook Puntig, als de middelste Veder langer dan de zyd-Vederen hebbende, die trapswyze verkorten, het welk zeer ongewoon is in de Vogelen van zyn Geslagt. Het is een zeer levendig en vlug Zingvogeltje, dat een redelyk fraaijen toon slaat.

De Bek heeft de gestalte van dien van een Goudvink, zynde van een schoone Scharlakenroode Kleur. De Veders rondom het bovenste van den Bek, en aan de zyden van den Kop, tot eene aanmerkelyke breedte rondom de Oogen, zyn schoon Purper of Appelbloesfem. De Oogen zyn donker, maar de Oogleden, of de Huid rondom de Oogen, is heerlyk Scharlakenrood. Een donkere Streep loopt van den Bek tot aan het Oog. De Keel, onmiddelyk beneden den Bek, is zwart. De Kruin des Kops, de Nek, Rug, Dekveders der Wieken, de Borst en Buik, zo ver als de Dyën, zyn van eene doffe donker roode Kleur: de Slagpennen der Wieken zwartagtig of donker: het laagste van de Rug, de Buik omtrent de Stuit, en de Dekveders, zo wel boven als beneden de Staart, zyn heerlyk Hemelschblaauw, het welk allengs versmeltende verdwynt in het roodagtige aan de Rug en den Buik. De Staart is zwart, hebbende de middelste Veder taamelyk lang en de zyd-Vederen allengs verkortende. De Pooten en Voeten gelyken naar die van ander klein Gevogelte van deeze Klasse, en hebben eene donkere Vleeschkleur.

Dit zeldzaame, aartige en onbeschreevene Vogeltje, was in bezitting van Mejuffrouw *Strafton*, woonende in Bucklers-Bury te Londen. Myn keurige en waarde Vriend, Doktor MONRO, de Oude, gaf my last om 'er een Tekening van te maaken. Het kwam van Brasil, alwaar het een zeldzaam Vogeltje is, en van veel waarde.

De Vliegende Inkhoorn (*).

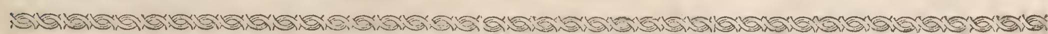
Dit aartige kleine Beestje is hier in zyne Natuurlyke grootte afgetekend. Het was den geheelen Dag loom en onwerkzaam, doch met het aankomen van den Avond zeer levendig, springende of vliegende zeer vlug, van de eene plaats op de andere, in zyn Kooitje. Deszelfs bovenzyde, van de Neus tot aan het end der Staart, was bruinagtig, gelyk in de Wilde Konynen. De Neus was kort, en in den omtrek witagtig: de Oogen waren groot, zwart en sterk uitpuilende: het hadt een wit Merk boven ieder Oog: de onderzyde van den Kop, de Hals, Buik en binnenzyden der Pooten, waren wit. De bovenzyde des Lighaams was van de onderzyde afgescheiden door losse Huiden, langs de zyden loopende, en zig uitspreidende tusschen de voor-en agter-Pooten, wanneer die in 't springen uitgestrekt worden. Deeze Huiden helpen het Dier, om een groot end wegs al strykende in de Lugt te zweeven. De Staart, ook breed en plat gelyk een Pluim zynde, is verder hetzelve behulpzaam in 't vliegen. Het heeft wederzyds, effen boven den Rand van de Huid, een

(86) Fringilla coloribus cœruleo & rufo Brasiliensis. EDW. *Av.* T. 191. Granatinus. BRISS. *Av.* III. p. 216. T. 9. f. 3. Fringilla Granatina. LINN. *Syst. Nat.* XII. Gen. 112. Sp. 11. Fringilla Brasiliana. *Syst. Nat.* X. Gen. 98. Sp 16. Brasiliaansche Vink. *Nat. Hist.* I. D. V. STUK, bladz. 543.

(*) Sciurus volans, Colore dilute fusco, Americanus. EDW. *Av.* T. 191. SEB. *Mus.* I. p. 72. T. 44. p. 3. RAJ. *Quadr.* 215. Mus volans. LINN. *Syst. Nat.* XII. Gen. 24. Sp. 21. *Syst. Nat.* X. Gen. 26. Sp. 16. Vliegende Muis. *Nat. Hist.* I. D. II. STUK, bladz. 492.

een zwartagtige Streep of Vin, die langs zyne Zyden loopt. Aan ieder voor-Voet heeft het vier Vingeren met het bewys van een vyfden, doch aan de agter-Voeten vyf duidelyke Vingeren. De Ooren waren kort en rondagtig: terwyl het Vleesch zig vertoonde wegens de dunte van het Haair, als mede, omtrent de Neus en aan de Pooten.

De Heer CATESBY heeft een Vliegende Inkhoorn afgebeeld, welken ik voor een andere Soort houde, alzo die over 't geheel bleek bruin of Aschkleurig is. Hy zegt, dat zy omtrent tagtig Yards [of twintig Roeden] ver kunnen springen of vliegen. Zie zyne *Historie van Karolina*, VOL. II. p. 76, 77. Zy worden ons uit verscheide deelen van Noord-Amerika toegebragt en zyn over eenige Jaaren ook in Polen ontdekt. JAMES THEOBALD, Schildknaap, in Surry-Straat, heeft het hier afgebeelde Diertje thans in 't Leven.

PLAAT LXXXVII.

De gekroonde Afrikaansche Kraanvogel (87).

Het is een groote en Staatelyke Vogel, die, als hy met den Kop regtop loopt, meer dan drie Voeten hoogte schynt te hebben. Zyne Pooten zyn, van de Knie tot aan het onderste van den Hiel, negen Duimen lang, en van de Punt des Beks tot aan de Veders op 't Voorhoofd is de langte twee Duim en drie Kwartier, en van die zelfde Punt tot aan de hoeken des Beks een Kwartier minder dan vier Duimen.

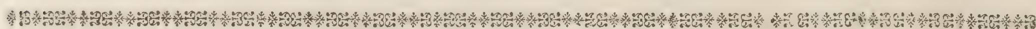
Die Vogel, welke voorwaards op de Plaat staat, heeft voor een Kraanvogel een korten Bek. Dezelve is regt en scherp gepunt, van eene zwartagtige of donker-Aschgraauwe Kleur. De Neusgaten zyn ver van den Kop af; de Oogen tegenover de hoeken des Beks geplaatst, hebbende de Oogkringen Paarlkleurig. Het Voorhoofd is zeer rond en uitpuilende, met zwarte Vederen als Fluweel gedekt. Agter ieder Oog heeft hy eene Paarlkleurige, harde, kaale Huid, in de gedaante van een Schaaps-Nier, welke zig een weinig verheft, en aan zyn bovenste en onderste gedeelte met Rood gekleurd is. De zwarte Veders op den Kop gaan al rondom deeze Vlakken. Uit de Kruin schiet een Kwast van langagtige Vedertjes of liever styve Borstels, van een plat maakzel, die gedraaid of gevlogten zyn, van een vuile Oranje-Kleur, zynde ieder op zyde dunnetjes bezet met licht gekleurde Haairtjes, en een Kwastje van zwartagtige Vedertjes aan 't end hebbende. Deeze Borstels spreiden zig zeer bevallig in eene Klootswyze gestalte uit, en vertoonen zig grooter dan de Kop zelf. Onder aan de Keel heeft hy een groote roode Huid of Kwab, gelykerwys de Huishaan, maar enkeld, en deeze wordt somtyds door Lugt uitgespannen wegens een onaangenaam schor Geluid, hetwelk de Vogel uitgeeft. De Hals, zo wel als 't geheele Lighaam boven en beneden, is van eene bevallige licht blaauwagtige Aschkleur. De Veders zyn aan den Hals lang, zagt en smal, op de Rug breeder, maar lang en puntig. De Staart is zwart en haare Veders zyn taamelyk egaal van langte. De grootste Slagpennen der Wieken zyn ook zwart; de binnenste Slagpennen vuil rood, en deeze vallen over de Stuit, wanneer de Wieken geslooten zyn. Alle de Dekveders derzelven, van binnen en buiten, zyn wit, uitgenomen die over de zwarte Slagpennen heen vallen, en dezelven bedekken; want deeze zyn donker bleek geel. De Pooten zyn, taamelyk hoog boven de Kniejen, Vederloos, en hebben, zo wel als de Voeten en Klaauwen, eene donker zwartagtige Aschkleur.

De

(87) Grus cristata Africana. EDW. *Av.* T. 192. Pavo-marinus. CLUS. *Exot.* 105. Grus Capensis fusca, Capite Aureo Galeato. PET. *Gaz.* T. 76. f. 9. Balearica. BRISS. *Av.* V. p. 511. T. 41. Ardea Pavonina. LINN. *Syst. Nat.* XII. Gen. 84. Sp. 1. *Syst. Nat.* X. Gen. 76. Sp. 1. Kroonvogel. *Nat. Hist.* I. D. V. STUK, bl. 180.

De agterſte Vogel, die ik denk de Hen te zyn, verſchilt van den eerſten of voorſten daar in, dat hy de Plek aan zyne Wang in de onderſte helft rood en voor 't overige wit, en een zeer kleine, byna onzigtbaare, roode Kwab aan zyne Keel heeft; zynde ook zwart aan den Hals en het Lyf, daar de ander Aschgraauw is: in andere opzigten komen zy overeen.

Den eerſten van deeze Vogelen tekende ik ten huize van den Heer SLOANE, den anderen ten huize van Sir CHARLES WAGER. De Akademie van Parys heeft denzelven wat verſchillende voorgeſteld. Zy bevonden de twee Onderwerpen, die zy onder handen hadden, beiden Hennen te zyn: zy noemen hem de Koninglyke Vogel, en meenen, dat het niet de *Grus Balearica* zy, gelyk men onderſteld hadt. Zie *Memoires de l'Acad. Royale; depuis* 1666 *jusqu'a* 1699; Tom. III. *troiſiéme Partie.* p. 199. Zie ook WILLOUGHBY's *Ornithologie*, p. 275. PETIVER noemt hem de bruine Kaapſe Kraanvogel, met een Goud gehelmden Kop, Tab. 76. N. 9. Van BARLOW wordt hy de Japanſe Paauw getyteld. VISSCHER geeft 'er den naam van Chineeſchen Struisvogel aan. In ASTLEY's Verzameling van Reizen, vind ik deezen Vogel door verſcheide Autheuren, die alle daar aangehaald zyn, gemeld; 't welk bewyſt, dat hy een Kraanvogel is van de Rivieren Gambia en Senegal. Zie aldaar, Vol. II. p. 723. Hy noemt deszelfs Afbeelding, op de Plaat tegenover bladz. 721, de *Kroonvogel van Whidah.* Hy is de *Pavo marinus* van CLUSIUS. Zie deszelfs *Exot.* Libr. V. Cap. II. N. ROBERT heeft denzelven afgebeeld, en genoemd *Pavo ſine Cauda Chinenſis*, dat is, Chineeſche Paauw zonder Staart (*).

PLAAT LXXXVIII.

De rosſe Smient, met een zwarten Bek (88).

Hy is wat kleiner dan een gewoone Tamme Eend, en langer van Pooten, dan andere Eenden gemeenlyk zyn. De Bek gelykt naar dien van een gewoone Eend, zynde op de kanten getand en aan de Punt een weinig haakig omgekromd, van eene zwarte of donkere Kleur. De Oogen zyn Kaneelkleurig: de Kop is op zyde bruin, hebbende de Kruin zwart, de Vederen lang en zig op de wyze van een Kuif agterwaards uitſtrekkende. Het agterſte van den Hals is donker: de onderzyden van den Kop, Keel en Hals, zyn wit: de Hals is geſprenkeld met kleine zwarte Vlakken: de Rug en bovenzyden der Wieken zyn bruin; de grootſte Slagpennen donker bruin, naar Zwart trekkende. De Dekveders der Wieken hebben ieder in 't midden een zwarte Vlak. De Veders van de Staart zyn, zo wel als de Stuit, en de Veders die de Staart van boven bedekken, zwart. De Staartveders zyn niet van gelyke langte, maar de Staart is in 't midden een weinig gepunt. De Borſt of Krop is helder roodagtig bruin, met zwarte Vlakken, en het onderſte deel heeft een weinig mengzel van Wit. Het geheele Onderlyf is wit, doch op de zyden, en een weinig beneden 't midden, ſterk met Zwart gemengd. De Dekveders onder aan de Staart zyn wit, met ronde zwarte Vlakken. De Pooten zyn hier langer dan gewoon is in het Geſlagt der Eenden, en tot een weinig boven de Kniejen Vederloos. De drie voorſte Vingers zyn allen aan elkander gewebd, en daar is bovendien een Vlies aan de binnenzyde van ieder inwaardſen Vinger: zynde de Pooten en Voeten gedekt met Loodkleu-

(*) [*Pavo ſive Cauda Chinenſis* vindt men in 't Werk van EDWARDS, dat zekerlyk in de eerſte opſlag blykt een drukfeil van ééne Letter te zyn, die den Hoogduitſchen Vertaaler van 't zelve zo grappig by de Neus gehad heeft, dat hy daar van heeft gemaakt *Pavo* oder *Cauda Chinenſis*, dat is, Chineeſche Paauw of Staart.]

(88) Anas fiſtularis rufus, Roſtro nigro, Occidentalis. EDW. *Av.* T. 193. Anas fiſtularis Arboribus inſidens. SLOAN. *Jam.* II. p. 324. T. 272. RAJ. *Av.* 192. BRISS. *Av.* VI. p. 403. Anas Arborea. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 67. Sp. 42. *Syſt. Nat.* X. Gen. 61. Sp. 38. Boom-Smient. *Nat. Hiſt.* I. D. V. Stuk, bl. 69.

kleurige Schubben. De agter-Vinger is zo hoog geplaatst, dat hy naauwlyks den Grond raake. De Klaauwen van alle Vingeren zyn zwart.

Deeze Vogel was in bezitting van den Heer CHARLES WAGER, ten wiens Huize, op Parsons-Green, ik daar van een Aftekening maakte. Men berichtte my, dat dezelve uit de Westindiën kwam, alwaar men ze een Smient noemt. Sir HANS SLOANE zegt, in zyne *Natuurlyke Historie van Jamaika*, Vol. II. p. 324, dat zy een fluitend Geluid maaken, weshalve men ze in 't Engelsch *Whistling Duck*, dat is Fluitende Eend, noemt. Hy voegt 'er by, dat zy doorgaans op Boomen roesten en gemeen zyn op dat Eiland.

PLAAT LXXXIX.

De Roodbekkige Smient (89).

Deeze is wat kleiner dan een gewoone Endvogel, hebbende den Hals en Pooten in evenredigheid langer. Hy zal mooglyk het Mannetje en de laatst beschreevene het Wyfje van de zelfde Soort zyn; maar ik kan niet verzekeren dat het dus bestaat, dewyl het op verschillende tyden was, dat ik deeze twee Vogelen zag.

In fatzoen gelykt de Bek veel naar dien van den laatst beschreevenen, maar is van eene schoon roode Kleur, omtrent de Neusgaten geelachtig, en zwart aan de haak of punt van de Bovenkaak. De Oogkringen zyn van een donkere Hazelnooten Kleur. De zyden van den Kop, rondom de Oogen en de onderzyde of Keel, zyn licht Aschgraauw. De Kruin en 't agterste van den Kop is zwart. De Hals, Borst en Rug zyn bruin- of Tegelrood, aan de Borst lichter, aan de Rug donkerer. De groote Slagpennen der Wieken zyn zwart, zo wel als die van de basterd-Wiek, welke derzelver Wortels bedekt. De binnenste Slagpennen, die op de Rug of Stuit vallen, zyn donker Tegelrood. De eerste en tweede ryën der Dekvederen, naast boven de Slagpennen, zyn wit, en maaken eene groote witte Plek op 't midden van de Wiek, en verder opwaards is een helder Oranjekleurige Vlak, waar boven de kleine Veders, aan den Schouder van de Wiek, zwart zyn, en dit Zwart gaat langs den rand derzelvevoort tot aan de Slagpennen. De geheele Buik en Dyën zyn zwart, maar, ter plaatse daar het roode van de Borst en het zwarte van den Buik zig vereenigen, formeert die mengeling een donker Aschgraauwe Kleur. De Dekveders onder aan de Staart zyn witachtig, met kleine zwarte Vlakken gesprenkeld, die zig in de langte der Vederen uitstrekken. De Staart loopt wat puntig en is zwart, zo wel als de Stuit en de Dekveders aan de bovenzyde. De Pooten zyn tot een weinig boven de Kniejen Vederloos; de Vingers gewebd even als in andere Endvogelen; hebbende de binnensten ook Vliezen aan de binnenzyde. De Pooten en Voeten zyn Vleeschkleurig en de Klaauwen zwart.

Deezen Vogel tekende ik ook ten huize van Sir CHARLES WAGER, op Parsons-Green. Hy was uit de Westindiën gebragt, onder den naam van Fluit-Eend of Smient. Beide de laatst beschreevenen maaken, als zy verontrust worden, een Fluitend Geluid. Of deeze of de ander de Smient zy, waar van in SLOANES Historie van Jamaika gewag gemaakt is, kan ik niet zeggen; alzo 'er geen berigt van de Kleur is bygedaan: maar ik zou eer denken, dat de voorgaande gemeend worde, dewyl de Afbeelding (Vol. II. Tab. 272) vertoond is met een gevlakten Buik.

(89) Anas fistularis rufus, Rostro rubro Occidentalis. EDW. *Av.* T. 194. Anas fistularis Americana. BRISS. *Av.* VI. p. 400. T. 38. f. 1. Anas Autumnalis. LINN. *Syst. Nat.* XII. Gen. 67. Sp. 39. *Syst. Nat.* X. Gen. 61. Sp. 33. Amerikaansche Smient. *Nat. Hist.* I. Deel, V. STUK, bladz. 62.

PLAAT XC.

Het kleine Leeuw-Aapje (90).

Dit ongemeene Diertje is hier door my in de Natuurlyke grootte voorgefteld: zo naby als ik het kon treffen, terwyl het zig bezig hield met zyne Aapenkuuren in de Kamer van zyne Mevrouw. Het is een Wyfje en een der kleinfte Soorten van Aapen.

Het voorfte van den Kop, of 't gene men het Aangezigt in de Aapen noemt, is met een zwarte Huid gedekt, en de Ooren zyn ook zwart. Het Aangezigt is zeer dunnetjes bezet met korte witte Haairen, die hetzelve een weinig graauw maaken. Deeze witte Haairen zyn iets dikker aan de kanten van het Aangezigt, en formeeren een helderen Ring daar om heen. De Oogen zyn zwart, vertoonende geen andere Kleur. Het Haair op den Kop is lang en wit, fpreidende zich, gelyk het Hoofdhaair van een Mensch, over de Schouders uit, die, zo wel als het grootfte deel van de Rug, gedekt zyn met lang, los, vlokkig Haair, dat bruin is van Kleur. Het laagfte van de Rug, of het Gat, wordt allengs helder bruin of Oranjekleurig, gelyk de eene helft van de Staart, naaft aan het Lighaam, ook met lang Oranjekleurig Haair bekleed is, wordende het overige van de Staart allengs zwart, en deeze Kleur vervolgt ten ende uit. De Keel is zwart en kaal, de Borft, Buik, benevens alle de Pooten en Voeten, zyn met kort wit Haair gedekt. Het heeft vyf Vingers aan ieder Voet, zo der Voor- als Agterpooten, die altemaal gewapend zyn met fcherpe Nagelen, even als in de Inkhoornen. De Voeten zyn aan de binnenzyde bekleed met eene zwarte Huid, en het Vel is over het geheele Lighaam, zelfs onder het witte Haair aan den Buik, ook zwart. Zeer wonderlyk is 't in dit kleine Diertje, dat hetzelve een zagt fluitend Geluid maakt, eenigermaate naar 't zingen van een Kanaryvogel gelykende. Het is vlug en behendig, hebbende alle de aardigheid der Kuuren van de grootere Aapen. Wanneer het, op zyn vier Pooten, in de Kamer rond loopt, dan heeft het veel van de geftalte van een Leeuwtje, vertoonende zig fomtyds gelyk de Afbeelding in 't Grondwerk van de Plaat aanwyft.

Ik werd door haare Hoog Edelheid, de Graavin van Suffolk (in wier bezitting zig het gedagte Leeuw-Aapje bevondt,) onderricht, dat hetzelve van La Vera Cruz in Nieuw Spanje overgebragt ware. Met verlof van de gemelde Vrouwe maakte ik 'er een Aftekening van voor wylen den Hertog van RICHMOND; en met toelaating van zyne Genade heb ik het aan 't licht gegeven. In de Reiftocht van den Heer DE LA CONDAMINE, Lid van de Akademie der Weetenfchappen van Parys, langs de Rivier der Amazoonen, vind ik een Aapje, veel naar het tegenwoordige gelykende, befchreeven, uitgenomen dat hy 'er fcherpe Ooren aan geeft. Na gefproken te hebben van de grootere Aapen zegt hy, „ en fommigen wederom zo klein als „ Rotten. Ik fpreek niet van de genen die onder den naam van *Sapajous* bekend „ zyn, maar van andere nog kleinere en moeielyk tam te maaken, wier Haair lang „ en glanzig is, gemeenlyk Kaftanje-bruin en fomtyds met een Soort van Geel ge„ vlakt. Derzelver Staarten zyn eens zo lang als het Lighaam. De Kop is klein „ en vierkant: de Ooren zyn fpits en uitfteekende, gelyk die van Honden of Kat„ ten, en niet gelyk die van andere Aapen of Meerkatten, naar welken zy zeer „ wei-

(90) Cercopithecus minimus Mexicanus, Capillitio niveo. EDW. *Av.* T. 195. Cercopithecus Pilis canescentibus nigro mixtis, Caudâ rufâ. BRISS. *Quadrup.* 19. Cagui major Brafilienfibus. MARCGR. *Bras.* 227. RAJ. *Quadr.* 154. Simia Oedipus. LINN. *Syft. Nat.* XII. Gen. 2. Sp. 25. *Syft. Nat.* X. Gen. 2. Sp. 13. *Nat. Hift.* I. D. I. Stuk, bladz. 364. Pl. VI. Fig. 3.

„ weinig gelyken, hebbende veeleer het poſtuur van een klein Leeuwtje. Men „ noemtze *Pinches* te Maynas en *Tamarins* te Cayenne". Zie het Kort Begrip van gedagten Reiſtocht in 't Engelsch, p. 83. Indien dit, door den Heer DE LA CONDAMINE beſchreeven, niet een zelfde als het myne is, moet het ten minſte eene naby daar aan komende Soort zyn.

PLAAT XCI.

Het kleine zwarte Aapje (91).

Dit Aapje is hier in zyne Natuurlyke grootte voorgeſteld, zynde een van de kleinſte Soorten, die ik ooit heb aangetroffen. Door zyne kleinte was deszelfs Beet niet hinderlyker dan het byten van een Mosch. Het was zeer levendig en vol beweeging, gelyk de meeſten van het Geſlagt der Aapen zyn.

De Oogen van dit Beeſtje hadden eene Hazelnooten en het Aangezigt eene donkere Vleeschkleur. De Neus verhief zig zeer weinig. De boven-Lip was geſpleeten als die van een Haas: de Tanden waren zeer klein, gelyk die van andere Aapjes, komende zeer naby aan de Tanden van een Mensch. De Ooren hadt het taamelyk groot, van eene vierkante figuur, zwartachtig Vleeschkleur, en zeer dunnetjes bezet met korte Haairen. Op den Kop maakte het Haair een tip aan 't Voorhoofd: het Aangezigt hadt weinig of geen Haair. De Kop, het geheele Lighaam en de Staart, waren gedekt met zagt zwart Haair, dat eer ruig en Vlokkig dan glad van Oppervlakte was. Het Haair aan het onderſte van de Rug ſcheen overend te ſtaan, en hadt een mengeling van geele of Goudkleurige Haairen. De Staart is tweemaal zo lang als het Lyf. De Voeten, zo wel voor als agter, zyn gedekt met kort, ſluik, geelachtig Oranjekleurig Haair. Het hadt vyf Vingers aan ieder Voet, wier Nagels of Klaauwen niet plat waren gelyk in de grootere Aapen, maar haakig en ſcherp, gelyk die der Inkhoornen, hoewel niet zo lang. De voorſte Pooten geleeken niet zo veel naar de Handen van Menſchen, als in ſommige Aapen; hoewel het allerley dingen in ééne Hand kon houden, hetwelk een Inkhoorn niet zal doen.

Dit raare en zo ik geloof onbeſchreeven Aapje, was uit de Weſtindiën overgebragt door den Vlootvoogd FITZROY LEE, in 't jaar 1747, en door hem aan haare Hoog Edelheid de Graavinne Weduwe van Litchfield vereerd, met wier verlof ik daar van eene Aftekening naar 't Leven maakte. Het was een Wyfje.

Vindende een Berigt van een zeer ongemeen Aapje, in de voorgemelde Reiſtogt door de binnenlandſche deelen van Zuid-Amerika, langs de Rivier der Amazoonen, zo heb ik dienſtig geoordeeld hetzelve alhier in te lasſchen. „ De Gouverneur van „ Para (zegt de Heer LA CONDAMINE) deedt my een Aapje preſent, dat het ee- „ nigſte in zyne Soort was hetwelke men immer in het Land gezien hadt. De Haai- „ ren van deszelfs Lighaam waren zo glanzig als Zilver, en hadden de Kleur van „ de ſchoonſte Vrouwen Lokken, terwyl de Staart glanzig Kaſtanje-bruin was, naar „ zwart trekkende. Het hadt nog een andere byzonderheid, welke veel aanmerke- „ lyker was. Zyne Ooren, de zyden van het Aangezigt en de Neus, waren zo „ levendig rood, dat men iemand naauwlyks kon doen gelooven, dat hetzelve de „ Natuurlyke Kleur daar van ware. Ik hield het een Jaar, en het was nog in Leven „ toen ik dit ſchreef, byna in 't gezigt van de Kuſt van Vrankryk. en ik verheugde „ my met het denkbeeld, om hetzelve aldaar levendig te brengen; doch, in ſpyt „ van

(91) Cercopithecus niger minimus, Manibus & Pedibus Croceis. EDW. *Av.* T. 196. Cercopithecus niger Pedibus Croceis. GRON. *Zooph.* 20. Cay. RAJ. *Quadrup.* 155. Simia Midas. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 2. Sp. 27. *Syſt. Nat.* X. Gen. 2. Sp. 15. *Nat. Hiſt.* I. D. I. STUK, bladz. 366. Pl. VI. Fig. 4.

„ van de geduurige zorgvuldigheid, welke ik gebruikte, om het voor de Koude te „ bewaaren, ſtierf het door de ſtrengheid van 't Saizoen". Deeze Heer ſprak van kleine Aapjes, toen hy hier van gewag maakte, hoewel hy de grootte van hetzelve niet gemeld heeft.

P L A A T XCII.

De Inkhoorn-Aap van Madagaskar (92).

Dit Dier heeft omtrent de grootte van een middelmaatige Kat, maar het Lighaam en de Leden zyn veel ranker en langer. Het heeft een Staart die ten minſte eens zo lang is als het Lighaam. 't Is lang van Snuit, zo dat de Kop veel naar dien van een Vos zweemt, met ſcherpe Tanden van vooren, waar mede het bekwaam ſchynt te zyn om te kunnen knaauwelen. Dat geen, naar 't welke ik myn Afbeelding maakte, was een Mannetje.

De Oogen hebben taamelyk breede Kringen, van eene heldere Hazelnootenkleur, zynde het Aangezigt en de Ooren wit, de Neus een goed end wegs zwart, en het Oog met een breeden zwarten Kring omgeven. Rondom de Neus, als ook aan de zyden van den Kop en op de Oogleden, ſtaan lange ſtyfachtige Haairen, gelyk in de Knevels der Katten. De Kop is, van boven en van agteren, gedekt met donker Aſchgraauw Haair, langer dan het Haair op 't Aangezigt: de Rug en Zyden zyn roodagtig Aſchgraauw, niet zo donker als de Kop: de buitenzyden der Beenen zyn licht Aſchgraauw, niet zo rood als de Rug: de bovenzyden der Voeten zyn witachtig, hebbende aan de binnenzyden een kaale zwarte Huid. De Voorpooten of Handen zyn gelyk die van Menſchen of Aapen, hebbende den Duim zeer onderſcheiden en de Nagels plat: de Agterpooten zyn daar door aanmerkelyk, dat zy den Duim of grooten Toon zeer breed hebben, loopende de Nagels der Agterpooten puntiger dan die der Voorpooten uit. De geheele onderzyde des Lighaams en de Leden aan de binnenzyde, zyn met wit Haair gedekt. Het Haair van 't geheele Lighaam is op 't Gevoel zeer zagt, veeleer overend ſtaande gelyk de pool van Fluweel, dan ſluik nederleggende. Het heeft, taamelyk hoog aan de Borſt, twee kleine Tepeltjes, even als in de Aapen geplaatſt. De Staart is lang en redelyk ruig, beurtlings met breede Ringen van Zwart en Wit getekend. Slaapende kromt het zyne Neus naar den Buik, en haalt de Pooten digt by malkander in een zittend postuur, brengende zyne lange Staart over 't Hoofd heen. Speelende oeffent het een Soort van galoppeering, met de Staart boven de Rug opgeheven, gelyk in de kleine Afbeelding is uitgedrukt. Men ziet ook zyn Kop op zyde vertoond.

Dit aardige Dier was, in den Jaare 1748, van het Eiland Madagaskar overgebragt door mynen Vriend, Kapitein Isaak Worth, die dat Eiland, op zyne terugkomſt van Indie, aandeedt. Ik hield het eenigen tyd, ten mynen Huize, in 't Leven. Het was een zeer onnoozel Schepzel, doende niemand leed, en niets hebbende van de grappigheid of kwaadaartigheid der Aapen, hoewel het in zyne geſtalte en manier van zitten veel naar dezelven gelykt. Het voornaamſte verſchil, tusſchen dit Dier en de Aapen, is, dat het een ſpitſen Snoet heeft, en het Aangezigt met Haair gedekt: ook zyn de Teeldeelen anders en naauwlyks zigtbaar, gelyk in de Katten. Ik houd het derhalve voor een van de Aapen verſchillend Geſlagt, en vind een Soort daarvan, die van de beſchreevene verſchilt: zie Petivers Werken Tab. 17, al-

(92) Simia-Sciurus Madagaſcarienſis. Edw. *Av.* T. 197 Proſimia Cinerea, Caudâ cinctâ annulis albis & nigris. Briss. *Quadr.* 222. Lemur Catta. Linn. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 3. Sp. 4. *Syſt. Nat.* X. Gen. 3. Sp. 2. De Inkhoorn-Aap. *Nat. Hiſt.* I. D. I. Stuk, bladz. 399.

alwaar de Afbeelding met de myne overeenkomstig schynt te zyn, uitgenomen, dat het Dier langer Wol of Haair heeft en geen Ringen aan de Staart. Hy zegt: „ de Wol van dit Schepzel is bruin, zagt, en gekruld als die van een Lam. Het „ heeft verscheide Eigenschappen van een Inkhoorn, zittende dikwils overend wanneer het eet, 't welk hetzelve doorgaans met zyne Snytanden doet, en zyne ruige Staart agter ombuigende. Het was levendig gebragt van het Eiland *Joanna*". Zyne Aftekening was door dien vermaarden Anatomist Mr. WILLIAM COWPER, gemaakt. Ik heb ook een andere Soort van dit Geslagt, niet grooter zynde dan een Inkhoorn, in het Kabinet van Sir HANS SLOANE, in Spiritus geconserveerd gezien.

PLAAT XCIII.

Het Barbarysch Inkhoorntje (93).

Myne Afbeelding is Levensgrootte, en dus komt hetzelve onze Engelsche Inkhoorntjes, in grootte, zeer naby, verschillende voornaamelyk daar in van de gemeene Soort, dat het een andere Kleur en korter Ooren heeft, die digt aan den Kop leggen. De Kop en het Lighaam aan de bovenzyde, als ook de Pooten, Voeten en Staart, zyn allen Aschgraauw, een weinig naar 't roode trekkende, dat donkerer is aan de bovenzyde van den Kop en Rug, maar lichter aan de Pooten, Voeten en de onderzyde van den Kop. De Oogen zyn vry donker, maar het Haair rondom dezelven is wit en de Buik met wit Haair gedekt. Ter wederzyde van het Lighaam heeft het twee breede Streepen, van witte of Roomkoleur, die van de Schouders zig uitstrekken tot aan de Agterpooten, hetwelk een fraaije verandering maakt in het Bruin. De Staart, die, gelyk in onze Inkhoornen, ruig is, heeft ieder Haairtje met licht en donkere Aschkleur gemengeld, en deeze Kleuren vereenigen zig zo regelmaatig, dat zy Streeken van Licht en Donker in de Staart maaken, die 'er een fierlyke Vertooning aan geeven. De voorste Pooten hebben ieder vier onderscheiden Vingers met zwarte Klaauwen, binnen welken als 't ware het beginzel is van een Vinger, doch geene Klaauw, en de Agterpooten hebben ieder vyf onderscheiden Vingers of Toonen met Klaauwen. De Huid en Wortels der Haairen zyn over 't geheel, zelfs op die plaatsen, daar het Haair uitwaards wit is, van eene zwartachtige Kleur.

Deeze Inkhoorn was van Santa Cruz, op de Westkust van Barbarie aan den Atlantischen Oceaan gelegen, overgebragt, en levendig aan my present gedaan door mynen Vriend, Kapitein JOHN DOBSON, van Rotherhite in Londen. Of dezelve in Boomen leeft, dan zyne woonplaats in de Aarde heeft, kan ik niet zeggen; maar ik verbeeld my, dat het een Soort van Grond-Inkhoorn zy: want, als men hem los in Huis liet loopen, zo hadt hy geen drift om te klimmen, gelyk de meesten van onze Inkhoornen, maar trachte zig te verschuilen in de een of andere Lap, of een zagt ding op den Vloer, daar hy dan op ging leggen slaapen. Ik vind 'er een afbeelding en beschrving van in eene Historie van Viervoetige Dieren, Slangen en Insekten, verzameld en uitgegeven te Londen, in den Jaare 1658, door JOHN ROWLAND, Med. Doctor. Hy noemt het den Getulischen of Barbaryschen Inkhoorn, beschreeven en afgebeeld door Doctor CAY: maar, alzo zyne Afbeelding klein is en ge-

(93) Sciurus striatus Africanus. EDW. *Av.* T. 198. Sciurus Getulus. GESN. *Quadr.* 112. ALDROV. *Dig.* 166. JOHNST. *Quadr.* T. 67. RAJ. *Quadr.* 216. SEB. *Kab.* I. p. 76. T. 47. f. 3. BRISS. *Quadr.* 157. Sciurus Getulus. LINN. *Syst. Nat.* XII. Gen. 25. Sp. 6. *Syst. Nat.* X. Gen. 17. Sp. 5. *Nat. Hist.* I. D. II. Stuk, bladz. 500. Pl. 21. f. 1.

gebrekkelyk in het uitdrukken van de ware Geſtalte en Houding van het Schepzel, heb ik hier de Afbeelding daar van gegeven, zo als het gemeenlyk zat, wanneer het bezig was aan 't kraaken van Nooten of aazen op eenig droog Voedzel.

PLAAT XCIV.

De Ichneumon uit Ooſtindie (94).

Dit Dier ſcheen my de grootte te hebben van een Fret of Buntſing. Het was omtrent drie vierden van een Yard of zeven en-twintig Duimen lang; zynde derhalve hier ongevaar tot een derde verkleind. De Staart liep van het Lyf allengs in een Punt uit, gelykerwys die van een Haagdis. Het hadt een taamelyk ſpitſe Neus, gedekt met korte Haairen van eene roodachtig bruine Kleur. De Oogen waren helder en glinſterende als die van een Fret, hebbende iets Vuurkleurigs in zig. De Ooren waren klein en rond, dunnetjes met Haair gedekt, zo dat de Vleeschkleur zigtbaar was. De Kruin van den Kop, Hals, Rug, Zyden en Staart, waren bekleed met taamelyk lang ſtyfachtig Haair, zynde ieder Haairtje ten deele bruin ten deele donker, zo dat het geheele Lighaam zig van eene gemengelde Kleur vertoonde. De Keel en het Lighaam hadt de Haairen wat korter en zagter, van eene bruinachtige Aardkleur, zonder eenige mengeling. De Pooten waren kort en donker of zwart. Het hadt vyf Vingers of Toonen aan ieder Poot, met zwarte Klaauwen.

Dit aardig Diertje zag ik ten huize van den Heer BRADBURY, Apotheker in de Southampton-Huizen, op Holborn, alwaar ik van Doktor WILMOT, 's Konings ordinairen Geneesheer, order kreeg te gaan, om het af te tekenen. De Heer BRADBURY was zo beleefd, dat hy het deedt vangen en in een klein Vertrek brengen, alwaar ik alle deszelfs bedryven kon waarneemen. Somtyds kroop het met zyn Buik op den Grond en ſtrekte zig zo lang uit, dat het naar een Slang geleek, die zig zonder Pooten bewoog: op andere tyden ligtte het den Kop op, en ſcheen op zyne Pooten te loopen, kortende het Lyf een weinig in: het ging ook wel eens op zyne Agterpooten zeer regtop zitten en keek rondom, zettende, als men het plaagde, de Haairen op een verbaazende manier overend. Men liet het los in Huis loopen, dat hetzelve, zo men my verhaalde, van Muizen en Rotten zuiver hieldt. Het was uit Ooſtindie gekomen. Eenige Jaaren geleeden zag ik een Ichneumon, uit Egypte overgebragt, die, zo ik geloof, deezen meer dan de helft in Lighaamelyke grootte overtrof: want ik bevond denzelven twee-en-veertig Duimen lang. In Geſtalte en Kleur geleeken zy elkander taamelyk. Al het verſchil, 't gene ik 'er in vond, was, dat de Egyptiſche een klein Kwaſtje Haair aan 't end van de Staart had (Zie by Letter A op de Plaat) en die van den Indiſchen liep puntig uit. Geen voldoende Afbeelding kunnende vinden by iemand, die 'er in Schriften van gewag gemaakt heeft, achtte ik het niet onnut, daar van een betere mede te deelen. Alle de Verdigtzelen, die van dit Dier en den Krokodil verhaald zyn, zal ik onaangeroerd laaten. Ik acht den eenen van den anderen in Soort te verſchillen; want de boven beſchreevene was volwasſen, en niettemin zo veel kleiner dan de gedagte Egyptiſche (*).

(94) Ichneumon Indicus. EDW. *Av.* T. 199. Serpenticida ſive Mungos. RUMPII. *Amb.* VII. p. 69. T. 28. f. 2, 3. Muſtela ſive Viverra Indis Mangutia. KÆMPH. *Amœn.* T. 567. Viverra Ichneumon. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 14. Sp. 1. *Syſt. Nat.* X. Gen. 13. Sp. 1. *Nat. Hiſt.* I. D. II. Stuk, bladz. 150.

(*) [Dit laatſte zou ik niet denken, maar ſtel vaſt, dat de *Ichneumon*, zo die der Indiën als van Egypte, een verſchillende Soort zyn van 't Ceylonſche Vosje van SEBA, en het Weſtindiſche Kwasje. Men kan, immers, als men deeze beiden, waar van de Afbeeldingen in myne *Natuurlyke Hiſtorie.* Fig 1 en 2, op Plaat XIII. gegeven zyn, met elkander, en met deeze vergelykt, niet anders oordeelen. Zie myne beſchryving daar van in het I. DEELS II. STUK, bladz. 149, enz.]

PLAAT XCV.

Het Ooſtindiſche Buffeltje (95).

Dit Beeſt heeft omtrent de grootte van een Engelsch Kalf van zes Maanden, en gelykt veel naar onze Engelsche Bullen, uitgenomen dat het zeer korte Hoornen, en eene Bult of verhevenheid heeft op zyne Rug, tusſchen de Schouderen. Ik meen dat het ſchynt de Pooten ook wat dunner hoewel niet langer te hebben dan die van onze Runderen. Men maakt 'er in Ooſtindie gebruik van tot het trekken der Rytuigen, in plaats van Paarden.

De Neus is taamelyk breed en plat, aan 't end, daar de Neusgaten geplaatſt zyn, zonder Haair en vogtig. De Lippen van den Smoel hebben eenige yle opſtaande Haairen. Aan de zyden van de Neus is het Haair witachtig. De Oogkringen zyn Hazelnooten-Kleur. De Oogen ſtaan in langwerpige zwarte Plekken. De Hoornen zyn donker en klein, vertoonende zig maar een weinig boven het gekrulde Haair boven op den Kop. De Ooren, die veel grooter en langer ſchynen te zyn dan de Hoornen, hebben eene Vleeschkleur aan de binnenzyde, daar zy kaal zyn. Het geheele Lighaam is met redelyk kort glad Haair bezet. De Kop, Hals, Rug, Staart en de Zyden, zyn van eene blaauwachtige Aschkleur: de losſe Huid aan den Hals is wit en de Buik zo dun met lichtachtig Haair bezet, dat de Vleeschkleur zig daar door heen vertoont. De zwarte Plek, die het Oog omringt, is aan de bovenzyde door eene witte Streep en aan de onderzyde door eene licht bruinachtige bepaald. De Pooten zyn van eene lichte Kleur (wordende naar de Voeten toe allengs wit) met Zwart gevlakt en getekend, gelyk in de Afbeelding is uitgedrukt. De Kwaſt aan het end van de Staart is zwart. Het heeft de Hoeven gelyk die van ons Rundvee, van eene donker bruine Kleur.

Ik zag één van deeze Buffeltjes, dat men eenigen tyd graazende gehouden hadt op het Drilveld te Londen, en eene Schildery naar de Natuur van hetzelfde Dier, welke volmaakt getroffen was, ten Huize van den Heer HANS SLOANE gevonden hebbende, hield ik my te vrede met een Plaat te graveeren naar die Schildery: want ik kon het naar 't Natuurlyke Voorwerp niet beter gemaakt hebben. Gedagte Heer verhaalde my, dat de Schildery een Origineel was, op order van wylen den Baronet, Sir JOSIAH CHILD, van Wanſtead in Esſex, gemaakt. Het Dier was uit Ooſtindie aan dien Heer tot een preſent gezonden. De Schildery werdt vervolgens aan Sir HANS SLOANE gegeven door Mevrouw *Casſandra Willugby*, naderhand Hertoginne van Chandois. Het behoort tot het tamme Weidvee in Indie. Dikwils heb ik den Heer SLOANE hooren zeggen, dat men van de Schenkels van deeze Buffeltjes, gebrand of half gekalcineerd zynde, dat gene maakt het welk gemeenlyk *Slangeſteenen* genoemd wordt in Ooſtindie, en die men voorgeeft gehaald te worden uit de Koppen der Brilſlangen, *Cobras de Cabelo* genaamd: aan welken zy een wonderlyke eigenſchap toeſchryven om het Vergift uit te trekken, wanneer die op de Wond gelegd worden, zoudende, in Melk gewasſchen en gedroogd zynde weder als vooren tot gebruik bekwaam zyn.

(95) Bubulus parvus Indicus. EDW. *Av.* T. 200. Bos Indicus LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 32. Sp. 6. *Syſt,* *Nat.* X. Gen. 33. Sp. 5. Indiaanſche Koe. *Nat. Hiſt.* I. D. III. STUK, bl. 623. Pl. XXVII.

PLAAT XCVI.

Drie kleine Vledermuizen.

De bovenſte Afbeelding is een Vledermuis van Jamaika. Dezelve verſchilt van de Engelſchen daar in, dat zy een klein Klepje op de Neus heeft en geen Staart; vullende een Vlies de tusſchenruimte van de agterſte Pooten. Deeze is met den Buik om hoog getekend. De middelſte Afbeelding is de kort ge-oorde Engelſche Vledermuis, met de Rug boven. De onderſte is de lang ge-oorde, of dubbeld ge-oorde van ons Land, met den Buik om hoog, om te beter haare dubbelde Ooren te vertoonen. Zy zyn alle drie van de Natuurlyke grootte tot de juiſte helft verkleind.

De Vledermuis van de bovenſte Afbeelding (*) is inzonderheid merkwaardig wegens haare Klep op de Neus, die, in het versch uit de Spiritus genomen Voorwerp, buigzaam was, door welk middel ik het gebruik daar van meen ontdekt te hebben, dat dezelve, naamelyk, de Neusgaten kan bedekken, voegende zig met de Punt in een Sleuf van de Onderlip, en dus Neus en Mond beiden ſluitende. Dit oordeel ik een Geſtel te zyn, dienende om de te ſterke uitwaaſeming van Vogten te voorkomen, wanneer het Dier zig in een ſtaat van loomheid of Slaap bevindt, in de Regenachtige Saizoenen van heete Klimaaten, of in de koude Saizoenen van koude Klimaaten: want dit ſlag van Dieren ſlaapt geduurig op zekere tyden des Jaars. Het verſchilt door geen Staart te hebben van de onzen.

De middelſte Afbeelding is de kort ge-oorde Engelſche Vledermuis (†). Deeze heeft een Staart, doch geen Klepje op de Neus. De Kleuren in alle de drie Soorten zyn byna eveneens: te weeten zy hebben de Koppen en Lighaamen gedekt met korte Wolligheid of Haair, gelyk dat der Muizen, licht Muisvaal of bruinachtig van onderen en een weinig meer roodachtig bruin van boven. De Beentjes, die de Wieken uitſpannen, bevindt men weezentlyk niets anders te zyn dan de voorſte Pooten, ver boven de gewoone langte in viervoetige Dieren uitgeſtrekt, en door Vliezen ſamengewebd gelykerwys de Voeten in Water-Vogelen: zo dat een Vledermuis niet nader met de Vogelen vermaagſchapt is, dan de Water-Vogels met de Visſchen. De kleine Vinger, en de vier grooten, zyn in het gene men de Wiek noemt onderſcheiden. De kleine Vinger is kort met een Klaauw, om zig op de een of andere plaats vaſt te zetten en langs dezelve op te kruipen. Deeze Vingers zyn ſamengewebd met een uitermaaten fyn, dun, zagt Vlies, 't welk ook de ruimten opvult aan de zyden tusſchen de Wieken en Agterpooten, als ook tusſchen deeze laatſten en de Staart, gelyk de Afbeeldingen zeer wel vertoonen. De Agterpooten gelyken in haar allen zeer wel naar die van Muizen. Zy hebben kleine ſcherpe Tanden, eerder gelykende naar die van Katten dan van Muizen, en de Webben of Vliezen zyn in haar allen, zo wel boven als beneden, van eene donkere Kleur, maar de Beenders van de Pooten en Wieken, die het Vlies uitſtrekken, zyn van onderen bedekt met eene donkere Vleeschkleurige Huid.

De onderſte Afbeelding heeft uitermaaten lange Ooren, met kortere daar binnen

(*) Veſpertilio parvus Jamaicenſis. EDW. *Av.* T. 261. Fig. 1. Americanus vulgaris. SEB. *Kab.* I. p. 90. T. 55. p. Veſp. Roſtro appendice Auriculæ formâ donato. SLOAN. *Jam.* II. p. 330. Veſpertilio perſpicillatus. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 4. Sp. 3. *Syſt. Nat* X. Gen. 4. Sp. Gebrilde. *Nat. Hiſt.* I. D. I. STUK bladz. 409. Pl. VIII. p. 1.

(†) Veſpertilio vulgaris Auribus brevibus. EDW. *Av.* T. 201. f. 2. Veſpertilio Authorum. BELL. ALDR. JONST. &c. Veſpertilio Auribus minoribus. FRISCH. T. 162. Veſp. major. BRISS. *Quadr.* 224. Veſpertilio Murinus. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 4. Sp. 6. *Syſt. Nat.* X. Gen. Sp. 7. Vledermuis met kleine Ooren. *Nat. Hiſt.* I. D. I. STUK, bladz. 411 Pl. VIII. f. 6.

nen in (‡), welke ſchynen geſchikt te zyn, om haare Ooren in de Slaaptyd toe te ſluiten, even als de Klep die den Mond ſluit in de bovenſte Afbeelding. Deeze verſchilt ook van de beide anderen daar in, dat zy de Punten der Wieken een weinig uitgeſneeden heeft, gelyk de Figuur aanwyſt.

De bovenſte was van Jamaika gebragt door den Heelmeeſter, Mr. HARPUR, van Plaſtow in Esſex; de twee anderen deed ik my te Londen levendig bezorgen. Sir HANS SLOANE maakt gewag van een Vledermuis op Jamaika, overeenkomende met onze gemeene Vledermuizen. Zie deszelfs Hiſtorie van Jamaika, VOL. II. p. 330. Ook ſpreekt hy van eene Vledermuis met een Oorgelykend uitſteekzel over zyne Snuit, welke, zo ik onderſtel, de zelfde is met PISO's *Veſpertilio cornutus* en de eerſte hier beſchreevene. De Heer DE LA CONDAMINE zegt in zyne Reiſtogt langs de Rivier der Amazoonen af, dat de Vledermuizen, die het Bloed van Paarden, Muilezels en zelfs van Menſchen (indien zy zig daar voor niet behoeden) uitzuigen; een algemeene Plaag zyn van de meeſte heete Landen in Amerika, en dat eenigen derzelven van eene monſtreuze grootte zyn. Te Borja en op verſcheide andere plaatſen hadden zy het Rundvee, dat 'er door de Zendelingen was ingevoerd en 't gene in die Streeken begon te vermenigvuldigen, geheel vernield. DAMPIER getuigt in zyne Reiſtogt rondom den Aardkloot, dat op het Eiland Mindanao, in de Ooſtindiën, Vledermuizen zyn zo groot als de Kuikendieven. Naby dat Eiland lag het *Eiland der Vledermuizen*, dus genaamd wegens de ongelooflyke menigte van zodanige Dieren, welken men aldaar vondt, met Lighaamen zo groot als Endvogels of grooter, en zeer uitgebreide Wieken. Hy zag 'er te Mindanao één van deeze Soort, en oordeelde dat de Wieken, uitgeſtrekt zynde, van 't eene end tot het andere, niet minder dan zeven of agt Voeten langte hadden: want het was meer dan iemand hunner, met de beide Armen uitgeſtrekt, bevademem kon. Zie de beſchryving en Afbeelding van de Groote Vledermuis van Madagaskar, hier voor bladz. 79. Plaat LXXV.

PLAAT XCVII.

De groote groene blaauw gevlakte Haagdis (97).

Dezelve is hier in de Natuurlyke grootte voorgeſteld. Ik trof dit Schepzel levendig aan, in bezitting van een Perſoon, wiens naam my ontgaan is. Deez bleef maar kort te Londen, en gaf my vryheid om 'er eene Aftekening van te maaken, verhaalende my, dat het van Jamaika kwam.

De Kop, alle de Pooten, de Zyden en het onderſte des Lighaams, zyn van eene ſchoon groene Kleur. De Kruin van den Kop is met breede Schubben gedekt; de zyden en het onderſte van den Kop met kleiner Schubben: ook heeft zy een Soort van Halskraag onder aan de Keel, gelyk de Afbeelding aanwyſt. Uit den Mond ſteekt een zwarte gevorkte Tong. De Oorholligheid is ver agter 't Oog, dat eene zwarte Kleur heeft. De bovenzyde des Lighaams, van den Kop tot aan de Staart, is donker of zwartagtig bruin, gedekt met zeer kleine Schubben als Knopjes met geelachtige Streepen daar tusſchen, die elkander kruisſen, en op de Rug een on-

(‡) Veſpertilio Auribus majoribus. EDW. *Av.* T. 201. f. 3. FRISCH. *Av.* T. 103. Veſpertilio minor. BRISS. *Quadr.* 226. Veſpertilio Auritus. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 4. Sp. 5. *Syſt. Nat.* X. Gen. 4. Sp. 6. Vledermuis met groote Ooren. *Nat. Hiſt* I. D. I. STUK, bladz. 410. Pl. VIII. f. 5.

(97) Lacertus major viridis, cœruleo maculatus. EDW. *Av.* T. 202. Lacertus major cinereus maculatus. SLOAN. *Jam.* II. p. 333. T. 273. f. 3. Lacertus Indicus. RAJ. *Quadr.* 270. CLUS. *Exot.* 115. Lacerta Ameiva. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 122. Sp. 14. *Syſt. Nat.* X. Gen. 105. Sp. 14. Ameira Haagdis. *Nat. Hiſt.* I. D. VI. STUK, bladz. 121.

onregelmaatig ſoort van Netwerk maaken. Wederzyds, van de voor- tot de agter-Poot, is deeze Haagdis getekend met groote ovaale blaauwe Vlakken, die altemaal in Ringen ſtaan van eene donkere of zwartachtige Kleur. De Staart is met langwerpige Schubben gedekt, die 'er in regelmaatige ryën, ten ende toe, rondom loopen, zynde allen donker bruin met een groenachtigen weerſchyn. De Buik heeft breede Schubben, die 'er dwars over heen leggen. Het Dier heeft vyf Vingers aan ieder Voet, welke gewapend zyn met kleine ſcherpe Nagelen. De Agterpooten ſchynen als een Duim te hebben met vier duidelyke Vingeren.

De Heer PETIVER heeft in zyne Werken dezelfde Haagdis, zo ik geloove, afgebeeld. Zie zyne Plaat 92 *Fig.* 1. Dewyl hy dezelve met de Rug opwaards getekend heeft, kon hy de Vlakken op de zyden niet vertoonen, daar hy nogthans gewag van heeft gemaakt. Hy zegt, dat de zyne van Gibraltar kwam, en noemt haar eene Gibraltar-Haagdis, die op de Rug fraay geborduurd is met bruin Netwerk en geele Vlakken, hebbende blaauwachtige plekken op de Zyden. Dit ſchoone Schepzel, zegt hy, was hem levendig preſent gedaan, en leefde meer dan drie Maanden na dat het overgebragt was, zonder eenig Voedzel, ſtervende in de Winter. Schoon PETIVER geen gewag daar van heeft gemaakt, dat de Kop en de andere Deelen groen zyn, gelyk ik die heb beſchreeven, onderſtel ik, dat hy zulks nagelaten heeft als gemeen zynde aan veele Haagdisſen, willende alleenlyk het gene hem in deeze buitengemeen voorkwam beſchryven. Ik oordeel zyne en de myne van de zelfde Soort en Landſchap te zyn, ſchoon hy en ik verſchillend onderricht zyn aangaande de Geboorteplaats. 't Gene ons met Schepen, die op Reiſtogten van Koophandel geweeſt zyn, toegebragt wordt, zegt men dikwils van dat Land te zyn, daar het Schip de laatſtemaal is van daan gekomen.

Het Kapelletje dat alhier, ſlegts om Aktie aan de Haagdis te geeven, daar by gevoegd is, vindt men op de Aalbesſeboomen in Engeland. Deszelfs Lighaam is Goudgeel met zwarte Vlakken: de Wieken zyn Roomkleurig met veele zwarte Vlakken en Streeken: de voorſte Wieken hebben ieder een dwarſe Baar van Goudgeele kleur, dwars over haar midden heen, tusſchen twee ryën van zwarte Vlakken (*).

P L A A T XCVIII.

De groote gevlakte Haagdis met haar Eijeren en Jongen (98).

De Afbeelding vertoont dezelve in de Natuurlyke grootte. Zy was van Jamaika overgebragt met haar Eijeren en Jongen, waar van ſommigen nog half in 't Ey zittende, anderen reeds de Kleur beginnende te krygen van de Moer. De Eijeren zyn van grootte als in de Afbeelding, eerſt wit van Kleur, en worden bruin, eer de Jongen 'er volmaakt in zyn gegroeid, welken men daar in ſamengewonden vindt als de Jonge Vogeltjes, met het Doijer aan hunnen Navel hangende. Ik vond een Ey daar onder, met het Jong agterwaards uit hetzelve breekende, gelyk ik heb afgebeeld. Als 'er de Jongen dus uitkomen zyn zy bruin, maar een weinig aangegroeid zynde groenachtig.

De Tong is, even als in andere Haagdisſen, gevorkt: de Kruin van den Kop met breede Schubben gedekt, van eene witachtig Aschgraauwe Kleur. De zyden van den Kop, de Hals, de zyden des Lighaams, de Pooten en Voeten, zyn allen Asch-

kleu-

(*) Phalæna *Geometra* Grosſulariata. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 233. Sp. 242. *Syſt. Nat.* X. Gen. 205. Sp. 167. Besſen-Uiltje. *Nat. Hiſt.* I. D. XI. STUK, bl. 677.

(98) Lacertus major cinereus maculatus, Jamaicenſis, bicaudatus. EDW. *Av.* T. 203. [LINNÆUS houdt deeze voor een zelfde Soort met de Ameiva; doch de Staart is veel langer, het Lighaam dunner en de Rug geheel anders getekend.]

kleurig of graauwachtig: de Oogen zwart: de Bek tot voorby de Oogen gefpleeten; de Onderkaak roodachtig. De Ooren zyn ronde Openingen, gelyk in andere Haagdisfen. Op ieder Schouder heeft zy twee zwarte Vlakken, en op 't midden van de Rug een groene Streek in de geheele langte, breedft op de Stuit en in een Punt uitloopende tusfchen de Schouderen. De Zyden zyn met ovaale blaauwe Vlakken getekend, zo wel als de buitenzyden van de Agterpooten: de Buik en een gedeelte der onderzyde van de Staart is gefprenkeld met Hemelschblaauwe Ruitjes op een zwarten Grond. De Staart, zo ver die enkeld is, heeft van boven een blaauwe, doch, van de verdubbeling af tot aan de enden der beide Staarten, eene bleek graauwe Kleur. De Voeten zyn ieder met vyf Vingeren voorzien, die kleine Nagelen of Klaauwtjes hebben. Ik geloof dat het noch Natuurlyk noch Monftreus in dit Dier is, twee Staarten te hebben, maar dat een nieuwe Staart op de oude volgt, wanneer daar by geval is op getreeden, of dat zy eenig ander nadeel heeft geleeden, waar door de Staart komt te fterven of wegdroogt: want in het Onderwerp, hier voor my, was de bovenfte, welke ik onderftel de oude en gedroogde Staart te zyn, uit haare plaats opwaards gefchooven en de nieuwe behieldt een lynregte ftrekking met het Lighaam van het Dier (*).

Deeze Haagdis is zeer wel, met een enkelde Staart, afgebeeld in Sir HANS SLOANES Natuurlyke Hiftorie van Jamaika, Vol. II. p. 333. Tab. 273. Fig. 3, onder den naam van *Lacertus major cinereus maculatus.* Die Heer zegt, dat dezelve by oude Muuren zeer gemeen is. Sedert ik myne Aftekening van de hier befchreevene maakte, zag ik een Haagdis van deeze zelfde Soort, driemaal zo groot als myn Onderwerp, welke ook een gevorkte Staart hadt, maar de verdeeling was verder van het Lighaam, in het dunne gedeelte van de Staart. Deeze laatfte bevindt zig in de Verzameling van mynen Vriend, den Heer P. COLINSON. De hier befchreevene heb ik, met de Eijers en Jongen, van Doktor CROMWELL MORTIMER, Sekretaris der Koninglyke Societeit, prefent gekreegen.

PLAAT XCIX.

De Afrikaanfche Land-Schildpad (99).

De Afbeelding vertoont haar in de Natuurlyke grootte. Ik had het Mannetje en Wyfje van deeze Soort, die twee Jaaren by my leefden in de Tuin van het Kollegie der Geneeskundigen te Londen. In de warme Maanden paarden zy door dekking, op de gemeene manier van de meefte viervoetige Dieren. Ik had hope om de Soort dus voort te planten, maar kon nooit eenig Ey van haar vinden, op de plaatfen daar zy haare Kuilen groeven.

De Oogkringen waren van eene roodachtige Hazelnooten-Kleur: de Lippen hard, gelyk de Sneb van een Vogel: de Kop met geelachtige Schubben gedekt: de Hals, Agterpooten en Staart, met eene losfe Huid van een vuile Vleeschkleur, ten einde die buigzaamer zouden zyn, om uitgeftoken en weder ingetrokken te kunnen worden binnen de Schaal. De Voorpooten zyn met geele Schubben aan de buitenzyden gedekt, die ten deele bloot komen, wanneer zy de Pooten ingetrokken hebben. De Schaal is rond van omtrek, aan de bovenzyde taamelyk verheven en van onderen plat; in veele Paneelen of byzondere Schubben verdeeld, die Groeven of Kreu-

(*) [Het krygen van dubbelde Staarten is in de Haagdisfen niet ongewoon, en de meeften zyn met den Heer EDWARDS van Gevoelen, dat zulks door kwetzing ontftaat, waar aan zy, als dikwils onder Steenen en Puin verkeerende, veel onderhevig zyn. Zie myne *Nat. Hift.* I. D. VI STUK, bladz. 162.]

(99) Teftudo tesfellata minor Africana. EDW. *Av.* T. 204. RAJ. *Quadr.* 259. Teftudo pufilla. LINN. *Syft. Nat.* XII. Gen. 119. Sp. 14. Teftudo Græca. *Syft. Nat.* X. Gen. 103. Sp. 6. *Nat. Hift.* I. D. VI. ST. bl. 56.

Kreuken in de geheele omtrek hebben, allengs verkleinende naar het midden van de Schub, de een binnen de andere. De Schaal is van eene geelachtige Kleur, gewolkt en gesprenkeld met groote en kleine onregelmaatige Vlakken van donker of Zwart. De Leg is in de Staart zelve, welke het Wyfje in de Paaring opligt en het Mannetje steekt 'er de zyne onder, waar door deeze Openingen elkander komen te raaken. Zy hebben vyf Klaauwen aan de Voorpooten en vier aan de Agterpooten. Als zy bekommerd zyn voor gevaar, dan haalen zy den Kop, de Staart en Pooten, binnen de Schaal, zo dat menze niet ligt zal beschadigen.

Dit Schildpadje was aan my van Santa Cruz, in West-Barbarye, gezonden door wylen myn Vrind, den Koopman Monsr. THOMAS RAWLINGS, die aldaar in den Jaare 1748 stierf, na dat hy eenige Jaaren zyn verblyf in dat Land hadt gehouden.

De kleine Gevlakte graauwe Haagdis (*).

Derzelver Natuurlyke grootte is ook in de Afbeelding uitgedrukt. Men kan eer zeggen, dat zy een ruuwe Huid, dan Schubben heeft. Zy is over 't geheel bleek graauw van Kleur, en heeft de Huid een weinig ruuw of Wrattig, aan de bovenzyde met kleine donkere Vlakken, aan den Buik met grootere gesprenkeld, en eenige Ringen van dergelyker donkere Kleur rondom den Staart. Aan ieder Poot zyn vyf Vingers, allen van gelyke langte, tegenstrydig met andere Haagdissen. Ik oordeel, dat het een Soort zy van dat Geslagt van Haagdissen, die wy in Engeland *Efts* noemen, welke zig gemeenlyk op natte plaatsen en onder Steenen onthouden. Deeze was uit Turkye gebragt, en gegeven aan mynen waarden Vriend, Doktor JOHN FOTHERGILL, van het Kollegie der Geneesheeren te Londen, die my met het Gezigt daar van verpligtte. Zy komt taamelyk overeen met PETIVERS kleine Karolinasche Salamander, (Zie deszelfs *Catalogus*, Fig. 535:) welke de grootte en nagenoeg de gedaante van de hier beschreevene heeft, maar voornaamelyk verschilt, door het hebben van grooter en duidelyker Vlakken. De Koleur van dezelve is niet gemeld.

PLAAT C.

De Landschildpad van Karolina (100).

Dezelve is hier ook in de Natuurlyke grootte voorgesteld. Zy verschilt van de laatst beschreevene Afrikaansche daar in, dat zy geen Staart heeft, schoon zy 'er het beginzel van schynt te hebben, aan welks end de Leg is geplaatst, welke deeze Dieren, zo wel als de Vogelen, enkeld, dat is met het Aarsgat gemeen hebben. Zy verschilt ook van de voorgaande, door de laage zyde van de Schaal in twee deelen, dwars over het midden van den Buik, verdeeld, en aan de bovenste Schaal op de zyden samengehecht te hebben door middel van een taaije, doch niettemin buigzaame Huid, en dit maakt dat het Dier, wanneer het zynen Kop en Pooten intrekt, zyne Schaal zo digt en vast kan sluiten als een Oester de haare. De Schaal van de gedagte Afrikaanse is vast, en derhalve kunnen derzelver Openingen niet gesllooten worden, maar, als het Dier den Kop en Pooten intrekt, dan worden dezelven ge-

(*) Lacerta minor cinerea, maculata, Asiatica. EDW. *Av.* T. 204. Lacerta Turcica. LINN. *Syst. Nat.* XII. Gen. 122. Sp. 13. *Syst. Nat.* X. Gen. 105. Sp. 13. Turksche Haagdis. *Nat. Hist.* I. D. VI. STUK, bl. 120.

(100) Testudo tessellata minor Carolinensis. EDW. *Av.* T. 105. Testudo terrestris major Americana. SEB. *Kab.* I. T. 80. f. 1. Testudo Carolina. LINN. *Syst. Nat.* XII. Gen. 119. Sp. 11. *Syst Nat.* X. Gen. 103. Sp. 7. *Nat. Hist.* I. D. VI. STUK, bl. 57.

gevuld en beſchut door de Hoornagtige Neus en Voorpooten, als mede door de Hielen der Agterpooten, die ook Schubbig zyn.

De Kop is op de Kruin bekleed met een hardſchaalig Dekzel, van eene donker bruine Kleur. De Keel is aan de zyden geel, met kleine zwarte of donkere Vlakken. De Neusgaten ſtaan by elkander een weinig boven het end van den Bek, en de Oogen zyn van eene geelachtige Kleur. De Hals is bekleed met een losſe Huid, van eene donkerpaarſche Vleeschkleur, dekkende den Kop ten deele, wanneer die niet ten vollen is uitgeſtrekt. De Agterpooten en het Lighaam aan de Stuit, hebben een dergelyke donker Vleeschkleurige Huid als de Hals; de Voorpooten en Voeten zyn gedekt met harde geele Schubben. Het heeft aan ieder Voorpoot vyf en aan ieder Agterpoot vier Toonen, die allen gewapend zyn met redelyk ſterke Klaauwen, van eene donkere Kleur. De Schaal van boven is taamelyk verheven rond, in byzondere Schubben verdeeld, van die Hoornachtige zelfſtandigheid, welke men *Schildpad* noemt, en ieder Schub is als gegraveerd met Ringswyze Zoomen, die naar het middelpunt allengs verkleinen. Van boven is de Schaal donkerbruin, met geelachtige Vlakken van verſcheiderley figuur: de onderſte platte helft geel, met zwarte Wolkjes en Vlakken.

Zodanige kleine Schildpadden worden van de Engelſchen, die in Amerika hun verblyf hebben, gemeenlyk *Turapins* geheten. Deeze, uit Karolina levendig overgebragt, wierdt my vereerd door mynen Vriend den Heer ALEXANDER LIGHT, van wien ik in 't voorſte deezes Werks gewag gemaakt heb. Ik was eerſt van denkbeeld, dat de Landschildpadden alleenlyk voortkwamen in heete en gemaatigde Klimaaten, maar men heeft my verhaald, dat 'er een Soort van Schildpadden gevonden wordt in de Hudſons-Baay, omſtreeks de Engelſche Handelplaatſen. Ik zag in handen van myn verpligtenden Vriend, den Heer ISHAM, een Tabaksdoos in Zilver gezet, hebbende de bovenſte Schaal van een Schildpad tot Dekzel, en de onderſchaal tot Bodem. Het eerſte was rondverheven, en de laatſte platachtig, beiden van eene lichtgeele Hoornkleur, zonder Vlakken, en, naar 't my voorkomt, omtrent van grootte als de boven beſchreevene. De Heer ISHAM verzekerde my, dat hy die Schaal uit de Hudſons-Baay medegebragt had, en dat dezelve een natuurlyk produkt ware van dat Land.

PLAAT CI.

De Zee-Schildpad (101).

De Zee-Schildpad wordt gemeenlyk van onze Zee-Kapiteins *Turtle* genoemd, van welken 'er drie Soorten zyn, welken de Europeaanen in 't algemeen kennen en eeten, hoewel zy allen niet even goed geacht worden. De Groene Schildpad houdt men voor het lekkerſte Voedzel, de Haviksbekkige als naaſt daar aan volgende, en de Dik-Kop voor het ſlegtſte, zo dat die ook zelden tot Spyze wordt gebruikt. Alle deeze Soorten groeijen tot eene aanmerkelyke grootte. De hier afgebeelde zyn Natuurlyk vertoond, gelyk zy eerſt uit het Ey voortkomen. De bovenſte Afbeelding is in 't geheel, van de Rugzyde gezien; de middelſte ſtelt alleen den Kop zydelings voor, en de onderſte is een monſtreuze, met een dubbelden Kop.

De Neus van dit Schepzel is ſpits, en pas daar boven ſtaan de Neusgaten, die een weinig buiten den Kop ſchynen uit te puilen. De Bek is tot voorby de Oogen geſpleeten en de Onderkaak heeft aan zyn End een Haak of Tand, welke, de Bek zig ſlui-

(101) Teſtudinis marinæ Fœtus recenter Ovo excluſus: item monſtroſus Biceps ejusdem Fœtus. EDW. *Av.* T. 106.

ſluitende, van de Bovenkaak ingenomen wordt. Zie de zydelingſe Afbeelding van den Kop. Dezelve is met Schubben van eene donkere of zwartachtige Kleur op de Kruin gedekt, en onder de Oogen een weinig met donkere Vlakjes op een Roomkleurigen Grond geſprenkeld. De Hals is bekleed met een losſe buigzaame Huid; van eene purpere Vleeschkleur: de Pooten by het Lighaam, de Staart en alle de deelen aan de onderzyde, niet door de Schaal verborgen, zyn ook met een Huid van die zelfde Kleur bekleed. Zie de onderſte Afbeelding. De Schaal heeft aan de bovenzyde dertien voornaame Schubben of Paneelen, die met vyf en twintig kleinere aan den Rand van 't Schild omgeven zyn, hebbende uitwaards Tandjes gelyk een Zaag. Deeze Schubben zyn allen van eene donkere of zwartachtig bruine Kleur, uitgenomen de kanten der kleinſte Schubben aan de buitenzyde, welke geel zyn. De zydelingſe Schubben van de Rug hebben ieder eene verhevenheid in 't midden. De onderzyde is met een Soort van Borſt-plaat of Schild bekleed, dat in 't midden een weinig hol ſtaat, zynde op zyde door andere Schubben met de bovenſte Schaal ſamengevoegd. De geheele Schaal van onderen is roodachtig geel, zynde de donkere Vlak in 't midden de Navel. De Schubben zyn zo naauwkeurig verdeeld in de Afbeeldingen, die op de Plaat onmiddelyk naar 't Voorwerp getekend werden, dat ik ze niet behoef op te tellen. De Voeten, die in de Land-Schildpadden Toonen en Nagels hebben, zyn in deeze plat en breed, en mogen veeleer Vinnen geheten worden. Zy hebben wel, als menze naauwkeurig onderzoekt, de Beentjes der Toonen; doch die zyn ſamengehecht en uitgeſpannen door een Schubbige Huid, zo dat zy zig niet uitſpreiden of ſamentrekken kunnen. Zy zyn, aan de bovenzyde der Voeten, boven en beneden met donkere of zwartachtige Schubben gedekt, uitgenomen een weinig Geel aan haare randen; maar aan de onderzyde der Voeten zynze geeler; en alléénlyk met een donkere Kleur aan de enden gewolkt. Aan ieder Voet ſchynt een der Toonen een weinig afgezonderd te zyn, hebbende een klein Klaauwtje. De Staart ſtrekt zig effen buiten het Schild uit. De Schaalen, zo wel van de Land- als Water-Schildpadden, zitten vaſt aan een zeer ſterke Beenige zelfſtandigheid, daar zy zig van afſcheiden, indien men Vuur legt onder de holte van het Beenige bekleedzel, wanneer hetzelve van het Vleeſch is afgenomen. Het Dier heeft een aanmerkelyke Wrat aan de binnenzyde van ieder der voorſte Vinnen, omtrent het Gewricht.

Deeze Voorwerpen bevinden zig in de Verzameling van Doktor MEAD, een van 's Konings ordinaire Geneesheeren. Ik oordeel, wegens de puntigheid van de Neus, dat zy tot de Haviks-Bek Schildpadden behooren; doch dit kan ik niet verzekeren, alzo ik de byzondere Soorten niet gezien heb, om de noodige onderſcheiding daar in te maaken. Sir HANS SLOANE geeft ons de manieren op, van het vangen der Schildpadden en derzelver gebruik in de Weſtindiën; maar geen Afbeeldingen of byzondere beſchryvingen. Zie zyne *Hiſtorie van Jamaika*, VOL. II. p. 331, 332. De Heer CATESBY heeft de drie bovengemelde Soorten in Afbeelding gebragt, (zie deszelfs *Natuurlyke Hiſtorie van Karolina*, VOL. II. p. 38-40) maar, aangezien geene derzelven naar de myne gelykt, zo kan ik derzelver byzondere Soort uit hem niet bepaalen (*).

(*) [Waarſchynlyk zullen deeze Jonge Zee-Schildpadjes, gelyk men dit in de meeſte Dieren ziet, inzonderheid wat den Kop betreft, door 't aangroeijen van figuur veranderen. Immers ik heb 'er driederley van deeze grootte, allen vry ſpits geneusd. De eene van Kleur als hier beſchreeven, de ander heeft, behalve de dertien groote Rugſchubben welke zwart zyn, die van den Rand, de Pooten, Kop, en 't onder-Schild, alles wit, en is daar door zeer fraay: de derde is ronder van Lyf en heeft wel vyfentwintig Rugſchubben ieder geknobbeld, 't welk drie Ribben op de Rug maakt, verſchillende dus niet alleen van deeze, maar ook van alle die by SEBA afgebeeld. De Kleur is in 't geheel donker zwartagtig bruin, van onder met eenig geelachtig ros gemengd.]

PLAAT CII.

De Slang met twee Koppen.

Hy is hier in de Natuurlyke grootte afgebeeld. Ik had in 't eerst niet voorgenomen, Monsters te brengen in deeze Natuurlyke Historie, maar ons tegenwoordig Onderwerp, (zelfs als met een enkelen Kop aangemerkt zynde,) mag men wel aanzien als een natuurlyk Voortbrengzel, van een Soort, die ons weinig of in 't geheel niet bekend is.

Hy heeft twee zeer duidelyke Koppen, die met de Bekkeneelen aan elkander gevoegd zyn, gelyk in de nevens geplaatste Afbeelding blykt. De Koppen waren niet in een horizontaale plaatzing, als de Slang op zyn Buik lag, maar helden naar elkander aan de onderzyde, laatende een Opening voor de Keel, die ingang hadt tusschen de twee Koppen van onderen, gelyk in de andere zig vertoont. Ik bevond, door de Bekken te openen, dat ieder van dezelven eene gevorkte Tong hadt, en men zag Tanden in ieder Mond. Hy was niet van het Geslagt der Adderen, alzo zig geene Slagtanden of Hoektanden in hem vertoonden. De Kruinen der Koppen waren gedekt met breede platachtige Schubben: de Hals was rank: het Lyf nam allengs in dikte toe, tot byna de helft der langte, en verdunde dan wederom naar 't Staart-end, hetwelke uitliep in een spitse Punt. De bovenzyde, over de geheele langte, was gedekt met kleine Schubben, over elkander schietende: de Buik met enkelde Schubben, die 'er dwars over heen liepen, in de gedaante van halve Ringen. Hy was over 't geheel, zonder eenige Vlakken of verandering, geelachtig van Kleur. Na dat ik deezen getekend hadt, bragt iemand my een gemeenen Engelschen Slang, die twee Koppen hadt, geheel van elkander afgezonderd, loopende de Halzen, omtrent een Duim van de Koppen af, te samen.

De boven beschreevene kwam van het Eiland Barbados, en zoude aldaar uit een Ey, dat de grootte van een klein Hoender-Ey hadt, gehaald zyn door een Man, die 't zelve in de Grond vondt onder 't graaven. Hy werdt, in November des Jaars 1747, aan de Koninglyke Societeit gebragt en aldaar naauwkeurig beschouwd. Ik kreeg hem vervolgens om een Aftekening daar van te maaken, welke my toescheen van de zelfde Soort te zyn met den geelen Slang, die beschreeven en afgebeeld is in Sir HANS SLOANES *Natuurlyke Historie van Jamaika*, VOL. II. p. 335. T. 274.

Zwarte Westindische Pagies (*).

Ik onderstel dat deeze twee Kapellen Mannetje en Wyfje zyn. De Lighaamen en het Grondwerk der Wieken, zyn in beiden van eene zwarte Fluweelachtige Kleur aan de bovenzyden, en meer Roestig zwart van onderen. De grootste Kapel heeft een groote onregelmaatige witte Vlak op ieder van de bovenste of langste Wieken, en op de onderste zeven schoon rood langwerpige Vlakken, behalve nog zes kleine halfmaantjes van Rood, tusschen de punten van uitsnyding der Wieken. Op het Lighaam heeft hy ook vier kleine roode Vlakken. De kleinste Kapel heeft dwars over ieder boven-Wiek een Wolk gebroken Vlakken van eene geelachtige Kleur: de onderste Wieken hebben langwerpige roode Vlakken, veel gelykende naar die van de grootste Kapel, maar de kleine half-Maantjes tusschen de Punten zyn wit, en op het Lyf heeft zy ook geen Rood (†).

Ik

(*) Papilio *Eq. Troj.* Anchises. LINN. *Syst. Nat.* XII. Gen. 231. Sp 11. *Syst. Nat.* X. Gen. 203. Sp. 10. SEB. *Kab.* IV. D. Pl. VII. Fig. 27, 28. Pl. XI. Fig. 11, 12. *Nat. Hist.* I. D. XI. STUK, bladz. 194.

(†) [Wel vyftig zyn my bezorgd van deeze zwarte Surinaamse Pagies, waar van ik alle verscheidenheden gehouden heb, onder welken voorkomen met witte, met geele en zonder Vlakken op de voorste Wieken, de agtersten, behalve eenige roode Vlakken, onverschillig met witte of roode Maantjes.]

Ik acht dit zeldzaame Kapellen te zyn: want ik hebze niet gezien in eenige Verzamelingen. Zy waren my gegeven door wylen den Heer WILLEM GOUPY, Waaijermaaker in de Strandſtraat de Londen; die my verhaalde, dat hy dezelven uit de Weſtindiën gekreegen hadt. Zy zyn, gelykerwys alle de in dit Werk beſchreevene Inſekten, naauwkeurig in de Natuurlyke grootte getekend.

PLAAT CIII.

De Mango-Visch (103.)

De Natuurlyke grootte blykt in de Afbeelding. Deeze Visch is aanmerkelyk, om dat hy twee Neusgaten heeft aan ieder zyde van de Neus. Hy is taamelyk dik naar zyne hoogte. Over 't geheel heeft hy eene Oranje of Goudkleur, daar in naar de Goudvisſchen gelykende, die in de laatſte Jaaren ons levendig van China toegebragt zyn. Zyne Geſtalte is niet onaardig, voorwaards dik uitgezet, en naar 't Staart-end ſmal afloopende. Aan de onderzyden der Kieuwen, wederzyds, ſchieten zeven ſtyve Borſtelachtige Vezels uit, wier bovenſte zeſtien Duimen lang is, verkortende de anderen allengs tot twee Duimen, het welk de maat is van de kortſte. Boven deeze, wederzyds, juiſt aan den hoek der Kieuwen, heeft hy een redelyk lange, ſcherpe Vin. Hy heeft ook een ander paar Vinnen aan het begin van den Buik, effen onder de Kieuwen. Aan den Buik, agter de Navel, heeft hy een enkele Vin, en op de Rug twee Vinnen agter elkander, de eene naby den Kop in het dunſte end. Men kan derzelver gedaante in de Afbeelding beſchouwen. De Staart is ongemeen diep gegaffeld of Vorkachtiger dan in andere Visſchen. Hy heeft over 't geheele Lighaam een vaſt hard bekleedzel van Schubben, wier grootte en gedaante in de Afbeelding uitgedrukt zyn; gaande een fyn Streepje aan beide zyden over dezelven, van den Kop tot aan de Staart. De Vinnen en Staart zyn van een donkerer geelachtige of Oranjekleur, dan het overige des Lighaams.

Deeze Visch was van Bengale, met andere zeldzaame Zaaken, den Heer Dr. MEAD toegebragt, die de beleefdheid hadt, van hem my te vertoonen. Ik geloof, dat men hem *Mango-Visch* noemt, om dat hy de Kleur heeft van die Vrugt: want den *Reistocht van* DAMPIER, *rondom den Aardkloot*, doorbladerende, vind ik dat hy, pag, 391, van de Indiaanſche Vrugten ſpreekende, zegt, de Mango is, ryp zynde, van eene geelachtige Kleur. Of het een Zout dan een Verſch Water Visch zy, kan ik niet bepaalen, doch ben voor het laatſte. De Rangſchikking der Visſchen niet beſtudeerd hebbende, laat ik zulks voor de genen die daar in kundig zyn over. Ik durf vaſtſtellen dat het een niet beſchreeven zy.

De groote bruine Sprinkhaan (*).

Den vierden Auguſtus des Jaars 1748, zetten zig groote menigten van deze groote bruine gevlakte Sprinkhaanen neder in alle deelen van de Stad Londen en de meeſte Landſtreeken van het Ryk van Engeland. Dit bragt een groote ontſteltenis te weeg onder de Ingezetenen; alzo het Volk in 't algemeen geen dergelyke gebeurtenis zig erinneren kon. De grootſten gingen de hier voorgeſtelde Afbeeldingen weinig te bo-

(103) Piſcis Paradiſica. EDW. *Av.* T. 208. Polynemus Paradiſeus. LINN. *Syſt. Nat* XII. Gen. 186. Sp. 3. *Syſt. Nat.* X. Gen. 159. Sp. 3. Paradys-Visch. *Nat. Hiſt.* I. D. VIII. STUK, bladz. 280.

(*) Locuſta major brunnea. EDW. *Av.* T. 208. FRISCH. *Inſ.* IX. T. 1. f. 8. ROES. II. *Gryll.* T. 24. Gryllus Locuſta migratorius. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 221. Sp. 41. *Syſt. Nat.* Gen. 194. Sp. 45. Overvlieger. of Trek-Sprinkhaan. *Nat. Hiſt.* I. D. X. STUK, bladz. 220.

boven, die onmiddelyk naar 't Leven op de Plaat gegraveerd werden, in de Natuurlyke grootte. Zy hadden Hoornen van omtrent een Duim lang: de Geſtalte geleek veel naar die van onze gewoone Gras-Sprinkhaanen. De Kop en Hoornen zyn bruinachtig van Kleur, blaauw omtrent den Bek en aan de binnenzyde der grootſte Pooten; maar het Schild, dat de Rug bedekt, is groenachtig. De bovenzyde van 't Agterlyf is bruin met zwarte Vlakjes; de onderzyde paarschachtig: de zes Pooten zien uit den bruinen met donkere Vlakken en eenig Groen. De bovenſte Wieken zyn bruin met kleine donkere Vlakjes en een grootere Vlak aan de Tippen: de onderſte Wieken doorſchynender, van eene licht bruine Kleur met groen gemengeld, en met een Wolkje of donkere Vlak getipt. Sir HANS SLOANE noemt dezelve *Allergrootſte* (*) *Aschgraauw purpere Sprinkhaan met bruine Vlakken:* (in zyne *Natuurlyke Hiſtorie van Jamaika*, VOL. II. p. 29.) DAMPIER zegt in zyn *Reistogt rondom den Aardkloot*, dat menze in de Landen, daar zy rykelyk zyn, tot Spyze gebruikt (†). Dr. SHAW heeft omſtandig van deeze Soort in zyn *Bericht van Barbarie*, enz. gehandeld. Dit is de vernielende Sprinkhaan, die zig by Wolken vertoont, en op zekere tyden zig verſpreidt tot ſchrik en groot nadeel der heete Geweſten van Europa, Aſia en Afrika (‡). Tusſchen beiden is een hoopje Eijeren afgebeeld, welken men gevonden heeft in de Aarde, daar de Bodem van het Glas mede bedekt was, waar in men eenige van deeze Sprinkhaanen levendig hieldt.

PLAAT CIV.

De Chineeſche Goudvisſchen (104).

Uit een groot getal van deeze Visſchen, die verſcheidelyk gemengeld waren van Kleur, heb ik de vier Onderwerpen, welke hier in de Natuurlyke grootte afgebeeld zyn, verkoozen; hoewel men 'er ſommigen aantreft die grooter en anderen die veel kleiner zyn. De grootſte, die ik heb gezien, hadt de langte van agt Duimen, en was byna drie Duimen, op 't dikſte van zyn Lighaam, hoog. Deeze hadt geen Vin op zyne Rug. Ik heb dit zelfde ook in veele van de kleinen waargenomen.

Deeze Visſchen zyn byna van geſtalte als een Karper, van welk Geſlagt ik oordeel dat zy eene Soort uitmaaken. Hunne Neusgaten puilen gelyk de enden van kleine Pypjes tot den Kop uit. Allen, die ik 'er van gezien heb, hadden drie paar of zes Vinnen aan de onderzyde van het Lighaam. Aan de bovenzyde zyn ſommigen zonder Vinnen, en anderen hebben die van verſcheiderley figuur, gelyk in deeze Afbeeldingen is uitgedrukt. Sommigen hebben de Staart enkeld, anderen dubbeld en aan de bovenzyde ſamengevoegd, gelyk de derde Afbeelding van boven ver-

(*) [Bezwaarlyk is het te denken, dat dit de zelfde Sprinkhaan zou kunnen zyn: want ſchoon deeze Overvlieger wel de grootſte der Europiſche Sprinkhaanen is, ſchiet hy doch by de grootſte Weſtindiſchen ver te kort: waar van ik 'er één heb, het Lyf van grootte als de Pink en met de Wieken wel vier en een half duim lang. Evenwel moet ik bekennen, dat SLOANE ze voor de zelfden houdt, en 't is zeker, dat zy een enkelde reis ook wel tot in de Weſtindiën overvliegen. Behalve in Arabie, zyn zy in Afrika een gewoone Plaag, komende by Wolken van het Ooſten aan, en dan doorgaans in den Oceaan nederſtortende tot voedzel voor de Visſchen.]

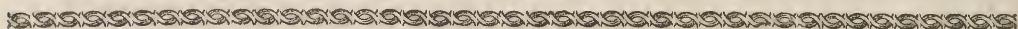
(†) [Dat men dit ſlag van Sprinkhaanen in alle Steden van Arabie dagelyks ter markt brengt en dus nog heden aldaar voor een gewoone Spyze houdt, wordt in de nieuwe Beſchryving van Arabie door den Heer NIEBUHR, thans uitgekomen, verzekerd.]

(‡) [Deeze Tartariſche Trek-Sprinkhaanen veroorzaakten in dat Jaar 1748, waar van de Heer EDWARDS ſpreekt, groote verwoeſtingen in Duitschland, en de Nederlanden liepen toen ook niet vry van Schade; gelyk men dit omſtandig kan zien in het I. D. X. STUK, van myne *Natuurlyke Hiſtorie*, bladz. 224, 225.]

(104) Cyprini domeſtici Chinenſes, variorum Colorum. EDW. *Av.* T. 209. PET. *Gaz.* T. 78. f. 7. Chineeſche Goudvisſchen. BAST. *Verhand. der Holl. Maatſchapp.* VII. D. p. 215. Pl. Fig. 4-9. Cyprinus auratus. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 189. Sp. 7. *Syſt. Nat.* X. Gen. 161. Sp. 8. Chineesch Goudvischje. *Nat. Hiſt.* I. D. VIII. STUK, bladz. 396. enz. Pl. LXVII. Fig. 3.

vertoont. De bovenste heeft de Rug en de Rugvin blaauw, zynde voor 't overige Goudkleur, en deeze Kleuren versmelten aan de zyden in malkander, zynde de Staart donker bruin. De tweede Visch is in 't geheel Goudkleurig, uitgenomen een zwarte Vlak op den Kop. De derde Visch heeft zyne bovenzyde, de dubbelde Staart en de onderste Vinnen van eene Goudkleur; den Buik Zilverkleurig: welke twee Kleuren aan de zyden verwardelyk door elkander loopen. Eenige zwarte Vlakken heeft hy op zyne Vinnen en Staart. De onderste of vierde Visch heeft zyne bovenzyde donker, de onderste Zilverkleur; versmeltende het een in 't andere aan de Zyden: maar de Vinnen en Staart zyn donker.

Zyne Hoog Edelheid, wylen de Hertog van RICHMOND, hadt een groote Porseleine Kom vol met zodanige Visschen, die levendig in Engeland overgebragt waren. Ik tekende voor dien Heer eenigen daar van, en hy gaf my verlof, om ook eenige Aftekeningen daar van voor my te maaken, en dezelven aan 't licht te geeven. Het eerste Bericht van zodanige Vischjes, die in Engeland overgebragt waren, kan men vinden in de Werken van PETIVER, omtrent den Jaare 1691 uitgegeven. Zie deszelfs Catalogus, p. 186, Piscis Chinensis Caudâ Argenteâ, Plaat 78. Fig. 6, en 187. Piscis Chinensis Caudâ Aureâ, Plaat 78. Fig. 7. Zy waren in Engeland niet algemeen bekend, voor het Jaar 1728, wanneer een groot getal van dezelven door het Oostindisch Schip de *Houghton*, onder 't bevel van Kapitein WILLIAM WORTH, overgebragt werden, en door hem benevens den Schildknaap MANNING LETHIEULLIER aan Sir MATTHEW DECKER present gedaan. Sedert zyn dezelven, door verscheide Heeren Liefhebbers, in de nabuurschap van Londen, in Vyvers voortgeteeld. Men kan ze voor Huiselyke Vischjes houden: zy veranderen oneindig in Kleuren en Tekening, gelykerwys alle Huiselyke Dieren. Op 't Eiland St. Helena zyn zy voortgeteeld en grootelyks vermenigvuldigd, wordende thans door alle de Oostindische Schepen, die dat Eiland aandoen, medegebragt. Men houdt dezelven in China in kleine Vyvertjes en Kommen, tot verlustiging van de Dames en andere Persoonen van Liefhebbery. Die by ons voortteelen zyn doorgaans van een fletzer Kleur, dan die van China of St. Helena worden overgebragt. In weinige Jaaren zullen wy ze, waarschynlyk, in onze Rivieren hebben. De laatste Autheur die daar van gewag gemaakt heeft, is LINNÆUS: zie deszelfs *Fauna Suecica*, te Leiden in 't Jaar 1746 uitgegeven, alwaar een zodanige Goudvisch, Tab. 2, Fig. 331, vertoond wordt, welke naar de onzen gelykt, doch van vooren als ingekort schynt te zyn, zo dat hy zig kort en dik vertoont. Hy noemt dezelve *Cyprinus*, *Pinnâ Ani duplici*, *Caudæ trifurcâ*, *exoticus*. *Piscis Aureus Chinensium* (*).

P L A A T CV.

De Lintbandige Visch (105).

De middelste Afbeelding op deeze Plaat toont de Natuurlyke grootte van dit Vischje. De bovenste is van den gewoonen Vliegenden Visch, de onderste van den Zuig-

(*) [In de Verhandelingen der Koninglyke Stockholmse Akademie, op 't Jaar 1740, vindt men de eerste Afbeelding van dat Goudvischje, zynde hetzelve van Koppenhagen aan de Kon. Sweedsche Akademie toegeschikt, en door den Ridder LINNÆUS aldaar beschreeven. Onder de Goudvisschen komen wel voor, die van dergelyke figuur en dus minder Karper-of Voorn-achtig zyn, gelyk men dit zien kan in de Afbeelding van Doktor BASTER. Ik heb 'er ook zodanig een gehad, met eene dubbelde Staart.]

(105) Guaperua, ex fusco & albo eleganter striata. EDW. *Av.* T. 210. Chætodon lanceolatus. LINN. *Syst. Nat.* XII. Gen. 164. Sp. 23. *Syst. Nat.* X. Gen. 140. Sp. 20. Lancetswyze Klipvisch. *Nat. Hist.* I. D. VII. Stuk, bladz. 374.

Zuigvisch, beiden in de Natuurlyke grootte naar kleine of Jonge Vischjes getekend, en 'er tot vulling van de Plaat slegts bygevoegd, zynde de middelste alleen niet beschreeven.

Deeze is taamelyk regt langs den Buik, doch heeft de Rug van vooren rond verheven. Aldaar is de Visch zeer dun, hebbende de Rug scherp; naar den Buik toe valt hy wat dikker, hoewel taamelyk plat van Zyden. Hy heeft de Rug bruin, den Buik bleeker, en in 't Leven, zo ik geloof, Zilverkleurig. Ter wederzyde van den Kop heeft hy een Vin, en een paar Vinnen daar beneden, aan de Borst. Aan 't agterste van den Buik, by de Navel, heeft hy een enkele Vin, en boven op de Rug een lange puntige Zeissenachtige Vin, waar agter een smalle Vin langs den geheelen kant der Rug, tot aan de Staart toe, loopt. De Vinnen en Staart zyn van eene donkere Kleur. Hy heeft, rondom het Oog, een roodachtigen Kring, en tusschen de Neusgaten een zwarte Vlak. Hy heeft ook een breede zwarte Streep rondom den Kop, loopende als over de Oogen heen. Twee andere zwart of donkere Banden, met witte Zoomen, versieren hem. De eerste passeert een weinig schuins agter den Kop; de andere loopt van de lange Vin, die op de Rug staat, af, geheel door de Staart ten ende uit; 't welk den Visch als met Linten gebonden zig doet vertoonen. Hy was van de Karibische Eilanden, die in de Westindiën zyn, gezonden aan den Schildknaap JAMES THEOBALD, Lid der Koninglyke Societeit, die de goedheid hadt van my denzelven te laaten zien. Ik laat het aan de Liefhebbers over, hem in den behoorlyken Rang te plaatzen.

De *Vliegende Visch*, van de bovenste Afbeelding, is reeds door verscheide Reizigers en Autheuren beschreeven en afgebeeld; doch, geene Afbeeldingen daar van vindende, welke zo naby kwamen aan de Natuur als ik wel wenschte die te zien, heb ik zulks getragt te verbeteren. Het Lighaam gelykt, in gedaante en Kleur, taamelyk naar dat van een Haring; de Oogen zyn in evenredigheid grooter en meer uitpuilende: hy heeft twee paar Wieken, het grootste een weinig agter de Kieuwen, het kleinste omtrent de plaats van de Navel. De Afbeelding drukt derzelver juiste Gestalte uit; zy zyn van een dunne Vinnige zelfstandigheid, met groote donkere Vlakken op eenen licht Aschgraauwen Grond. Naby de Staart heeft hy op de Rug een smalle Vin, en een andere aan de onderzyde, Aschkleurig zo wel als de gegaffelde Staart. Deeze heeft het onderste gedeelte veel langer dan het bovenste, 't welk door anderen niet waargenomen is; hoewel ik het in allen, die door my onderzogt zyn, dus heb bevonden. PETIVER geeft ons, Plaat 30. Fig. 2, een onbekenden Vliegenden Visch op, waar van hy zegt, „ deeze wonderbaare Visch is geheelenal „ rood, en zyn Vleesch ontbindt zig in ééne Nagt, wanneer men hem ophangt, in „ een hoogrood Vogt, waar men in 't verwen gebruik van maakt, zynde zeer duur- „ zaam van Kleur. Hy heeft de langte van anderhalve Span, en is met Wratten „ in plaats van Schubben bekleed". Hy noemt denzelven, *Hirundo Luzonica venenata ruberrima*, Bangol *dicta*.

De onderste Afbeelding is de Zuigvisch, *Remora*, dus genaamd om dat hy zig zelf aan de zyden van groote Visschen, en onder aan de Schepen, vast zuigt met het platte Schild, welk hy op de Kruin van zynen Kop heeft. Dat Schild is, naar ik geloof, tot een voortgaande beweeging geschikt, even als de Voet der Slakken, want de Bek is zodanig gesteld, dat hy dan aazen kan op de Slymige zelfstandigheid; welke 'er aan die Lighaamen is, daar hy zig dus aan hecht. Hy schynt geen Schubben te hebben en de Kleur is over 't geheel donker graauw. Hy heeft een Streep langs ieder Zyde: twee paar Vinnen naby den Kop; een enkele Vin op de Rug, naby de Staart, en een van gelyke langte aan de onderzyde agter de Navel. Op zyne Zyden heeft hy eenige dwarse Groefjes. PETIVER heeft een verschillende Soort van dit Geslagt, welke by de Philippynsche Eilanden gevonden wordt, beschreeven; gelyk men kan zien Pl. 44, Fig. 12, van zyne Werken.

EENIGE GEDAGTEN

NOOPENS HET

VERTREKKEN DER VOGELEN.

IK heb aangaande dit Onderwerp reeds in de Voorrede iets gezegd, maar, alzo 'er nog veel onzekerheid is in 't gene wy diehaangaande weeten, ben ik genegen om daar van, zo goed het my mooglyk is, thans wederom te ſpreeken, in hope van ten minſten eenige Aanmerkingen, die voor een volgend Onderzoek mogten dienſtig zyn, daar omtrent te zullen mededeelen.

Myn goede Vriend, wylen de Heer CATESBY, heeft, zo ik my erinner, eenigen tyd voor zyn dood de Koninglyke Societeit een Vertoog aangebooden, ten opzigt van het *Vertrekken der Vogelen*, 't welk in eene van haare Byeenkomſten gelezen werdt. Dit Vertoog heb ik niet by my, maar het heugt my wel, hoe het algemeene Denkbeeld, door hem daar in geopperd, was, dat hy zig verbeeldde dat zodanige Vogelen, als by ons ſlegts een gedeelte des Jaars huisveſten, van hier vertrekken om hun Verblyf te gaan neemen in Zuidelyke Geweſten aan de andere zyde van den Evenaar, net op de zelfde Breedte leggende, als daar zy aan de Noordzyde van daan vertrokken. Zulk een Gisſing komt, in den eerſten opſlag, vry waarſchynlyk voor; aangezien men, in 't algemeen geſproken, onderſtelt, dat, geduurende ons Winter-Saizoen de Gemaatigdheid van Weer, op de Zuidelyke Breedten, nagenoeg, de zelfde is als by ons in den Zomer, en dus zal, by gevolg, een Trekvogel, die van zeſtig Graaden Noorder tot zeſtig Graaden Zuider Breedte overgaat, niet alleen de zelfde hoogte van de Zon op die beide Breedten, (mids de Overtogt in September of Maart geſchiede,) maar ook nagenoeg een zelfden trap van Warmte ondervinden; doch, zo wy in aanmerking neemen, dat 'er veele Trekvogels verre Noordwaards voorkomen, by voorbeeld op zeventig Graaden Breedte, daar ik geloof dat alle Vogels Trekvogelen zyn, alzo dat Klimaat tot hun Verblyf in de Winter niet bekwaam is (*), zo moeſten zy al een langen Tocht doen, volgens het Denkbeeld van den Heer CATESBY. Zeventig Graaden, naamelyk, tot aan den Evenaar; en dan nog zo veel bezuiden, maaken 140 Graaden, die volgens onze allerkleinſte Schatting van een Graad, 8400 Engelſche Mylen uitleveren, [of 2800 Uuren gaans:] hetwelk een verbaazende Reis is voor een Vogel, om in een korte tyd af te leggen (†). Vogels, die geduurig tusſchen de Keerkringen hun Verblyf houden, kunnen, zeer waarſchynlyk, Togten onder den Evenaar door doen, om zig van bekwaam Voedzel in verſchillende Saizoenen te voorzien, of het ongemak der byſter zwaare Regenvlaagen, op eenige plaatſen, te ontwyken, door het zoeken van drooger en aangenaamer Saizoenen op een andere plaats; maar zig te verbeelden, dat Vogels die op hooge Breedten, 't zy in 't Noorder of Zuider Halfrond des Aardkloots, huisveſten, hunne Woonplaatſen dus van het eene tot het andere uiterſte verwisſelen zouden, ſtrydt tegen alle reden en tegen de Natuur. Zodanigen, naamelyk, die koude of gemaatigde Klimaaten bewoonen, zouden zig byna geheel buiten hun Element bevinden, terwyl zy eene ſtreek van meer dan 45 Graa-

(*) [De Heer EDWARDS ſchynt niet geweten te hebben, dat de Ganzen in de Herfſt over de Ooſtzee Noordwaards vertrekken, vindende aan de Kuſt van Noorwegen zelfs in de hardſte Winters open Water en dus gelegenheid om te beſtaan. Zie myne *Nat. Hiſt.* I. D. V. STUK, bladz. 30.]

(†) [Een Paard, dat op zyn hardſte draaft, om het uit te kunnen houden, zal omtrent een Uur gaans in een Kwartier afleggen; zo dat een Vogel even zo ſnel vliegende, nooit, by Dag of Nagt, zou moeten ruſten, om dien Overtogt te doen in de tyd van een Maand.]

Graaden onder de Verzengde Lugtſtreek pasſeerden, eer dat zy in de hun Natuurlyke koeldere Klimaaten naar den Zuidpool toe, komen konden (*). Ook is 'er geen reden in 't geheel voor de Vogelen, om van het Noorder in het Zuider Halfrond over te gaan, tot het vinden van een Geweſt van een bekwaame en gewenschte Warmte: want, als een Vogel zyne Noorder verblyfplaats verlaat, by het aankomen van den Winter, en Zuidwaards trekt, zo komt hy eindelyk op zekere plaats van gelyke Hitte met het Zomer-Saizoen in 't Noorden, waar van daan hy vertrokken was, zonder den Evenaar te naderen (†). Derhalve vind ik geene de minſte reden, om te onderſtellen, dat zy, uit het Noorden, onder de Linie door, naar Zuidelyke Geweſten trekken zouden; maar ik oordeel het met de Reden beſtaanbaarſt, dat zy zouden ophouden, wanneer zy eene Ruſtplaats gevonden hadden in een Klimaat van gelyke Gemaatigdheid als daar zy van daan getrokken waren. Te onderſtellen, dat zy zulk een langen Reistogt, onder de Linie door, doen zouden, meen ik, is alleen hun ver weg te zenden om het gene zy digt by der hand kunnen bekomen. Wy weeten dat de Oijevaar, die eenigen der Noordelyke deelen van Europa in den Zomer bewoont, 's Winters zig niet verder dan Egypte, aan de Monden van de Nyl, vervoegt, 't welk aan deeze zyde van de Linie is; daar hy, volgens 't Gevoelen van den Heer CATESBY, de wyk zou moeten neemen in eenig onbekend Land naar den Zuidpool: want wy kennen geen Land aan de Oude Wereld zyde van den Aardkloot, dat op een zo hooge Breedte bezuiden den Evenaar gelegen is, als Holland, 't welk een van de Zomerverblyfplaatſen der Oijevaaren is, benoorden de Linie legt. Daar blyft evenwel nog iets over, 't welk bezwaarlyker op te helderen is, betreffende het Vertrekken van eenige Vogelen; ik meen verſcheidene der kort-gewiekte Water-Vogelen, welke, geduurende de Zomer-Maanden, de Noorder-Eilanden van Europa, gelyk die van Hitland, Faro, Ysland, en veele anderen verder Noordwaards, tot de Kuſt van Groenland toe, bewoonen. Onder deeze is de aanmerkelykſte wegens zyne korte Wieken, de Noorder Penguyn, op Plaat XLII. hier voor afgebeeld; welke onderſteld wordt in 't geheel niet in ſtaat te zyn om te vliegen; zelfs niet om zig uit het Water te kunnen opheffen. Daar zyn verſcheide anderen met zo korte en kleine Wieken, en bygevolg zo zwaar van Vlugt, dat zy de plaatſen, daar zy broeden, op hooge Rotſen, niet bereiken kunnen, zonder van den eenen op den anderen te vliegen, komende dus, als by trappen, eindelyk tot aan hunne Neſten en Roeſtplaatſen. Onder deezen bevinden zig de Scheermes-Snavel, de Pappegaay-Duiker en de Zee-Aakſter, die men door onzen Landsman WILLOUGHBY, in deszelfs *Ornithologie*, pag. 123, 124, 125, afgebeeld kan vinden. Alle deeze Vogels, met en benevens eenige anderen van 't zelfde Geſlagt, verdwynen in den Winter, en het is niet begrypelyk dat zy op lange Togten zouden gaan, om van plaats te veranderen, vooral niet de gedagte Penguyn, die zekerlyk in 't geheel niet vliegen kan.

Wy moeten dan nu nog overweegen, wat 'er van deeze Vogels, zo lang zy voor het Gezigt der Opgezetenen van die Eilanden verborgen zyn, worde. Daar moeten eenige Middelen door de Voorzienigheid zyn beraamd, om hun ongezien te bewaaren in dat gedeelte van de Wereld, daar zy zig alleenlyk vertoonen in de Zomer-Maanden: want in 't Voorjaar, zegt men, komen zy allen eensklaps te voorſchyn, even als of zy 'er nooit geweeſt waren. Ik acht de redelykſte Gisſing, aangaande de manier, op welke zy zig verbergen, en geduurende lange koude Win-

(*) ['t Is waar, als zy den Togt over 't Land heen deeden en dan alle Etmaalen eens gingen ruſten; maar zo zy dien Togt al voortvliegende konden doen, zo hoog in de Lugt als de Ganzen; dan zou de Hitte hun, zelfs onder den Evenaar, niet hinderen.]

(†) [De Zomer-Hitte is in de Noorder Geweſten, in Lapland by voorbeeld, al zeer groot: zo dat die Vogels al verre Zuidwaards zouden moeten trekken, om in ons Winter-Saizoen dergelyke Hitte aan te treffen: doch ik denk niet, dat zy die zoeken of noodig hebben.]

Winters van deeze Klimaaten behouden blyven, is, dat 'er diepe Holen, in de Rotzige Oevers van deeze Eilanden, zyn, wier Monden, ſchoon onder Water, van binnen zo hoog kunnen oploopen, dat zy een bekwaame drooge Haven verſchaffen, om dit Gevogelte, geduurende den Winter, in een ſtaat van Loomheid in 't Leven te behouden. Alzo de Zee voor de Monden van zodanige Holen legt, en dezelven een groot Lighaam van Gebergte boven zig hebben, moet derzelver inwendige holligheid beſchermd zyn voor zwaare Vorſt, 't welk een middel kan verſtrekken om deeze Vogels in 't Leven te houden. Laat in 't Voorjaar (omtrent Mey,) wanneer zy zig wederom vertoonen, kan de uitwendige Warmte van de Lugt, en de afkaatzing van ſterke Zonneſtraalen op het Water, naby den Mond der Holen, door een kleinen trap van Hitte en Licht, deeze Dieren als 't ware op nieuws bezielen, en dezelven, uit hunnen ſtaat van vadzigheid, by trappen, in het gebruik van Leven en Beweeging herſtellen, tot dat zy op 't laatſt zig verſtouten, om 'er uit te ſchieten, onder Water door, komende dus in een nieuwen Zomer, die hun gelegenheid geeft tot het opzoeken van hun Aas in den Oceaan, en om voort te teelen op de nabuurige Rotſen of Klippen.

Ootmoedig bid ik vergiffenis, van den Leezer vermoeid te hebben met Gisſingen zo nieuw en ongewoon; maar, alzo ik de verdwyning van deeze Vogelen op geene andere wys verklaaren kan, hope ik dat deeze bedenking eenig Perſoon van doordringender Verſtand aanleiding mag geeven, om de plaats van het Winterverblyf deezer Vogelen op te ſpooren, of ten minſte een waarſchynlyker Gisſing ten dien opzigte ter baan te brengen. 't Is het Gevoelen van verſcheide geleerde Heeren Liefhebbers der Natuurlyke Hiſtorie, dat veelen van ons Engelsch klein Gevogelte, die 's Winter niet te vinden zyn, niet de Zee overtrekken naar afgelegene Landen, maar dat zy zig in onderaardſche Holligheden en Spelonken verbergen, alwaar zy in vadzigheid den geheelen Winter overleggen. De reden, welke zy daar voor bybrengen, is, dat dezelven in de Herfſt, ten tyde van hunne verdwyning, zo vet worden, dat zy maar zeer korte Vlugten kunnen doen, en deeze Vetheid wordt onderſteld hun te voeden geduurende den Winter: maar dit Gevoelen zal, zo ik geloof, niet doorgaan ten opzigt van al het klein Gevogelte: alzo ik het buiten alle tegenſpraak meen te zyn, dat die van het Geſlagt der Zwaluwen ons Eiland in de Herfſt verlaaten (*).

(*) [Dat zulks niet buiten alle tegenſpraak was, blykt uit het voorgeſtelde Gevoelen van den Heer KLEIN, die beweert, dat de Zwaluwen s' Winters in de Grond of in Poelen en Moerasſen onder Water zouden verblyven: zie het II. DEEL der *Uitgezogte Verhandelingen*, bladz. 135, enz: doch dit Gevoelen is genoegzaam wederlegd in myne *Natuurlyke Hiſtorie*: zie I. DEELS, V. STUK, bladz. 603.]

KOR-

KORTE INHOUD

DER

DERDE HONDERD PLAATEN VAN DIT WERK.

LYST DER VOGELEN, ENZ.

Die afgebeeld en beschreeven zyn in het

VYFDE DEEL.

LYST DER VOGELEN, enz.

Die afgebeeld en beschreeven zyn in het

ZESDE DEEL.

De

LYST DER BOOM- OF PLANTGEWASSEN, DIE IN HET VYFDE EN ZESDE DEEL VOORKOMEN.

BERICHT VOOR DEN BOEKBINDER.

De Plaaten van het Vyfde Deel, Tab. I. tot LII. moeten tegenover Bladz. 56.
Die van het Zesde Deel, Tab. LIII. tot CV. tegenover Bladz. 114. geplaatst worden.

Rother Papagey vom ersten Range, mit blauen Flügeln und Schwanz. Tab. LIII.

G. Eduards ad viv. delin. J. M. Seligmann excudit. Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis. Joh. Sebast. Leitner sculps.

Psittacus maximus puniceus et cæruleus. N.º 53. VI.ter Theil. L' Aras Rouge et Bleu.

Red & Blue [illegible]

Der blaü ünd gelbe Papageÿ, vom ersten Rang. Tab. LIV.

G. Eduards ad viv. delin. *I. M. Seligmann excudit. Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.* *Sebast. Leitner iun. sculps.*

Psittacus maximus cyano-croceus. N°. 54. VI.ter *Theil.* L' Aras Bleu et Iaune.

Blue & yellow Parrot

Der grösere Kakatoeha. Tab. LV.

G. Eduards ad viv. delin. J. M. Seligmann excudit. Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis. Joh. Sebast. Leitner sculps.

Psittacus albus cristatus maximus. N°. 55. VI.ter Theil. Le Grand Cacatua.

Der Brasilianische grüne Papagey. Tab. LVI.

G. Eduards ad viv. delin. J. M. Seligmann excudit. Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis. Joh. Sebast. Leitner sculps.

Psittacus viridis Brasiliensis. N°. 56. VI^ter Theil. Le Perroquet Verd du Bresil.

Green Parrot of Brazil

Der grose grüne Papagey aus West-Indien. Tab. LVII.

G. Edwards ad viv. delin. J. M. Seligmann excudit. Joh. Sebast. Leitner sculps.

Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Psittacus viridis major, Occidentalis. N°. 57. VIter Theil. Le Grand Perroquet Verd des Indes Occidentales.

Great Green Parrot of

Der aschfarbe und rothe Papagey. Tab. LVIII.

G. Eduards ad viv. delin. *J. M. Seligmann excudit. Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.* *Joh. Sebast. Leitner sculps.*

Psittacus cinereus rubro maculatus. N°. 58. VI.ter Theil. Le Perroquet et Rouge et Cendré.

Der kleinere Grüne Papagey. Tab. LIX.

G. Eduards ad viv. delin. J. M. Seligmann excudit. Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis Joh. Sebast. Leitner sculps.

Psittacus viridis minor, Occidentalis. N°. 59. VI.ter Theil. Le plus petit Perroquet Verd.

Der Papagey mit dem Geyer kopf. Tab. LX.

G. Edwards ad viv. delin. *I. M. Seligmann excudit. Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.* *Joh. Sebast. Leitner sculps.*

Psittacus Orientalis capite accipitrino. N°. 60. VI.ter Theil. Le Perroquet à Tête de Faulcon.

Der weiß kopfigte Papagey. Tab. LXI.

G. Eduards ad viv. delin. J. M. Seligmann excudit. Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis Joh. Sebast. Leitner sculps.

Psittacus viritis capite albo. N°. 61. VI.ter Theil. Le Perroquet à Tête blanche.

White-headed Parrot

Der dunckle Papagey. Tab. LXII.

G. Eduards ad viv. delin. — J. M. Seligmann excudit. Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis. — Sebast. Leitner jun. sculps.

Psittacus fuscus Mexicanus. — N°. 62. VI.ter Theil. — Le Perroquet Brunâtre.

Der kleine grüne Papagey. Tab. LXIII.

G. Eduards ad viv. delin. *J. M. Seligmann excudit. Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.* *Joh. Sebast. Leitner sculps.*

Psittacus minor viridis. N°. 63. VI.ter *Theil*. Le petit Perroquet Verd.

Little Green [illegible]

Der weiß gebrüstete Papagey. Tab. LXIV.

G. Eduards ad viv. delin. J. M. Seligmann excudit. Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis. Joh. Sebast. Leitner sculps.

Psittacus viridis minor Mexicanus pectore albo. N°. 64. VI.ter Theil. Le Perroquet à Poitrine blanche.

Der erste Lory mit schwarzer Kappe. Tab.LXV.

G.Eduards ad viv. delin. J.M.Seligmann excudit. Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis. Sebast.Leitner jun.sculps.

Psittacus coccineus Orientalis, vertice nigro. N.º 65.VI.ter Theil. Le Premier Lory à Calotte noir.

Der zweÿte Lorÿ mit schwarzer Kappe. Tab. LXVI.

G. Eduards ad viv. delin. J. M. Seligmann excudit. Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis. Joh. Sebast. Leitner sculps.

Psittacus coccineus Orientalis, vertice nigro alter. N.° 66. VI.ter Theil. Le Second Lory à Calotte noir.

Der Scharlach Lory. Tab. LXVII.

G. Eduards ad viv. delin. J. M. Seligmann excudit. Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis. Joh. Sebast. Leitner sculps.

Psittacus coccineus Orientalis, alis ex viridi et nigro variis. N°. 67. VI.ter Theil. Le Lory Ecarlate.

Der lang geschwänzte Scharlach Lory. Tab. LXVIII.

G. Edwards ad viv. delin. J. M. Seligmann excudit. Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis. Joh. Sebast. Leitner sculps.

Psittacus coccineus caudâ longiore. N°. 68. VI.ter Theil. Le Lory Ecarlate a longue Queue.

Der Lory Parrakeet. Tab. LXIX.

G. Eduards ad viv. delin. J. M. Seligmann excudit. Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis. Joh. Sebast. Leitner sculps.

Psittacus minor, è coccineo viridis, Orientalis. N°. 69. VI.ter Theil. Le Lory Perruche.

Der lang geschwänste grüne Parrakeet. Tab. LXX.

G. Edwards ad viv. delin. J. M. Seligmann excudit. Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis. Sebast. Leitner jun. sculps.

Psittacus minor viridis caudâ longiore, Occidentalis. N°. 70. VI^ter Theil. Le Perruche Verte à longue Queue.

Der roth und blau kopfigte Parakeet. Tab. LXXI.

G. Edwards ad viv. delin. J. M. Seligmann excudit. Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis. Joh. Sebast. Leitner sculps.

Psittaculus minor, capite è coccinea cœruleo, Occidentalis. N.º 71. VI.ter Theil. La Perruche à Tête rouge et bleue.

Der Parakeet mit der braünen Kehle. Tab LXXII.

G. Eduards ad viv. delin. J. M. Seligmann excudit. Cum Priv Sac Caes. Majestatis. Joh. Sebast. Leitner sculps.

Psittacus minor, gutture fusco, Occidentalis. N.º 72. VI.ter Theil. La Perruche à Gorge brune.

Der Grenadier. Tab. LXXIII.

G. Edwards ad viv. delin. J. M. Seligmann excudit. Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis. Joh. Sebast. Leitner sculps.

Passer, Angolensis, capite nigro, collo et uropygio flavis. N°. 73. VI.ter Theil. Le Grenadier.

Der graue Finck. Tab. LXXIV.

G. Eduards ad viv. delin. J. M. Seligmann excudit. Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis. Joh. Sebast. Leitner sculps.

Linaria cinerea, Orientalis. N.° 74. VI.ter Theil. Le Pinçon Gris.

Der Paradies Sperling. Tab. LXXV.

G. Eduards ad viv delin. *J. M. Seligmann excudit.* *Joh. Sebast. Leitner sculps.*

Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Passer, Angolensis, Paradisæus, dictus, capite rubro et pectore nigro, et albo maculato.
Vespertilio magnus, Madagascarensis.

N°. 75. VI.ter *Theil.*

sparrow

Le Moineau de Paradis.
La grande Chauve-Souris de Madagascar.

Die kleine indianische Aelster. Tab. LXXVI.

G. Edwards ad viv. delin. J. M. Seligmann excudit. Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis. Joh. Sebast. Leitner sculps.

Pica minor, Bengalensis.
Sciurus minor striatus, Carolinensis.

N°. 76. VI^ter Theil.

La Petite Pie des Indes.
Le Petit Ecureuil de Terre raye.

Der indianische Buntspecht Tab. LXXVII.

G. Edwards ad viv. delin. *J. M. Seligmann excudit. Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.* *Joh. Sebast. Leitner sculps.*

Picus, Bengalensis, maculatus. N.º 77. VI.ter Theil. Le Pivert Moucheté des Indes.

Der indianische Bienenfraß Tab. LXXVIII

G. Edwards ad viv. delin. J. M. Seligmann excudit. Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis. Sebast. Leitner jun. sculps.

Merops minor, Bengalensis, caudâ duabus pennis longioribus et tenuibus insignita. N°. 78 VI.ter Theil. Le Merops mangeur d'Abeille des Indes.

Die braüne indianische Drossel. Tab. LXXIX.

G. Edwards ad viv. delin. J. M. Seligmann excudit. Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis. Joh. Sebast. Leitner sculps.

Turdus fuscus Bengalensis, non maculatus. N: 79. VI.ter Theil. La Grive Brune des Indes.

Golddrossel. Tab. LXXX.

G. Eduards ad viv. delin. J. M. Seligmann excudit. Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis. Joh. Sebast. Leitner sculps.

Galbula Bengalensis. N°. 80. VI^ter Theil. Le Grive Dorèe, Icterus.

Gelber indianischer Staar. Tab. LXXXI.

G. Eduards ad viv. delin. *J. M. Seligmann excudit. Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.* *Joh. Sebast. Leitner sculps.*

Sturnus luteus, Bengalensis. N°. 81. VI^ter Theil. L'Etourneau Iaune des Indes.

Schwarz und weiser indianischer Staar. Tab. LXXXII.

G. Eduards ad viv. delin. J. M. Seligmann excudit. Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis. Joh. Sebast. Leitner sculps.

Sturnus ex albo et fusco varius, Bengalensis. N.° 82. VI.ter Theil. L'Etourneau noir et blanc des Indes. starling

Brauner Steinbeißer. Tab. LXXXIII.

G. Edwards ad viv. delin. *J. M. Seligmann excudit. Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.* *Joh. Sebast. Leitner sculps.*

Coccothraustes vulgaris. N°. 83. VI.ter Theil. Le Gross-Bec.

Der gelbkopfigte indianische Sperling. Tab. LXXXIV.

G. Eduards ad viv. delin. J. M. Seligmann excudit. Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis. Sebast. Leitner jun. sculps.

Passer, Bengalensis, Capite flavo. N°. 84. VI.ter Theil. Le Moineau des Indes à Tête jaune.

Der indianische Brüstwendel. Tab. LXXXV.

G. Eduards ad viv. delin. J. M. Seligmann excudit. Joh. Sebast. Leitner sculps.

Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Ruticilla, Bengalensis. N.° 85. VI^{ter} Theil. Le Rouge-Queue des Indes.

Lacertus è viridi griseus, Orientalis, caudâ squammosâ Le Lezard des Indes à Queue d'Epine.

Der roth ůnd blaůe Brasilianische Finck. Tab. LXXXVI.

G. Eduards ad viv. delin. *J. M. Seligmann excudit. Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.* *Joh. Sebast. Leitner sculps.*

Fringilla coloribus rufo et cæruleo Brasiliensis. N. 86. VI.ter Theil. Le Pinçon Rouge et Bleu du Bresil.
Sciurus volans colore dilute fusco, Americanus. L'Ecureuil Volant.

G. Eduards ad viv. delin. *J. M. Seligmann excudit.* *Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.* *Joh. Sebast. Leitner sculps.*

Grus cristata, Africana. An mas et foemina. N°. 87. VI.^{ter} *Theil.* La Grue Panachée te l'Afrique.

Die pfeiffende Ente mit schwarzen Schnabel. Tab. LXXXVIII.

G. Edwards ad viv. delin. J. M. Seligmann excudit. Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis. Sebast. Leitner jun. sculps.

Anas fistularis fusca et maculata, Occidentalis. N°. 88. VI.ter Theil. Le Canard Siflant au Bec noir.

Die pfeiffende Ente mit rothen Schnabel. Tab. LXXXIX.

G. Edwards ad viv. delin. J. M. Seligmann excudit. Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis. Joh. Sebast. Leitner sculps.

Anas fistularis rufus, rostro rubro, Occidentalis. N°. 89. VI[ter] Theil. Le Canard Siflant au Bec rouge.

Der kleine Löwen-Affe. Tab. XC.

G. Edwards ad viv. delin. J. M. Seligmann excudit. Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis. Joh. Sebast. Leitner sculps.

Cercopithecus minimus, Mexicanus, capilliceo niveo. N°. 90. VI^ter. Theil. Le Petit Singe-Lion à Tête grise.

Der kleine schwarze Aff. oder Meer-Katz

Tab. XCI.

G. Eduards ad viv. delin. J. M. Seligmann excudit. Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis. Joh. Sebast. Leitner sculps.

Cercopithecus niger minimus, Austro Americanus, manibus et pedibus croceis. N.° 91 VI.ter Theil. Le Petit Singe Noir.

Der Maucauco. Tab. XCII.

G. Eduards ad viv. delin. J. M. Seligmann excudit. Sebast. Leitner jun. sculps.
Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Simia sciurus, Madagascarensis. N°. 92. VI.ter Theil. Le Maucauco.

Macauco of Madagascar

Das Eichhörnchen aûs der Barbarey. Tab. XCIII.

G. Eduards ad vir. delin. J. M. Seligmann excudit. Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis. Joh. Sebast. Leitner sculps.

Sciurus striatus, Africanus. N.° 93. VI.ter Theil. L' Ecureuil de Barbarie.

Striped squirrel of Barbary

Die indianische Maus.

Tab. XCIV.

G. Eduards ad viv. delin.

J. M. Seligmann excudit.
Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Joh. Sebast. Leitner sculps.

Ichneumon, Orientalis. | N°. 94. VI.^{ter} Theil. | L' Ichneumon des Indes.

Der kleine indianische Büffel Ochs.

Tab. XCV.

G. Eduards ad viv. delin.

J. M. Seligmann excudit.
Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Joh. Sebast. Leitner sculps.

Bubalus minor, Orientalis, gibbo super humeros insignitus.

N°. 95. VI.ter Theil.

Le Petit Buffle des Indes

Dreÿ kleine Fledermäusse.

Tab. XCVI.

G. Edwards ad viv. delin. *J. M. Seligmann excudit.* *Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.* *Sebast. Leitner jun. sculps.*

Vespertilio parvus, Iamaïcensis, rostro appendice auriculae forma donato.
Vespertilio vulgaris, auribus brevibus.
Vespertilio, Anglicanus, auribus majoribus.

N°. 96. VI^{ter} *Theil*.

Trois petites Chauve-Souris.

Die grose grüne ûnd gefleckte Eÿdechse. Tab. XCVII.

G. Edwards ad viv. delin. J. M. Seligmann excudit. Joh. Sebast. Leitner sculps.

Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Lacertus major viridis coeruleo maculatus Occidentalis. N.° 97. VI.ter Theil. Le Gros Lesard Verd et Moucheté

Die grose gefleckte Eydechse mit dem gabelförmigen Schwanz

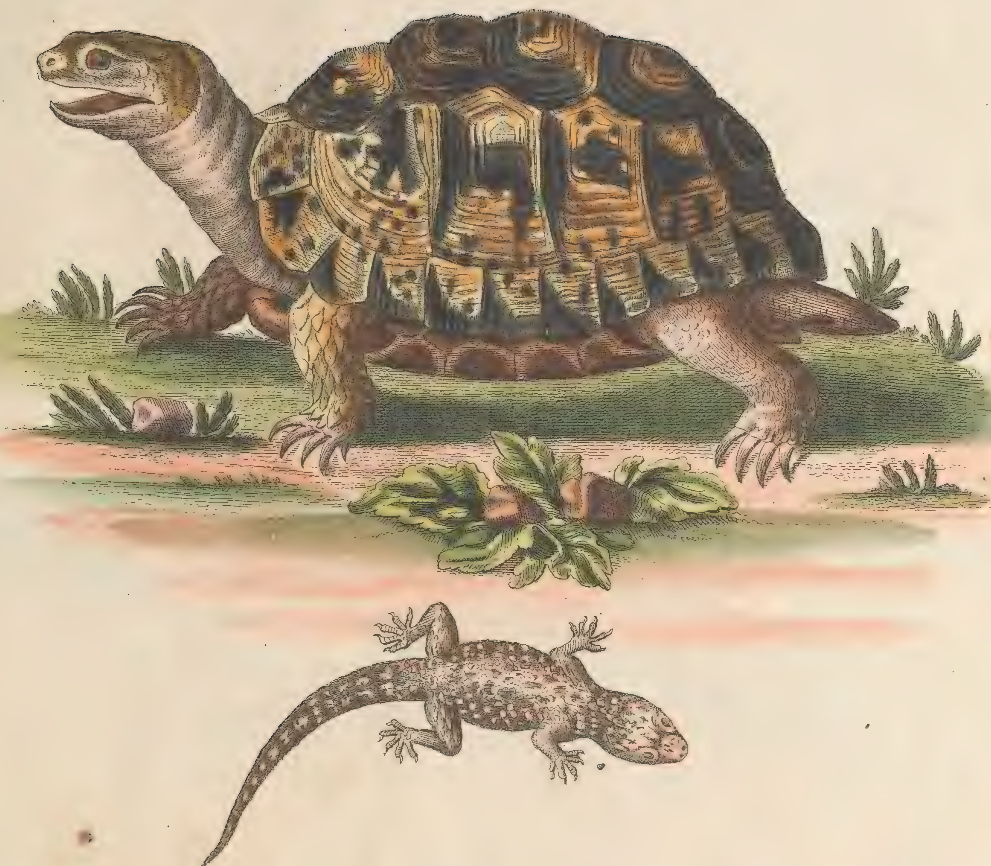
Tab. XCVIII.

G. Eduards ad viv. delin. *J. M. Seligmann excudit. Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.* *Sebast. Leitner jun. sculps.*

Lacertus major cinereus maculatus Iamaicensis, bicaudatus. N°. 98. VI^ter *Theil.* Le Gros Lesard Moucheté à Queue fourchue.

Die Afrikanische Land Schild-Kröte. Tab. XCIX.

G. Eduards ad viv. delin. *J. M. Seligmann excudit.* *Joh. Sebast. Leitner sculps.*
Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Lacertus minor, cinereus maculatus, Asiaticus.
Testudo tessellata minor, Africana.

N°. 99. VI.ter *Theil.*

La Tortue de Terre de l'Afrique.
Le petit Lesard-Gris et Moucheté.

Die Land Schild Kröte von Carolina. Tab. C.

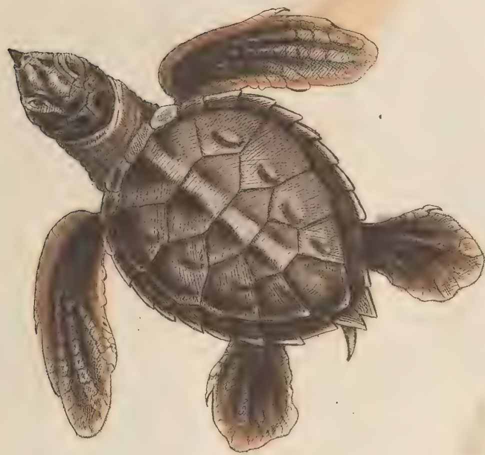

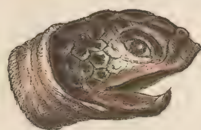
G. Eduards ad viv. delin. *J. M. Seligmann excudit.* *Sebast. Leitner jun. sculps.*

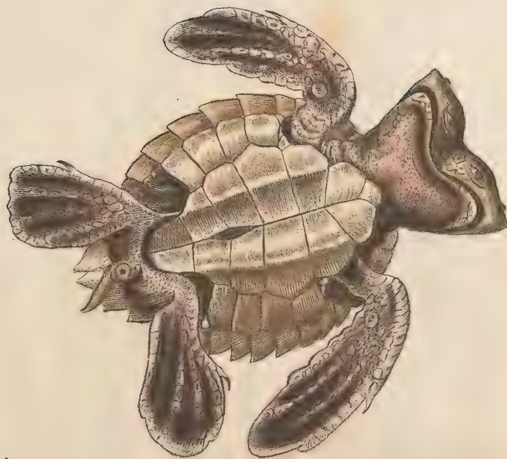
Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Testudo tessellata minor Carolinensis. No. 100 VI.ter *Theil*. La Tortue de Terre de la Caroline.

G. Eduards ad viv. delin. J. M. Seligmann excudit. Joh. Sebast. Leitner sculps.

Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Testudo marinus, Foetus nuper ex ovo exclusus.
Alter biceps.

N.° 101. VI.ter Theil. La Tortue de Mer, sortant de la Coque.

Die Zweyköpfigte Schlange. Tab. CII.

G. Eduards ad viv. delin. *J. M. Seligmann excudit.* *Sebast. Leitner jun. sculps.*

Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Serpens dilute fuscus, Barbadensis, biceps. N°. 102. VI.ter *Theil.* Le Serpent à deux Têtes. Le Papillon Noir.

Der Mango Fisch. Tab. CIII.

G. Eduards ad viv. delin. J. M. Seligmann excudit. Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis. Joh. Sebast. Leitner sculps.

Piscis Paradisæa. N.º 103. VI.ter Theil. Le Poisson appellé Mango ou de Paradis.

Die Goldfische von China. Tab. CIV

G. Eduards ad viv. delin. J. M. Seligmann excudit. Sebast. Leitner jun. sculps.

Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Cyprini domestici, Sinenses, variorum N°. 104. VI.ter Theil. Le Poisson bleu doré et argenté de la Chine.
colorum, vulgo Pisces aurei et argentei dicti.

Der Band-Fisch. Tab. CV.

G. Eduards ad viv. delin. J. M. Seligmann excudit. Joh. Sebast. Leitner sculps.

Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Guaperva ex fusco et albo eleganter striata, N.° 105 VI.ter Theil.
pinna dorsali anteriore longissima.
Hirundo marina.
Remora Piscis.

Le Poisson Rayé.
Le Poisson volant.
La Rémore.

39088006932958